

C 18956

poř. číslo, 16

001235/57

~~PŘÍSNĚ TAJNÉ~~

EV. ČÍS. 293

Stupeň utajení zrušen
RMO č. 22/1999.

VOJENSKÁ MYSL

3

1957

VYDÁVÁ MINISTERSTVO NÁRODNÍ OBRANY

OBSAH

СОДЕРЖАНИЕ

Operační umění a taktika

Plukovník L. Varvařovský, plukovník V. Kasl, podplukovník K. Pezl:
»Některé otázky průlomu z chodu a jejich zabezpečování při výcviku štábů a vojsk« 3

Kolektiv důstojníků MNO/VD:
»Některé zvláštnosti bojové činnosti dělostřelectva při průlomu připravené obrany nepřítele z chodu bez dlouhého setrvání vojsk ve výchozím položení« 12

Major F. Votava, major B. Rýdl:
»Chemické zabezpečení a použití chemického vojska při rozvinování z chodu« 24

Podplukovník L. Krupka, podplukovník A. Jakab, major V. Železník:
»Použití taktických výsadků při průlomu taktické hloubky obrany nepřítele« 36

Podplukovník Zdeněk Kalach:
»Některé otázky organizace a provedení komplexních opatření k dosažení překvapení v útočné operaci armády« 46

Podplukovník L. Korběl, major V. Joza:
»Způsoby přemísťování dopravních prostředků v útočném boji divise« 55

Plukovník Jaroslav Šolc:
»Součinnost mezi týlem pozemních vojsk a leteckým týlem v soudobé armádní operaci« 66

Operační a bojová příprava

Major Ladislav Jaček:
»Zkušenosti o nové formě řízení cvičení« 77

Plukovník Vojtěch Černý:
»K otázce získávání poznatků ze cvičení a jejich důslednějšího využívání« 88

Informace o cizích armádách

»Změny v organizaci svazků u kapitalistických armád« 93

Diskuse

Diskusní příspěvky k článkům
— »Některé otázky práce štábů« (VM čís. 5 a 6/56) 105
— »Zvláštnosti bojové činnosti letectva při zabezpečování útoku vševojskových útvarů v noci« (VM 1/57) 108

Na pomoc vojenskovědecké práci

»Poznatky z vojenskovědecké konference VTA AZ« 111
»Několik zajímavostí z kapitalistických armád« 122
»Informace o obsahu zahraničních vojenských odborných časopisů« 126

Оперативное искусство и тактика

Полковник Л. Варваржовский, полковник В. Касл, подполковник К. Пезл:
»Некоторые вопросы прорыва с хода и их обеспечение при обучении штабов и войск« 3

Коллектив офицеров МНО/КА:
»Некоторые особенности боевых действий артиллерии при прорыве подготовленной обороны противника с хода без долгой задержке войск в исходном положении« 12

Майор Ф. Вотава, майор Б. Рыдл:
»Химическое обеспечение и применение химических войск при развертывании с хода« 24

Подполковник Л. Крупка, подполковник А. Якаб, майор В. Железник:
»Применение тактических десантов при прорыве тактической глубины обороны противника« 36

Подполковник Зденек Калах:
»Некоторые вопросы организации и проведения комплексных мероприятий для достижения внезапности в наступательной операции армии« 46

Подполковник Л. Кербел, майор В. Йоза:
»Способы перемещения транспортных средств в наступательном бою дивизии« 55

Полковник Ярослав Шольц:
»Взаимодействие между тылом наземных войск и авиационным тылом в современной армейской операции« 66

Оперативная и боевая подготовка

Майор Ладислав Ячек:
»Опыт о новой форме управления учением« 77

Полковник Войтех Черный:
»К вопросу приобретения познаний из учений и их более последовательное использование« 88

Информации об иностранных армиях

»Изменения в организации соединений в капиталистических армиях« 93

Дискуссия

Дискуссионные замечания к статьям
— »Некоторые вопросы о работе штабов« (VM № 5 и 6/56) 105
— »Особенности боевых действий авиации при обеспечении наступления общевойсковых частей ночью« (VM 1/57) 108

В помощь военно-научной работе

»Познания из военно-научной конференции ВТА АЗ« 111
»Несколько занимательностей из капиталистических армий« 122
»Информации о содержании зарубежных военных специальных журналов« 126

VOJENSKÝ HISTORICKÝ ÚSTAV
PRAHA 3 - ŽIŽKOV, U PAMÁTNÍKU 2

Průvodní číslo: 16

JEN PRO GENERÁLY A DŮSTOJNÍKY
ČS. LIDOVÉ ARMÁDY

VOJENSKÁ MYSL

Časopis ministerstva národní obrany

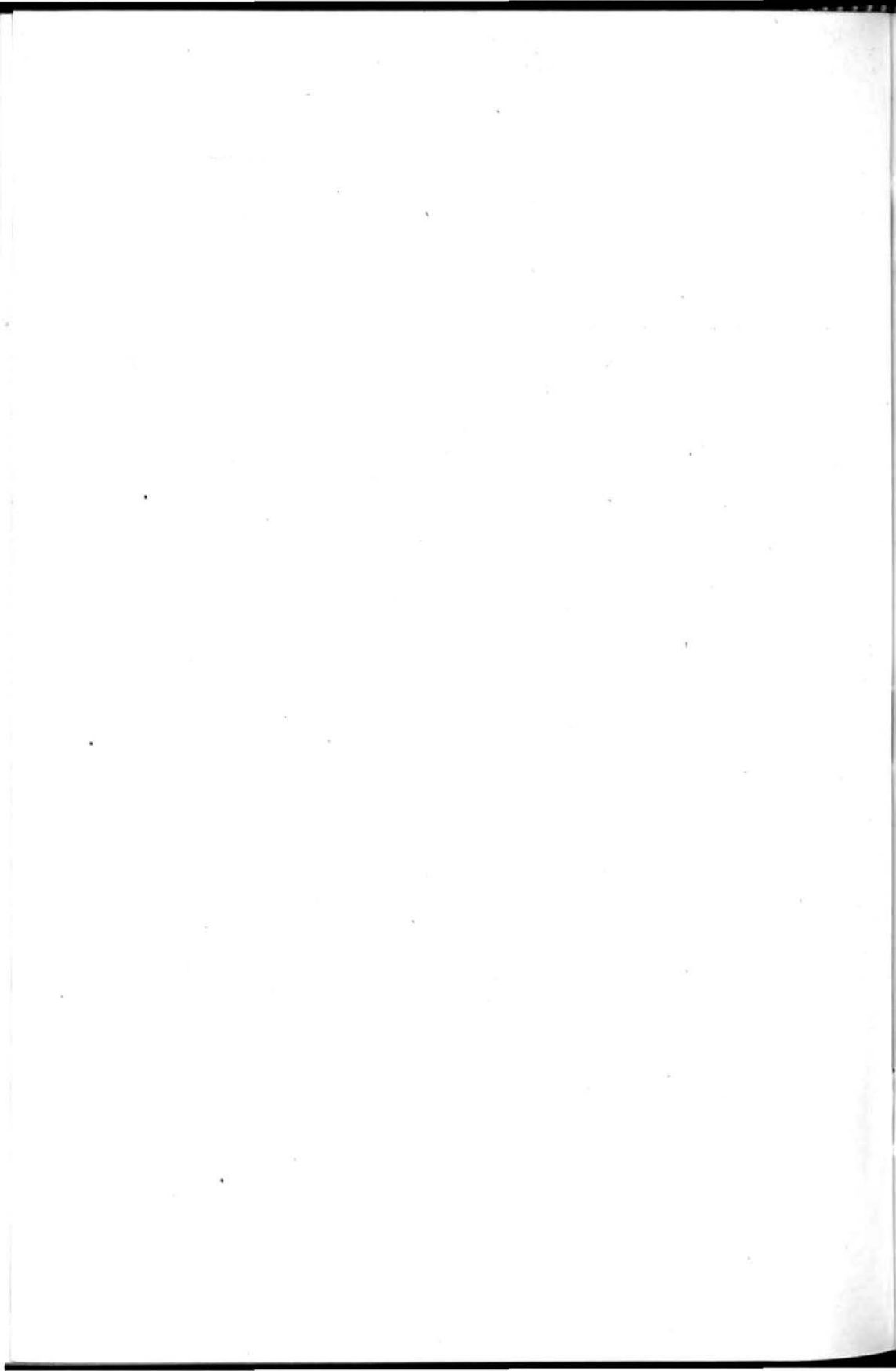
Ročník sedmý

VOJENSKÝ HISTORICKÝ ÚSTAV
PRAHA XI, HUSITSKÁ 1600

3

MINISTERSTVO NÁRODNÍ OBRANY

PRAHA 1957

OPERAČNÍ UMĚNÍ A TAKTIKA

NĚKTERÉ OTÁZKY PRŮLOMU Z CHODU A JEJICH ZABEZPEČOVÁNÍ PŘI VÝCVIKU ŠTÁBŮ A VOJSK

Plukovník Ludvík Varvařovský, plukovník Václav Kasl a podplukovník Karel Pezl

Úvod

Zavádění zbraní hromadného ničení, různých speciálních prostředků průzkumu všech druhů a ostatní nové techniky do výzbroje armád má přímý vliv na ráz soudobého boje.

Používáním moderních prostředků průzkumu a různých přístrojů k vidění v noci na dálku je možno poměrně přesně zjistit soustřeďující se vojska nepřítele a způsobit mu značné ztráty údery zbraní hromadného ničení.

Tyto skutečnosti si vynucují, aby dosavadní názory na vedení útočného i obranného boje byly přizpůsobovány soudobému rázu, aby byly soustavně tvůrčím způsobem hledány nové cesty, jak těchto prostředků a jejich účinků co nejlépe využívat a činnost vojsk jim přizpůsobovat. Proto se v obraně setkáváme s oprávněnými názory, že bude nutno místo třízákopového systému zkoušet systém čtyřzákopový, hloubkově uspořádaný tak, aby úder po jedné dvojici zákopů nezasahoval druhé dva zákopy. Proto si razí cestu odůvodněné názory na pružné soustřeďování úsilí, buď na prvním nebo druhém pásmu obrany, místo dosavadního schématického soustřeďování úsilí na hlavním pásmu.

Proto nabývá v útočném boji čím dál tím většího významu názor, že lze pokládat za výhodnější takový průlom, který je prováděn bez dlouhého pobytu vojsk ve výchozím prostoru, t. j. průlom s rozvinutím útvarů a svazků z chodu.

Tento způsob má značné výhody. Dává možnosti dosáhnout překvapení, zvětšuje bezpečnost vojsk, snižuje ženijní práce, zkracuje lhůty pro přípravu průlomu. Na druhé straně však tento způsob vyžaduje, aby vyvedení vojsk k přednímu okraji bylo štáby důkladně připraveno a organizačně i materiálně zabezpečeno, hlavně pak vyžaduje, aby vojska byla v tomto způsobu cvičena. Prozatím jsme ve výcviku štábů a vojsk udělali jen první krůčky, neboť tematika průlomu z chodu se začala prozatím zpracovávat jen teoreticky. Nyní bude nutné, aby se tato teorie prakticky přezkušovala a propracovávala na velitelsko-štábních cvičeních, při výcviku rot a praporů a při cvičeních s vojsky.

Proto chceme ve svém článku osvětlit některé otázky, kterými bude nutno se zabývat ve výcviku štábů a vojsk, a ukázat možnou cestu k jejich řešení. Protože tematika průlomu z chodu je značně široká, soustředíme pozornost na dvě základní otázky:

- na vyvedení vojsk z prostoru soustředění k přednímu okraji nepřátelské obrany,
- na rozvinutí a na přechod do útoku.

1. K otázkám práce a výcviku štábů

Vyvedení vojsk z prostorů soustředění k přednímu okraji není v podstatě nic zvláštního. Ovšem až do nedávné doby trvalo toto vyvedení 2 až 3 dny a končilo vystřídáním vojsk jsoucích v dotyku s nepřítelem a zaujetím výchozího položení. Dnes však vyvedení vojsk k přednímu okraji nepřátelské obrany musí být organizováno podstatně odlišným způsobem.

Dnes se po vyvedení vojsk k přednímu okraji nebude zaujímat výchozí položení ani nebude následovat vystřídání vojsk. Místo toho se bude provádět rozčleňování a rozvinování do předbojových a bojových sestav během postupu — bude přechod do zteče z chodu.

Uskutečnění tohoto způsobu bude především pro štáby znamenat věnovat zvýšenou pozornost štábním nácvikům (letučkám a p.) v přeskupování a soustřeďování vojsk.

Zvýšenou pozornost musí štáby věnovat volbě prostorů soustředění, volbě os a důkladné organizaci pořádkové služby. K hodnotné přípravě a správnému provádění těchto nácviků a letuček je ovšem třeba napřed ujasnit některé nové teoretické zásady. Zmíníme se jen o těch nejpodstatnějších.

a) Prostory soustředění pro divisi musí mít rozlohu nikoli 100 až 120, nýbrž 200 km², při čemž poslední prostory soustředění je třeba volit podle terénu asi 30 až 50 km od předního okraje. Protože na tyto vzdálenosti bude obvykle vybudováno druhé a třetí pásmo vlastní obrany, bude výhodné, aby divise provádějící průlom z chodu rozmístily své PO a pluky prvního sledu na druhém pásmu obrany, pluky druhého sledu a zálohy na armádním pásmu obrany. Při vzdálenosti těchto pásem 20 až 25 km a při šířce pásma pro přesun divise k přednímu okraji 8 až 10 km, bude spolehlivě splněn požadavek mít prostory soustředění 200 km² na divisi (20 — 25 × 8 — 10). Nebude-li terén na druhém pásmu obrany dávat možnost skrytého rozmístění pluků prvního sledu, možno tyto pluky rozmístit ve větší hloubce, a to buď ve vybudovaných prostorech soustředění armádních záloh za druhým pásmem nebo na mezilehlém postavení mezi druhým a třetím pásmem. V takovém případě rozmístíme pluky druhého sledu úderných divisí na třetím postavení armádního pásma nebo ve vybudovaných prostorech armádních záloh připravených za třetím pásmem obrany nebo na mezilehlém postavení za tímto pásmem. I při tomto rozmístění budeme mít prostory soustředění na ploše 200 km².

b) Dosud se regulační čáry určovaly na vzdálenost 20 až 30 km. Dnes tento požadavek, nestačí. K zabezpečení plynulého přesunu s cílem současného východu k přednímu okraji je nutné, aby regulačních čar bylo více a aby byly voleny ve výhodném terénu (osady, okraje lesů, řeky, rokádní silnice, zákopy naší obrany). Pro divisi prvního sledu je nutno mít 4 až 5 regulačních čar. Z nich volit první na rokádní silnici za druhým pásmem obrany nebo na jeho zadním postavení, druhou na předním okraji druhého pásma, třetí na posledním zákopu prvního pásma, to jest v prostoru třetího obranného postavení, čtvrtou v prostoru posledního zákopu druhého obranného postavení a poslední čáru za posledním

přirozeným krytem před nepřátelským předním okrajem, to jest přibližně na posledním zákopu prvního obranného postavení.

Tyto regulační čáry neslouží jen k řízení přesunu — na nich, hlavně na posledních čarách, může být též řízen přechod z plukovních do praporečních proudů, prováděno rozčleňování z pochodových sestav do předbojových, po případě i rozvinování do bojových sestav.

Kromě regulačních čar je třeba určit čáru, na které se nasazují ochranné prostředky (brýle), a čáru, která nesmí být překročena do shození vlastních atomových pum.

c) Os třeba určit tolik, aby jednotky určené ke zteči předního okraje zahájily boj současně. To znamená pro každý prapor prvního sledu třeba volit jednu osu (silnici, cestu, polní nebo lesní cestu, pomocnou cestu terénem). Při šířce pásma 6 až 8 km na divisi a 3 až 4 km na pluk nebude ovšem možné trvat na dodržení bezpečnostní vzdálenosti mezi osami na 3 až 5 km. Tato částečná nevýhoda je ovšem vyvážena možností rychlého přechodu do útočné sestavy.

Protože osy budou různě dlouhé, různé jakosti, různého stoupání a různé průchodnosti, bude třeba kalkulovat pro každou divisi a v divisi pro každý útvar zvláště dobu zahájení přesunu a pochodovou rychlost, aby bylo spolehlivě zabezpečeno současné vyjití průlomových praporů k přednímu okraji.

Na počtu os, na délce pochodových proudů a na rychlosti přesunu budou přímo závislé výpočty určující, kdy je nutno přecházet z plukovních do praporečních a z praporečních do rotních proudů, aby při tom nebylo nutné zastavovat proudy a vydávat je v nebezpečí nepřátelských úderů zbraní hromadného ničení.

Pro názorný příklad uvádíme v přiložených diagramech několik počtů, které osvětlují, jak třeba postupovat při výpočtech nutných k časovému naplánování vyvedení jednotek z posledních prostorů soustředění k přednímu okraji. Na těchto diagramech je zároveň jasně dokázána skutečnost, jak se podstatně časově urychlí přechod z pochodové do útočné sestavy, jestliže včas zahájíme rozčleňování z plukovních do praporečních proudů. Podle vlastností terénu a možnosti volby maximálního počtu os bude účelné, aby se s rozčleňováním do praporečních proudů začínalo 10 až 15 km od předního okraje. Při této příležitosti chceme upozornit na to, že bude účelné, aby z prostoru, kde budeme přecházet do praporečních proudů, byla pro prapory zařazené na čele plukovních proudů určována »pomalejší«, t. j. jakostně horší osa, kdežto ostatní prapory zařazené za čelním praporem, avšak určené do prvního sledu útočné sestavy, je třeba i po rozčlenění do praporečních proudů vést po kvalitní ose. Tím dosáhneme toho, že tyto prapory budou pokračovat v přesunu maximálními možnými rychlostmi a vyrovnají se (dohoní) s čelními prapory, které přechodem na jakostně horší osu budou muset snížit pochodovou rychlost. Takto prováděné rozčleňování nám dává záruku, že zastávka na poslední regulační čáře bude skutečně minimální a bude omezena jen na dobu nezbytně nutnou k poslední kontrole před vyražením ke zteči předního okraje.

Na podkladě těchto nových teoretických zásad a v duchu uvedených propočtů může náčelník štábu sestavit řadu letuček, při nichž lze na jednoduchém námětu procvičit různé učební otázky, jako na př.

— propočty pro provádění přesunu při různém počtu os, různé vzdálenosti prostoru soustředění od předního okraje, při různé sestavě proudů (na př. s PO, bez PO a p.), při různém počtu posilových prostředků atd.,

— organizaci pořádkové služby,

— nařízení pro bojové zabezpečení přesunů všech druhů,

— propočty pro vyvedení dělostřelectva do palebných postavení nebo naopak jeho začlenění do proudů, propočty pro ženijní udržování os a další možné učební otázky.

Těmito nácviky získají příslušníci štábu nejen zručnost v rychlém řešení různých variant přesunu, ale zlepši a upevní i svoje znalosti takticko-technické a znalosti organizace vojsk.

2. K otázkám výcviku vojsk

Kromě štábů je ovšem třeba zároveň učit vojska. Naše programy bojové přípravy prozatím počítaly jen ve značně omezeném rozsahu s výcvikem zabezpečujícím provádění této teorie v praxi. Bude proto nutné naučit velitele, řidiče a jednotky nejen dlouhodobé jízdě terénem, rychlému rozčleňování a rozvinování, ale i některým jiným návykům, jako na př. nasazování ochranných brýlí 6 až 8 km od předního okraje, protože se ani v době našich atomových úderů přesun k přednímu okraji zastavovat nebude, osádky nebudou sesedat a krýt se, nýbrž budou jen chránit svoje oči a optiku před světelnými účinky atomových pum.

Na tomto jediném příkladě vidíme značnou odchylku od dosavadního způsobu, kde se zdůrazňovalo ukrýt živou sílu pod zem. Dnes toto ukrytí bude třeba provádět jen u průzkumných odřadů a odřadů k zabezpečení pohybu, které v době atomových úderů budou v blízkosti předního okraje.

Dále je třeba podtrhnout tu skutečnost, že i při plném umlčení nepřátelské obrany atomovými údery současnost zteče bude stále výhodná. Je třeba si ovšem uvědomit, že v soudobých podmínkách při zasazování svazků z chodu požadavek současně zteče všemi rotami a prapory prvního sledu nebude možno vždy uskutečnit, neboť zásahy nepřátelských paleb, jakost os, počasí a technické závady mohou i při dokonalém bojovém zabezpečení způsobit zpoždování některých jednotek za přesunu k přednímu okraji. Proto i když se některé jednotky (roty, prapory) budou zpožďovat, útok se musí provést v naznačený čas, aniž se čeká na jednotlivé opozdivší se roty, po případě i prapor. Je nasnadě, že to vše vnese změny do náplně nejen výcviku roty, praporu a pluku, ale i do výcviku jednotlivého bojovníka.

Chceme proto ukázat, na které problémy je třeba při výcviku a při cvičeních obracet pozornost, které učební otázky zařazovat do takticko-poradových a taktických cvičení a jak je prakticky procvičovat.

Především je třeba zdůraznit, že před prováděním taktických cvičení je třeba technicky dokonale nacvičit řízení pochodových proudů, rozčleňování, rozvinování, jízdu terénem v různém tvaru, rychlé nasedání a sesedání za jízdy a p. Naše posádková cvičiště a naše výcvikové pro-

story nám tyto možnosti dávají. Tento technický nácvik je třeba provádět od jednoduchých prvků až po složitá komplexní zaměstnání, od výcviku roty až do plukovních cvičení s tím cílem, aby vojska a nižší velitelé získali trvalé praktické návyky.

Z počátku budeme učit jízdu v rotních a praporečních prouděch po polních cestách při současném výcviku řízení proudů smluvenými znameními. Pak budeme tento výcvik opakovat ve volném terénu, mimo cesty, nejdříve ve dne, potom v noci. Po získání jistoty rozšíříme výcvik o rozčleňování, později o rozvinování, a to opět nejdříve v rotě, potom v praporu. Nakonec přistoupíme ke kombinovanému výcviku, to jest k jízdě terénem, k rozčleňování, rozvinování, sesedání, nasedání v jízdě, k přechodu z rozvinutých tvarů do rozčleněných, zpět do pochodových proudů atd. Teprve potom, až velitelé, řidiči a ostatní vojáci získají jistotu v provádění těchto cviků, začneme je procvičovat pod jednoduchou taktickou situací se značkami, při čemž budeme klást důraz na využívání terénu, na rychlý přechod do předbojových a bojových sestav, na přechod do zteče, na rozptýlené rozmístění vozidel po sesednutí osádek, na jejich ukrytí, maskování a včasný, avšak takticky správný přesun za útočícími vojsky.

Až dosáhneme dobré úrovně v tomto technickém výcviku, přikročíme k vyššímu stupni, to jest k praporečním a později i plukovním taktickým cvičením se soupeřem.

Tato cvičení budeme sice ze začátku provádět ve dne, ale musíme co nejdříve přejít na provádění jich v noci, protože tak by většinou byly v boji uskutečňovány. Při těchto taktických cvičeních budeme zařazovat další nové prvky, jako na př. řazení proudů a t. zv. »vytahování prvků« z prostoru soustředění, činnost orgánů pořádkové služby, nasazování ochranných brýlí a ukrývání optiky 6 až 8 km od předního okraje, aniž bude zastavování přesun, podávání signálů o dosažení regulačních čar, čar rozčleňování a bezpečnostní čáry, jízdu v předbojových sestavách a rozvinování do bojových sestav u těch jednotek, které jsou určeny k provádění zteče předního okraje.

Při těchto cvičeních budeme cvičit plukovní i posilové prostředky v rychlém zaujímání palebných postavení, při čemž kanonové baterie a tanky druhých sledů pluků musíme učit zajíždět do palebných postavení, která dávají možnost přímé palby.

Rozvinování do bojové sestavy a vyjití na přední okraj třeba provádět na maximálních rychlostech, které příslušný terén dovolí.

Z řady těchto otázek vidíme důležitost přípravy vojsk, s kterou nelze otálet.

Metodicky správné bude, když velitelé svazků a útvarů k aplikaci teoretických zásad zvolí tento možný postup:

— teoretické zásady třeba si ujasnit individuálním studiem v době vyhrazené pro studium řádů. K tomu využít vydaných přenášek, statí z časopisů »Vojenská mysl«, »Bojová příprava«, Sborníky VAKG, VTAAZ a j. K uloženým otázkám provést seminář po stránce vševojskové i odborné;

— provést cvičení na mapách a na plastických stolech. Na něm formou letučky nebo vypracováním některých dílčích úkolů prohloubit

znalost teorie. Nejlépe k tomu využít doby plánované pro velitelskou přípravu;

— provést vlastní cvičení s vojsky. Do něho zahrnout: cvičení na mapách (nebyly-li všechny otázky probrány v době velitelské přípravy), cvičení na plastickém stole, takticko-pořadové cvičení v terénu pěšky, takticko-pořadové cvičení s bojovou technikou vrcholící cvičením se všemi posilovými prostředky. Takticko-pořadové cvičení musí provádět obě strany. Nakonec provést vlastní dvoustranné taktické cvičení rotou počínaje a svazkem konče.

Nejdůležitější z těchto příprav jsou takticko-pořadová cvičení. Možnost cvičení přerušit, dílčí otázky vyhodnotit, nedostatky okamžitě odstranit, možnost pružně volit taktické situace tak, aby kterákoli učební otázka byla nejvhodněji podána a procvičena k splnění požadovaných cílů, aniž jednotky potřebovaly cvičit v hlubokém a takticky odpovídajícím terénu, možnost opakovat a prohlubovat dílčí otázky do nejmenších podrobností, aby v nich velitelé a jednotlivci získali až mechanickou zručnost (zastavení, současně vyrazení, sesednutí, nasednutí, rozčlenění, rozvinutí), dává nejlépe právě tato forma takticko-pořadových cvičení.

A tu je třeba, aby si velitelé a náčelníci štábů útvarů a svazků, kteří budou tato cvičení připravovat, uvědomili jednu zásadní zkušenost:

Je lépe cvičit méně, ale pořádně! Dosavadní praxe z loňského roku ukázala, že na takticko-pořadová cvičení nebyl kladen takový důraz, jaký jim přináleží.

Takticko-pořadová cvičení byla mnohými veliteli praporů a pluků podceňována. Byla přehlížena ta okolnost, že se na nich velitelé a jednotky učí. Mnohá cvičení byla provedena formálně až před samým taktickým cvičením. Z toho důvodu se na nich všechny otázky necvičily. Proto se stávalo, že se už při nich a zvláště pak na vlastním taktickém cvičení, vyskytovalo mnoho nedostatků, které nebylo možno odstranit. Tomu bude třeba zabránit. Bude třeba, aby si uvedení funkcionáři spolu s ostatními náčelníky druhů vojsk a služeb předem připravili všechny důležité otázky, kterým je třeba vojska učit, a aby si přípravu rozdělili na určité fáze. Při bohatosti otázek a požadavků soudobého vševojskového boje vysvitá, že bude třeba, zvláště na samostatném takticko-pořadovém cvičení, probrat činnost při rozmístění jednotek v prostoru soustředění spojenou s činností při řazení pochodových proudů.

Na dalším cvičení procvičit přesun k přednímu okraji vlastní obrany s rozčleňováním do praporečnických a rotních proudů.

K procvičení součinnosti s vlastními jednotkami v dotyku a se sousedy před předním okrajem vlastní obrany, na předním okraji a při zteči předního okraje nepřátelského postavení bude třeba rovněž samostatného cvičení.

Pro útok v hloubce nepřátelské obrany s procvičením možností ničení slabých i silných odporů a odrazení a ničení protiztečí bude rovněž třeba připravit samostatné cvičení s důrazem na rychlost pronikání do další hloubky nepřátelského postavení.

Připočteme-li ke všem otázkám, o kterých jsme již dříve mluvili, že na těchto cvičeních je třeba procvičovat i odstraňování následků nepřátelské atomové, letecké a dělostřelecké protipřípravy, které třeba s tě-

mito cvičeními spojovat, docházíme k závěru, že takticko-pořadových cvičení předem probraných na plastickém stole a nejméně jednou až dvakrát v terénu bude třeba již v letošním letním období provést několik. Vzhledem k tomu, že se některé otázky dají vhodně spojovat, na př. součinnost v prostoru soustředění s pochodem, a že některé otázky, které nebyly procvičeny na cvičení na nižším stupni, lze procvičit na stupni vyšším, bude třeba podle našeho názoru před komplexními taktickými cvičeními v pluku provést tato takticko-pořadová a taktická cvičení na nižších stupních:

- 2 až 3 takticko-pořadová cvičení v rotě (baterii),
- 1 taktické cvičení v rotě,
- 2 až 3 takticko-pořadová cvičení v praporu (oddílu),
- 1 taktické cvičení v praporu.

Celkem 4 až 6 takticko-pořadových a 2 taktická cvičení pro tento útočný druh boje.

Při provádění takticko-pořadových cvičení je třeba zdůraznit ještě jednu okolnost. Je třeba, aby některá cvičení, dříve než se provedou s materiálem, byla provedena pěšky. Tato zásada se provádí a je vžita u tankových jednotek. Je však nutné ji naučit všechny druhy vojsk. Praxe ukázala, jak třeba dobře poznat terén, kterým jednotka bude projíždět. Každý řidič si musí krok za krokem ověřit každou mez, každý svah, potok, skálu, aby věděl, kdy a jak má správně řadit stupně převodových rychlostí a jak ovládat vozidlo.

Každá osádka vezoucí se v tanku, v transportéru nebo na voze musí si při postupu terénem pěšky uvědomovat, co bude dělat, kdy na příklad musí začít brzdit, kterým směrem zvýšit pozorování atd. Projít pěšky daným terénem není na škodu. Zdánlivá ztráta času se vrátí v hodnotě lepšího využití materiálu, v šetření vozidla i pohonnými hmotami a v lepší znalosti terénu všemi vojáky. Proto je třeba tato cvičení dobře zapláňovat a trvat na jejich provedení. Bude také správné, když velitelé na jednotlivých stupních stanoví pro příslušná cvičení stručné učební cíle a povedou-li si přehled o tom, čeho a jak bylo dosaženo. Tak budou moci pružněji a reálněji zasahovat do přípravy a dosáhnou větší připravenosti svých jednotek.

Protože jde o osvojení a získání zkušeností celé řady nových prvků, doporučujeme, aby již na takticko-pořadových cvičeních byly zařazeny některé otázky zkušební. Bude třeba získat přesné časové limity na př. o době potřebné od vydání rozkazu pro přesun z prostoru soustředění až do okamžiku doražení čel do výchozího místa, o době nutné pro přechod z pochodových do předbojových tvarů, o době nutné k rozvinování do bojových sestav a j. Bude dobré mít přezkoušeny prvky a činnost jednotek v prostoru soustředění, jsou-li v něm jen jednu, poslední noc před vyražením k útoku. Bude dobré upřesnit místa a činnost druhů zbraní v okamžiku překračování předních okrajů vlastní i nepřátelské obrany pěchotou a j. I to musí náčelníci štábů plánovat a vhodné funkcionáře na jednotlivá cvičení připravit.

Do jaké míry a do jakých podrobností třeba jednotlivé učební otázky nebo dílčí cvičení připravit, ukážeme na dvou otázkách:

a) Rozmístění jednotek v prostoru soustředění

Naučit a přezkoušet

— ubytovatele a orgány pořádkové služby:

zvolit vhodný prostor, vytyčit jej, stanovit pořadí zájezdu jednotlivých proudů (tanků, dělostřelectva, pěchoty, týlu) do vykázaných prostorů, zavedení jednotek do prostorů, otočení jich, aby mohly vyjet na pochodovou osu v stanoveném pořadí, orientovat je o rozmístění a o vlastnostech prostoru (maskování, užitková, pitná voda, chování obyvatelstva), o nebezpečných směrech a o možnostech bojového zabezpečení, o VS o možnostech spojení;

— velitele a jednotky:

zvolit vhodný prostor, vydat úkoly ubytovatelům, průzkumu a orgánům pořádkové služby, zaujímání prostorů jednotlivých jednotek s důrazem na okamžité vyjetí na stanovenou osu v stanoveném pořadí, složení proudu pro pochod vzhledem na sestavu v okamžiku průlomu nepřátelského postavení, utajení, maskování, bojové zabezpečení a organizace strážní služby v prostoru ubytování, chod služby uvnitř prostoru, ošetřování bojové techniky, doplňování PHM a zásobování jednotek, spojení a velení, činnost při různých druhích napadení.

Jednotky musí být umístěny tak, aby vytvoření pochodového proudu bylo provedeno hladce a rychle. Jednotky organické i posilové třeba postavit čely k ose pochodu, zabezpečit a připravit je tak, aby stačil signál k natočení motorů a k vyražení.

Tento prostor soustředění ve většině případů našich cvičení bude rozmístěn mimo prostor VVP. Nebude tam možno kopat ani provádět zemní úpravy. Bude však možno a bude i nutno provádět všechny maskovací a vytyčovací práce, provést rozptýlené rozmístění celé sestavy, dbát zásad utajení, bdělosti a ostražitosti a organisovat strážní a bojové zabezpečení jako při taktických cvičeních a jako tomu bude ve válce.

Proto třeba této otázce věnovat náležitou pozornost.

Nejdříve ji nacvičit ve dne, pěšky, pak v noci pěšky a v noci s materiálem. Bude-li možno cvičení s orgány, které prostor připravují, provést jednou až dvakrát samostatně předem, před příchodem jednotek, nebude to na škodu.

b) Řazení jednotek do proudu

Třeba procvičit a naučit:

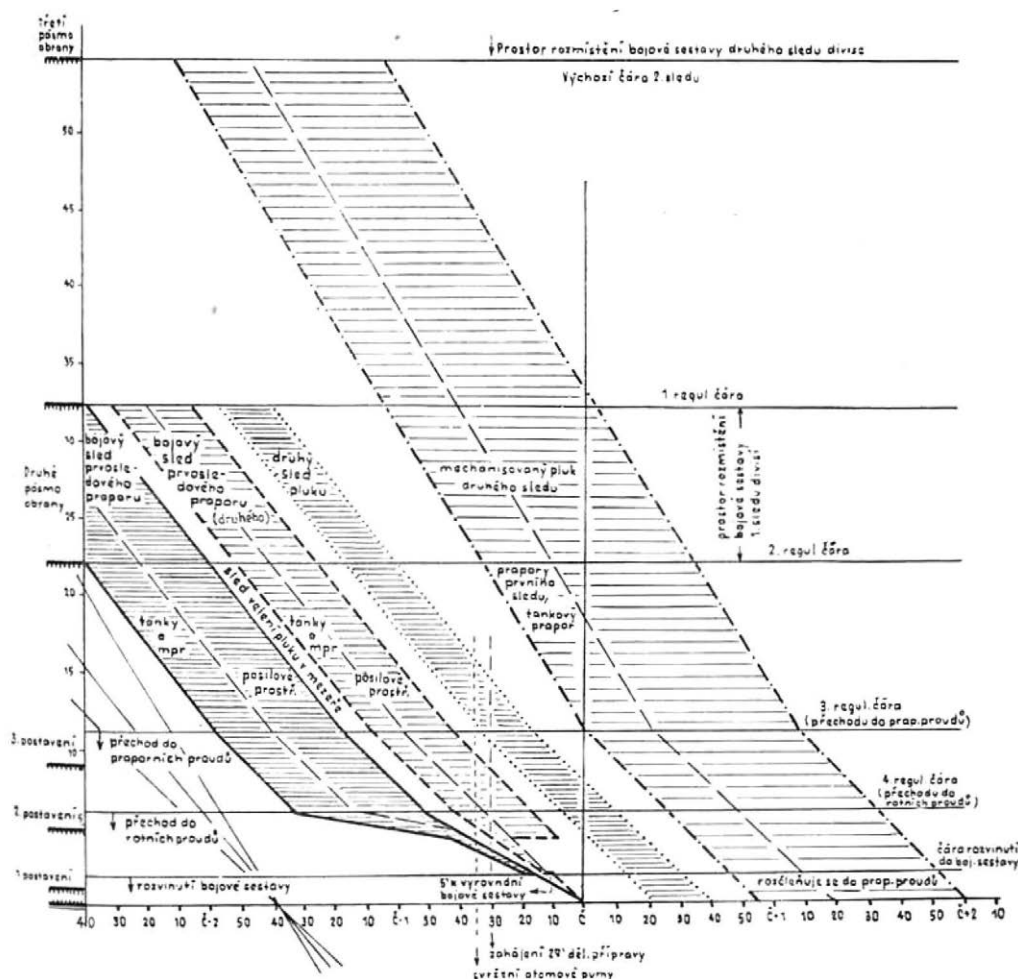
— hlášení velitelů rot a praporů o připravenosti, osobní kontrolu velitelů a štáby, znalost pořadí v proudu, znalost předcházející a následující jednotky, VS velitele proudu,

— znalost zrakových a zvukových signálů, směrníků a ukazatelů,
— znalost doby vyražení, pochodovou rychlost,
— znalost doby průchodu výchozím místem,
— přezkoušet pochodovou kázeň, přezkoušet povinnosti velitelů vozů, řidičů osádek,

— vyražení v stanovenou dobu, dodržování jízdy po pravé straně cesty, lesního průseku a p., dodržování vzdáleností, předávání signálů, zastavení, další vyražení,

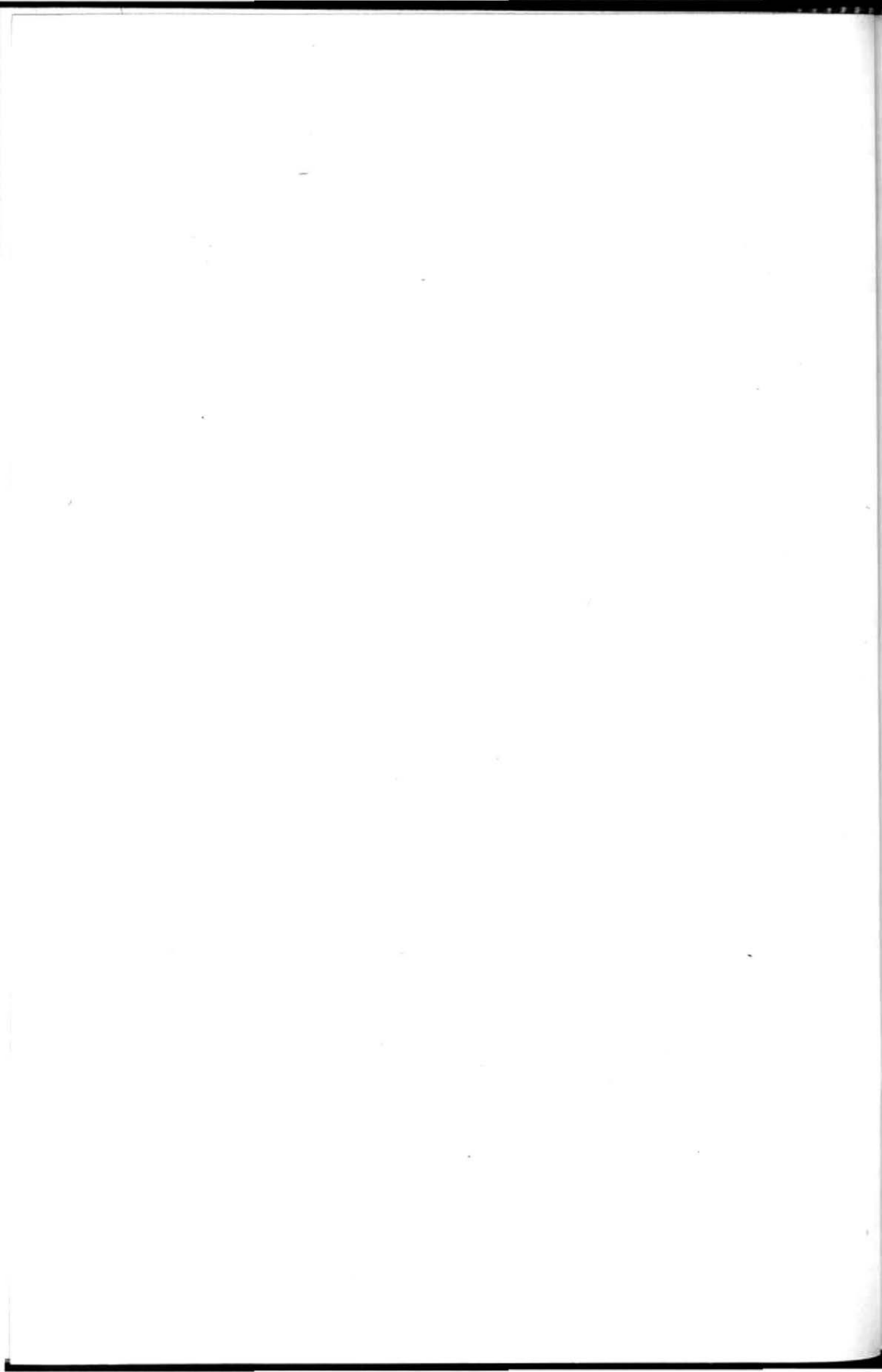
Příloha 1. Grafikon vyvedení útočné sestavy mp při útoku z chodu bez zaujetí výchozího položení

Varianta: Pro přesun pluku je k dispozici 1 osa

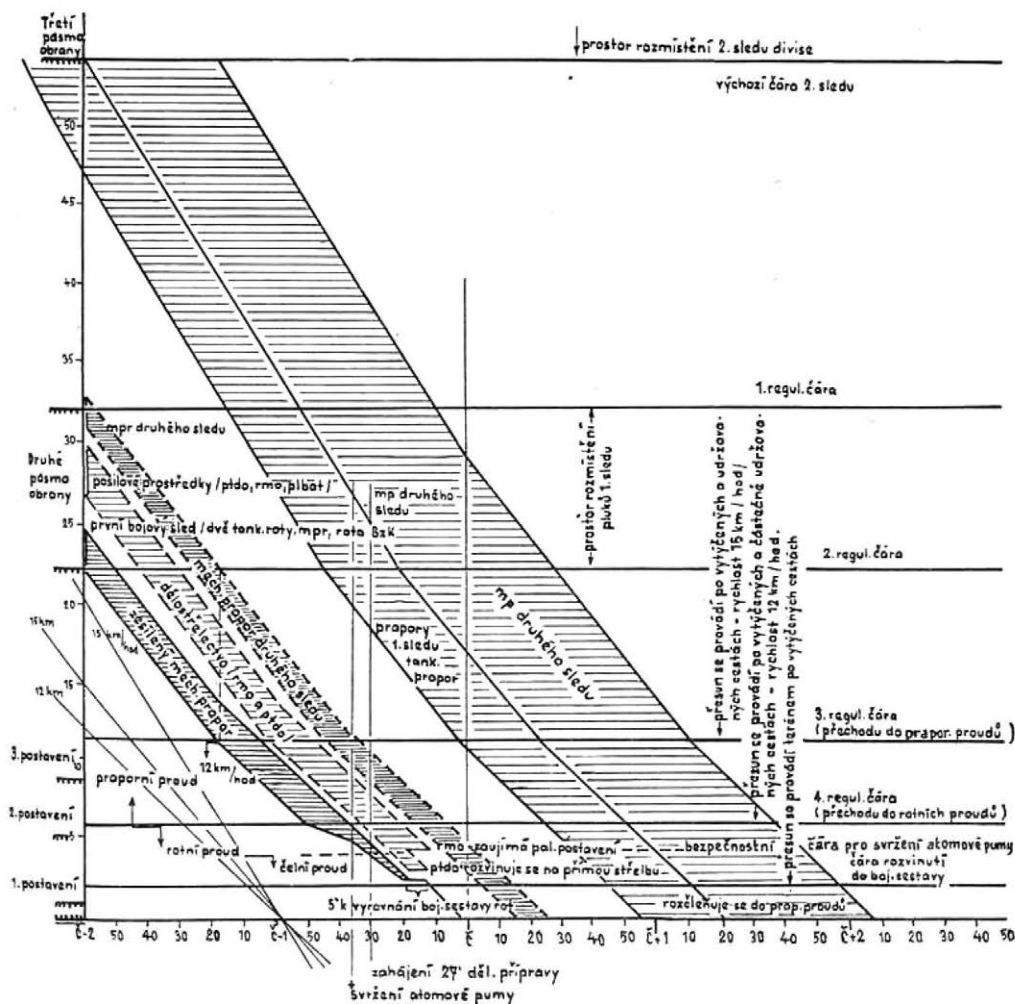
SCHEMA BOJOVÉ SESTAVY NA OSE.

															
Počty vozidel	32	55	7	7	37	24	15	7	15	55	7	45	7	55	60
Pálka proudů	960	1650	210	210	1010	720	450	210	450	1650	210	1350	210	1650	1800
Délky mezer	1000	600			1500	1500	400	150			600	1500	400	1500	600
Celkem bojový sled pluku :															
délka vozidel	8630					4760					3870				
délka mezer	7500					5000					2500				
veškeré	2000														
celkem	16130					9760					6370				

Příloha 2. Grafikon vyvedení útočné sestavy mp při útoku z chodu bez zaujetí výchozího položení

Variantá: Pro přesun pluku jsou k dispozici 2 osy

SCHEMA BOJOVÉ SESTAVY NA OSE: (pro kalkulaci členění)

$\odot$ PZ dvřtr mpr vBsk plabst pido rma plab mpr
9 8 22 56 7 7 37 24 7 55
660 1650 210 210 1010 720 210 1650
200 200 200 1000 1500 1500
první bojový sladi první sladi

SCHEMA SESTAVY PRVNÍHO BOJOVÉHO SLEDU:

tr tr mr+posil. mr+posil. mr+posil. R3xK

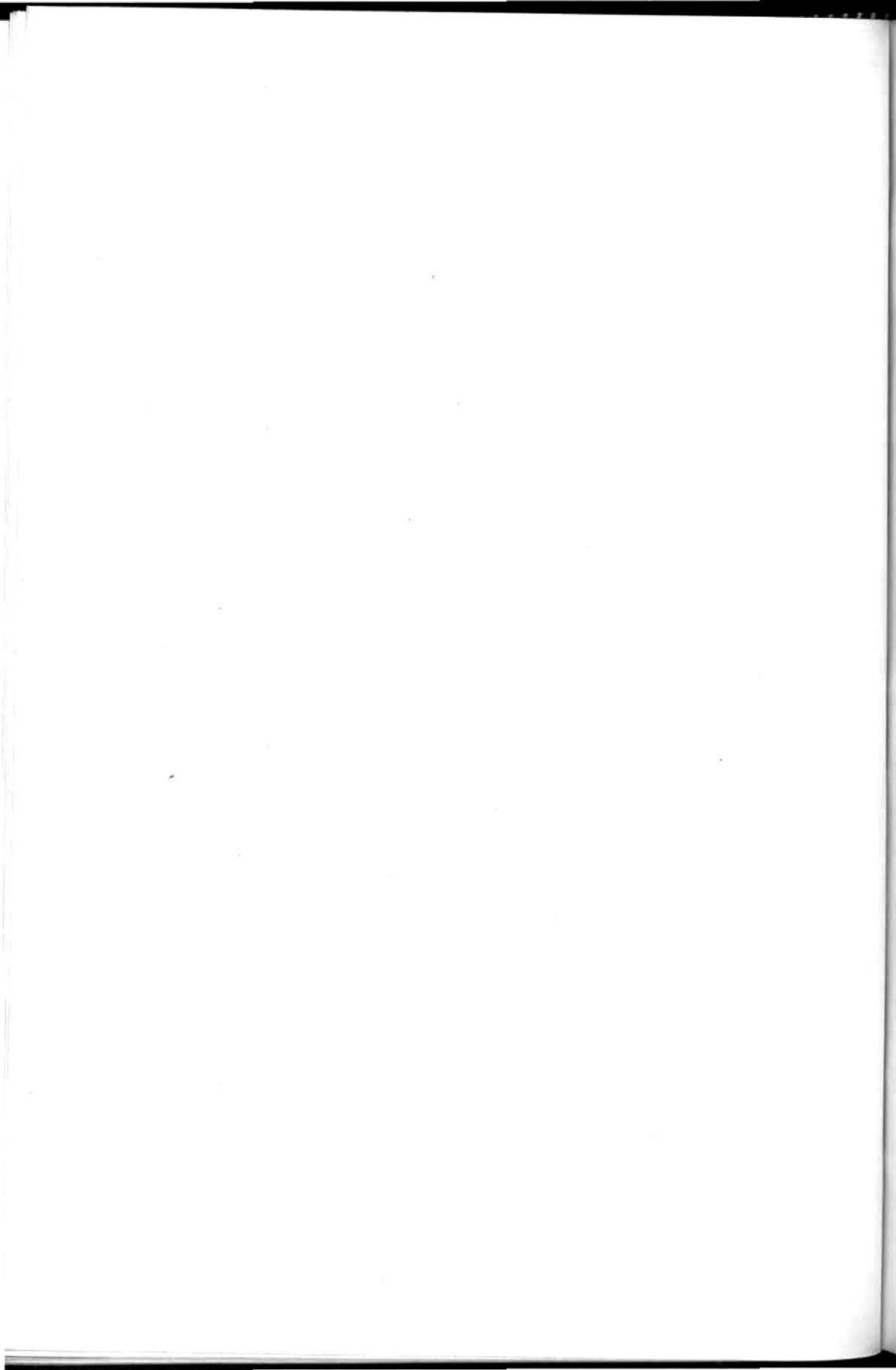
330 330 480 450 480 210

200 200 200 200

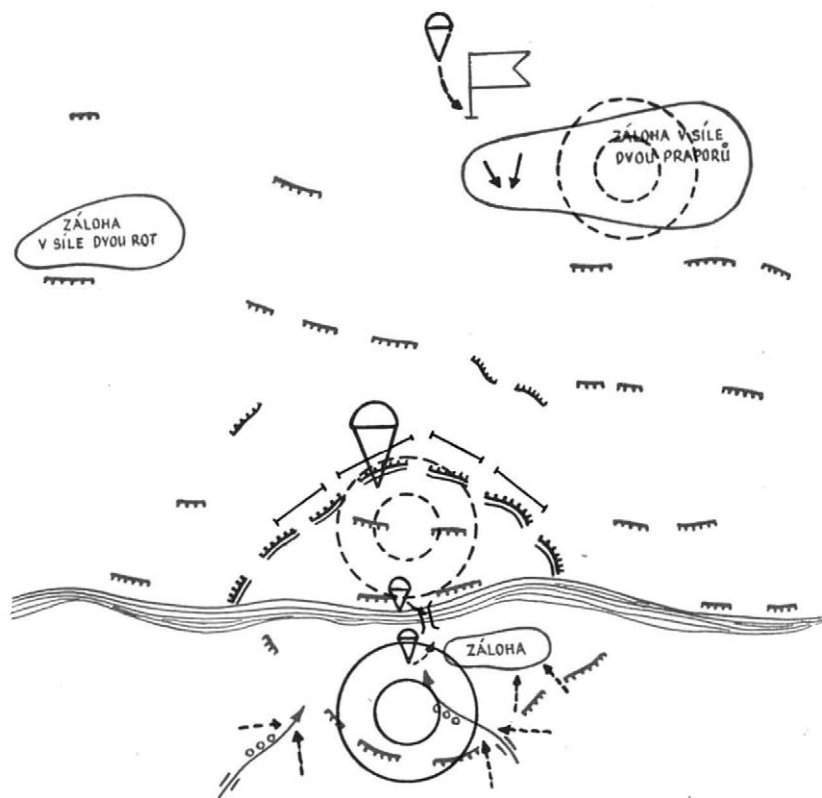
Délka proudu na ose : první sled

jednotky	4670
mazary	2900
celkem	<u>7570</u>

první bojový sled	jednotky	2730
	mezery	400
	<u>celkem</u>	<u>3130</u>

Příloha 2. Použití taktického výsadku v boji o předmostí

Vysvětlivky

- Na silné zálohy lze místo bombardovacího úderu provést atomový úder;
- při pevné obraně břehů je možné provést atomový úder na oba břehy, po případě vlastní břeh napadnout bombardovacím letectvem

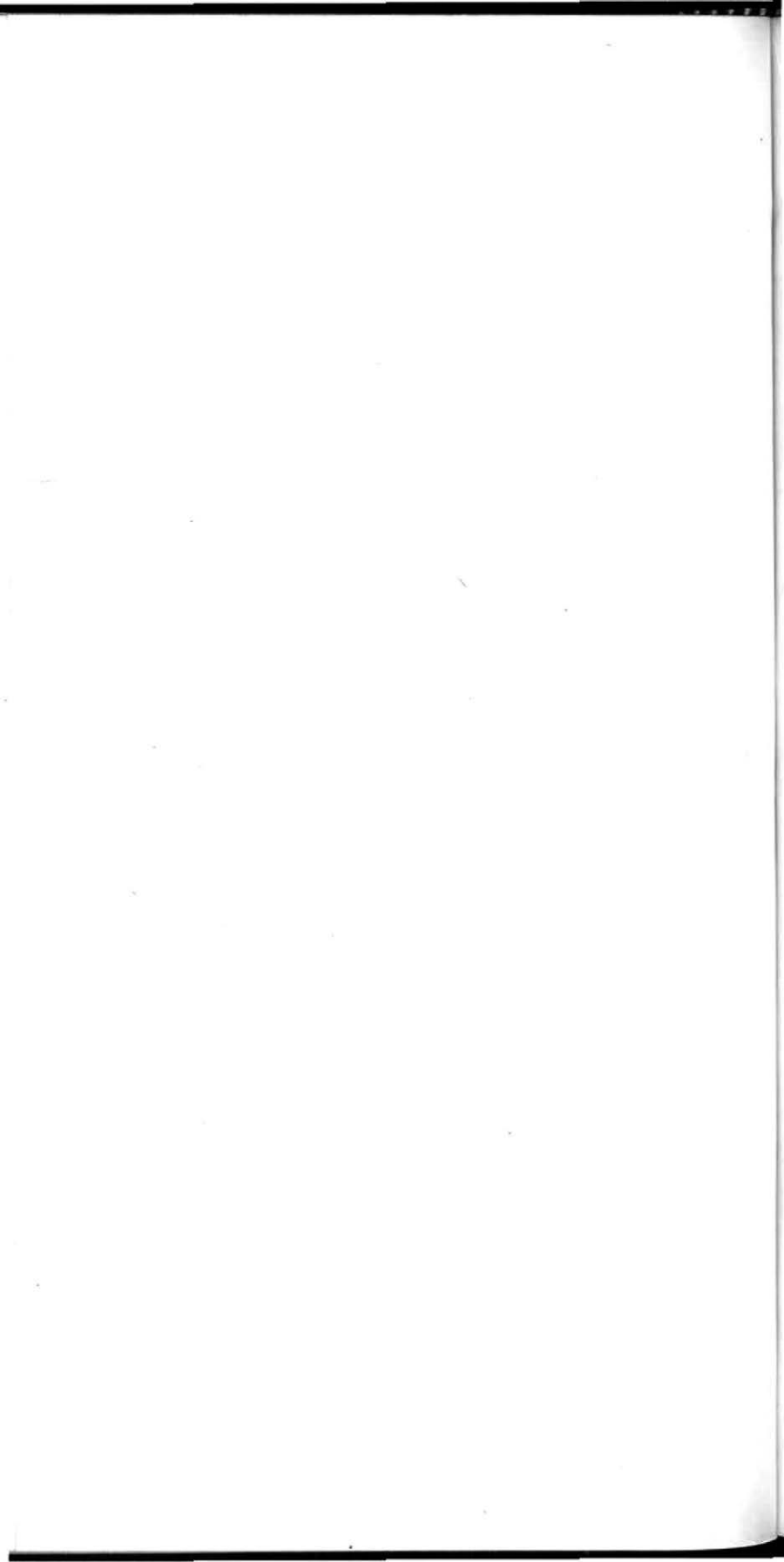

obrana předmostí

bojové zajištění

palby dělostřelectva pozemního vojska

- činnost spojek, orgánů pořádkové služby, regulačních orgánů, štábu při přezkušování složení proudu a jeho řazení v daném bodě,
- prohlídka míst ubytování, zda opuštěna bez závad, hlášení staršímu náčelníkovi.

Toto cvičení třeba rovněž provést nejdříve ve dne, potom v noci, pěšky a s materiálem se všemi posilovými prostředky zařazenými do proudů jednotlivých praporů a p.

Z těchto příkladů vysvítá, jak velkou pozornost třeba věnovat přípravě cvičení a jak odpovědně třeba přistupovat k sestavování plánu bojové přípravy, jaká nová témata plánovat a procvičovat při výcviku.

Závěr

Průlom nepřátelské obrany z chodu je způsob nový, který potřebuje dalšího tvůrčího teoretického zkoumání a praktického procvičování a zkoušení.

Pokusili jsme se objasnit některé, podle našeho názoru velmi důležité a dosud málo známé teoretické zásady a ukázat, jak je třeba v bojové přípravě jednotek věnovat jim dostatek času a pozornosti, aby byly náležitě zvládnuty.

Bude jenom ku prospěchu věci, budou-li tyto otázky a náměty dále zkoumány, zlepšovány a prohlubovány a budou-li získané zkušenosti v odborném vojenském tisku zveřejňovány.

NĚKTERÉ ZVLÁŠTNOSTI BOJOVÉ ČINNOSTI DĚLOSTŘELCTVA PŘI PRŮLOMU PŘIPRAVENÉ OBRANY NEPŘÍTELE Z CHODU BEZ DLOUHÉHO SETRVÁNÍ VOJSK VE VÝCHOZÍM POLOŽENÍ

Kolektiv důstojníků MNO/VD

Vzhledem k tomu, že se ve zvýšené míře používá zbraní hromadného ničení, změnila se podstatně bojová činnost vojsk v útočné operaci.

Úspěšný průlom taktické hloubky nepřátelské obrany bude záviset nejen na hromadném použití sil a prostředků, ale zvláště na rozsáhlém použití zbraní hromadného ničení a na umění uchránit vlastní úderné uskupení před ztrátami způsobenými údery nepřátelských zbraní hromadného ničení.

To jsou hlavní důvody k tomu, že je nyní snahou provádět i průlom připravené obrany bez delšího setrvání vojsk ve výchozím položení, to znamená, že vojska budou prolamovat obranu nepřítel z chodu.

Předem je třeba si ujasnit, že svazky prvního sledu úderného uskupení, které provádějí průlom nepřátelské obrany s rozvinutím vojsk z chodu, překonají vzdálenost z vyčkávacího prostoru (20 až 50 km od předního okraje) za dobu do 5 hodin.

Během přesunu budou se svazky na stanovených čarách postupně rozvíjet z plukovních proudů do praporečnických a rotních proudů tak, aby čáru rozvinutí překročila současně čela rotních proudů rot prvního sledu. I když chceme zamezit delší setrvání vojsk ve výchozím položení, musíme počítat s tím, že nejzranitelnější budou vlastní vojska 20 až 30 minut před překročením čáry rozvinutí, kdy se bude dokončovat rozvíjení a uspořádávání proudů.

Z čáry rozvinutí na čáru zteče postupují již vojska v bojových sestavách a k překonání této vzdálenosti možno počítat, že budou potřebovat 20 až 30 minut v závislosti na terénu, komunikačních možnostech a vzdálenosti čáry rozvinutí od předního okraje.

Tento nový způsob použití vševojskových útvarů a svazků při prolamování nepřátelské obrany z chodu bez dlouhého setrvání vojsk ve výchozím položení přináší některé zvláštnosti v použití dělostřelctva.

1. Stanovení potřebného množství dělostřelctva

Vzhledem k tomu, že je třeba uchránit vojska před možností ztrát při dlouhodobém setrvání vojsk ve výchozím položení, bude snahou přibírat k dělostřelecké přípravě zteče a tím vystavit nebezpečí ztrát údery zbraní hromadného ničení co možná nejmenší množství dělostřelctva. Je nasnadě, že dělostřelctvo nebude moci plnit za dělostřelecké přípravy zteče v takovém rozsahu úkoly jako dříve a větší část úkolů, zvláště v hloubce obrany nepřítel, musí převzít zbraně hromadného ničení, letectvo a ve zvýšené míře raketové zbraně.

Z toho všeho vyplývá, že dělostřelctvo bude umlčovat za dělostřelecké přípravy zteče převážně cíle na prvním obranném postavení nepřítel, které nebudou umlčeny zbraněmi hromadného ničení, a bližší nepřátelské dělostřelecké, protiletadlové, minometné a raketometné baterie, jakož i radiolokátory.

V některých případech, kdy délka dělostřelecké přípravy (daná především dobou nutnou k tomu, aby vojska překonala vzdálenost od čáry rozvinutí na čáru zteče) to umožní, nelze vyloučit postupné umlčení cílů v hloubce týmž dělostřelectvem, jehož potřebu jsme vypočítali podle množství cílů na prvním obranném postavení nepřítele.

Závěr, že v takovýchto případech je třeba malého nebo vůbec žádného zesílení armády dělostřelectvem, by však byl nesprávný. Při stanovení potřebného zesílení armády dělostřelectvem je nutno vycházet především z úkolů, které bude dělostřelectvo plnit v hloubce (postupné umlčování jednotlivých obranných postavení a pásem před jejich ztečí a podpora jejich zteče), a dále z požadavku vytvořit dostatečně silné dělostřelecké skupiny útvarů a svazků prvního sledu, jejichž dělostřelectvo se zpravidla nezúčastní dělostřelecké přípravy zteče, ale na nichž bude ležet hlavní tíha zabezpečení rychlého postupu a rozvíjení úspěchu vojsk v taktické i operační hloubce.

Zvláštní otázkou je určení potřebného množství dělostřelectva, které je nutno přibrat k provedení dělostřelecké přípravy zteče.

Při určení potřebného množství dělostřelectva je nutno vycházet z předpokladu, že dělostřelectvo musí za dělostřelecké přípravy zteče umlčet

- všechny zákopy a ohniska odporu na předním okraji (první zákop) uvnitř praporních rajónů obrany bez ohledu na to, zda jsou tyto zákopy (ohniska) obsazeny živou silou a palebnými prostředky, nebo ne; to proto, že nelze připustit, aby vojska byla zdržována jakýmkoli odporem při zteči prvního zákopu;

- všechny ostatní zákopy (ohniska odporu) v praporních rajónech obrany na prvním, druhém a po případě třetím postavení i v mezerách mezi nimi, jen jsou-li obsazeny živou silou a palebnými prostředky nepřítele, s vyloučením těch, které jsou umlčovány atomovými zbraněmi;

- všechny minometné čety ráže 81 a 106,7 mm na prvním postavení s vyloučením těch, které jsou umlčovány atomovými zbraněmi;

- ničit nebo bořit jednotlivé cíle rozmístěné na prvním postavení mimo zákopy, s vyloučením těch, které jsou umlčovány atomovými zbraněmi, po případě jinými palbami; přitom vycházíme z předpokladu, že určité jednotlivé cíle (těžké kulomety, protitankové kanony ráže 75 mm a více, zakopané tanky) vyžadují ničení nebo boření jednotlivě, i jsou-li umlčovány jinými palbami;

- všechny bližší dělostřelecké, protiletadlové, minometné a raketometné baterie a jiné bližší cíle (radiolokátory, velitelská stanoviště, spojovací uzly), nejsou-li umlčeny atomovými zbraněmi, letectvem nebo raketami. Zpravidla možno počítat, že dělostřelectvo bude umlčovat takové cíle nejvýše na hloubku druhého obranného postavení nepřítele (bude to průměrně 60% všech dělostřeleckých, protiletadlových, minometných a raketometných baterií a radiolokačních stanic nepřítele); cíle ve větší hloubce převezmou ostatní prostředky.

Na příkladu ukážeme, kolik dělostřelectva by bylo třeba při průlomu připravené obrany se zaujetím výchozího položení a bez delšího setrvání vojsk ve výchozím položení.

Tabulka 1

Výpočet potřebného množství dělostřelectva,
zaujala-li vojska výchozí položení (18 km)
(viz přílohu 1)

	Pojmenování cíle	Počet cílů	Norma	Potřeba děl	Potřeba na km
1. posta- vení	Zákopy na předním okraji uvnitř praporečních rajónů obraný	4600 m	30 m na dělo	153	
	ohniska odporu na před- ním okraji uvnitř prapor- ních rajónů obrany	96 ha ¹⁾	na 0,5 ha 1 dělo	192	
	ostatní zákopy v prapor- ních rajónech obrany i v mezerách mezi nimi	48 ha ²⁾	na 0,5 ha 1 dělo	96	
	ostatní ohniska odporu	66 ha ³⁾	na 0,5 ha 1 dělo	132	
	minometné čety na 1. po- stavení	5	6 děl na četu	30	
	jednotlivé cíle mimo zá- kopy	60	1,5 děla na cíl	90	
	Celkem			693	38
2. posta- vení	zákopy (ohniska odporu)	110 ha	na 0,5 ha 1 dělo	220	12
3. posta- vení	zákopy (ohniska odporu)	60 ha	na 0,5 ha 1 dělo	120	7
	Baterie	40	9 děl na bat.	360	20
	Radiolokátory	18 po 1,5 ha = 27 ha	0,5 ha na dělo	54	3
	Celkem			1447	80

Poznámka.

¹⁾ 16 ohnisek po 6 ha ²⁾ 3600 m, hloubka 150 m ³⁾ 11 ohnisek po 6 ha

Tabulka 2

**Výpočet potřebného množství dělostřelectva,
jestliže vojska nesetrvají dlouho ve výchozím
položení (pásmo průlomu 18 km)
(viz přílohu 2)**

	Pojmenování cíle	Počet cílů	Norma	Potřeba děl	Potřeba na km
1. posta- vení	obdobně jako v tabulce 1			693	38
	Baterie	30	9 děl na baterii	270	
	Radiolokátory	12 po 1,5 ha = 18 ha	0,5 ha na dělo	36	
	Celkem			999	56

Poznámka. Nutno si uvědomit, že potřebné množství dělostřelectva bude především záviset na množství atomových pum, raketových střel a letectva, kterých bude za dělostřelecké přípravy použito.

Z uvedených příkladů (variant) vyplývá, že se při průlomu připravené nepřátelské obrany bez dlouhého setrvání vojsk ve výchozím položení může potřebné množství hlavní zmenšit.

2. Zvláštnosti palebné činnosti dělostřelectva vojsk útočících z chodu

a) Činnost dělostřelectva do zahájení dělostřelecké přípravy zteče

V tomto období plní dělostřelectvo především tyto úkoly:

— umlčovat a ničit radiolokátory nepřítele v součinnosti s celým systémem umlčování, ničení a rušení radiolokátorů podle plánu štábu armády;

— umlčovat v součinnosti s letectvem nejškodlivější nepřátelské dělostřelecké, protiletadlové, minometné a raketometné baterie;

— ničit v součinnosti s letectvem nepřátelské pozemní prostředky atomového napadení ihned po jejich zjištění;

— vést boj se vzdušným nepřítelem a zúčastnit se vybojování nadvlády ve vzduchu;

— zabezpečit čáru zteče;

— zúčastnit se zmaření nepřátelské protipřípravy;

— rušit spojení a velení nepřítele.

K zabezpečení těchto úkolů je nutno co nejdříve zaměřit činnost dělostřeleckého průzkumu (v součinnosti s ostatními druhy průzkumu) na zjišťování uvedených cílů s důrazem na zjištění stanovišť a systému

práce radiolokátorů (druhy radiolokátorů, kterých může nepřítel používat k zjišťování pozemních cílů, a jejich charakteristika jsou uvedeny v příloze 3).

Tyto úkoly bude z počátku plnit dělostřelectvo útvarů a svazků, které jsou v dotyku s nepřítelem, a armádní dělostřelecká skupina působící ve prospěch svazků v dotyku. Postupně se může zúčastnit plnění těchto úkolů i další dělostřelectvo, které bude přibráno k dělostřelecké přípravě zteče, avšak tak, aby nebyl narušen dosavadní režim palebné činnosti dělostřelectva.

Hlavním cílem této činnosti je dosáhnout rozrušení systému radiolokačního průzkumu nepřítele do doby vyrazení svazků prvního sledu úderného uskupení z vyčkávacích prostorů. Při tom je třeba nejdříve vyřadit radiolokátory s velkým dosahem.

K oklamání nepřítele je nutno provádět tuto činnost po celou dobu přípravného období.

b) Zvláštnosti činnosti dělostřelectva při zmaření nepřátelské protipřípravy

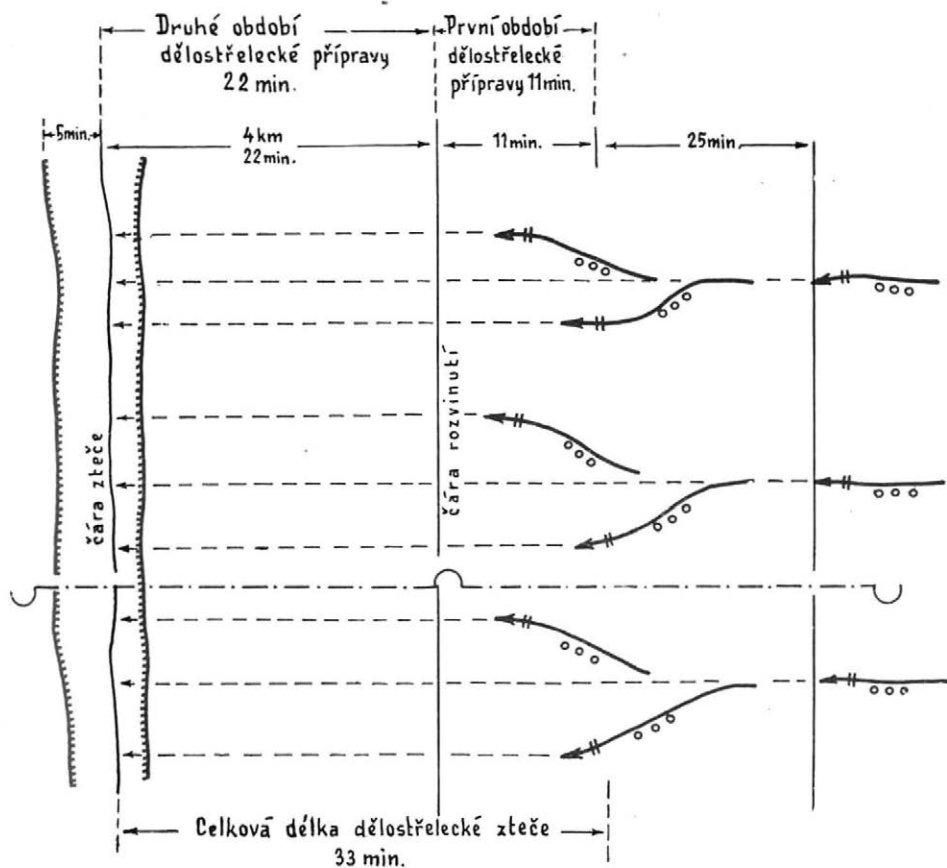
Nepřítel může provést atomovou, leteckou a dělostřeleckou protipřípravu buď v době, kdy naše vojska jsou ještě v prostoru druhého až třetího pásma obrany ve vyčkávacích prostorech, nebo v době, kdy jsou již na přesunu k přednímu okraji nepřátelské obrany. V obou případech je nutno počítat se širokým použitím zbraní hromadného ničení a letectva, je však nutno předvídat, že se protipřípravy zúčastní i dělostřelectvo nepřítele.

Vlastní dělostřelectvo musí být v součinnosti se zbraněmi hromadného ničení a letectvem v pohotovosti zmařit nepřátelskou protipřípravu. Podle doby, kdy bude provedena nepřátelská protipříprava, bude mít různý ráz i provedení zmaření protipřípravy dělostřelectvem. Protože je velmi obtížné předem stanovit dobu a způsob provedení nepřátelské protipřípravy, musí být dělostřelectvo připraveno k jejímu zmaření neustále.

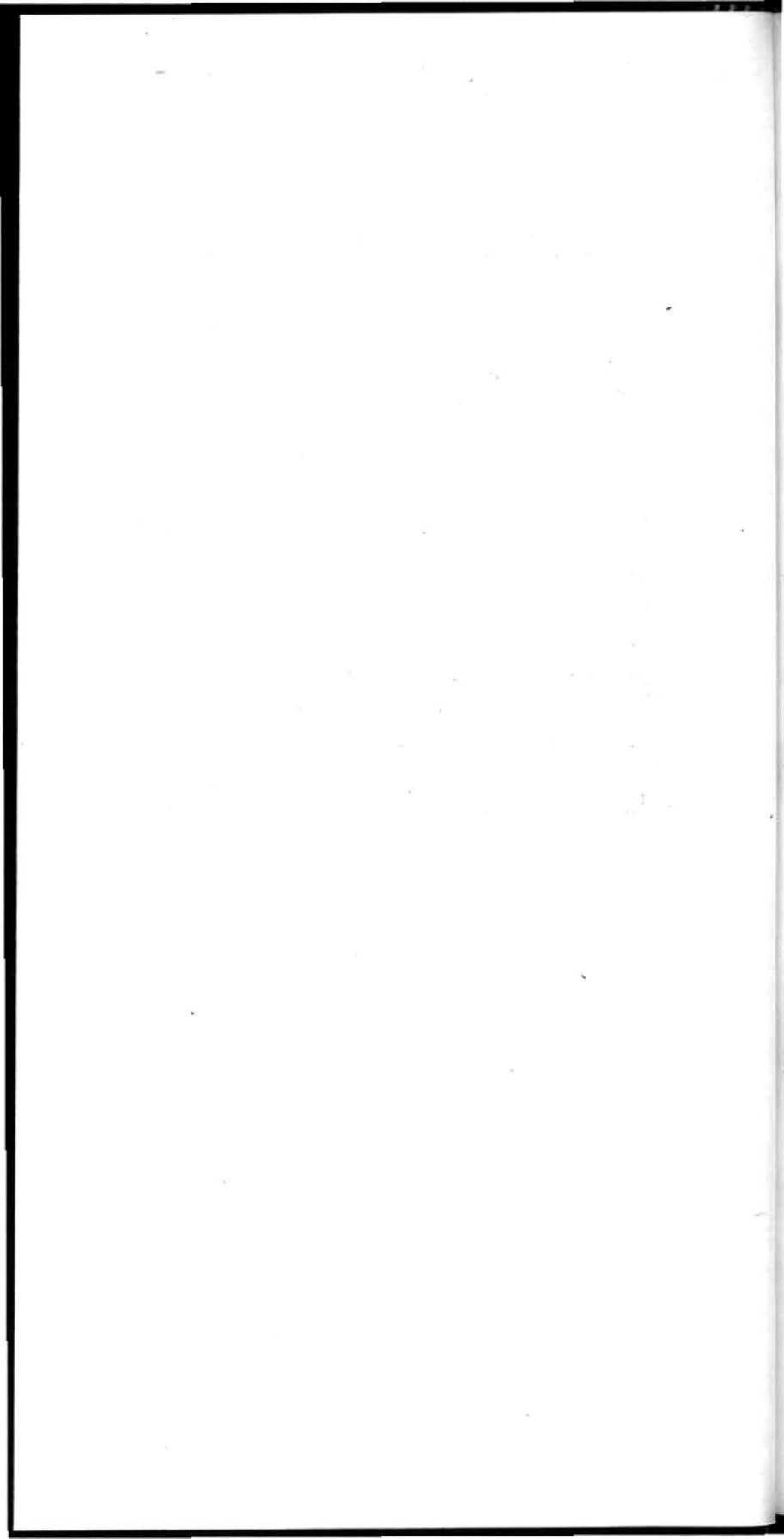
V prvním případě (vlastní vojska dosud nevyrazila z vyčkávacích prostorů) je nutno zachovávat zásadu, aby nebyly nepříteli prozrazeny změny v uskupení a rozmístění dělostřelectva. Proto se v tomto případě zúčastní zmaření nepřátelské protipřípravy jen část dělostřelectva připraveného k zabezpečení průlomu. Množství, rozmístění a ráže tohoto dělostřelectva nesmí se podstatně lišit od dosavadního množství, rozmístění a ráží, jaké byly před preskupením dělostřelectva.

V druhém případě (vlastní vojska jsou už na přesunu k přednímu okraji nepřátelské obrany) je situace zcela odlišná. V tomto případě už nepřítel získal takové množství zpráv o našich přípravách k průlomu nepřátelské obrany z chodu, že bude výhodnější provést co nejmohutnější úder na nepřátelské baterie, a to i kdyby bylo odhaleno větší množství vlastního dělostřelectva, které je připraveno k zabezpečení průlomu.

To znamená, že v tomto případě bude provedeno umlčení nepřátelských baterií tím dělostřelectvem, jehož použití je k umlčení nepřátelských baterií plánováno pro dělostřeleckou přípravu, po případě i dalším dělostřelectvem.

Obr. 1. Principiální schéma doby trvání dělostřelecké přípravy zteče

V obou případech je nutno umlčet dělostřelectvem i baterie, které by za dělostřelecké přípravy byly umlčeny atomovými údery nebo letectvem, nebudou-li atomové údery a údery letectva ke zmaření protipřípravy provedeny.

Z toho, co bylo uvedeno, vyplývá, že některé dělostřelecké oddíly budou při různých variantách zmaření nepřátelské protipřípravy plnit různé úkoly. To je nevýhodné, a proto dovedným plánováním musí být podobné případy omezeny na nejmenší míru.

Naskytá se otázka, do jaké míry (a do jaké vzdálenosti od předního okraje) se nám podaří ukrýt přípravy k průlomu nepřátelské obrany z chodu. Je nutno předpokládat, nepodceňujeme-li nepřítele a jeho techniku, že v době rozvinování do rotních proudů budou zpravidla už naše přípravy nepřítelem odhaleny, a že je tedy reálné nebezpečí napadení rozvinujících se vojsk palbou nepřátelského dělostřelectva.

Proto je v tomto případě nutno předejít nepřítele úderem na dělostřelectvo a odpalovací základny řízených i neřízených střel, to znamená zahájit tím atomovou, leteckou a dělostřeleckou přípravu zteče. Tím zbavíme nepřítele iniciativy.

O použití té nebo oné varianty rozhoduje na návrh velitele dělostřelectva velitel frontu (armády).

c) Dělostřelecká příprava zteče

Úkoly dělostřelectva v dělostřelecké přípravě budou zhruba stejné jako doposud. Některé odlišnosti, zejména pokud jde o rozsah plnění úkolů, mohou být způsobeny širším použitím zbraní hromadného ničení.

Jak však vyplývá z toho, co bylo uvedeno, nutno předvídat zvláštnosti v délce a ve struktuře dělostřelecké přípravy zteče.

Tyto zvláštnosti budou způsobeny nutností

- zabránit nepřátelskému dělostřelectvu v organizované palebné činnosti na rozvinující se vojska a požadavkem umlčet nepřátelské baterie do překročení čáry rozvinutí jednotkami prvního sledu;

- umlčet nově zjištěné a oživé baterie do zahájení zteče;

- umlčet a zničit živou sílu, palebné prostředky, prostředky průzkumu, spojení a velení nepřítele podle obvyklých zásad.

Další podstatnou zvláštností je, že délka dělostřelecké přípravy nebude určena požadovanou hustotou umlčení daného množství cílů v závislosti na maximálním režimu palby. Délka dělostřelecké přípravy bude určena dobou potřebnou k umlčení nepřátelských baterií a dobou k překonání vzdálenosti z čáry rozvinutí na čáru zteče. Z toho důvodu je možno předpokládat, že doba trvání dělostřelecké přípravy bude okolo 30 až 40 minut (viz obr. 1).

Strukturu dělostřelecké přípravy zteče je nutno řešit vždy tvůrčím způsobem. Jednou ze zvláštností struktury dělostřelecké přípravy bude její rozdělení na dvě období: první období od zahájení dělostřelecké přípravy zpravidla do překročení čáry rozvinutí jednotkami prvního sledu a druhé období od tohoto okamžiku do vyražení vojsk z čáry zteče.

V prvním období bude dělostřelectvo v součinnosti se zbraněmi hromadného ničení a s letectvem umlčovat zejména nepřátelské dělostřelecké a protiletadlové baterie, které mohou rušit rozvinování vojsk, prostředky průzkumu a rozrušovat systém velení a spojení nepřítele.

V druhém období bude dělostřelectvo v součinnosti se zbraněmi hromadného ničení a s letectvem umlčovat (ničit) živou sílu a zbývající palebné prostředky a obranné objekty nepřítele podle obvyklých zásad s tím rozdílem, že při umlčování nepřátelských dělostřeleckých a protiletadlových baterií bude pokračovat v dosavadní činnosti s cílem umlčet do zahájení zteče nově zjištěné a oživlé baterie.

Možné uspořádání atomové, letecké a dělostřelecké přípravy zteče (varianta) je znázorněno v příloze 4.

d) Dělostřelecká podpora zteče a útoku v hloubce obrany nepřítele

Dělostřelecká příprava zteče končí několik minut před časem »Č«. Na ni musí ihned navazovat dělostřelecká podpora zteče a útoku v hloubce obrany nepřítele.

Přepad nepřátelských baterií, který je zahájen za posledního přepadu dělostřelecké přípravy zteče, musí vždy překrývat čas »Č«, aby tak bylo znemožněno jakémukoli dělostřelectvu nepřítele, které je v dostřelu našeho dělostřelectva a není umlčeno atomovými údery nebo letectvem, mařit zteč prvního zákopu.

Útvary a svazky prvního sledu budou k rychlému prolomení taktické hloubky obrany využívat mezer (koridorů) vytvářených v obraně nepřítele atomovými údery. Tyto mezery mohou být do příchodu vlastních vojsk udrženy taktickými vzdušnými výsadky. Atomové údery nebudou zpravidla provedeny blíže než do prostoru třetího zákopu postavení praporů prvního sledu nepřítele. Co největší část útočících vojsk bude usměrněna k průchodu mezerami vytvořenými atomovými údery.

Tyto okolnosti nemohou zůstat bez vlivu na způsob a metodu provedení dělostřelecké přípravy zteče a útoku v hloubce nepřátelské obrany.

Zpravidla bude dělostřelecká podpora zteče zahájena postupným soustředěním palby na dvou až třech čarách. Dále bude prováděna především hromadnými palbami na boky vytvořených mezer (koridorů) a soustředěnými hromadnými palbami na vyžádání před čela vojsk útočících jak přes mezery po atomových úderech, tak i mezi nimi.

Zároveň musí dělostřelectvo v součinnosti s letectvem pokračovat v umlčování nově zjištěných a oživlých baterií nepřítele. Údery na tyto baterie musí být sladěny s celkovou činností dělostřelectva k zabezpečení rychlého pronikání vlastních vojsk do hloubky nepřátelské obrany.

Mezi jednotlivými obrannými postaveními bude dělostřelecká podpora prováděna hromadnými a soustředěnými palbami na vyžádání. Před ztečí jednotlivých obranných postavení nepřítele v hloubce se provádí krátký mohutný přepad cílů na těchto postaveních, nejsou-li tyto cíle spolehlivě umlčeny jinými prostředky. Podpora zteče těchto postavení se provádí podobně jako na prvním obranném postavení.

Po průlomu hlavního pásma obrany není odlišností od dosavadního způsobu provádění dělostřelecké podpory útoku v hloubce nepřátelské obrany.

Možný způsob provedení dělostřelecké podpory zteče a útoku v hloubce nepřátelské obrany je uveden v příloze 5.

3. Využití organického dělostřelectva armády

Organické, po případě i posilové dělostřelectvo svazků, které útočí z chodu, je zpravidla začleněno v pochodových prouděch útvarů a svazků a neúčastní se dělostřelecké přípravy zteče. Svou palebnou činnost zahajuje, teprve až se útvary a svazky dostanou do boje. Je nutno, aby bylo učeněno do plukovních a divisních dělostřeleckých skupin a začleněno na čela proudů podobně jako při očekávání střetného boje nebo při pronásledování. Ve výjimečných případech, a to jen při nedostatku dělostřelectva, je možno přibrat k dělostřelecké přípravě divisní dělostřelecké skupiny a plukovní dělostřelecké skupiny pluků druhých sledů svazků prvního sledu. V tomto případě musí být oddíly těchto dělostřeleckých skupin rozmístěny v palebných postaveních poblíže pochodových os svých útvarů a svazků, aby se mohly v co nejkratší době začlenit po splnění svých úkolů v dělostřelecké přípravě zteče do proudů svých útvarů.

Organické dělostřelectvo svazků a útvarů, které jsou v dotyku s nepřítelem na úseku průlomu, účastní se jak dělostřelecké přípravy zteče, tak i dělostřelecké podpory zteče a útoku v hloubce obrany nepřítele beze změny palebných postavení až na maximální dostřel.

Divisní dělostřelectvo svazků druhého sledu armády bude se zpravidla přibírat k dělostřelecké přípravě a podpoře zteče. Nebude-li přibráno, bude postupovat začleněno v prouděch svých svazků.

Organické dělostřelectvo armády bude zčásti rozděleno svazkům prvního sledu, zčásti bude vytvářet spolu s přiděleným kanonovým dělostřelectvem podskupiny armádní dělostřelecké skupiny, které budou vždy přibírány k vedení palebné činnosti dělostřelectva k zabezpečení útoku vojsk.

Z armádní protitankové dělostřelecké brigády bude zpravidla vytvářena dělostřelecká protitanková záloha armády.

4. Využití přiděleného dělostřelectva

Z počtu přiděleného dělostřelectva se přiděluje útočícím svazkům prvního sledu jen nejnutnější množství dělostřelectva. Kanonové dělostřelectvo se včleňuje do armádní dělostřelecké skupiny a zbývající přidělené dělostřelectvo do dělostřelecké zálohy armády.

Dělostřelecká záloha armády bude tedy zpravidla silnější než obvykle, zúčastní se zpravidla (alespoň větší částí) dělostřelecké přípravy a podpory zteče a kromě obvyklých úkolů bude jejím úkolem zesilovat svazky druhého sledu při jejich zasazení do sražení, účastnit se průlomu obranných pásem a postavení v hloubce nepřátelské obrany a odražení nepřátelských protiúderů.

Je třeba počítat s tím, že silnější dělostřelecká záloha bude někdy potřebovat pro přesun více než jednu osu. Z téhož důvodu je třeba věnovat zvýšenou pozornost protivzdušné obraně dělostřelecké zálohy armády.

5. Uskupení dělostřelectva

Z počtu organického a přiděleného dělostřelectva armády se vytváří armádní dělostřelecká skupina v síle 3 i více kanonových brigád, která se zpravidla rozděluje na podskupiny podle počtu divisí prvního sledu.

Oddily raketových střel vytvářejí zpravidla samostatnou dělostřeleckou skupinu raketových střel.

Dělostřelecké protitankové zálohy se vytvářejí podobně jako při normálním průlomu.

Dělostřelecká protitanková záloha armády může být přibrána k dělostřelecké přípravě zteče, po případě i k části dělostřelecké podpory zteče, nebo se může účastnit zabezpečení čáry zteče. Bude však snahou co možná ponechat ji v rukou velitele armády k manévru pro případ úderu nepřátelských uskupení po protipřipravě.

Svazky prvního sledu útočící armády vytvářejí plukovní a divisní dělostřelecké skupiny z počtu organického a přiděleného dělostřelectva.

Tyto dělostřelecké skupiny budou slabší vzhledem k tomu, že svazky dostanou přiděleno méně dělostřelectva. Vždy však musí být u jednotlivých pluků vytvořeny základy dělostřeleckých skupin, aby do nich mohlo být začleněno, kdyby toho bylo třeba, další přidělené dělostřelectvo.

Rovněž u svazků druhého sledu nutno předem předvídat vytvoření dělostřeleckých skupin podle stejných zásad.

Veškeré dělostřelectvo, které se přibírá k provedení dělostřelecké přípravy a dělostřelecké podpory zteče (kromě armádní dělostřelecké skupiny a dělostřelectva k ní přibraného), se podřizuje veliteli dělostřelectva té prolamující divise, v jejíž prospěch působí. Budou-li k provedení dělostřelecké přípravy výjimečně přibrány plukovní a divisní dělostřelecké skupiny, začlení se přibrané dělostřelectvo k těmto skupinám; bude-li přibrána pouze divisní dělostřelecká skupina, začlení se přibrané dělostřelectvo k ní; nebude-li přibrána žádná z dělostřeleckých skupin prolamující divise, vytvoří se z přibraného dělostřelectva v rámci prolamující divise »skupení k zabezpečení průlomu« pod velením některého z velitelů přibraných dělostřeleckých útvarů (svazků).

6. Rozmístění dělostřelectva přibraného k dělostřelecké přípravě zteče

Dělostřelectvo svazků v dotyku s nepřítelem, které se přibírá k dělostřelecké přípravě a k podpoře zteče, může zůstat v dosavadních palebných postaveních nebo může provést přeskupení k usnadnění rozmístění ostatního dělostřelectva.

Armádní dělostřelecká skupina se rozmisťuje na hloubku 6 až 8 km od předního okraje s tím, že některé oddily je nutno vysunovat co nejblíže k přednímu okraji, aby bylo možno podporovat vojska na co největší hloubku beze změny palebných postavení.

Skupení dělostřelectva k zabezpečení průlomu se rozmisťuje na hloubku do 6 až 8 km od předního okraje mimo prostor rozmístění armádní dělostřelecké skupiny. Při tom je nutno zachovat zásadu, aby dělostřelectvo bylo rozmístěno poblíž os, na nichž se má zařadit do proudů a co možná po organických celcích.

7. Vyvedení dělostřelectva do palebných postavení a nutná doba pohotovosti dělostřelectva

Dělostřelectvo přibírané k dělostřelecké přípravě zteče a dělostřelecké podpoře zteče a útoku v hloubce obrany nepřítele musí být vyvedeno do palebných postavení tak, aby v době vyrazení vojsk z vyčkávacího prostoru mělo zaujata palebná postavení, to znamená do 5 hodin před zahájením zteče. Poněvadž přesun vojsk z vyčkávacího prostoru bude vždy prováděn v noci, znamená to, že většina dělostřelectva bude vyváděna do prostoru palebných postavení v posledních dvou nocích před útokem. Je výhodné, aby dělostřelectvo bylo vyvedeno do vyčkávacích prostorů a zaujalo ve své většině palebná postavení po krátkém přesunu teprve v poslední noci před útokem.

Pořadí vyvedení dělostřelectva se stanoví podle obvyklých zásad s přihlédnutím ke krátkosti lhůt a k tomu, že po většinu poslední noci budou osy obsazeny přesuny vševojskových svazků.

Při stanovení doby pohotovosti dělostřelectva nutno přihlížet k tomu, jaké plní úkoly. To znamená, že dělostřelectvo dosahuje pohotovosti postupně tak, aby byla zabezpečena jeho palebná činnost.

Jako první musí dosáhnout pohotovosti dělostřelectvo určené k umlčení radiolokátorů nepřítele, dále protiletadlové dělostřelectvo, dělostřelectvo určené k boji s dělostřelectvem nepřítele a část protitankového dělostřelectva a nakonec ostatní dělostřelectvo. Všechno dělostřelectvo musí být v pohotovosti v době, kdy svazky prvního sledu vyražejí z vyčkávacích prostorů.

Závěr

Tento článek rozbírá některé zvláštnosti použití a činnosti dělostřelectva při průlomu připravené obrany nepřítele z chodu bez dlouhého setrvání vojsk ve výchozím položení.

Nové formy činnosti vojsk vyžadují tvůrčí přístup i při řešení dílčích otázek zabezpečení jejich činnosti. Je nutno zdůraznit, že nové formy bojové činnosti dělostřelectva přinášejí zvláštnosti nejen v jeho taktickém použití, ale že bude nutno vyřešit i mnoho dalších otázek střelecko-technických.

To vše vyžaduje i změny v dosavadním systému práce vševojskových i dělostřeleckých štábů všech stupňů, což se musí stát předmětem dalšího studia a shromažďování zkušeností.

Příloha 3

Radiolokační stanice kapitalistických armád, jimiž lze zjišťovat pozemní pohyblivé cíle

Úkol zjišťovat pozemní pohyblivé cíle plní radiolokační stanice polního dělostřelectva.

V armádě Spojených států severoamerických jsou tyto radiolokační stanice organisovány u polních dělostřeleckých oddílů 105mm houfnic (pěších, obrněných, vzdušných výsadkových divisí a zálohy hlavního

velitelství), u polních pozorovacích dělostřeleckých oddílů, u oddílů 280mm kanonů a podle některých údajů i u jednotek řízených střel.

O tom, kde jsou tyto radiolokační stanice organisovány v armádě Velké Británie, není dostatečných údajů. Dá se však předpokládat, že jsou pravděpodobně v dělostřeleckých měřických bateriích (pěších a obrněných divisí).

Některé takticko-technické údaje o radiolokačních stanicích polního dělostřelectva, pokud jsou známy, obsahuje tabulka 1.

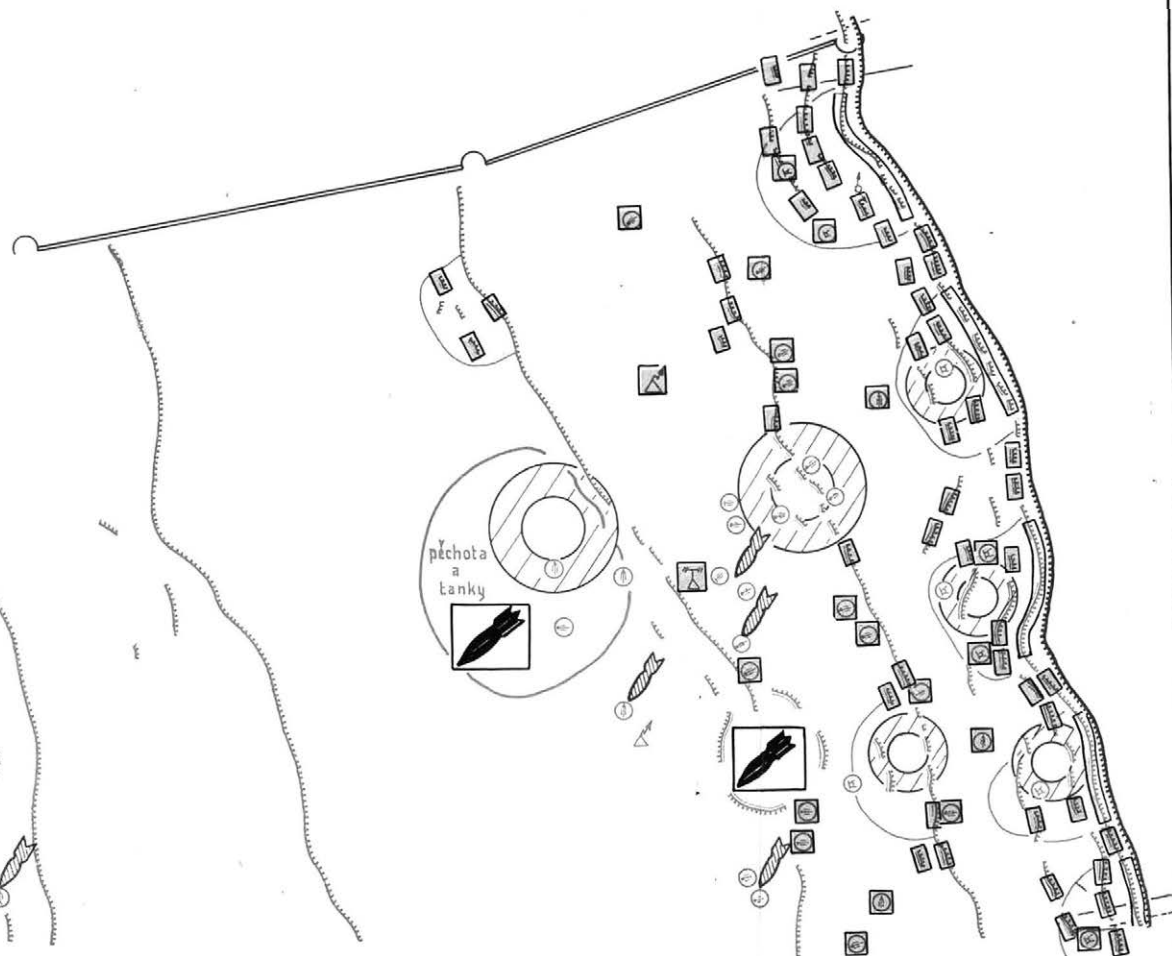
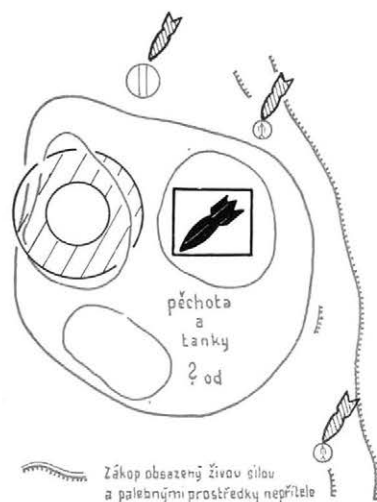
Typ stanice		Délka vlny v cm	Dosah v km	Přesnost určení souřadnic		Váha v kg	Po- známka
				v dálce	ve směru		
Spojené státy severoamerické	AN/TPQ-2	1,25	4,5	± 12 m	$\pm 7'$ až $17'$	740	
	AN/TPQ-3	50	asi 9,1	± 46 m		540	
	AN/TPQ-5						1)
	SCR-584	2)	asi 253)	± 23 m	± 1 dc	asi 9 t	
	SCR-784	2)		± 20 m	± 1 dc	asi 6 t	
	AN/MPQ-9						4)
	AN-MPQ-10	3	18	± 19 m	$\pm 0,085^\circ$	asi 1360	
VB	No 1 Mk 1	asi 3	54,84	5)	5)	asi 1,5 t	

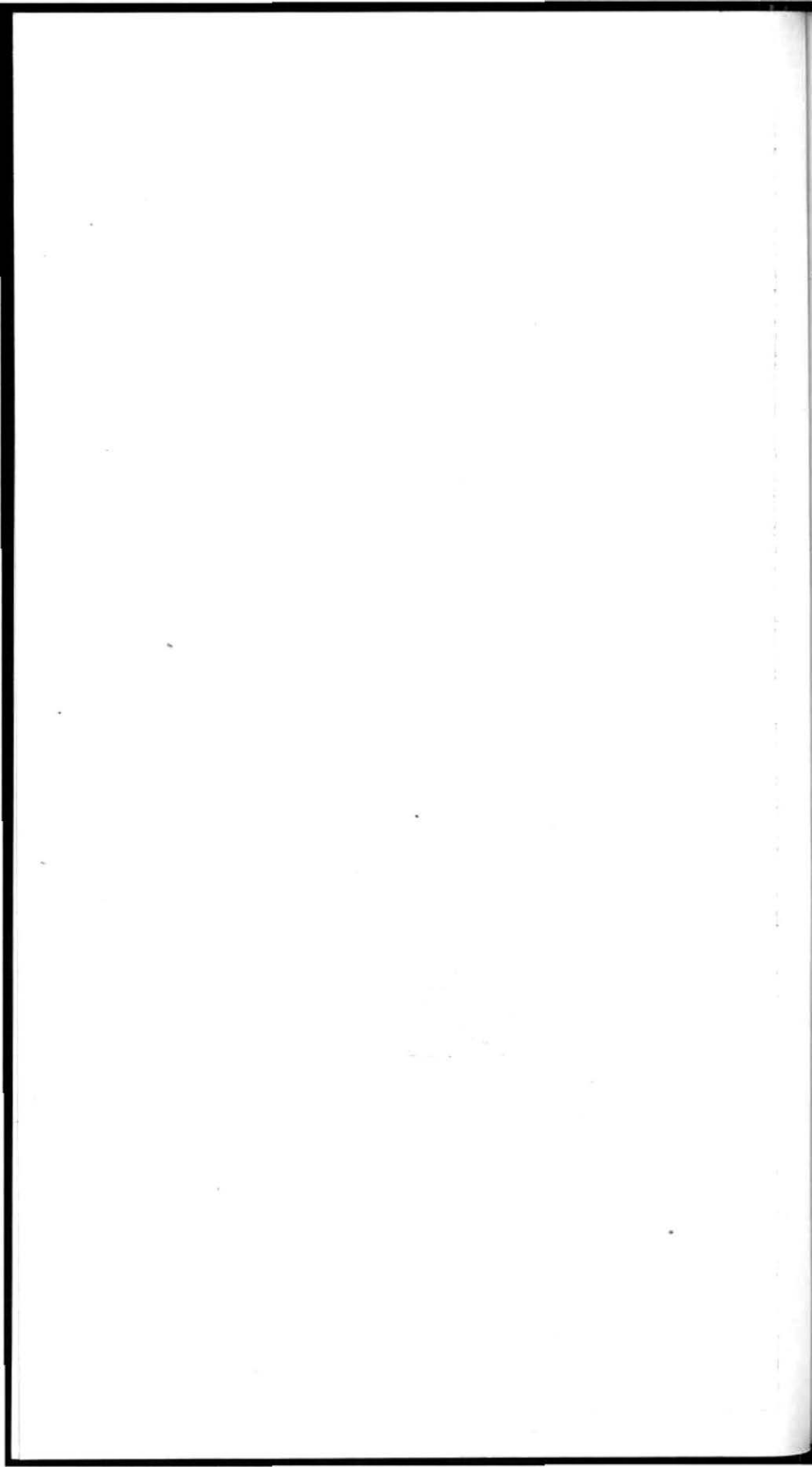
P o z n á m k a.

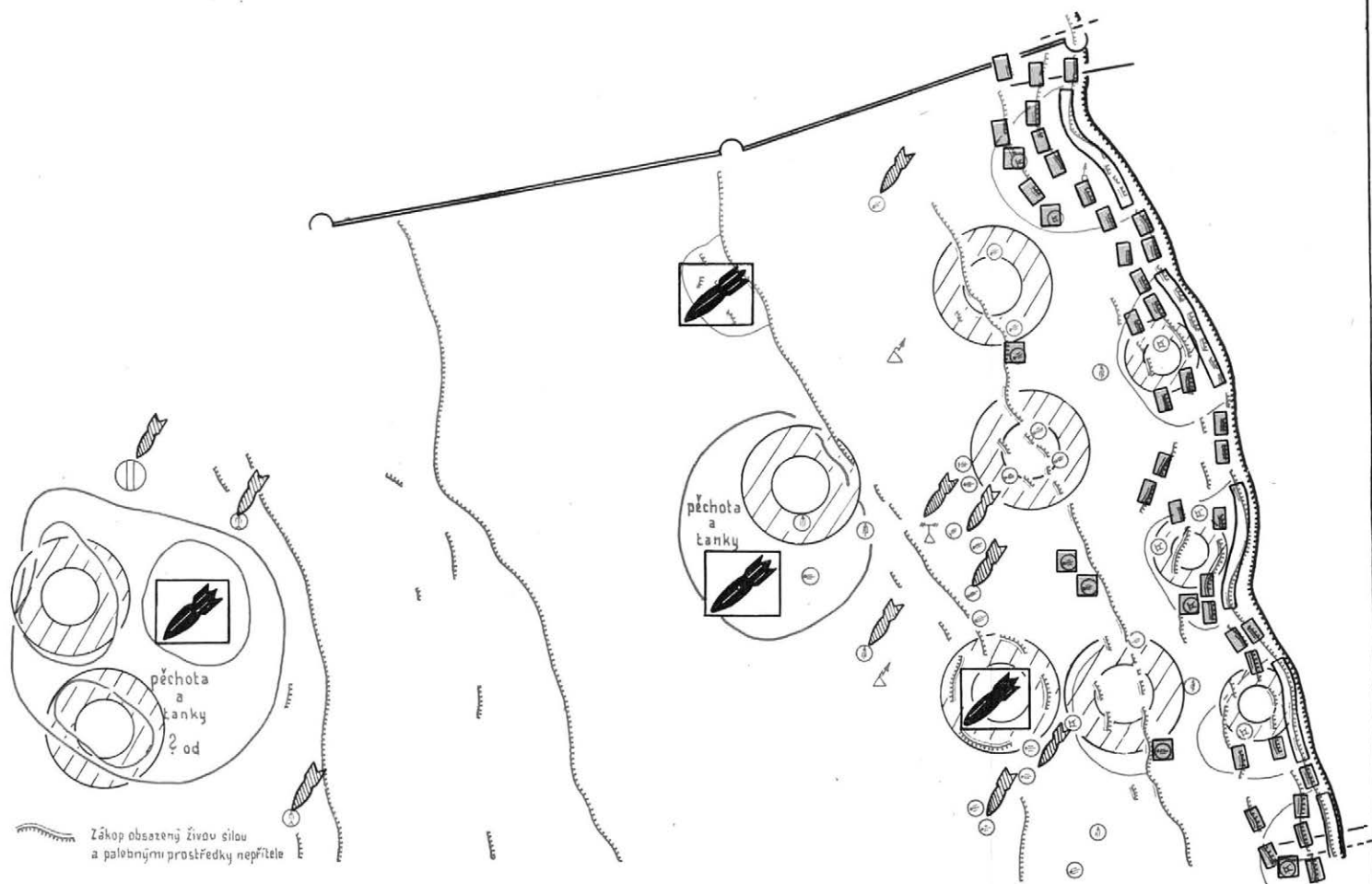
- Konstruována na základě stanice AN/TPQ-2, bližší údaje nejsou dosud známy.
- Tyto stanice jsou vlastně přizpůsobené radiolokační stanice protiletadlového dělostřelectva těchto typů, které mají délku vlny SCR 584 10,3—11,1 cm nebo 3,1 až 3,5 cm a SCR 784 10,3—11,1 cm — podle získaných údajů byly pro potřebu polního dělostřelectva přizpůsobeny stanice s délkou vlny 10,3—11,1 cm.
- Radiolokační stanice protiletadlového dělostřelectva těchto typů mají dosah při zjišťování vzdušných pohyblivých cílů 64 km — je pravděpodobné, že tato schopnost zůstala těmto stanicím i po přizpůsobení pro potřebu polního dělostřelectva zachována.
- Bylo jí používáno v Koreji — nelze vyloučit, že jde o stanici SCR 784, uváděnou pod novým označením, bližší údaje nejsou známy.
- Přesnost určení souřadnic
 - v dálce
 - u výbuchu střel ± 23 m,
 - u pohyblivého cíle $\pm 14,6$ m,
 - u stabilního cíle ± 9 m,
 - ve směru
 - u výbuchu střel $\pm 10'$,
 - u pohyblivého cíle $\pm 5'$,
 - u stabilního cíle $\pm 3'$.

Radiolokační stanice AN/TPQ-2 nejsou ve výzbroji americké armády zavedeny.

Radiolokační stanice AN/TPQ-3 jsou dosud ve výzbroji polních dělo-

182-1000-1

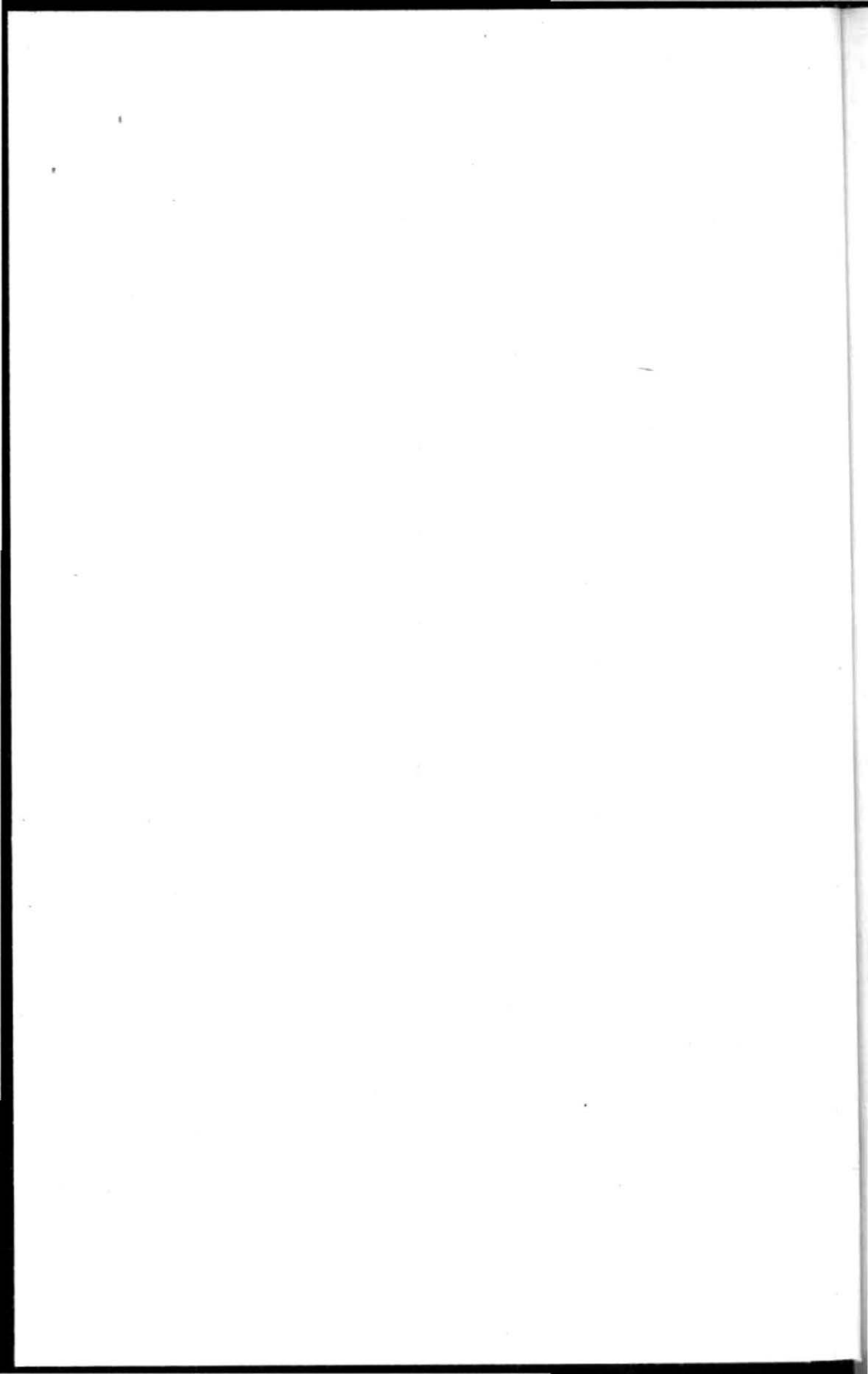
182-1000-1

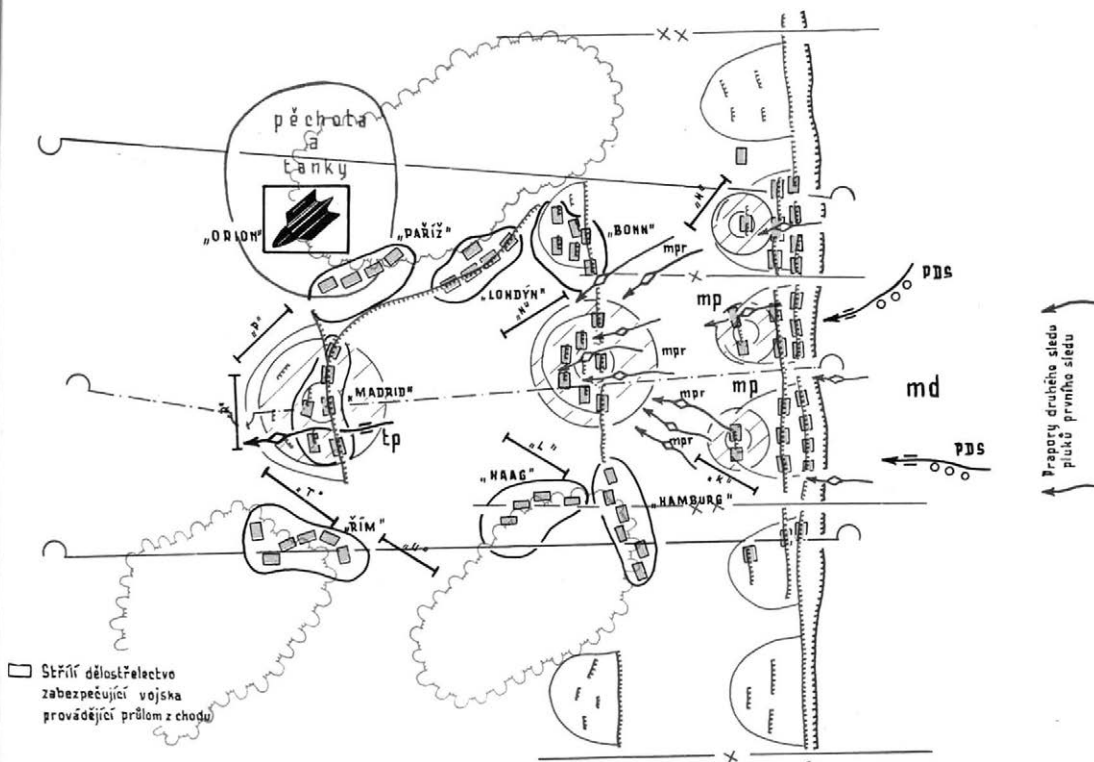
Grafikon dělostřelecké přípravy
(varianta)

Minuty		Délka období	Činnost letectva	Atomová zbraň	Raketová zbraň	Umlčování dělostřeleckých baterií a radiolokátorů	Umlčování protiletadlových baterií	Umlčování minometných a raketometných baterií	Umlčování živé síly a palebných prostředků		Umlčování VS, spojovacích uzlů a jiných cílů	Přímá střelba								
									na l. postavení	v další hloubce										
Dělostřelecká příprava ztůce																				
1. období dělostřelecké přípravy ztůce																				
1	11'					Č-36 do Č-33 1. přepad zjištěných baterií a radiolokátorů														
2																				
3																				
4																				
5																				
6																				
7																				
8																				
9																				
10																				
11																				
12	22'				Č-28 do Č-23 2. přepad zjištěných baterií		Č-25 do Č-21 1. palebný přepad	Č-25 do Č-18 1. přepad	Č-25 do Č-12 1. přepad VS a spojovacích uzlů	Č-25 do Č-18 Vedená na základě úplné přípravy										
13																				
14																				
15																				
16																				
17																				
18																				
19																				
20																				
21																				
22																				
23																				
24																				
25																				
26																				
27																				
28																				
29																				
30																				
31																				
32											Údery letectva na baterie a živou sílu			Č-18 do Č-12 1. přepad nové zjištěných nebo oživlých baterií		Č-23 do Č-18 1. přepad zjištěných nebo oživlých protiletadlových baterií	Palebné střelení (1. přepad ráz náráb nebo metodická palba)	Č-18 do Č-13 Palebné střelení	Č-18 do Č-13 Přepad	Č-18 do Č-13 Hromadný přepad ostatních cílů
33																				
34																				
35																				
36																				
					Č-6 do Č+2 2. palebný přepad nové zjištěných nebo oživlých baterií			Č-10 do Č-6 2. přepad nové zjištěných nebo oživlých baterií	Č-13 do Č-3 2. přepad		Č-13 do Č-3 Vedená na základě úplné přípravy a podle výsledků kontroly									
					Č-6 do Č+2 2. palebný přepad															

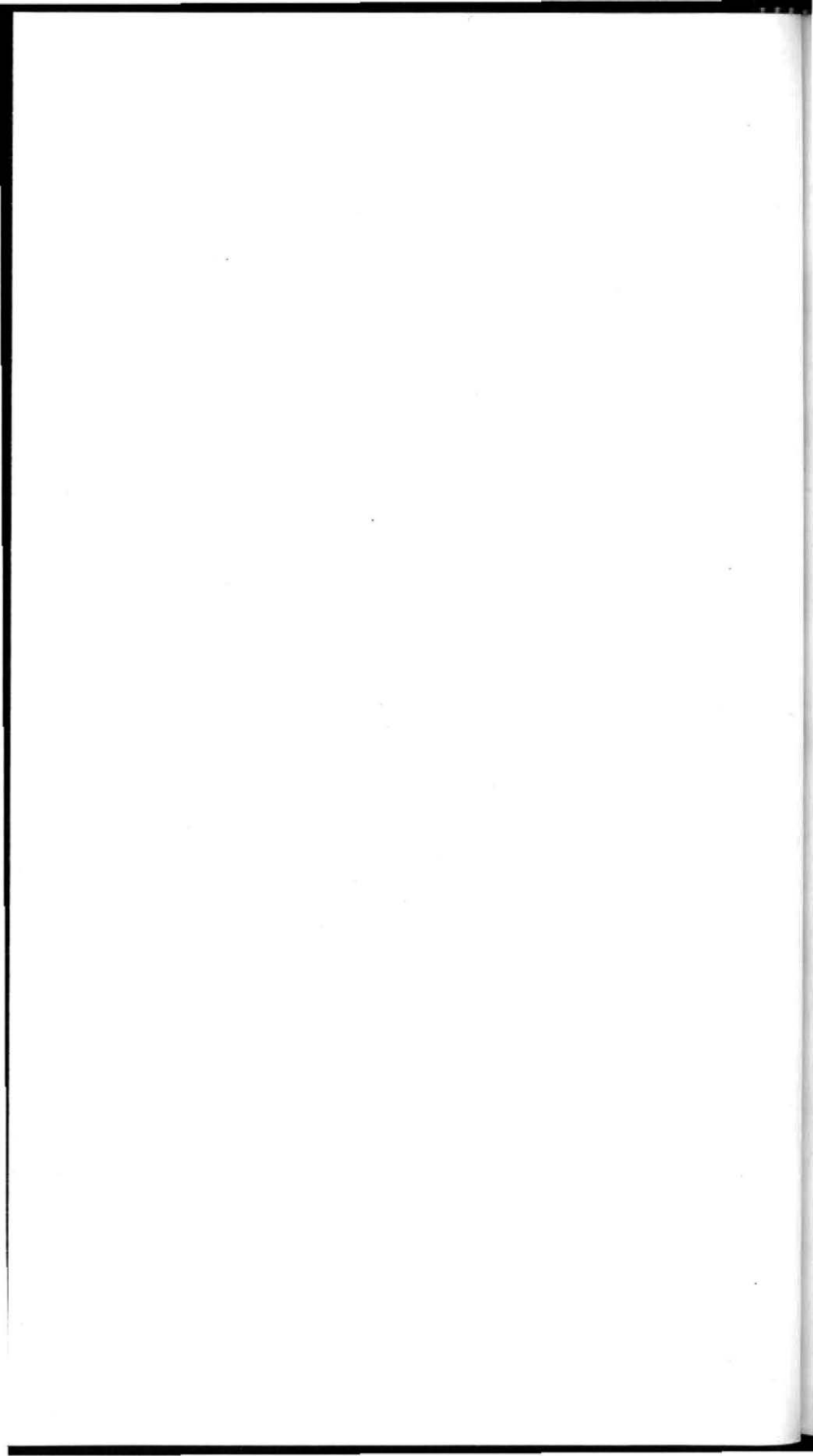
Legenda

1. Údery atomovým dělostřelctvem
2. Údery atomovými pumami do celé hloubky obrany nepřitele
3. Salvy raketových střel na letiště a prostor hlavního uskupení nepřátelského dělostřelctva
4. Salvy raketových střel na soustředěné zálohy
5. chemické střelivo

Schema paleb při průlomu nepřátelské obrany bez dlouhého setrvání vojsk ve východním položení při využití atomových úderů za dělostřelecké podpory zteče

střeleckých oddílů 105mm houfnic u vzdušných výsadkových divisí, a to u každého oddílu jedna.

U ostatních polních dělostřeleckých oddílů 105mm houfnic jsou ve výzbroji zpravidla radiolokační stanice SCR-784 nebo AN/MPQ-10, rovněž u každého oddílu jedna.

U polních dělostřeleckých pozorovacích oddílů je v každé ze tří baterií jedna radiolokační četa, která má dvě radiolokační stanice, celkem tedy šest stanic u oddílu.

U polních dělostřeleckých oddílů 280mm kanonů je v každé baterii jedna radiolokační stanice, celkem tedy tři stanice u oddílu. (Které typy radiolokačních stanic jsou ve výzbroji polních dělostřeleckých pozorovacích oddílů a oddílů 280mm kanonů, není známo.)

Radiolokační stanice polního dělostřelectva se umísťuje ve vzdálenosti 2,7 až 4,5 km od předního okraje. Radiolokační četa (od baterie polního dělostřelectva pozorovacího oddílu) zaujímá obvykle základnu v šířce 2,7 až 9 km v pásmu divise nebo i na bocích divise.

Radiolokační stanice pozemního dělostřelectva mají podle amerických názorů za úkol

- zjišťovat palebná postavení nepřátelských minometů (dělostřeleckých baterií),
- zastřelovat nebo řídit palbu vlastního dělostřelectva,
- zjišťovat pozemní pohyblivé cíle.

Z radiolokačních stanic uvedených v tabulce 1 jsou — pokud je známo — konstruovány jako universální typy (to jest takové, které mohou plnit všechny tři úkoly) jen americká radiolokační stanice AN/MPQ-10 a britská No1Mk1 a údajně i americká AN/TPQ-5. Těchto stanic lze tedy plně použít k zjišťování pozemních pohyblivých cílů.

Ostatní stanice jsou konstruovány především pro zjišťování nepřátelských minometů a pro zastřelení a řízení palby vlastního dělostřelectva. Možnost použití těchto stanic — zejména pokud by měly délku vlny 3 cm a menší — k zjišťování pozemních pohyblivých cílů nelze vyloučit, avšak je možno ji považovat za výjimku.

Možnost použití radiolokačních stanic protiletadlového dělostřelectva a letectva k zjišťování pozemních pohyblivých cílů je možno prozatím úplně vyloučit. Současný vývoj těchto stanic je však veden snahou i u těchto typů potlačit co nejvíce ozvy pozemních cílů, takže v budoucnu by snad i těchto stanic mohlo být použito k zjišťování pozemních pohyblivých cílů.

V poslední době věnují Američané zvýšenou pozornost vývoji radiolokačních stanic k zjišťování pozemních pohyblivých cílů. Podle nejnovějších údajů zkoušejí nový typ malého přenosného radiolokátoru AN/PPS-4, určeného k tomuto účelu. Radiolokátor váží i se zdroji 38,5 kg a má dosah asi 5,5 km. Indikace u tohoto radiolokátoru je akustická, takže neumožňuje přesně určit ani polohu, ani velikost pohybujícího se cíle.

Za nejvýkonnější radiolokační stanice k zjišťování pozemních pohyblivých cílů je třeba tedy v současné době považovat především britskou radiolokační stanici No1Mk1 a americkou radiolokační stanici AN/MPQ-10.

CHEMICKÉ ZABEZPEČENÍ A POUŽITÍ CHEMICKÉHO VOJSKA PŘI ROZVINOVÁNÍ Z CHODU

Major F. Votava, major B. Rýdl

Změny, které podnítilo zavedení zbraní hromadného ničení, úplná motorisace a mechanisace svazků při požadavku vysokého tempa a manévrový ráz soudobých operací vyžadují, aby byla těmto podmínkám přizpůsobena nejen organizace vševojskových svazků a útvarů, nýbrž i organizace druhů vojsk. S hlediska chemického vojska proto souběžně se změnami organizace útvarů a jednotek nutně vyplývají i některé změny v organizaci chemického zabezpečení a využití jednotek a útvarů chemického vojska.

Dříve nežli budou rozebrány hlavní otázky tematu, je nutno osvětlit některé základní pojmy, jejichž význam a obsah není dosud plně ujednocen.

Pojmem »ochrana proti zbráním hromadného ničení« rozumíme souhrn opatření prováděných všemi druhy vojsk k ochraně živé síly, bojové techniky, dopravních prostředků a ostatního materiálu před zasažením chemickými, atomovými zbraněmi a biologickými bojovými prostředky. Dále opatření k odstranění následků napadení zbraněmi hromadného ničení nepřítelem, aby byla zachována bojeschopnost vojsk a zabezpečeno splnění stanovených úkolů.

Za celkovou ochranu proti zbráním hromadného ničení odpovídají velitelé všech stupňů. Štáb armády (svazku) zpracovává v součinnosti s náčelníky druhů vojsk a služeb »plán ochrany proti zbráním hromadného ničení« (buď graficky nebo písemně), do něhož zahrnuje hlavní opatření PAO, PCHO a PBO organizovaná druhy vojsk a služeb.

Pojmem »chemické zabezpečení« se rozumějí všechna opatření v protiatomové, protichemické a protibiologické ochraně, která plní chemické vojsko. Jsou to otázky průzkumu, uvědomování vojsk o použití zbraní hromadného ničení, zabezpečení vojsk prostředky ochrany jednotlivce i prostředky hromadné ochrany vojsk, odstraňování následků použití chemických zbraní, všechny úkoly deaktivace kromě deaktivace terénu, vody a potravin, desinfekce osob, bojové techniky, terénu a výstroje a otázky použití dýmu. Do tohoto pojmu není tedy zahrnuto použití chemických zbraní a ohňometných jednotek.

Veškerá opatření vyplývající z uvedeného pojmu jsou zahrnována do grafického nebo písemného »plánu chemického zabezpečení«, který zpracovává štáb chemického oddělení armády. Bude-li armáda zesílena ohňometnými a chemickými útvary, může být jejich použití v tomto plánu rovněž zachyceno. To je nutné z toho důvodu, aby štáb chemického oddělení měl přehled o činnosti všech útvarů chemického vojska a aby zbytečně nebyla rozšiřována dokumentace.

Kromě toho otázky týkající se použití ohňometných útvarů a jednotek a jejich začlenění do rámce chemického vojska je podle našeho názoru formální, protože jejich ráz nesouvisí s úkoly a činností chemického vojska. Bylo by proto vhodné, kdyby tuto otázku řešili odpovědní funkcionáři.

1. Všeobecně o chemickém zabezpečení

Chemické zabezpečení nabývá v soudobých podmínkách neobyčejného významu proto, že při masovém používání zbraní hromadného ničení je to jeden z nejdůležitějších prvků bojového zabezpečení vojsk. To si vyžaduje, aby všem otázkám chemického zabezpečení byla věnována veškerá pozornost a praktická opatření byla řešena na všech velitelských stupních. Za organizaci a provádění opatření chemického zabezpečení odpovídají velitelé a štáby všech druhů vojsk.

Hlavním a v podstatě jediným úkolem chemického zabezpečení je »plně zabezpečit bojeschopnost vojsk a splnění úkolů stanovených velitelem i za masového použití všech zbraní hromadného ničení nepřítelem ve všech údobích operace (boje)«.

U některých štábů se doposud udržuje názor, že úkoly chemického zabezpečení plní výhradně chemické vojsko a že ostatní druhý vojsk a služeb jejich zásah a pomoc jen vyžadují. Tento názor je v zásadě nesprávný, protože chemické vojsko všechny vyžadované úkoly není schopno plnit jak vzhledem k své organizaci, tak i k materiálnímu vybavení, zvláště pak v průběhu operace. Budou proto všechny jednotky a útvary druhů vojsk a služeb odkázány především samy na sebe, t. j. na provádění částečné speciální očištění, kterou budou řídit a za niž budou odpovědní vševojskoví velitelé.

Tuto očištění nutno provádět i v průběhu bojové činnosti, a bude-li provedena včas, může buď podstatně snížit nebo dokonce zamezit zasažení a vyřazení živé síly. Tím však není řečeno, že jednotkám a útvarům druhů vojsk nebude poskytována účinná pomoc jednotkami chemické ochrany. Zásah těchto jednotek a útvarů ve prospěch zasažených svazků a útvarů bude nutný, avšak vzhledem k situaci bude zpravidla možno jej provést až po vyvedení zasažených jednotek z boje nebo po splnění úkolů těchto jednotek.

Dále je nutno zdůraznit, že téměř všechna opatření chemického vojska plněná v rámci chemického zabezpečení mají pasivní ráz a jsou zaměřena výhradně na zmenšení ztrát nebo na odstraňování následků již provedených napadení s úkolem v co nejkratší době obnovit bojeschopnost vojsk. Aktivní úkoly v rámci celkové ochrany proti zbraním hromadného ničení plní pak dělostřelectvo, protiletadlové dělostřelectvo, radiotechnické jednotky a letectvo v těsné součinnosti se všemi druhy průzkumu. Z toho tedy vyplývá, že jedině těsná součinnost útvarů chemického vojska s ostatními druhy vojsk a služeb může mít očekávaný úspěch.

2. Chemické zabezpečení vojsk při rozvinování z chodu

Zasazení vševojskové armády s rozvinováním svazků z chodu bude se nejčastěji provádět tak, že armáda druhého sledu, soustředěná v hloubce, bude jedním nebo několika nočními přesuny přisunuta k čáře do-tyku. Během posledního přesunu budou pak její první sledy za dělo-

střelecké a letecké přípravy s použitím atomových a chemických zbraní zasazený k průlomu nepřátelské obrany z chodu.

S hlediska úkolů chemického vojska k zabezpečení zasazení armády s rozvinováním z chodu je nutno rozebrat následující hlavní opatření:

a) organizaci a provádění chemického, radiačního a předběžného biologického průzkumu; provádění dosimetrické kontroly;

b) varování vojsk před přípravou chemického, atomového a biologického napadení a jejich vyhlásování;

c) zabezpečování vojsk prostředky protichemické ochrany jednotlivce a prostředky hromadné ochrany vojsk;

d) odstraňování následků nepřátelského atomového, chemického a biologického napadení.

Kromě toho bude pojednáno krátce o některých otázkách využití jednotek a útvarů chemického vojska jak k úkolům protichemické ochrany, tak i k aktivnímu použití.

a) Organizace a provádění chemického, radiačního a předběžného biologického průzkumu a dosimetrické kontroly

Jak již bylo v předcházející části uvedeno, není chemické vojsko svými silami a prostředky schopno v plném rozsahu plnit veškeré úkoly samostatně, nýbrž je do značné míry závislé na ostatních druzích vojsk a služeb. To se týká i provádění chemického, radiačního a biologického průzkumu. Chemické vojsko může plně zabezpečit ve všech údobích boje provádění průzkumu, vytyčování zamořených prostorů, jakož i dosimetrickou kontrolu zasažených osob a zamořené bojové techniky a materiálu. Nemá však dostatek sil a prostředků k provádění chemického průzkumu nepřítele, na příklad k provádění hloubkového průzkumu všech druhů, agenturního průzkumu, průzkumu různými technickými prostředky a p. Teprve v těsné součinnosti s průzkumem všech druhů vojsk a služeb mohou být plněny všechny úkoly chemického, radiačního a biologického průzkumu nepřítele.

Chemický, radiační a předběžný biologický průzkum mohou provádět jak polochemická družstva (obsluhy, osádky) rot a baterií, tak i chemická průzkumná družstva pluků, divisií i armády. Poměrně nejjednodušší bude provádění průzkumu v prostoru soustředění, kde organických jednotek chemického průzkumu útvarů a svazků zpravidla bude využito přímo v prostorech rozmístění vlastních vojsk. Pokud jde o průzkumné jednotky armády, bude jich využito zčásti k zabezpečení velitelských stanovišť, zčásti budou připraveny k provedení průzkumu v prostorech těch útvarů, svazků a zařízení, které budou nejvíce zasaženy zbraněmi hromadného ničení.

Většinu jednotek chemického průzkumu si velitel armády zpravidla ponechá ve svých rukou, t. j. nepřidělí je podřízeným svazkům a útvarům.

Obdobně bude vypadat situace i během přesunu do nového prostoru soustředění nebo při rozvinování svazků z chodu, kdy chemických průzkumných prvků útvarů a svazků bude využíváno přímo ve vlastní

sestavě vojsk. Část těchto prvků bude zpravidla před proudy a část uvnitř proudů na jednotlivých osách. Přílišné drobení těchto jednotek není výhodné, neboť při napadení zbraněmi hromadného ničení nedává možnost provést průzkum v co nejkratší době a dost podrobně. Vzhledem k největšímu nebezpečí napadení zbraněmi hromadného ničení právě při přesunu a rozvinování svazků z chodu bude přední povinností velitelů a náčelníků na všech velitelských stupních již před zahájením přesunu stanovit úkoly průzkumu, dát vojskům zprávy o situaci v pásmu přesunu a v prostoru rozvinování a v průběhu přesunu a rozvinování je neustále doplňovat. Tu však vyvstává jedna zvláštnost, která při cvičeních je značně opomíjena a která má podstatný vliv na včasné získání zpráv o chemické a radiační situaci v pásmu přesunu armády. Je to získávání zpráv od průzkumu svazů a svazků, v jejichž pásmech se armáda přesunuje nebo je zasazována do sražení (boje). Plné využití všech podkladů od těchto svazků a útvarů jak po linii náčelníků chemické služby, tak i po linii vševojskové dává možnost lépe plánovat a zabezpečit přesun a zasazení.

Kromě toho může velitel frontu svými průzkumnými jednotkami působit ve prospěch přesunované armády.

Jednotky chemického průzkumu útvarů a jednotek chemické ochrany, i když jsou vybaveny radiovými stanicemi, nejsou schopny vzhledem k poslušnosti při podávání zpráv o situaci v co nejkratší době dodat zprávy až k velitelství armády. Proto bude velitel armády zpravidla vysílat vlastní průzkum se zvláštními úkoly. Tohoto způsobu bude používat nejvíce, jestliže se vytvoří, nebo bude nebezpečí, že se vytvoří složitá situace, která si vyžádá okamžitý zásah velitele armády. Bude to nejčastěji při přímém rozčleňování nebo rozvinování svazků a útvarů nebo v průběhu boje, očekává-li se střetný boj. Avšak ani tento způsob získávání zpráv štábem armády nebude vždy dostatečně rychlý, zvláště vzniknou-li závaly na důležitých přechodech a p. Proto se jeví potřeba mít alespoň na stupni armády výkonnější prostředek. Tímto prostředkem jsou vrtulníky, které umožňují ve velmi krátké době zjistit chemickou, radiační nebo biologickou situaci současně na velkých prostorech. Vytvořením speciální jednotky vrtulníků u armády a jejím využitím k provádění prvotního radiačního průzkumu lze dosáhnout toho, že velitel armády a jeho štáb nemusí pasivně očekávat zprávy o situaci od podřízených svazků a útvarů, nýbrž může sám operativně řídit a usměrňovat jejich činnost.

Tento způsob průzkumu je velmi vhodný při přesunech, při průzkumu nových prostorů soustředění a hlavně při rozčleňování nebo rozvinování zasazovaných svazků a útvarů, kdy mohou vzniknout velmi složité situace, zvláště pak při použití atomových zbraní. Využití vrtulníků je možné i proto, že naše vzdušná převaha nad prostorem rozvinování bude nutným předpokladem úspěchu. Kromě toho může být průzkumu z letounů a vrtulníků výhodně využito k průzkumu v týlu a při sledování pohybu radioaktivního oblaku vzniklého při pozemním (podzemním) výbuchu atomové pumy.

Kromě úkolů průzkumu provádějí jednotky chemického průzkumu a chemičtí instruktoři (jsou-li vybaveni dosimetrickými přístroji) dosimetrickou kontrolu. Dosimetrickou kontrolou se zjišťuje

— úhrnná dávka ozáření, kterou dostali příslušníci jednotky při činnosti v terénu zamořeném radioaktivními látkami nebo při provádění deaktivace;

— stupeň radioaktivního zamoření osob, zvířat, výstroje, výzbroje, bojové techniky, dopravních prostředků a ostatního materiálu a nutnost provést úplnou hygienickou očistu a deaktivaci.

Výsledky kontroly ozáření se zapisují do záznamníku o ozáření osob, který vedou velitelé rot a baterií. Úhrnná dávka ozáření osob jednotlivých útvarů a svazků je podkladem pro rozhodnutí o využití těchto jednotek a útvarů v operaci a při plánování operace musí mít o ní štáb jasný přehled.

b) Varování vojsk a uvědomování jich o napadení zbraněmi hromadného ničení

K úkolům chemického pozorování se vyčleňují z počtu jednotek chemického průzkumu chemické pozorovací hlídky. Kromě toho provádějí chemický, radiační a předběžný biologický průzkum pozorovatelé, pozorovací a průzkumné hlídky všech druhů vojsk.

Pozorovací hlídky z počtu jednotek chemického vojska se rozmisťují v prostorech velitelsko-pozorovacích stanovišť na všech stupních a dále na nejdůležitějších směrech.

Tyto hlídky mají za úkol včas zjistit přípravu nebo provedení napadení zbraněmi hromadného ničení nepřítelem.

Jakmile štáby svazků (útvarů) dostanou zprávy o přípravách nepřítele k napadení zbraněmi hromadného ničení, okamžitě varují podřízené útvary (jednotky) a sousedy.

Varování se uskutečňuje všemi spojovacími pojítky. Cílem varování je zabezpečit včasné provedení potřebných ochranných opatření.

Signál chemického poplachu se stanoví jednotně pro všechny svazky, útvary a jednotky.

Nehrozí-li nebezpečí celému svazku (útvaru), nýbrž jen některým podřízeným útvarům (jednotkám), vyhlásí se signál chemického poplachu jen u těchto útvarů (jednotek).

Štáby všech stupňů jsou povinny přezkoušet proniknutí signálu chemického poplachu k podřízeným útvarům (jednotkám), hlásit napadení nadřízenému štábu a varovat sousední svazky (útvary).

Nejvýznamnějším momentem pro včasné uvědomění vojsk je vlastní zasazování armády při rozvinování svazků hlavního úderného uskupení z chodu.

Při rozčleňování svazků a útvarů do praporečních a rotních proudů bude nejvhodnější, aby při napadení nebo při přímém nebezpečí napadení byl vyhlášen chemický poplach u rot, praporů a útvarů na rozkaz příslušných velitelů. V tomto období totiž není zaručeno včasné předávání signálu ani zdola nahoru, ani shora dolů.

Velmi důležitou úlohu tu má celý systém pozorovatelů a hlídek vojsk v dotyku, které musí v daném období plnit úkoly i ve prospěch zasazovaných vojsk.

V průběhu operace se způsob varování vojsk nemění.

c) Zabezpečení vojsk prostředky protichemické ochrany jednotlivce a prostředky hromadné ochrany vojsk

Vojska armády musí být plně zabezpečena prostředky protichemické ochrany jednotlivce před zahájením přesunu. Proto se provádí v prostorech soustředění doplnění těchto prostředků na 100% a vytvářejí se pohyblivé zásoby prostředků ochrany jednotlivce v stanovené výši.

Během přesunu záleží ochrana vojsk především v použití prostředků ochrany jednotlivce. Je třeba učinit všechna opatření, aby vojska použila prostředků ochrany jednotlivce rychle, správně a včas!

Úseky na komunikacích, zamořené otravnými nebo radioaktivními látkami, překonávají vojska na vozidlech s prostředky v ochranné poloze. Je výhodné pro případ napadení otravnými nebo radioaktivními látkami leteckým postřikem mít na vozidlech plachty, které poskytují rovněž do určité míry ochranu.

Vážnou otázkou je včasné doplnění prostředků ochrany jednotlivce, spotřebovaných nebo poškozených při napadení během pochodu. Je nutno doplnit tento materiál na 100% počtů ještě před zasazením svazků do boje a k jeho doplňování se použije pohyblivých zásob na jednotlivých stupních.

Budou-li svazky při rozčleňování do praporek a rotních proudů napadeny zbraněmi hromadného ničení, musí vojska okamžitě použít prostředků ochrany jednotlivce a pokračovat bez nejmenšího přerušení v další činnosti. I zcela malé zdržení může v celku vážně ohrozit rozvinutí dané operace.

K hromadné ochraně lze využívat, je-li dána taková možnost (při zastávkách, přerušení boje), stálých zařízení v osadách, objektech (sklepů, místností) a p.

d) Odstraňování následků nepřátelského atomového, chemického a biologického napadení

Odstraňování následků po použití zbraní hromadného ničení nepřítel je součástí »plánu ochrany proti zbraním hromadného ničení« a zahrnuje opatření všech druhů vojsk a služeb. Cílem je v co nejkratší době obnovit bojeschopnost zasažených vojsk a snížit na nejmenší míru ztráty na živé síle. Chemické vojsko v rámci těchto opatření plní tyto úkoly:

- radiační, chemický a předběžný biologický průzkum zamořených prostorů a jejich označování; přitom plní úkoly dosimetrické kontroly;
- odmořování, deaktivaci a desinfekci osob, bojové techniky, dopravních prostředků a výstroje,
- odmořování a desinfekci terénu a objektů.

To však neznamená, že se ostatní druhy vojsk a služeb plnění těchto úkolů nezúčastní. Právě naopak — všechny druhy vojsk a služeb se v mezích svých možností účastní plnění těchto úkolů se zřetelem na vlastní potřebu a na konkrétní bojovou situaci. To znamená, že všechny druhy vojsk v různých obdobích bojové činnosti budou při první příležitosti provádět částečnou očistu osobních zbraní a svěřeného jim ma-

teriiálu. Budou k tomu využívat jak souprav k odmořování zbraní, tak i individuálních protichemických balíčků, budou-li obsahovat tekutou odmořovací nebo desaktivací látku.

Přímó využít útvarů a jednotek chemického vojska k odstraňování následků bude možné ihned a v plném rozsahu jen při rozmístění vojsk v prostorech soustředění a v prostorech denních odpočinků. Během přesunu, rozvinování a v průběhu boje bude se úplná speciální očista provádět zpravidla až po splnění úkolu, při zastávkách nebo při vyvedení těžce zasažených útvarů a jednotek do druhého sledu nebo zálohy. V takovém případě pak jednotky chemické ochrany svazku i armády zasahují hromadně, aby odstranění následků bylo zakončeno v co nejkratší době a bojeschopnost zasažené jednotky nebo útvaru byla co nejdříve obnovena. Tento případ může být uskutečněn, když svazek, který byl během přesunu napaden zbraněmi hromadného ničení nebo překonával silně zamořené úseky, zaujme prostor denního odpočinku.

V některých případech mohou být vysílány do prostoru soustředění menších zamořených jednotek i části místa speciální očisty s úkolem rozvinout jen některou plochu (pro hygienickou očistu osob, pro desaktivaci bojové techniky). Tento případ bude za příznivých podmínek možný i v průběhu operace.

Bude-li plánováno zasazení svazků s rozvinováním z chodu, mohou být přiděleny některým svazkům, které budou plnit nejdůležitější úkol nebo působit na samostatném směru, jednotky chemické ochrany od armády již v prostoru soustředění. V takovém případě bude odstraňování následků podstatně usnadněno. Musí se však dbát na to, aby byly ihned doplněny spotřebované odmořovací roztoky a ostatní chemický materiál a obnoveny zásoby tohoto materiálu určeného k úhradě potřeby během boje.

Nebude-li možné vzhledem ke krátké době na přípravu operace plně zásobit vojska chemickým materiálem, může být ve výjimečných případech převzat tento materiál ze skladů svazků armády prvního sledu.

Složitější bude otázka odstraňování následků při použití nepřátelských zbraní hromadného ničení během přesunu. Je třeba si ujasnit, že zvláště použití atomových zbraní nebude na přesunující se útvary právě nejvýhodnější, neboť nezpůsobí tolik ztrát jako při napadení útvarů a svazků v prostoru soustředění.

Vzniká tu však nebezpečí, že bude zničena nebo značně poškozena část komunikací (mostů, tvoření násypů, závalů), což způsobí zpomalení přesunu nebo jeho dočasné zastavení. Rovněž odstraňování následků bude značně ztíženo; bude také obtížnější v krátké době správně vyhodnotit veškeré ztráty i zamoření. Bude proto naší snahou po provedení částečné speciální očisty ihned pokračovat v přesunu po nezamořených komunikacích a úplnou očistu provést teprve po zakončení přesunu. Vzhledem k tomu, že přesuny budou prováděny většinou v noci nebo za snížené viditelnosti, bude poměrně obtížné zjistit a vyhodnotit v krátké době celý rozsah ztrát a zamoření. Rovněž rozvinování míst speciální očisty v noci bude velmi ztíženo, vzhledem

- k nutnosti splnit plánovaný přesun v stanovené době;
- k neznámému terénu, v němž by k rozvinování docházelo;
- k obtížnosti manévru jednotkou chemické ochrany.

Tyto příčiny prakticky téměř vylučují možnost rozvinovat místo speciální očišty.

Jsou-li však na osách přesunu armády velmi vhodné prostory pro použití zbraní hromadného ničení (mosty, průsmyky, úzká hluboká údolí a p.), mohou být v blízkosti těchto prostorů již předem rozvinována místa speciální očišty armády nebo frontu nebo připravena k rozvinutí. Kromě toho bude výhodné v těchto prostorech rozmisťovat i jednotky k odmořování terénu a mít v těchto prostorech i určitou zásobu chemického materiálu a výstroje.

Kromě jednotek k odmořování terénu, které budou předem vysunuty do určitých prostorů, ponechá si velitel armády ostatní jednotky k odmořování terénu zpravidla ve svých rukou a začlení je do svazků na jednotlivých osách. Příliš drobit tyto jednotky (na jednotlivá vozidla nebo čtyři) je však nevýhodné pro malou kapacitu těchto skupin. Proto je výhodnější pohromadě vést silné celky (rota a více), které jsou schopny účinně zasáhnout, jsou-li zamořeny nevelké úseky komunikací.

Jednotky, které po výbuchu atomových zbraní utrpěly značné ztráty a jejichž bojová technika a dopravní prostředky nejsou zčásti schopny dalšího přesunu, soustředí se za pomoci vyčleněných skupin v nejbližším vhodném prostoru (na návětrné straně). Do tohoto prostoru se vyšle jednotka chemické ochrany k provedení speciální očišty, jakož i speciální jednotky k provedení oprav a p.

Použije-li nepřítel výbušných atomových zbraní, je velmi důležitým činitelem během přesunu směr větru, zvláště při nízkém vzdušném nebo pozemním výbuchu. Vzniká totiž nebezpečí zamoření pochodové osy a vojsk, která se po ní přesunují, radioaktivními látkami vysoké intenzity.

Tak na příklad při pozemním výbuchu atomové pumy střední ráže (při rozštěpení 1020 g uranu 235, což odpovídá ekvivalentu 20 KT) může ve směru větru vypadnout z radioaktivního oblaku značné množství štěpných produktů. Za 1 až 3 hodiny po výbuchu (podle povětrnostních podmínek) může být zamořeno pásmo 5 až 10 km široké a dlouhé 30 až 50 km s úrovní 50 až 60 r/hod. a v některých prostorech může dosahovat až 100 i více r/hod.

K této skutečnosti není u nás dosud přihlíženo přes to, že z tohoto poznatku nutně vyplývají i změny v názorech na organizaci přesunu jak s vševojskového, tak i s odborného hlediska (záložní osy, částečná deaktivace během přesunu, použití prostředků ochrany jednotlivce a p.). Tato otázka není u nás ještě dostatečně rozpracována a počítá se stále jen s tím, že nepřítel bude provádět jen vzdušné výbuchy, i když mají některé přednosti, na příklad v dosahu ničivého účinku tlakové vlny. Není však brán v úvahu důležitý faktor — radioaktivní zamoření, který může mít velmi důležitou úlohu, zvláště neplánuje-li nepřítel provádět na tomto směru v nejbližších dnech útočné akce a budou-li výhodné povětrnostní podmínky.

Odmořování, deaktivace a desinfekce zamořeného výstroje bude během přesunu prováděna jen zřídka. Zpravidla budou vyčleněny jednotky, které budou provádět vlastními dopravními prostředky odsun zamořeného výstroje, soustředěného po provedení speciální očišty v určených

prostorech; po provedení očisty výstroj odevzdají příslušným skladům armády nebo svazků.

Odstraňovat následky v průběhu zasazování svazků a útvarů s rozvinováním z chodu bude nejděsivější a zároveň nejtěžší úkol vojsk. Připočteme-li k tomu i největší pravděpodobnost použití zbraní hromadného ničení právě v tomto období, jeví se nám tento úkol v plném rozsahu.

Možnosti nepřítele v použití zbraní hromadného ničení budou v tomto období největší. Kromě letectva a řízených střel, kterých mohlo být použito na přesunující se armádu, jsou to i dělostřelectvo a raketomety, kterých může být použito převážně k provedení chemického napadení.

Veškerá tíha prací spojených s odstraňováním následků napadení zbraněmi hromadného ničení bude v tomto období spočívat téměř výhradně na vojskách samých. Zásahy jednotek chemické ochrany budou možné, jen bude-li silně zasažená jednotka vyvedena z bojové sestavy a nahrazena jinou. Avšak i tu bude výhodnější využívat míst speciální očisty svazků, v jejichž pásmu je armáda nasazována. Nutno si však uvědomit, že vyvedení jakékoli jednotky nebo útvaru prvního sledu způsobí velmi značné obtíže a mohlo by být i příčinou opožděného zahájení útoku na některých směrech. Proto budou vševojskoví velitelé vedeni zpravidla snahou průlom provést i se zasaženými jednotkami a po průlomu nepřátelské obrany je při první příležitosti vyvést do druhého sledu a poskytnout jim veškerou pomoc. Úder takovýmito uskupeními bude však podstatně slabší. Rozhodně však bude menším nebezpečím zasazovat druhé sledy dříve, než je plánováno, nežli dopustit, aby čas zteče byl měněn. Z toho tedy vyplývá, že se činnost jednotek pro speciální očistu bude řídit konkrétní taktickou situací. Kromě toho nutno i v tomto období dodržovat zásadu, že zasazení má být zabezpečeno péčí staršího náčelníka, aby prostředky svazků a útvarů nebyly předčasně opotřebovány.

Jedním z důležitých momentů při zasazování svazků s rozvinováním z chodu je utajení. Proto bude v tomto období zadýmovacích jednotek využíváno v širokém měřítku jednak ke klamnému dýmování na vedlejších směrech, jednak k maskování rozvinování útvarů a svazků v odkrytém terénu, jakož i důležitých přechodů přes vodní toky a p.

K zabezpečení hlavního uskupení dělostřelectva zasazované armády, které bude palebná postavení zaujímat do zahájení přesunů svazků z posledního prostoru soustředění, bude výhodné využívat všech sil a prostředků armády prvního sledu. Bude-li však tato armáda na sousedním úseku útočit spolu s armádou zasazovanou z chodu, budou tento úkol plnit jednotky chemické ochrany vojsk v dotyku.

Aby bylo možno učinit si správnou představu o rozsahu zamoření, když nepřítel zjistí naše přípravy a v době rozvinování vojsk zahájí protipřípravu s použitím atomových a jiných zbraní hromadného ničení, uvedeme krátký příklad. Za předpokladu, že nepřítel provede do prostoru dělostřeleckých skupin tři údery atomovými pumami střední ráže s pozemním výbuchem, mohla by kromě zničení části dělostřelectva být zamořena radioaktivními látkami prakticky celá šířka průlomového pásma armády do hloubky 30 až 50 km, což by mohlo podstatně ztížit nebo zdržet zamýšlenou operaci. Kdyby použil dalších tří atomových pum,

otravných látek a biologických zbraní na přesunující se vojska armády druhého sledu a na prostory soustředění, vznikla by zamořená plocha, na které by byly dva až tři svazky s posilovými prostředky, s úrovní radiace přesahujícími v některých místech až 100 r/hod. Poněvadž pobyt vojsk v těchto prostorech po 3 až 4 hodiny může způsobit nenávratné ztráty na živé síle, bude nutno, aby vojska tyto prostory co nejdříve opustila a provedla úplnou speciální očistu. Dosavadními jednotkami chemické ochrany armády a využitím jednoho praporu chemické ochrany frontu je možno provést úplnou speciální očistu zasažených svazků asi za 8 až 12 hodin práce. Vezmeme-li v úvahu manévry chemickými i vševojskovými jednotkami, dobu na doplňování odmořovacích látek, cirkulaci na místě speciální očisty a p., vyžádá si tento úkol nejméně jednoho a půl až dvou dnů.

Tím ovšem není tato otázka vyřešena s hlediska vševojskového, a bude proto úkolem vševojskových štábů a štábů všech druhů vojsk tuto problematiku reálně vyřešit.

3. Použití útvarů a jednotek chemického vojska

Brigáda chemické ochrany je složena ze dvou praporů chemické ochrany, z jednoho praporu pro odmořování terénu a z jednoho zadýmovacího praporu a z roty pro odmořování výstroje.

O provádění chemického, radiálního a předběžného biologického průzkumu bylo již pojednáno. Je však třeba znovu zdůraznit, že dvě rotý chemického průzkumu v brigádě chemické ochrany jsou mohutným a velmi výkonným prostředkem v rukou velitele armády. Těmito prostředky může velitel armády výrazně uplatnit vliv na upřesnění chemické, radiální a předběžné biologické situace v celém rámci operačního učlenění armády.

Je žádoucí, aby si velitel armády k plnění úkolů, které nově vzniknou, ponechal v rukou asi jednu rotu chemického průzkumu.

Další rotu je možno přidělit svazkům a týlovým útvarům k zabezpečení plnění úkolů nebo začlenit do různých odřadů a záloh.

Použití brigády chemické ochrany vyžaduje správné zhodnocení situace a úlohy jednotlivých prvků operační sestavy armády. Při zasazování armády s rozvinováním svazků hlavního úderného uskupení z chodu je možné jednou částí sil zabezpečit hlavní uskupení dělostřelectva armády v palebných postaveních a svazky prvního sledu a druhou částí sil druhý sled a zálohy armády.

Je třeba rovněž věnovat pozornost zabezpečení armádní zásobovací základny.

V průběhu operace bude možné, aby se uvedené části postupně překračovaly a tím bylo dosaženo nepřetržitosti v chemickém zabezpečení.

Prapory chemické ochrany podle umístění jsou připraveny výjezdem zasáhnout ve prospěch napadených svazků, skupin, záloh atd. Proto zpravidla místa speciální očisty předem nerozvinují. To však nevylučuje, že v některých případech budou jednotlivá místa speciální očisty již rozvinuta.

Praporů chemické ochrany lze používat po rotách. Větší dělení se nedoporučuje proto, aby byla zachována předpokládaná kapacita a výkonnost místa speciální očisty.

Prapor pro odmořování terénu je výhodné umístit a vést tak, aby byl schopen zasáhnout ve prospěch přesunujících se svazků dalších sledů armády, jakož i ve prospěch záloh. Nejvýhodnější je přesunovat prapor pro odmořování terénu od jednoho prostoru důležitých křižovatek k dalšímu, odkud mohou jednotlivé roty provést rychlý manévry na osy přesunujících se svazků.

Přitom je účelné provádět zásahy tímto praporem do prostorů, které vylučují nebo velmi ztěžují možnost obejití zamořeného úseku.

Doporučuje se používat výbav k odmořování terénu PDM v rovném terénu nebo po komunikacích a automobilech ACHR využít v těžším terénu a podmínkách (v zimě a p.). Je třeba řešit část vozidel jako obrněných, aby mohla být začleněna do odřadů k zabezpečení pohybu.

Zadýmovací prapor svým materiálním vybavením je s to vytvářet mohutné dýmové clony. Protože však dosavadní speciální vozidla jsou velmi zranitelná, je vhodné využívat tohoto praporu více v hloubce operačního učení armády. Prapor může působit na přechodech přes řeku, maskovat dýmem důležité týlové objekty, provádět zadýmování v rámci operačního maskování atd.

Úkoly dýmování přímo na bojišti bude plnit pěchota, dělostřelectvo, letectvo a jiné druhy vojsk.

Zadýmovací prapor je však třeba částečně vybavit novým materiálem tak, aby ho mohlo být používáno, zvláště po prolomení taktické hloubky, k zabezpečení rychlých svazků při plnění jejich úkolů v operační hloubce.

Nynější materiál současným požadavkům nevyhovuje, protože je příliš drahý a vyřazením zdroje bude zpravidla vyřazeno celé vozidlo. Proto je nezbytně nutné řešit vybavení zadýmovacích praporů jiným materiálem (nejlépe zadýmovacím zařízením na přívěsech tažených buď nákladními terénními automobily nebo rychlými pásovými traktory). Pak bude zabezpečen nejen rychlý zásah zadýmovacího praporu v daném prostoru, ale i potřebný manévry jednotlivými zdroji při rychlé změně situace nebo při doplňování zdrojů vyřazených z činnosti. Přitom by byla dána současně možnost vézt na vlastních vozidlech další náplň dýmotvorné látky. Traktory mohou přemisťovat podle potřeby jednotlivé zdroje na přívěsech z jednoho místa na druhé, zajiždět s novými zdroji tam, kde vznikly mezery v dýmové cloně, k jejímu doplnění a p.

Tažná vozidla po umístění přívěsů se zdroji mohou odjet do bezpečné vzdálenosti a vyhledat vhodný kryt. K dýmování přímo v bojové sestavě používat tanků vybavených dýmovnicemi.

Rota pro odmořování výstroje bude zpravidla umísťována v prostoru týlových zařízení armády. Výjimečně, na příklad při obraně na široké frontě, v hustém zalesnění terénu, může být umístěna i za svazky, které plní nejdůležitější úkoly.

Závěr

Používání zbraní hromadného ničení si vynutilo zvýšené provádění manévru v útočné operaci a její rychlejší spád. Proto je třeba, aby se urychlilo velení vojskům, urychlil a zjednodušil manévry a zvýšila pohyblivost vojsk.

Nové pojetí vedení armádní útočné operace za používání zbraní hromadného ničení si vyžadují rovněž určité změny v operačním zabezpečení útočné operace armády.

Uvedené skutečnosti zdůvodňují nutnost změn v organizaci chemického vojska, které plní významnou úlohu při operačním zabezpečení armády. Rovněž plnění úkolů útvarů a jednotkami chemického vojska je třeba chápat v těsné součinnosti s novými názory.

Soudobá operace vyžaduje, aby veškerá pozornost byla zaměřena na zdokonalení protichemické přípravy jednotlivce a na další mechanisaci všech prací spojených s odstraňováním následků napadení zbraněmi hromadného ničení jak u chemického vojska, tak i u druhů vojsk a služeb.

Je velmi důležité, aby velitelé a vševojskové štáby jasně pochopili po vysvětlení pojmů, že chemické vojsko plní jen některé přesně vymezené úkoly z ochrany proti zbraním hromadného ničení. Celý rozsah prací spojených s úkoly ochrany proti zbraním hromadného ničení je věcí všech velitelů a všech druhů vojsk.

Úkoly ochrany proti zbraním hromadného ničení je třeba chápat jako celý komplex opatření.

Provádět chemický, radiační a předběžný biologický průzkum je úkolem průzkumných a pozorovacích prvků všech druhů vojsk.

Rozhodující význam pro ochranu vojsk má včasné vyhlásování napadení zbraněmi hromadného ničení. Toto vyhlásování je nutno provádět co nejrychleji všemi druhy pojítek. Dále je důležité, aby všichni příslušníci armády znali signály a přesně věděli, jak si počínat při jejich vyhlášení.

Velmi závažným obdobím při zasazování armády s rozvinováním svazků z chodu je přesun armády a vlastní rozvinování. Uvážíme-li i vlastní průběh operace ve všech těchto obdobích, plní chemické vojsko významné úkoly.

Je však třeba si plně uvědomit, že těžiště ochrany proti účinkům zbraní hromadného ničení je přímo u vojsk.

Při přesunu armády a při jejím zasazování musí být využito rovněž útvarů chemického vojska svazků (svazu) v dotyku. Je vhodné, aby část úkolu ve prospěch zasazované armády splnil svými silami a prostředky starší náčelník (velitel fronty).

Vytvořením brigády chemické ochrany u armády se v zásadě zjednodušuje velení útvarům chemického vojska štábem armády. Dále při zvýšených možnostech těchto útvarů může velitel armády významně zasahovat na rozhodujících místech.

Je třeba uvažovat o vybavení chemického vojska dokonalejší technikou odpovídající soudobým požadavkům. Tím bude dána možnost ještě lépe plnit úkoly v rámci armádních operací.

Názory a závěry v této práci je třeba přezkoušet v praxi. Toto pojednání má zároveň dát podnět k připomínkám a k dalším návrhům. Jen takovou cestou budou vytvořeny podmínky pro další úspěšnější činnost chemického vojska.

POUŽITÍ TAKTICKÝCH VÝSADKŮ PŘI PRŮLOMU TAKTICKÉ HLOUBKY OBRANY NEPŘÍTELE

Podplukovník Ladislav Krupka, podplukovník Antonín Jakab a major
Vladimír Železník

Zbraně hromadného ničení svým značným rozsahem ničivých účinků umožňují dosahovat rozhodných výsledků v boji a operaci. Výsledků atomových úderů je třeba rychle využít, aby bylo nepříteli zabráněno obnovit atomovými údery narušenou souvislost odporu, a tím dosahovat vysokého tempa a nepřetržitosti útoku.

Taktický výsadek vysazený v taktické hloubce obrany nepřítelů svou bojovou činností napomáhá vševojskovým svazkům prvního sledu armády překonat obranný systém, který klade útočícím vojskům největší odpor. Říkáme-li tedy, že výsadky přispívají k zvýšení tempa a nepřetržitosti útoku, musíme v tomto směru zvláště podtrhnout význam taktického výsadku v boji o taktickou hloubku obrany nepřítelů.

Vojska mohou dosahovat vysokého tempa útoku dovedným využitím úderné síly a pohyblivosti bojové techniky, používáním nových způsobů bojové činnosti a mnohými jinými cestami a způsoby. Jedním z neposledních prvků dosažení vysokého tempa útoku je rozsáhlé použití výsadků v útočném boji a operaci. Důležitost využití výsadků, zvláště taktických, je zdůrazněna ve výcvikovém rozkaze ministra národní obrany na letošní rok, kde se nařizuje naučit se k zabezpečení vysokého tempa útoku a střetného boje používat taktických výsadků v síle zesíleného praporu, vysazených po atomovém úderu.

Ve svém článku se zaměříme na vyhodnocení situace, za níž může k vysazení taktického výsadku dojít, na jeho možné úkoly a způsob jejich plnění a konečně na organizaci příprav použití taktického výsadku.

1. Zásady použití výsadků a jejich úkoly v boji v taktické hloubce obrany

Výsadků jako nového bojového prostředku bylo po prvé použito v druhé světové válce jak na straně spojenců, tak i na straně fašistických mocností. Na jejich upotřebení v boji a operaci byl rozdílný názor, a proto byl i různý způsob jejich použití. Tak Sovětská armáda používala výsadků v těsné součinnosti s pozemním vojskem a letectvem, kdežto kapitalistické mocnosti jich používaly poněkud samostatněji a společněly více na překvapení jimi dosahované. Při nedávné agresi proti Egyptu použily vojenské síly Izraele výsadku k zabezpečení pozemní operace směřující k ohrožení Suez. Podle článku »Vojenské operace v Egyptě«, uveřejněného v západoněmeckém časopise Společnosti pro vojenské bádání, »Wehrkunde« č. 12 z prosince 1956 byl izraelský výsadek vysazen na směru KUNTILLA (jz. od hranice Izraele), město SUEZ asi 30 km východně od SUEZ dne 29. října a rychlé tankové svazky se s ním přes silnou činnost egyptských leteckých sil spojily 31. října. Ač není síla výsadku uváděna, je vzhledem k vzdálenosti vysazení (asi

200 km) a k době samostatného vedení bojové činnosti patrné, že šlo o silnější výsadekovou jednotku.

Výsadekové útvary a svazky jsou podle platných zásad prostředkem hlavního velitelství a mohou být přiděleny veliteli frontu (armády) nebo jejich použití řídí přímo velitel výsadekových vojsk.

Výsadeky mohou plnit tyto hlavní úkoly:

— ničit nepřátelská letiště, sklady zbraní hromadného ničení, odpalovací základny řízených střel a palebná postavení atomového dělostřelectva,

— pomáhat pozemním silám při plnění jejich úkolů,

— rozvracet velení, spojení a zásobování vojsk nepřítele,

— obsazovat a udržovat důležité terénní a komunikační objekty a místa v bojové sestavě nebo týlu nepřítele.

Vzdušných výsadek má být použito vždy s překvapením, a to k plnění takových úkolů, jejichž splnění má podstatný vliv na průběh boje pozemních sil.

Organisace použití vzdušného výsadku musí probíhat souběžně s organizací a přípravou pozemního boje a operace a musí s ní být do všech podrobností sladěna. Použití vzdušných výsadek a jejich pozemní bojová činnost má vždy klamat nepřítele o jejich skutečných úkolech a mařit tak jeho úsilí o zničení výsadku.

Za použití zbraní hromadného ničení nabývají ve všech fázích boje značného významu taktické výsadeky. Úkoly taktického výsadku budou plnit zpravidla jednotky v síle zesíleného praporu až brigády, vybavené samočinnými zbraněmi, bezzákluzovými kanony a jinými účinnými protitankovými prostředky.

Při plánování a přípravě vysazení taktického výsadku je třeba počítat s tím, že budou téměř ve všech druzích boje vysazovány v prostorech poměrně dosti nasycených vojsky nepřítele. Plnění úkolu vzdušným výsadkem je tedy přímo závislé na volbě doby a místa vysazení, dosažení překvapení nepřítele a konečně na pečlivosti přípravy boje a organisace součinnosti s pozemním vojskem a letectvem. Nejrozhodnějším prvkem, který umožňuje taktickému výsadku v taktické hloubce plnit úkol, je použití zbraní hromadného ničení, které svým ničivým účinkem vytvářejí podmínky pro vysazení výsadku a jeho přípravu k boji do zásahu záloh nepřítele.

Drtivý atomový úder za dělostřelecké a letecké přípravy na odpory v celé taktické hloubce dává plný předpoklad k jejímu průlomu vysokým tempem. Hromadné použití atomových pum však současně prozrazuje pravděpodobný směr hlavního úderu a přímo nutí nepřítele přehradit napadené úseky.

I když úder atomových pum v taktické hloubce za hlavním pásmem obrany bude ve většině případů veden na soustředěné zálohy (shoz na jednotky už přímo rozmístěné k obraně druhého pásma je méně účinný), nevylučuje to možnost, že nepřítel včas přehradí ohrožené směry zálohami přísunutými z hloubky nebo z pasivních úseků.

Hlavním objektem činnosti výsadku pak budou příčná postavení, přední okraj druhého pásma obrany a prostor třetího postavení hlavního pásma obrany. Úkoly před třetím postavením hlavního pásma obrany výsadeky zpravidla plnit nebudou, a to proto, že by mohlo dojít k celkové

desorganisaci vojsk i k možným ztrátám způsobeným vlastním dělostřelectvem.

Hlavní úkoly, které mohou výsadky plnit:

- vytvořit podmínky pro průlom druhého pásma z chodu, zvláště bylo-li druhé pásmo připraveno jako hlavní,
- zabránit v zaujetí čáry rozvinutí protizteče a protiúderu záloh, zvláště při útoku na mobilní obranu (viz přílohu 1),
- zabezpečovat bok průlomového uskupení,
- ztěžovat nepříteli podmínky při odstraňování následků po atomovém napadení (hašení požárů, obnova zátarasů, spojení atd.),
- narušovat zaujetí obrany druhého pásma,
- ovládnout a udržet důležité komunikační objekty a terénní celky.

K doplňkovým (někdy i samostatným) úkolům patří ničení atomových děl, odpalovacích ramp raketových střel, ničení skladů s municí a skladů s chemickými bojovými prostředky.

Tyto úkoly může plnit vzdušný výsadek ještě před zahájením průlomu a jako nejvhodnější se jeví doba, která umožní narušit plánovanou protipřípravu nepřítele.

Zvláště výhodné uplatnění pro taktický výsadek se jeví při ovládnutí předmostí při násilném přechodu vodního toku. Vysazení se provádí přímo na přepravy nebo zcela blízko nich a zpravidla k útoku s obou břehů. Zásadou je zmocnit se neporušené přepravy a ovládnout předmostí dříve, než se nepříteli podaří odcházejícími jednotkami zesílit obranu řeky. Opírá-li nepřítel druhé pásmo obrany o vodní tok, je výhodné použití vzdušného výsadku koordinovat s atomovým úderem někdy i na oba břehy (viz přílohu 2).

Horský zalesněný terén umožňuje dokonale utajení vysazení a přípravu celkové činnosti, klame nepřítele o síle. Činnost výsadku je ulehčena omezeným manévrem záloh nepřítele, hlavně tanků, a menší účinností dělostřeleckých paleb.

Účinné přepady jsou organizovány proti složkám odkázaným na komunikace (štáby, týly, dělostřelectvo). Vzdušných výsadků se používá v součinnosti s útočícími vojsky k dovršení obklíčení nepřítele, k obsazení dominujících výšin, průsmyků, soutěsek a p.

Při průlomu opevněného prostoru mohou být vzdušné výsadky v jednotlivých případech, a dovolí-li to situace, shozeny k úkolu dobýt jednotlivých opěrných bodů a uzlů obrany. Pro tyto úkoly volíme menší skupiny (nejvýše rotu zesílenou ženisty s výbušinami). Činnost musí být časově přesně sladěna s činností pozemních sil, obzvláště dělostřelectvem. To musí výsadek spolehlivě chránit proti ostatním opěrným bodům, které mohou mařit splnění stanoveného úkolu.

Trvalým úkolem všech výsadků je narušovat systém velení a spojení, ztěžovat práci týlu, ničit sklady munice a pohonných hmot. Tento úkol mohou plnit i samostatné skupiny vysazené buď současně s taktickým výsadkem nebo daleko dříve před provedením průlomu. Tyto skupiny mohou kromě důležitých průzkumných úkolů narušením spojení desorganizovat činnost nepřítele v okamžiku použití hlavních sil vzdušného výsadku nebo při plnění důležitých úkolů pozemními silami.

K zabezpečení průlomu připravené obrany nepřítele v noci mohou se výsadky zmocňovat důležitých úseků na druhém pásmu obrany nebo

zabraňovat v zaujetí výchozího položení k protizteči nebo napomáhat v doprolomení prvního pásma obrany. Důležitá doprovodná činnost v noci záleží v zakládání požárů v týlu a desorganizaci velení.

Ve střetném boji taktického výsadku může být využito k obsazení a udržení důležitých čar výhodných k rozvinutí vojsk.

Závěrem možno říci, že za použití zbraní hromadného ničení vzrůstá význam výsadků vůbec. Taktického výsadku pak bude nejvíce využito v útočném boji a operaci s hlavním cílem zabezpečit dosažení vysokého tempa a nepřetržitosti útoku.

2. Vysazení výsadku, způsob vedení boje, sloučení s pozemním vojskem

Vysazení vzdušných výsadků a jejich příprava k provedení stanoveného bojového úkolu je jeden z velmi choulostivých momentů.

Vysazené jednotky jsou v této době rozptýleny, nedostatečně orientovány a málo způsobilé k okamžitému použití. Obtížnost použití bude proto často vyplývat z podmínek vysazení. Nebude-li vysazení zabezpečeno atomovým úderem, bude pro něj třeba volit neobsazené nebo slabě obsazené prostory mezi postaveními, mezi pásmy nebo i na nich. Vysazení do prvního pásma obrany se budeme vyhýbat i při obraně organizované na široké frontě. Bojová činnost výsadku v taktické hloubce je tak ohraničena prostorem třetího postavení prvního pásma obrany a zadní hranici pak tvoří důležité čáry a prostory za druhým pásmem obrany.

Způsob a doba vysazení budou vždy závislé na podmínkách a možnostech shozu a na konkrétních úkolech výsadku. Musí však být uskutečněno v nejkratší době, všestranně zabezpečeno a tak, aby výsadek nemusel po delší čas bojovat osamoceně.

V taktické hloubce je možné použít padákového nebo smíšeného výsadku. Předností smíšeného výsadku (část vysazovaná vrtulníky nebo kluzáky) je jeho rychlé a jednoduché shromáždění po přistání. Je však daleko více zranitelnější.

Vysazení může být provedeno buď v noci nebo ve dne, každý ze způsobů s řadou předností i nevýhod.

V noci se dá vysazení utajit, klade menší požadavky v leteckém zabezpečení, je však zdlouhavější a vyžaduje důkladnější přípravy. Aby se zkrátila celková doba, jsou jednotky zpravidla vysazovány na několik ploch.

Vyžaduje to pak buď shromáždit výsadek do jednoho prostoru, po případě přistoupit k plnění úkolu z několika směrů. Z toho vyplývá důležitý závěr, že se v žádném případě po vysazení nepřikračuje ihned k plnění bojového úkolu. Je též možné prozrazení některé skupiny při vysazování a tím i ohrožení provedení celé akce.

Vysazení ve dne je možno provést přímo na cíl nebo do jeho blízkosti, a to krátce po výbuchu atomové pumy (15 až 20 minut). Místní nadvláda ve vzduchu je však podmínkou. Je třeba vycházet i z toho předpokladu, že protiletadlové prostředky v blízkém okruhu budou zničeny nebo umlčeny a že i sám odpor nepřítele bude z počátku slabý. Vysazení bude zpravidla provedeno na jednu plochu, což umožňuje okamžité zahájit plnění bojového úkolu.

Vysazení a bojová činnost výsadku musí být důkladně zabezpečeny průzkumem, bojovým zajištěním a maximální podporou letectva a dělostřelectva.

Musí být proveden podrobný průzkum prostoru nastávající bojové činnosti a na nebezpečné, hlavně tankové směry, musí být vysláno bojové zajištění.

Doba, po kterou povedou výsadky boj odděleně od vlastních pozemních sil, bude závislá na hloubce, v jaké budou výsadky plnit bojový úkol a na rychlosti tempa útoku pozemních vojsk. Ke zkrácení doby, po kterou bude výsadek bojovat osamocen, používáme menších výsadků shazovaných v noci k plnění dílčích úkolů v bližší hloubce. Klamných výsadků v taktické hloubce zpravidla používáno nebude, a to proto, že by jen zvýšily ostražitost protivníka, a kdybychom je vysazovali na větší vzdálenost, neplnily by úkol, pro který byly vysazeny.

Bojové akce vzdušného výsadku mají velmi pohyblivý ráz při různých formách činnosti útočného i obranného rázu.

Útok je hlavní způsob činnosti k ovládnutí a udržení důležitých prostorů. Má být dostatečně zabezpečen letectvem a podle situace i dělostřeleckou podporou pozemních sil. Malá hloubka úkolů umožňuje vytvořit silný první sled. Odkrytá křídla útočících vojsk a nechráněný tyl budou vyžadovat důkladné zajištění. Jednotky musí dovedně manévrovat, rychle a rozhodně útočit na křídla a do tylu a plně využívat terénních i povětrnostních podmínek.

Akce větších taktických výsadků mohou být vhodně doplňovány rychlými a neočekávanými přepady malých skupin nebo celková akce taktického významu může být výsledkem činnosti několika menších výsadkových skupin (zničení důležitých obranných objektů, narušení velení, spojení, ovládnutí protitankových rajónů a p.). Tyto dílčí akce je výhodné provádět v noci za předpokladu, že vysazení bylo utajeno.

Obrana se organisuje k udržení důležitých taktických prostorů a čar do příchodu pozemních jednotek, zvláště rychlých, nebo do stanovené doby. Obrana má široce manévrový ráz a organisuje se kruhově. Proti-teče, i malých skupin, jsou prováděny na křídla a tyl nepříteli.

Při násilném přechodu vodního toku k ovládnutí předmostí vysazuje se nejsilnější výsadek (část) na protější břeh a okamžitě se organisuje aktivní obrana.

Pro všechny formy bojové činnosti je stálou zásadou tvoření silných záloh, a to vševojskových, protitankových a ženijních.

Zajišťovací jednotky jsou vysílány předem před vysazením výsadku k zajištění přistávacích ploch nebo až při vysazování celého výsadku jsou přímo shazovány do prostoru bojového zajištění. Někdy mohou být vyslány až po přistání výsadku z jeho hlavních sil.

Činnost výsadků může být v širokém měřítku zabezpečena bojovými chemickými a radioaktivními látkami a dýmem, a to jak při vysazení, tak i v průběhu boje (zabezpečení boků, tylu a p.). Dýmu může být navíc použito ke klamání a zamaskování pohybů.

Taktický výsadek bude nucen plnit bojový úkol za složité a obtížné situace často v úplném obklíčení za okolnosti, kdy postup pozemních sil bude nepřítelem značně brzděn. Je proto povinností velitele, který

výsadek vyslal, mít v rukou silnou výsadkovou zálohu i zálohu letectva, aby mohl čerstvými silami zasáhnout ve prospěch výsadku.

Sloučení taktického výsadku s vlastními vojsky bude ve většině případů uskutečněno proniknutím pozemních sil do prostoru činnosti vzdušného výsadku. Vlivem bojové činnosti může se změnit prostor činnosti i doba setkání. Je proto povinností velitele vzdušného výsadku včas informovat o změně situace a zabezpečit bezpečné sloučení i v nově vytvořených podmínkách.

V nových podmínkách boje je třeba vidět otázku vysazení výsadku v průběhu boje a s využitím účinku atomových pum jako velmi důležitou. Tento způsob ulehčí celkovou přípravu i samo bojové použití výsadku. Výsadky budou nuceny bojovat osamoceně jen po kratší dobu, a proto k plnění úkolů taktických výsadků v taktické hloubce v některých případech postačí střelecké jednotky v síle střeleckého praporu s organickými prostředky.

3. Možnosti organizace vzdušného výsadku z organických prostředků vševojskové armády

Soudobý vševojskový boj vyžaduje k dosažení vysokých temp a nepřetržitosti útoku častějšího a širšího využití taktického vzdušného výsadku.

V dosavadní praxi bylo k vysazení taktického vzdušného výsadku používáno podle způsobů přistání padákového nebo letadlového výsadku. V taktické hloubce nepřátelské obrany bude uskutečňování těchto druhů vysazení narážet na určité obtíže, o nichž jsme mluvili již v předcházejících stacích. Pro vysazení taktického vzdušného výsadku v taktické hloubce nepřátelské obrany bude třeba, aby byl tento výsadek vysazen v co nejkratší době a aby byl připraven k boji dříve, než na něho udeří zálohy nepřítele. K přepravě takového výsadku bude dobře vyhovovat vrtulník.

Dále je třeba otázku taktického vzdušného výsadku řešit s hlediska vysazovaných jednotek samých. Pro časté používání výsadků nebude možno požadavek plně krýt z organických jednotek výsadkového vojska. Je proto třeba uvážit možnost použití střeleckých vojsk k plnění úkolů taktického výsadku, což způsob vysazení vrtulníky plně umožňuje. Tato vojska mohou s úspěchem plnit většinu úkolů taktického výsadku. Výsadkářů výsadkového vojska by pak mohlo být použito k plnění speciálních úkolů taktického vzdušného výsadku, jako na př. k ničení skladů atomové munice, odpalovacích základen raketových střel nebo k dobytí a udržení zvláště důležitých objektů.

K samostatnému plnění úkolů taktického vzdušného výsadku v taktické hloubce je třeba volit takovou jednotku, která by byla s to tento úkol plnit a která by mohla být v krátké době přepravena vrtulníky. Co se týče početního stavu jednotky, vyhovovala by pro tento účel jednotka v síle asi praporu.

Taktického vzdušného výsadku v taktické hloubce nepřátelské obrany bude používáno zpravidla do prostoru vlastního atomového úderu a střetne se v nejkratší době po svém vysazení s mechanisovanými a tankovými zálohami nepřítele, které budou mít za úkol přehradit mezeru

vzniklou atomovým úderem a zničit výsadek. Z toho důvodu je žádoucí, aby byla vysazovaná jednotka vybavena účinnými zbraněmi proti tankům i pěchotě nepřítele.

Při kalkulaci organisování a vysazování taktických vzdušných výsadků z organických jednotek armády docházíme k těmto závěrům:

K přepravě střelecké roty o třech střeleckých četách a jedné četě těžkých kulometů je třeba 12 až 14 vrtulníků, k přepravě střeleckého praporu složeného

ze tří střeleckých rot,

z minometné roty a

z protitankové roty,

bude třeba do 60 vrtulníků a při jeho zesílení protitankovými prostředky a prostředky radiačního a chemického průzkumu může potřeba stoupnout na 60 až 65 vrtulníků.

Při kalkulaci bylo počítáno s těmito možnostmi vrtulníku:

— rychlost 190 km/hod.,

— dolet 466 km,

— může nést 1200 kg v těchto možných variantách:

— 12 výsadkářů s výzbrojí,

— 8 ležících raněných a 1 ošetřovatel,

— minomet 82mm s obsluhou a střelivem do 1200 kg,

— minomet 120mm s obsluhou a střelivem do 1200 kg,

— kanon 57mm,

— dva motocykly s přívěsem a obsluhou.

Vzhledem k nutnému požadavku dosahování vysokého tempa boje a operace bude velmi často potřeba vysazovat taktický výsadek, přepravovat vojska a uskutečňovat nutné přísuny a odsuny vzduchem. A právě k plnění těchto úkolů se stane vrtulník vyhledávaným prostředkem.

U vševojskové armády bude jimi třeba zabezpečit

a) nutnou přepravu jednotek, přísuny a odsuny,

b) velení a spojení ve štábu a týlu armády,

c) velení a spojení ve svazcích armády.

K plnění těchto úkolů bude třeba u armády a u svazků jí podřízených organisovat zvýšený počet vrtulníků, než je tomu dosud.

Jiným možným řešením by bylo zabezpečit organickými vrtulníky armády a jejich svazků v dostatečné míře velení a spojení a nejnutnější případy přesunu. Případnou přepravu jednotek armády vzduchem pak zabezpečit prostředky staršího náčelníka.

První varianta se jeví pro možnost okamžitého použití vrtulníků při častých a náhlých změnách situace soudobého vševojskového boje výhodnější.

Pro případné organisování vzdušných výsadků z organických prostředků vševojskové armády bude povinností armády organisovat jejich bojové zabezpečení.

Letecky, čítajíc v to získání nutné vzdušné nadvlády, bude vysazení výsadku zabezpečeno v rámci letecké podpory armádní útočné operace.

Průzkum plánovaný a prováděný vševojskovou armádou v útočné operaci plně zabezpečuje i vysazení taktického vzdušného výsadku. Je

však třeba se zaměřit na pečlivé prozkoumání míst vysazení a to přesně časově a prostorově sladit s atomovými údery.

Zabezpečení bojové činnosti taktického vzdušného výsadku může být v rámci armády uskutečněno letectvem, řízenými (neřízenými) střelami a dělostřelectvem, jehož větší donosnost je požadována i z jiných důvodů.

Činnost taktického výsadku v boji v taktické hloubce nepřátelské obrany je sice krátkodobá, avšak k splnění úkolu armády nejvýš důležitá. Je proto třeba věnovat jejímu zabezpečení co největší pozornost.

Tak, jako má vysazování vzdušných výsadků za úkol podstatnou měrou přispět v celku k dosažení vysokých temp a nepřetržitosti útoku a dosažení cílů operace, může se v průběhu boje vyskytnout potřeba přepravit vzduchem i některé části bojových sestav vševojskových svazků prvního sledu armády. Budou to zejména průzkumné jednotky, části předsunutých odřadů svazků, byl-li jim přesun po ose jakýmkoli způsobem znemožněn, a tak ohroženo splnění jejich úkolu.

Uzavíráme tuto stať s tím, že vzhledem k zvýšené potřebě taktických výsadků bude účelné vysazovat kromě speciálních taktických vzdušných výsadků výsadkového vojska ještě taktické vzdušné výsadky z organických prostředků vševojskové armády. K plnění úkolů taktického výsadku možno využít střeleckých jednotek a jejich přepravu uskutečnit organickými vrtulníky armády, po případě prostředky staršího náčelníka.

4. Příprava použití vzdušného taktického výsadku

Velitel a štáb armády jsou povinni dát veliteli vzdušného výsadku u jeho štábu dostatek podkladů a přiměřený čas k zvládnutí všech úkolů zabezpečení přípravy. Proto povolává velitel armády k sobě velitele vzdušného výsadku již v době, kdy informuje svůj štáb o úkolu armády. Velitel vzdušného výsadku informuje velitele armády o současném umístění vzdušného výsadku a o možnostech jeho použití.

V nařízení velitele armády o použití vzdušného výsadku je stanoven prostor a cíl činnosti, přibližná sestava, způsob součinnosti při plnění úkolu, zahájení a doba trvání úkolu, způsob sloučení s vlastními vojsky a doba pohotovosti vzdušného výsadku.

Štáb armády organizuje na základě požadavků velitele vzdušného výsadku

- průzkum prostoru nastávající bojové činnosti,
- protivzdušnou obranu a ochranu výsadku proti účinkům zbraní hromadného ničení, hlavně v době přípravy výsadku,
- spojení mezi vzdušným výsadkem, letectvem a štábem armády a
- zabezpečuje výsadek po stránce materiálně technické.

Postup práce velitele a štábu výsadkové jednotky při přípravě jejího použití se přibližuje svou formou činnosti vševojskového velitele a štábu. Zvláštnost je v tom, že rekognoskaci a organizaci součinnosti je možno provádět jen na plastických stolech, leteckých snímcích a mapách, musí být organisována daleko těsnější součinnost s letectvem, čítajíc v to dopravní letectvo. Organizace materiálně technického zabezpečení vzdušného výsadku je zcela odlišná, než je tomu u pozemní jednotky.

Zabezpečení naložení a nasednutí, přepravu a vysazení vzdušného výsadku organisuje společný letecko-výsadkový štáb. Při tom zabezpečení přeletu a vysazení je uskutečňováno péčí letectva.

Velmi důležitá v přípravě použití vzdušného výsadku je organizace součinnosti. Ta se provádí jak s pozemními jednotkami a letectvem, tak uvnitř vzdušného výsadku. Hlavní důraz součinnosti je položen na vyřešení použití atomových úderů vzdušným výsadkem, na určení směrů postupu svazků a jejich předsunutých odřadů, s kterými se má vzdušný výsadek spojit, a na zabezpečení setkání vzdušného výsadku s pozemními silami. Neméně důležité jsou i otázky, které řeší zabezpečení výsadkové operace dělostřelectvem a letectvem.

Organisaci součinnosti uvnitř vzdušného výsadku řídí velitel vzdušného výsadku. Při součinnosti jsou přítomni kromě velitelů jednotek vzdušného výsadku také velitel dopravního letectva a svazku (předsunutého odřadu), s kterými má výsadek spolupracovat. Součinnost jak mezi pozemním vojskem a vzdušným výsadkem, tak i uvnitř vzdušného výsadku musí být stále doplňována a upřesňována. Velitelé jednotek vzdušného výsadku musí s ní být seznámeni tak, aby se mohli v týlu nepřítele, kde nebude čas na další usměrňování, samostatně rozhodovat a iniciativně plnit úkol.

Bude-li vševojsková armáda připravovat vysazení výsadku z organických prostředků, bude příprava jejich činnosti probíhat obdobným způsobem jako u výsadkových jednotek výsadkového vojska. Příprava bude zjednodušena tím, že používané jednotky jsou v operační sestavě vševojskové armády, a mají tak zajištěnu protivzdušnou obranu, ochranu proti zbraním hromadného ničení a spojení, což musí být pro výsadkové jednotky teprve organisováno.

Také organizace a příprava nakládání a nasednutí, přeletu a vysazení pěchoty a zbraní bude použitím vrtulníku zjednodušena. Nasednutí jednotek určených k vysazení může být uskutečněno v prostorech jejich rozmístění nebo v jejich blízkosti. Tím odpadne přesun výsadku na letiště a usnadní se utajení. Použitím organických prostředků armády se podstatně zjednoduší materiálně technické zabezpečení, neboť téměř veškerý materiál potřebný k uskutečnění vysazení bude u jednotek. Pro krátkost trvání úkolu v týlu nepřítele (malá hloubka vysazení od vlastních vojsk) budou jednotky vybaveny jen nejnutnějšími těžkými zbraněmi — minomety, protiletadlovými dvojkanony, bezzákluzovými děly, tarasnicemi a p.

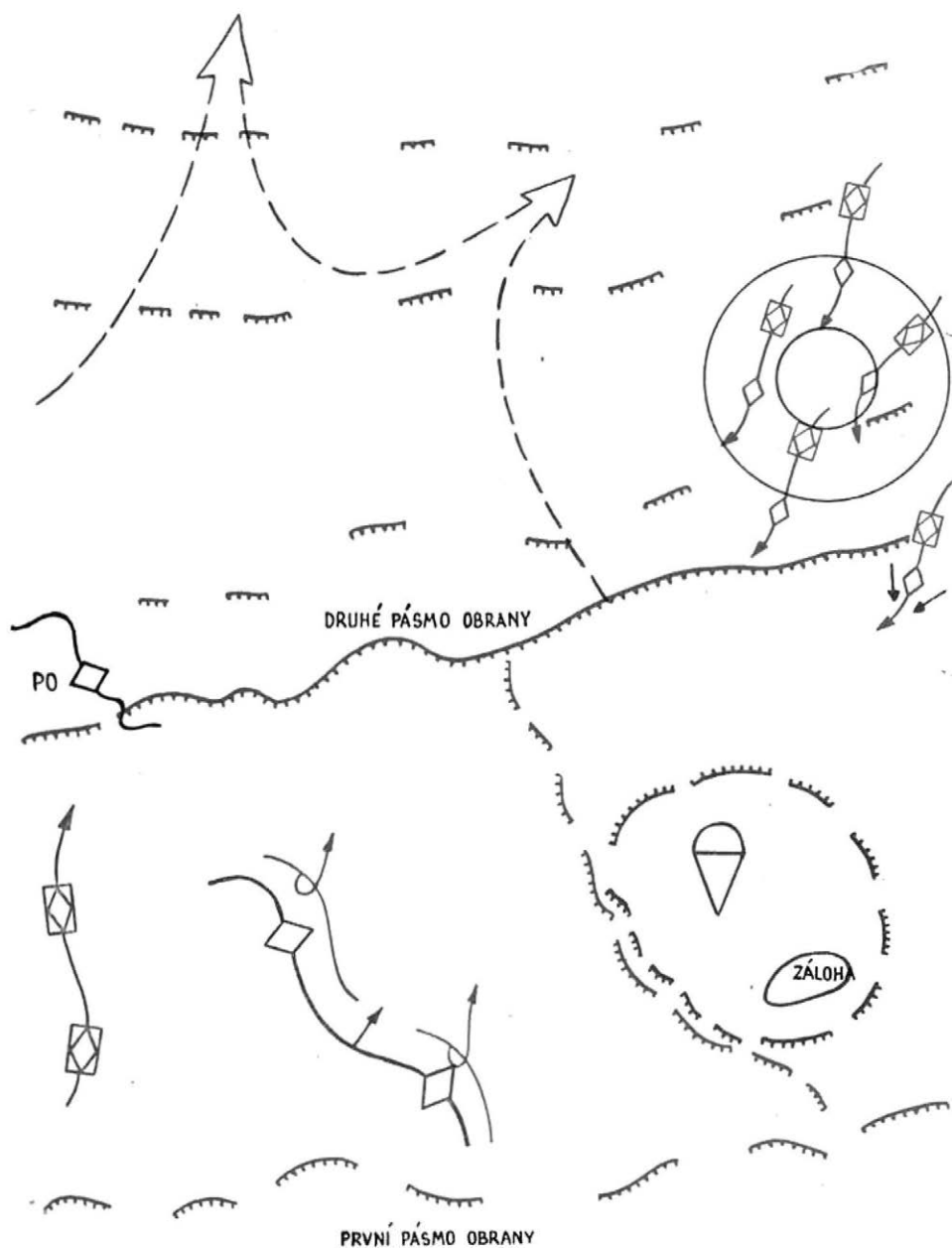
Tyto okolnosti velmi ulehčí a urychlí přípravu a vysazení vzdušného výsadku.

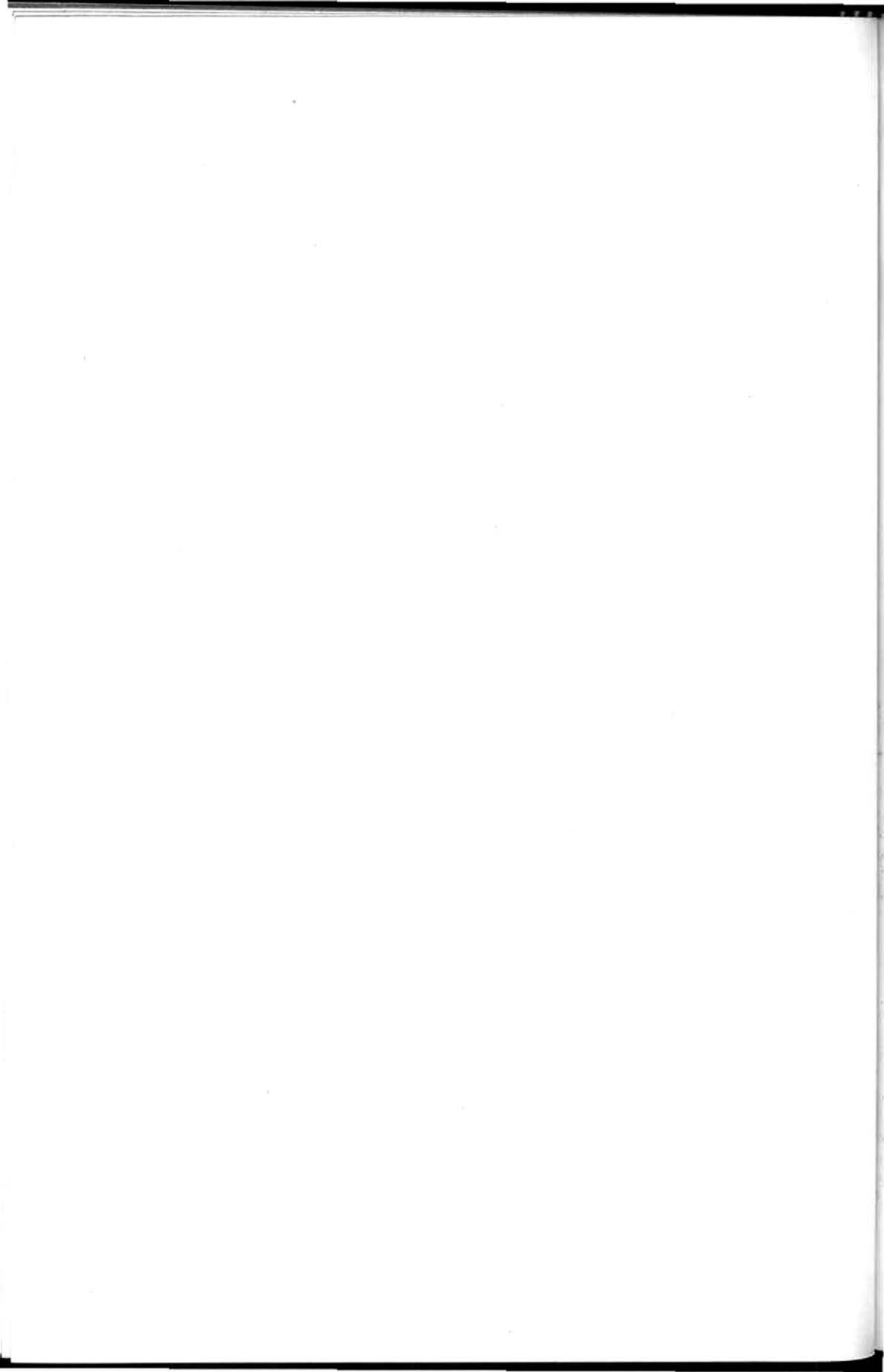
Závěr

K dosažení vysokého tempa a nepřetržitosti útoku bude třeba na stupni vševojskové armády plánovat a vysadit již za boje o taktickou hloubku nepřátelské obrany i několik taktických vzdušných výsadků.

Poněvadž výsadkové vojsko nestačí svými prostředky plnit všechny požadované úkoly, bude účelné počítat i s vysazováním vzdušného výsadku z organických prostředků armády, jejichž zásah bude moci být při-

Příloha 1. Použití taktického výsadku k obsazení příčného postavení

praven s větším urychlením. Přidělených výsadkových jednotek použije armáda tam, kde bude na plánování a přípravu více času, a k plnění speciálního úkolu. Výsadku z organických prostředků armády možno s výhodou použít hlavně tam, kde bude na přípravu méně času, a v průběhu boje.

Dáváme na uvážení, aby byl v každém svazku v rámci bojové přípravy cvičen jeden z jeho praporů pro úkoly taktického výsadku vševojskové armády. Důstojníci tohoto praporu by pak mohli být zainteresováni na studium otázek taktického výsadku.

NĚKTERÉ OTÁZKY ORGANISACE A PROVEDENÍ KOMPLEXNÍCH OPATŘENÍ K DOSAŽENÍ PŘEKVAPENÍ V ÚTOČNÉ OPERACI ARMÁDY

Podplukovník Zdeněk Kalach

Charakteristickým rysem soudobé bojové techniky jsou velké ničivé účinky, které mohou způsobit vysoké ztráty vojskům plnícím bojové úkoly. Účinky se zvyšují zvláště tím, použije-li se jí s překvapením pro nepřítele za takové situace, kterou nepředvídal a která vytváří na určitou dobu nerovnost podmínek ve vedení bojové činnosti. Překvapení je tedy takovým činitelem, který umožňuje dosáhnout úspěchu vynaložením menšího úsilí a zasáhnout nepřítele tehdy, kdy nemůže zmařit připravovanou činnost a musí své zámysly a svůj manévr přizpůsobit vzniklé situaci. Výsledky překvapení jsou podstatně závislé na takticko-technických vlastnostech bojové techniky, jíž se uskutečňuje, a na způsobech jejího použití.

Forem a způsobů překvapení nepřítele je mnoho. Nutno však zdůraznit, že je jich třeba používat souhrnně, komplexně, aby byla pro nepřítele vytvářena co nejsložitější situace. Na příklad překvapit nepřítele možno zahájením útočné operace v noci. Avšak po vyrazení vojsk představá už tento prvek působit. Nepřítel se sice dostal do takové situace, která mu ztěžovala zmařit připravovanou činnost, může však po jejím zahájení ihned provádět potřebná opatření, aby zpomaloval postup útočících vojsk. Proto je třeba využívat dalších způsobů překvapení, na příklad soustřeďovat ničivou palbu všech prostředků na nepřítele, mařit jeho činnost pro osvětlování bojiště, překvapivě použít zbraní hromadného ničení, oslepotvat jej atd. Jen komplexní opatření směřující k dosažení překvapení nepřítele umožňují dosáhnout nejlepších výsledků.

Překvapení není zvláštní, samostatný nebo neměnný prvek vojenského umění. Musí pronikat veškerou činností vojsk a velitelů, musí být průvodním jevem každého manévru a použití druhů vojsk nebo zbraní. Jen tak bude nepřítel uváděn do takové situace, která mu zabraňuje plně využít vlastních sil a bojové techniky k zmaření činnosti našich vojsk, a zbavován iniciativy.

Komplexní opatření k dosažení překvapení v útočné operaci

Útočná operace vševojskové armády vytváří mnoho předpokladů k dosažení překvapení nepřítele. Záleží na organizačních schopnostech velitelského sboru, jak jich dokáže vzhledem ke konkrétní situaci využít.

V útočné operaci vševojskové armády možno dosáhnout překvapení komplexním uskutečněním těchto opatření:

- skrytým soustředěním sil a prostředků k provedení útočné operace,
- zámyslem útočné operace, především volbou směru hlavního úderu, operačním učením vševojskové armády, dobou zahájení operace, novými způsoby použití druhů vojsk a vysokým tempem operace,

— použitím nových forem manévru a nových způsobů bojové činnosti v útočné operaci nebo takových, které za dané situace nepřítel neočekává, rozhodností a prudkostí úderů,

— dovedným a překvapivým provedením úderu zbraní hromadného ničení, aby bylo dosaženo maximálního účinku,

— pravděpodobným a živým maskováním vlastní činnosti, utajením veškerých příprav a klamáním nepřítele,

— dobrou součinností s taktickým a operačním výsadem, po případě s partyzánskými odřady a záškodnickými skupinami, které působí v útočném pásmu armády v týlu nepřítele,

— rychlým využitím všech chyb, jichž se nepřítel dopustil v organizaci své obrany a v jejím zámyslu.

Kromě těchto opatření celá bojová činnost vševojskových svazků umožňuje neustále překvapovat nepřítele a uvádět jej do takové situace, která mu ztěžuje plné využití sil a prostředků. Nepřetržitá součinnost vojsk, dovedné sladění palby všech prostředků, součinnost se sousedy a letectvem, nepřetržitě velení a zabezpečení vojsk, to jsou všechno takové činitele, kteří vytvářejí podmínky pro dosažení překvapení nepřítele a v kombinaci s přímými opatřeními mohou vytvářet výhodnou situaci pro splnění úkolů vševojskovými svazky.

Zvláštností překvapivé bojové činnosti je, že jednotlivé způsoby vedou k úspěchu jen tehdy, když se neustále obměňují, doplňují, když se neustále hledají nové cesty, jak danou činnost uskutečnit tak, aby byla pro nepřítele překvapením. Nelze tedy spoléhat na příklad jen na to, že jsme skrytě soustředili vojska k útoku a tím dosáhli překvapení na celou dobu operace. Všechny způsoby, jak byly uvedeny výše, nutno neustále kombinovat. V tom je právě komplexnost všech opatření k dosažení překvapení.

Ve své práci nebudu rozbírat všechny činitele překvapení. Soustředím se na vyhodnocení významu zámyslu útočné operace, použití zbraní hromadného ničení a na maskování vojsk.

Zámysl útočné operace jako základ k dosažení překvapení

Sama podstata zámyslu útočné operace musí být pro nepřítele překvapením. Z historie posledních válek je známo, že šablonovitě řešené operační úkoly v každém případě vedlo k nezdaru operace. Na druhé straně vedlo tvůrčí pojetí operačního zámyslu k překvapení nepřítele a tím umožnilo dosáhnout operačního cíle s vynaložením menšího úsilí.

Nejdůležitějším prvkem zámyslu je volba směru hlavního úderu. Je vypracováno mnoho pouček, jak se má provádět a co nutno uvážit, abychom na tomto směru dosáhli úspěchu. Často však bude překvapením pro nepřítele, když se nebudeme držet těchto pouček a hlavní úder provedeme tam, kde to nepřítel neočekával. Zkušenosti z Veliké vlastenecké války to plně potvrzují. Nepřítel také hodnotí konkrétní situaci na bojišti. Uvažuje o možných směrech našeho hlavního úderu a podle toho organizuje svou obranu a manévr v jejím průběhu. Tím, že provedeme hlavní úder v jiném směru, který sice neodpovídá všem poučkám o jeho

volbě, dosáhneme překvapení a uvedeme nepřítele do takové nepříznivé situace, která jej bude nutit měnit celkovou koncepci vedení obranné operace v jejím průběhu, což se jistě odrazí na jejich výsledcích. Ovšem takový manévř si vyžádá daleko dokonalejší přípravy útočné operace a uskutečnění četných technických opatření k jejímu zabezpečení.

Operační učlenění vševojskové armády musí vyhovovat zámyslu útočné operace. Překvapíme však nepřítele použitím tankových a mechanizovaných svazků v prvním sledu, vytvořením potřebné převahy nejen při průlomu prvního obranného pásma, ale i obranných pásem a postavení v hloubce, učleněním sestavy do hloubky, aby úder neustále narůstal a dosahovalo se vysokého tempa operace. Operační učlenění, je-li zaujímano podle určité šablony, umožňuje nepříteli nejen odhalit zámysl, ale použitím zbraní hromadného ničení jej i zmařit. Rozptýlením sil a prostředků do šířky a do hloubky, využitím celého prostoru, v němž se plánuje útočná operace, je možné utajit operační učlenění vojsk armády a tím si vytvořit podmínky pro překvapení.

Ani doba zahájení útočné operace nesmí být volena šablonovitě. Navykli jsme si zahajovat operace zrána, abychom přes den mohli prolomit taktickou hloubku obrany. Boj v operační hloubce nepřítele, tedy těžší a nesnadnější část úkolu, která nemohla být tak dokonale předem připravena, jsme začali plnit v noci. Vytvořili jsme si sice příznivé podmínky pro průlom nejlépe vybudované obrany nepřítele, zároveň však jsme takové podmínky vytvořili i nepříteli. Bude proto překvapením, budeme-li zahajovat útočné operace v noci, za nevýhodných povětrnostních podmínek. Dobře připravená útočná operace v noci právě vytváří příznivé podmínky pro boj v operační hloubce. Jak z povahy soudobé obrany vyplývá, dojde k nejrozhodnějším obdobím právě v hloubce, kdy bude nepřítel zasazovat své bližší i vzdálenější operační zálohy a bude docházet ke střetným sražením. Denní doba bude pro tyto formy bojové činnosti výhodnější nežli noc. Noční útočná operace ztěžuje nepříteli orientovat se v situaci a také komplikuje použití zbraní hromadného ničení. Tedy v době, kdy naše vojska vytvářejí nejvíce vhodných cílů pro údery těmito zbraněmi, je jejich použití nepříteli značně ztíženo. V operační hloubce jsou však možnosti rozptýlení daleko výhodnější.

Šablonovitost v operačních zámyslech se projevovala na příklad i v tom, že jejich podstatou bylo v každém případě obklíčit nepřítele, i když zkušenosti dokazují, že tomu vždy tak nebylo. Rozhodné rozvíjení úspěchu do hloubky, pronásledování odcházejícího nepřítele, ovládnutí objektů operačního významu vede k operačním úspěchům zrovna tak důležitým, jako obklíčení nepřítele. Proto nemusí každý zámysl útočné operace mít tento cíl. Právě soudobá organizace vševojskové armády nevytváří v každém případě pro takovou koncepci všechny podmínky a obklíčovací operace se budou plánovat na stupni front nebo skupina frontů. Rychlé proniknutí do operačního prostoru nepřítele, tedy do prostoru, kde má soustředěny prostředky k napadení zbraněmi hromadného ničení, má v soudobých podmínkách rozhodující význam, proto bude často podstatou zámyslu útočné operace vševojskové armády.

Zámysl je rozhodujícím činitelem překvapení, protože umožňuje další opatření, která s ním souvisí. Je tedy základem komplexnosti všech činitelů překvapení v útočné operaci. To ovšem platí jen o tvůrčím zámyslu,

který je založen na objektivním hodnocení konkrétní situace vlastní i nepřitele a odpovídá objektivním podmínkám na bojišti. Šablonovité zámysly jsou neslučitelné s povahou a podstatou soudobé útočné operace a vylučují možnosti překvapení nepřítele vůbec.

Použití zbraní hromadného ničení

Údery zbraněmi hromadného ničení možno dosáhnout takových účinků, které jsou dány jejich takticko-technickými vlastnostmi, jen tehdy, budou-li zasaženy nejdůležitější objekty a cíle nepřátelské obrany a bude-li jich použito tehdy, kdy nepřítel ještě neuvedl do plné pohotovosti svůj systém ochrany proti nim. Nelze tedy otázku použití zbraní hromadného ničení ulehčovat a vytvářet určité dogma, kterým se budeme řídit v každé situaci. Nelze pokládat za správný ani takový způsob plánování, kdy se cíle úderů volí dlouho před zahájením operace na základě neúplných zpráv o nepříteli a objektech, které mají být zničeny. I když nutno vycházet z určitých předpokladů, nelze na nich setrvávat, změní-li se situace.

Největších účinků lze použitím zbraní hromadného ničení dosáhnout tehdy, použije-li se jich současně a masově. Přitom nutno uvážit jejich speciální účinky a volit takové způsoby použití, aby se navzájem nerušily. Na příklad po provedení atomových úderů nutno zmařit manévry nepřítele, který uskutečňuje k zabránění využití účinků. K tomu je účelné použít chemických zbraní. Zálohy soustředěné v hloubce, které byly zjištěny delší dobu před zahájením útočné operace, je účelnější napadnout biologickými bojovými prostředky a podlomit jejich bojeschopnost; tyto prostředky se však méně hodí k napadení vojsk v dotyku až před samým zahájením operace.

Doba úderů zbraněmi hromadného ničení musí být též důkladně uvážena. Nelze ji paušálně volit na začátku dělostřelecké přípravy zteče v každém případě. Delší dobu před dělostřeleckou přípravou však nebude výhodné provést atomové údery, protože bychom mohli včas odhalit směr hlavního úderu. Nepřítel bude neustále studovat způsoby našeho použití zbraní hromadného ničení a vyvozovat z nich závěry pro svou činnost. Proto v každém případě nutno k volbě doby přistupovat na základě vyhodnocení situace, máme-li dosáhnout překvapení.

Jiný je způsob použití vlastních zbraní hromadného ničení proti týmž nepřátelským prostředkům. V tomto případě nutno podle mého názoru uplatňovat jednu zásadu, která bude mít platnost ve všech případech: ničit je ihned po jejich zjištění. Není možné oddalovat dobu, protože nepřítel bude těmito prostředky manévrovat a maskovat je tak, aby se vyvaroval jejich zničení. Půjde hlavně o palebná postavení atomového dělostřelectva a o odpalovací základny řízených střel. Tyto objekty bude ničit už armáda svými prostředky nebo vyžadovat jejich zničení na veliteli frontu.

I když zbraně hromadného ničení převyšují svými účinky veškerou dosavadní techniku, nutno jich užívat ve vzájemné součinnosti všech prostředků armády. Nelze jim připisovat takové možnosti, které nemají. Proto plného překvapení možno dosáhnout masovými údery zbraní hromadného ničení, doplněnými údery veškeré ostatní bojové techniky.

Maskování

Maskování zahrnuje veškerou organisovanou činnost sil a prostředků armády, která je usměrněna k utajení příprav k útočné operaci nebo k oklamání nepřítele o skutečných zámyslech a k svedení jeho průzkumu na nepravou cestu. Maskováním chceme dosáhnout také znesnadnění nebo úplné zmaření činnosti nepřátelského průzkumu. Musí být proto neoddelitelnou součástí a vlastností každé činnosti. Vytváří nejvýhodnější podmínky pro dosažení překvapení nepřítele ať už tím, že utajením všech příprav jej uvedeme do takové situace, že bude překvapen zahájením útočné operace, nebo že jej oklameme a organisovanou klamnou činností vytvoříme takovou situaci, která bude sice pravděpodobná, nebude však skutečná.

Utajení příprav útočné operace zahrnuje celý komplex činností, jejichž cílem je neumožnit nepřátelskému průzkumu získat jakékoli zprávy o připravované činnosti. Dosahuje se ho pečlivým maskováním všech přípravných prací souvisejících s budováním výchozího prostoru, skrytým soustřeďováním sil a prostředků na široké frontě ve značných hloubkách a mimo směr hlavního úderu skrytým provedením všech organizačních příprav souvisejících s plánováním útočné operace, utajením zámyslu až do zahájení útoku, dodržením dosavadního způsobu činnosti na bojišti, mařením nepřátelského průzkumu všech druhů, tvrdým prosazováním všech opatření, která byla pro utajení operace nařízena, atd.

Nutno zdůraznit, že všechna tato opatření třeba prosazovat komplexně, což se projevuje v maskovací činnosti všech štábů, druhů vojsk, sladěné podle jednotného zámyslu, v nepřetržitém střídání různých maskovacích opatření, aby byl u nepřítele vyvolán dojem jejich opodstatněnosti a pravděpodobnosti, v sladění všech maskovacích opatření s klamáním nepřítele a utajením připravované skutečné činnosti. Jen neustálým prosazováním všech těchto prvků, které tvoří obsah maskování, bude dosaženo úspěchu. Málo by nám bylo platné skryté soustřeďování vojsk nebo maskování ženijních prací, kdybychom zároveň nedosáhli toho, že veškerá činnost nepřátelského průzkumu bude mařena. Třeba vycházet z toho, že nová technika zvyšuje možnosti průzkumu ve všech směrech, a proto souběžně s jinými činnostmi musí být jeho maření pokládáno za jedno z hlavních opatření maskování v soudobých podmínkách.

Jedním z významných úkolů maskování v soudobých operacích je utajit přítomnost prostředků k uskutečnění napadení zbraněmi hromadného ničení, k jejichž zjištění bude usměrněno úsilí veškeré průzkumné činnosti nepřítele. Bude proto třeba soustřeďovat tyto prostředky v hloubce, plně využít všech příznivých vlastností terénu, abychom utajili jejich přítomnost před nepřítelem. Po zaujetí postavení bude třeba důkladně je zamaskovat a vytvořit pravděpodobné makety, které by mohly svést jeho průzkum.

Všechny činnosti spojené s utajením připravované operace mají sice velký význam, avšak neřeší veškerý problém maskování. I když se nepříteli nepodaří zjistit naše přípravy, může na základě vědeckého zhodnocení situace dojít k objektivním závěrům o vývoji budoucích operací a podle toho volit operační učlenění svých vojsk a zámysl vedení útočné operace. I za těchto podmínek může však být překvapen, avšak překva-

pení nebude úplné, protože po zahájení operace přestane značně působit a nepřítel bude mít všechny možnosti uskutečnit plánovanou použití sil, prostředků a manévru. Proto zvláště v soudobých podmínkách vzrůstá význam druhé skupiny činnosti, souvisící s maskováním útočných operací, klamání nepřítele s cílem předstíranou činností vytvořit takovou pravděpodobnou a možnou situaci, která po jejím vyhodnocení může vést ke změně původního zámyslu a přispět tak k dosažení překvapení v daleko větším rozsahu. Ovšem taková činnost musí být dopodrobna promyšlena a připravena. Třeba vycházet z toho, že nepřítel v průběhu války pozná naši taktiku, formy a způsoby bojové činnosti, že je neustále studuje a vyhodnocuje, proto nepravděpodobné maskování nejenže nepovede k úspěchu, nýbrž může prozradit i skutečnou připravovanou činnost. Proto je nutno plánovat centrálně, a to zpravidla na stupni frontu, který může vyčlenit k těmto účelům potřebné síly a prostředky. V rámci tohoto plánu budou vševojskové armády plnit úkoly omezeného rozsahu podle své úlohy a místa v útočné operaci frontu.

Jakým způsobem je možné klamat nepřítele, vyplýne nejlépe z konkrétní situace. V každém případě je však třeba maskovat skutečnou činnost organisováním klamných manévru nebo činností. Jde zejména

- o klamné přesuny vojsk a bojové techniky, jejich soustřeďování v klamných prostorech,

- o klamné přeskupování a střídání vojsk, prováděného na široké frontě na těch směrech, kde se nebude prolamovat nepřátelská obrana,

- o vedení průzkumné činnosti na široké frontě, aby nepřítel neodhalil prostor nebo směr, kde soustřeďujeme hlavní úsilí průzkumu,

- o klamnou ženíjní úpravu terénu prováděnou na široké frontě s důrazem na ty prostory a směry, kde chceme vytvořit pravděpodobnou situaci o směru hlavního úderu připravované operace,

- o budování a zřizování klamných staveb, maket, palebných postavení všech druhů dělostřelectva, vyčkávacích prostorů tanků, klamných velitelských stanovišť, spojovacích uzlů, po případě týlových zařízení,

- o klamné stažení vojsk z předního okraje na těch směrech, kde nebudeme provádět atomové údery na přední okraj, a zaujetí klamného výchozího položení vojsk v hloubce kolem 5 km od předního okraje,

- o klamnou činnost pojítek podle předem zpracovaného plánu, která má za cíl svést nepřátelský průzkum pojítky a poskytnout mu takové zprávy, které by jej utvrdily v pravděpodobnosti připravovaných klamných opatření,

- o zadýmovací činnost vedenou na široké frontě a sladěnou jak se skutečnými, tak i s klamnými přípravami.

To jsou hlavní opatření ke klamání nepřítele, které ve svém souhrnu vytvářejí také velmi příznivé podmínky pro dosažení překvapení. Je třeba opět zdůraznit jejich vzájemnou spojitost a závislost. Nelze jen jedním opatřením dosáhnout cíle. Když na příklad plánujeme provedení klamného vyklizení prvního zákopu, abychom vzbudili u nepřítele dojem, že atomové údery budou provedeny na první postavení, musíme zároveň zaujmout klamně výchozí položení v určité vzdálenosti od předního okraje, provádět ženíjní úpravu terénu, klamně soustřeďování vojsk, budovat makety různého druhu, organisovat průzkumnou činnost, vést klamný provoz na pojítkách atd. Je tedy nutno maskovat celý komplex

činnosti, které souvisí s hlavním cílem oklamání nepřítele, abychom dosáhli překvapení. Z toho také vyplývá nutnost centrálního plánování maskování na vyšším operačním stupni, než je armáda.

Není mým úkolem rozpracovávat podrobně, jak se jednotlivé činnosti souvisí s maskováním a hlavně s klamáním nepřítele organisují. Zmínil jsem se o nich, jen pokud jde o jejich souvislost s překvapením.

V přípravném období útočné operace je hlavním cílem všech opatření usměrněných k dosažení překvapení nepřítele vytvářet takové podmínky, které budou vést ve svém souhrnu k tomu, že nepřítel nebude plně připraven k odražení prvního mohutného úderu, který má podlomit bojeschopnost bránících se vojsk.

Jak dosahovat překvapení v průběhu útočné operace

Všechna opatření k dosažení překvapení, organisovaná v přípravném období operace, přestanou více méně působit po jejím zahájení. Provedením dělostřelecké přípravy zteče a úderů zbraněmi hromadného ničení je prakticky odhalen náš zámysl alespoň na první období operace. Nepřítel má možnost získat dostatek zpráv o tom, kde vedeme hlavní úder, jak jsou uskupeny naše síly, a podle toho upravovat svůj zámysl. Když však jsme předtím dovedným maskováním dosáhli toho, že jsme ho oklamali o skutečném zámyslu, získali jsme značnou převahu v tom, že naše činnost byla zahájena s překvapením. Proto uskutečnění různých opatření k maření postupu útočících svazků, organisovaných nepřítelem, bude celkovým vývojem situace na bojišti ztíženo. Avšak i v průběhu útočné operace nutno uskutečňovat komplex opatření k dosažení překvapení nepřítele. V tomto případě ještě lépe vyniká, že prvek překvapení musí prolínat veškerou činností velitelů a vojsk, že musí být obsahem každého rozhodnutí a nařízení velitele.

V průběhu útočné operace se překvapení nepřítele dosahuje současným nepřetržitým uskutečňováním komplexu různých činností, především

- nepřetržitou součinností všech druhů vojsk a usměrňováním jejich úsilí k dosažení společného cíle; tím se nepřítel neustále uvádí do situace, která mu zabraňuje účelně využít vlastních prostředků;

- rozhodným postupem svazků do hloubky nepřátelské obrany, vysokým tempem bojové činnosti, která umožňuje mařit zámysly nepřítele už v jejich počáteční koncepci. Vysoké tempo a rozhodný postup zbavují nepřítele iniciativy, nutí ho přizpůsobovat svůj zámysl situaci na bojišti a umožňují překvapovat ho smělymi údery všech druhů vojsk;

- útoky z chodu bez příprav prolamovat připravovaná postavení nebo pásma v hloubce obrany a neposkytovat nepříteli čas, aby mohl uspořádat svá vojska nebo přisunutými zálohami organisovat novou obranu;

- rozhodností při plnění úkolů, udržením iniciativy ve vlastních rukou, aby nepřítel byl nucen přizpůsobit svá rozhodnutí situaci, kterou na bojišti vytváříme, podrobovat svou vůli našim zámyslům,

- řešením všech úkolů rozhodnou útočnou činností, střetnými boji a sražením, protože i dočasný přechod do obrany znamená určitou ztrátu iniciativy a může vést za soudobých podmínek i k zmaření operace;

— překvapivým použitím zbraní hromadného ničení v takové době, kdy nepřátelská vojska jsou nejzranitelnější, když jsou nucena bojovat v otevřeném terénu nebo když pochodují soutěskami, osadami a p.;

— nepřetržitým průzkumem celé hloubky operačního učenění nepřítele, hlavně jeho záloh, abychom mohli ihned mařit jejich činnost a zamezili tak jejich organisovaný zásah na bojišti;

— změnou směru hlavního úderu v průběhu operace, obchvacováním a obcházením nepřátelských objektů a jejich izolací od ostatních vojsk, čímž je nepřítel nucen měnit použití druhých sledků a záloh;

— tvrdým a nepřetržitým velením všem vojskům armády jako základním předpokladem uskutečňování zámyslu a nepřetržitě součinnosti vojsk;

— utajeným manévrem druhých sledů a záloh a jejich použitím v tom prostoru a v té době, kdy to nepřítel neočekával;

— rychlým využitím úspěchu, jehož dosáhl operační nebo taktický výsadek, hlavně zničením prostředků atomového napadení nebo upoutáním záloh do boje, konečně

— využitím všech chyb, jichž se nepřítel v průběhu útočné operace dopustil, a přizpůsobením vlastního zámyslu konkrétní situaci, která tím na bojišti vzniká.

Tyto činnosti, které tvoří neododdělitelný prvek bojové činnosti vůbec, jsou zároveň nejvýznamnějším činitelem překvapení. Jejich podstatou je desorientovat nepřítele, přinutit ho, aby bojoval v takové situaci, kdy nemá přehled ani o svých, ani o našich možnostech, a udržovat si tak neustále převahu, iniciativu a možnost bit nepřítele tam a takovým způsobem, jak to nejvíce přispívá k dosažení cíle operace.

V soudobých podmínkách bude zvláště důležitým činitelem operačního překvapení použití operačního výsadku k ovládnutí důležitého objektu. Jeho vysazení nutí nepřítele rozptylovat úsilí svých vojsk a řešit dva různé úkoly: mařit činnost operačního výsadku a zároveň brzdit postup útočících svazků vševojskové armády. Taková situace je velmi příznivá pro zesílení úderu na nepřítele a pro rychlé dosažení stanoveného operačního cíle sladěním útočné činnosti výsadku s postupem pozemních vojsk. Překvapení v tomto období operace dosahujeme tedy jak činností operačního výsadku, tak i činností pozemních vojsk, kterou doplňujeme nenadálými údery zbraní hromadného ničení a jiných prostředků.

Čím častěji bude nepřítel nucen bojovat v takové situaci, která mu zabraňuje cílevědomě a organisovaně použít vlastních sil, tím bude působení překvapení trvalejší a bude nabývat operačního významu. Je nasnadě, že není možné vypočítat všechny prvky překvapení, ani určit jejich objektivní platnost ve všech operacích. Co v jednom případě bude vést k překvapení, může v jiném případě znamenat úplně opačný stav. Když na př. využitím chyb, jichž se nepřítel dopustil, bude možné jednou dosáhnout překvapení, v druhém případě mohou být učiněny úmyslně s tím, aby nepřítel překvapil nás. Abychom se vyvarovali takových případů, musíme neustále hodnotit objektivní situaci na bojišti a závěry neustále srovnávat se skutečností. Je třeba co nejvíce odstranit subjektivní stránku rozboru situace a držet se objektivní skutečnosti.

Závěr

Komplexní opatření k dosažení překvapení v útočné operaci armády jsou významným činitelem jejího úspěchu. Nutno však vidět tu skutečnost, že vytvářejí jen příznivější podmínky pro činnost vlastních sil a prostředků, že o konečném výsledku, úspěchu nebo neúspěchu každé operace rozhodují vojska se svou bojovou technikou. Nemůže proto samo překvapení být rozhodujícím činitelem úspěchu, jak se to často tvrdí. Když k takovým případům snad dojde, nutno je pokládat za specifické, za možné v dané konkrétní situaci a ne za všeobecný jev.

Význam překvapení je v tom, že nepříteli ztěžujeme uskutečnění plánovaných zámyslů, že svou dovednou, organisovanou a promyšlenou činností vytváříme nerovnost podmínek vedení operace a že i slabšími silami můžeme dosáhnout úspěchu nebo i vítězství nad nepřítelem.

ZPŮSOBY PŘEMÍSTOVÁNÍ DOPRAVNÍCH PROSTŘEDKŮ V ÚTOČNÉM BOJI DIVISE

Podplukovník Ladislav Korbel, major Václav Joza

Střelecké a mechanisované divise jsou v současném stavu nasyceny značným množstvím dopravních prostředků, které musí zabezpečit velkou pohyblivost, hlavně rychlý manévr nebo provedení přesunu. Velká pohyblivost vojsk je jednou ze základních podmínek v soudobém boji, kdy bude na obou stranách používáno zbraní hromadného ničení. Proto také při řešení otázek nové organizace divise je třeba brát tuto podmínku v úvahu a přizpůsobit jí jak vlastní organizaci, tak i vybavení dopravními prostředky. Zároveň je nutno zabývat se i způsobem přemísťování dopravních prostředků v boji, aby bylo zabezpečeno požadované tempo při průlomu nepřátelské obrany. Zkušenosti ze cvičení potvrzují, že se tímto problémem musí štáby zabývat jak při přípravě, tak i v průběhu útočného boje. Tam, kde se velitelé a štáby těmito otázkami soustavně nezabývají, docházelo velmi často k tomu, že vojska nevyšla včas na čáru zasažení, nevyužila dopravních prostředků k překonávání mezer mezi postaveními nebo pásmy obrany nebo nemohla zabránit nepříteli v od-poutání a nestačila včas zahájit pronásledování. Uvážíme-li, že za sou-časného stavu můžeme počítat asi s 1800 a více vozidly u střelecké divise a s 2200 u mechanisované divise (s vyloučením speciálních vozidel a vozidel posilových prostředků), je vyřešení jejich správného využití hodně obtížné. Vidíme tedy, že v útočném pásmu divise v šířce okolo 6 km bude značné množství dopravní techniky, a štáb divise se proto musí zabývat otázkami jejího rozmístění ve výchozím prostoru a jejího přemísťování v průběhu útočného boje. Hlavní zásada, kterou je třeba při tom se řídit, je — rozmístit a přemísťovat dopravní pro- středky tak, aby byly co nejrychleji k dispozici, jakmile to přemístění vojsk a bojové techniky bude vyžadovat.

Velitel a štáb divise se zabývají otázkami rozmístění dopravních prostředků v celkovém rámci divise hlavně tak, že stanoví čáru, po kte-rou lze přisunovat jednotky k frontě na vozidlech, určí prostory vyhra-zené plukům, dělostřeleckým skupinám a ostatním prvkům bojové sestav- y divise.

Velitel a štáb divise musí dále předvídat využití dopravních pro- středků v průběhu útočného boje a nejlépe při organizaci součinnosti seznámit příslušné velitele se svým zámyslem.

Štáb divise také organizuje pořádkovou službu v zájmovém prostoru divise.

Poněvadž vozidla, jak dále ukážeme, budou zpravidla rozmístěna v blízkosti svých jednotek, bude se podrobně otázkami rozmístění i pře- mísťování vozidel zabývat velitel pluku, praporu, dělostřeleckého oddílu a p. Proto také v Pěch-II-2 v článku 139 jsou v povinnostech velitele pluku a praporu určeny povinnosti týkající se organizace rozmístění vozidel.

Velitel pluku (praporu) je povinen

stanovit osy postupu k přesunu pluku (praporu) a přidělených jednotek k zaujetí výchozího položení a čáru, po kterou lze přisunovat jednotky na autech (obrněných transportérech), nebyla-li určena starším náčelníkem.

Tato čára je volena v takové vzdálenosti od předního okraje, aby nedovolovala nepříteli zjistit přisun našich jednotek k frontě. Bývá obvykle volena v takovém terénu, který dovoluje, aby vozidla po sesednutí jednotek byla skrytě dopravena do svých prostorů rozmístění vozidel. Tyto prostory je velitel pluku (praporu) také povinen určit v průběhu rekognoskace v souhlase s pokyny velitele divise.

Všimněme si nyní přibližného množství dopravních prostředků, které jsou u divise, a zároveň i toho, jakou představují délku při začlenění do proudů. Počet vozidel nelze brát šablonovitě. Tabulkový počet vozidel se mnohdy bude lišit od skutečnosti, poněvadž v boji musíme počítat s jinými počty a také s různou kapacitou dopravních prostředků, které budou k dispozici. Nejsou tedy uváděna čísla šablonou, nýbrž přibližným vodítkem.

U střeleckého praporu je třeba počítat asi s 50 až 60 dopravními prostředky, z toho bude do 45 nákladních automobilů. U střelecké rotý můžeme proto počítat s 8 až 10 vozidly. U motorisovaného střeleckého praporu bude počet dopravních prostředků vzrůstat, poněvadž kapacita obrněných transportérů stačí zatím jen na jedno družstvo. Bude tu tedy asi 80 dopravních prostředků, z toho přes 60 obrněných transportérů.

Dělostřelecký oddíl dělostřeleckých útvarů střelecké divise má asi 30 dopravních vozidel, z toho 12 tažných vozidel.

Protitankový oddíl střelecké divise má asi 45 dopravních vozidel. Můžeme tedy přibližně počítat, že střelecký pluk bude mít 280 vozidel, mechanisovaný pluk 340 vozidel, dělostřelecký pluk střelecké divise 120 vozidel a tankový pluk, počítáme-li v to i tanky, bude mít u střelecké divise do 200 vozidel, u mechanisované divise asi 160 vozidel. Tato čísla budou v boji ještě vzrůstat o počty dopravních vozidel posilových prostředků.

Začleníme-li vozidla střeleckého praporu do jednoho odřadu dopravních vozidel, dostaneme při vzdálenostech mezi vozidly 25 m (i s délkou vozidla) proud dlouhý 1200 až 1400 m. U střelecké rotý bude tento proud dosahovat délky okolo 200 m. Vozidla sloučená v rámci střeleckého pluku by dosahovala délky přes 7 km. Bude tedy s otázkou přemísťování a využití dopravních prostředků těsně spojena i otázka délky proudů, která má značný vliv na rychlost manévru. Bude ku př. značně obtížné přemísťovat za střeleckými prapory prvního sledu odřad jejich dopravních vozidel sloučený v jeden proud, uvážíme-li, že mezi prvním a druhým sledem pluku mají být ještě začleněny OZP pluku, PTZ a POZ pluku, dělostřelecké oddíly přidělené pro boj v hloubce praporů prvního sledu, protitankové dělostřelecké oddíly pluků. Všechny tyto prostředky samy o sobě představují značnou délku a tam, kde není možno přemísťovat vozidla přímo terénem, docházelo by k častým zácpám na komunikacích a ke značným vzdálenostem mezi prvním a druhým sledem.

Pěch-II-2, článek 161 stanoví, že se auta (obrněné transportéry) určená

k přepravě jednotek pěchoty ve výchozím položení obvykle slučují v rámci praporu a rozmísťují ve vzdálenosti 2 až 4 km od předního okraje. Přesun zabezpečit na rozkaz velitele pluku (praporu) tak, aby dorazila k vlastním jednotkám v době dokončení průlomu prvního pásma nepřátelské obrany. Za soudobých bojových podmínek, kdy předpokládáme oboustranné použití zbraní hromadného ničení, podléhá toto ustanovení změnám. Z článku vidíme, že použití dopravních prostředků bylo předvídáno až po prolomení prvního pásma nepřátelské obrany, zpravidla k přechodu do pronásledování.

Soudobý vševojskový boj je charakterisován velkým rozmachem, pohyblivostí, rychle se měnícími situacemi, které vyžadují provedení rychlého manévru živou silou i bojovou technikou. Zbraně hromadného ničení vnesly značné změny do taktických zásad provedení útočného boje, mimo jiné útočník musí být schopen a neustále připraven využít úderu zbraní hromadného ničení k rychlému pronikání a k provedení manévru do boku a týlu nepřítele. Tento manévr na bojišti není možno si dnes myslit bez použití dopravních prostředků, mezi něž je nutno vedle aut a obrněných transportérů počítat i prostředky pro přesun vzduchem. Divise není organicky vybavena prostředky pro přesun vzduchem, budeme se proto zabývat hlavně otázkami využití aut a obrněných transportérů. Jako příklad použití dopravních prostředků již při boji o první pásmo obrany můžeme uvést případ průlomu druhého postavení. Pěší pluk armády Spojených států amerických brání úsek okolo 10 km široký. Při použití atomové pumy na druhé postavení nutno předpokládat, že tam bude vytvořena značná meze­ra, které musí využít nejen PO divise, ale i první sledy útočících vojsk, aby se připojily k úspěchu PQ a předešly rychlým postupem manévr nepřátelských záloh, kterými se bude nepřítel snažit uzavřít vytvořenou mezeru. Již z tohoto příkladu je vidět, že je třeba dopravní techniku přemísťovat tak, aby jí mohly i prapory prvního sledu použít k rychlému pronikání ještě při boji v hlavním pásmu obrany, kdykoli to situace a terén dovolí.

Můžeme tedy udělat závěr, že dopravní prostředky je nutno ve výchozím prostoru rozmísťovat rozptýleně, aby se maximálně využilo terénu k jejich ukrytí, a za boje je přemísťovat tak, aby byla vojskům k dispozici již po průlomu prvního postavení nepřátelské obrany, podle variant použití atomových pum a konečně i podle možností terénu. Jejich rozmístění ve výchozím prostoru musí již odpovídat zámyslu jejich použití v průběhu boje.

Rozmísťování a přemísťování dopravních prostředků bude záviset na způsobu průlomu nepřátelské obrany. Můžeme provádět průlom z chodu nebo z dotyku. Při průlomu z chodu odpadá z větší části složitý problém rozmístění dopravních prostředků ve výchozím prostoru. Divise provádí přímo z pochodu postupně rozvinování do předbojových sestav a v nich útočí na vozidlech do té doby, dokud jednotky nenarazí na organisovaný odpor nepřítele, hlavně na palbu protitankových zbraní. Při průlomu z chodu není vyloučeno krátké zaujetí výchozího položení (na 1 až 1,5 hodiny), hlavně tehdy, když úder je nutno sladit se sousedními svazky a provést dělostřeleckou přípravu k doplnění úderů zbraní hromadného ničení. V těchto případech bude divise zaujímat výchozí položení 3 km a více od předního okraje v předbojových sestavách, nejčastěji v rotních

proudech. Při kratších zastávkách může pěchota zůstat na vozidlech, bude-li zastávka 1 až 1,5 hodiny, zůstávají vozidla skrytě rozmístěna v proudech podél pomunikací a osádky se skrývají poblíž v okopech, které je nutno předem připravit. S ženíjního hlediska je tu nutno obrátit pozornost hlavně na včasné zamaskování výchozího položení jednotek a na úpravu značného množství cest. Dělostřelectvo a zálohy, které zaujmají výchozí položení předem a částečně se vysunují před sestavu jednotek, mají své dopravní prostředky rozmístěny poblíž baterií nebo rozmístění záloh (PTZ, POZ a p.), aby zabezpečily jejich rychlý přesun. Druhé sledy divise je nejvýhodnější přisunovat z hloubky tak, aby výchozí položení vůbec nezaujímaly.

Složitější je způsob rozmístění dopravních prostředků, provádíme-li průlom z přímého dotyku s nepřítelem. Bude to méně častý způsob průlomu, ale bude k němu docházet zejména tehdy, provádějí-li průlom svazky, které jsou již v dotyku s nepřítelem (ku př. zálohy, které zastavily nepřátelský postup), nebo bude-li to vyžadovat ráz terénu, ráz nepřátelské obrany a naše možnosti při provedení přípravy, zejména způsob použití a množství atomových pum.

Dopravní prostředky v tomto případě bude vhodné rozmístit tak, aby byly k dispozici, jakmile je pěchota při boji v hloubce bude potřebovat. Tu bude mít důležitou úlohu terén, roční doba a na místě ne posledním způsob použití atomových pum. Uvedli jsme již ustanovení Pěch-II-2, čl. 161. Toto ustanovení i v tomto případě potřebujeme doplnit.

Tak ku příkladu bude-li v útočném pásmu divise dostatek komunikací nebo umožňuje-li terén přemísťovat dopravní prostředky i mimo komunikace přímo za příslušnými jednotkami, bude výhodnější dopravní prostředky praporů prvního sledu slučovat po rotách a rozmísťovat je skrytě mezi prvním a druhým postavením (do vzdálenosti 2 až 4 km od předního okraje). Tento způsob rozmístění je výhodný zejména tehdy, umožňuje-li situace a terén použít dopravních prostředků již po průlomu prvního postavení. Tento způsob byl již na posledních cvičeních s vojsky praktikován a osvědčil se. Především poskytuje veliteli roty možnost udržet dobrý styk s odřadem dopravních vozidel a tak je mít k dispozici, kdykoli to situace bude vyžadovat. Velitelem dopravního odřadu bývá nejčastěji staršina roty, kterému velitel roty při součinnosti stanoví pravděpodobnou osu, způsob přemístění a smluvené signály. Výhodné by bylo zabezpečit spojení i pomocí malých radiových stanic. Další výhodou je tvoření menších skupin vozidel a tím i jejich snadnější ukrytí v přirozených skrytech i rychlejší přemísťování mimo komunikace. V každém případě, i když radiová stanice nebude přidělena, třeba zabezpečit pomocí relé 2 řidičů sledování smluvených znamení vydávaných velitelem roty nebo praporu k přivolání vozidel. Velitel dopravního odřadu je zároveň povinen organisovat bojové zabezpečení svého odřadu proti napadení malými jednotkami protivníka (průzkum, záškodníci).

Tento způsob slučování dopravních prostředků praporů prvního sledu nelze uplatňovat šablonovitě. Tam, kde terén nedovoluje přemísťovat vozidla mimo komunikace (horský a zalesněný terén, bažinatý terén nebo při sněhové pokrývce vyšší než 30 cm) bude výhodnější slučovat vozidla po praporech a rozmísťovat je za druhým postavením, zejména tehdy,

předvídá-li se jejich použití až po zasazení druhého sledu pluku. Tím se vyvarujeme zatarasení os dělostřelectvu i druhým sledům.

Může nastat i ten případ, že by bylo výhodné přemísťovat vozidla po rotách za útočícími prvními sledy, ale terén mezi prvním a druhým postavením nedovoluje skrytě je rozmístit. V tomto případě je výhodné rozmístit odřady dopravních vozidel praporů prvního sledu ve větší hloubce a za prvními sledy je zařadit až během dělostřelecké přípravy nebo po jejím skončení tak, aby vyrazila dříve než druhé sledy pluků.

Dopravní prostředky druhých sledů se zpravidla rozmísťují v sestavě nebo v blízkosti svých jednotek. Stejná zásada platí i pro rozmístění dopravních prostředků záloh.

Dopravní prostředky, hlavně tažná vozidla dělostřeleckých skupin, slučují se po bateriích a umísťují se ve výchozím položení skrytě v blízkosti baterií nebo oddílů tak, aby byly v čas potřeby ihned k dispozici. Velitel baterie se tedy stará o své dopravní prostředky.

Rozmístění dopravních prostředků ve výchozím položení musí tedy zabezpečit jejich včasné přemísťování a použití v průběhu útočného boje. V terénu, který dovoluje pohyb vozidel mimo komunikace, budou se dopravní prostředky praporů prvního sledu přemísťovat po rotách přímo za svými rotami. Přesun je nejlépe provádět skoky od jedné terénní vlny k druhé a nedovolit odtržení dopravního odřadu více než 1,5 km. Tento způsob bude nejčastější u mechanisované divise. Sledujeme-li při tom odřad obrněných transportérů mechanisované roty, zdá se zbytečně velký. Snad by bylo výhodné uvažovat o větší kapacitě našich obrněných transportérů a tím značně zmenšit délku proudů u mechanisované divise a urychlit sesedání z vozidel i nasedání na ně. Menší obrněné transportéry ponechat hlavně pro úkoly průzkumu.

Doprovodné zbraně pěchoty (těžké kulomety, minomety, tarasnice, bezzákluzové kanony) přemísťuje v sestavě útočících jednotek sama obsluha za pomoci pěchoty, je-li nebezpečí, že nepřítel může vozidla přímo postřelovat. Jakmile jednotka, které jsou přiděleny, použije vozidel, přemísťují se i tyto doprovodné zbraně vozidly.

Protitanková děla většinou podporují své jednotky palbou, dokud nedosáhnou nejbližší terénní vlny, a potom se pomoci tažných vozidel přemísťují za pěchotou. Zkušenosti z Veliké vlastenecké války ukazují, že se vzhledem k důležitosti zabezpečit včas první sledy pěchoty protitankovým dělostřelectvem přemísťovaly vozidly už hned za sledy pěchoty.

V terénu nevýhodném pro pohyb vozidel mimo komunikace nebo s nedostatečným počtem komunikací zůstane ponejvíce v platnosti zásada Pěch-II-2, čl. 161. Bude-li terén od druhého postavení výhodný, je třeba, aby byla jednotkám dopravní vozidla přisunuta již při průlomu druhého postavení.

O dopravních prostředcích jednotek prvního sledu je možno říci, že je výhodné přemísťovat je decentralisovaně za příslušnými rotami přímo terénem tak, aby umožnily svým jednotkám včasné sesednutí a rychlé překonání všech mezer mezi jednotlivými postaveními i pásmy.

Druhé sledy pluků a divise se zpravidla přemísťují na vozidlech v rozčleněných tvarech. Vzhledem k délce proudů je výhodné přemísťovat je v praporních proudcích. Zahájení postupu druhých sledů závisí na

předvídání velitele, kdy bude druhý sled pravděpodobně zasazen do boje. Je velmi nebezpečné zahájit předčasné přemísťování druhých sledů, vytáhnout je z vybudovaných výchozích postavení na osy a nechat v průběhu boje stát a vydat je tak nepřátelskému letectvu i dělostřelectvu na pospas. Stejně vážná chyba je, když druhé sledy vyjdou na čáru zasazení pozdě a dojde tak k zpomalení tempa průlomu a poskytne se nepříteli čas k organisování odvetných opatření k zamezení úspěchu, kterého dobyly první sledy. Na zahájení postupu druhých sledů bude mít vliv velmi mnoho prvků. Vzdálenost druhých sledů, množství a jakost os, vývoj boje prvních sledů a odvetná činnost nepřítele a rychlost, kterou se budou moci druhé sledy přesunout (bude jiná v zimě, v noci, v horském a zalesněném terénu). Zpravidla při vyrazení bude vzdálenost druhých sledů větší, než je průměr stanovený řády — druhý sled pluku zahájí zpravidla přesun při zahájení boje o třetí zákop prvního postavení nepřítele, druhý sled divise po průlomu prvního postavení. Poněvadž se druhé sledy přemísťují maximální možnou rychlostí, bude se tato vzdálenost až k čáře zasazení postupně zkracovat. Čára zasazení se druhým sledům stanoví současně s úkoly pro první sled, ale během boje je ji třeba neustále upřesňovat, poněvadž se podle vývoje boje přesunuje nejen blíže nebo dále, než byla plánována, ale často vlivem nepřátelských protiztečí do našeho boku i stranou. Vzhledem k tomu je třeba přesun druhých sledů neustále sledovat a řídit. Je třeba zásadně dodržet požadavek, aby na čáru zasazení vycházely druhé sledy již rozvinuté do předbojových sestav a zasazení mohlo být provedeno plynule, co možná bez zastavení a sesednutí z vozidel. Z toho důvodu se určují pro druhé sledy čáry rozvinutí. Podle délky proudů může být určeno několik čar rozvinutí. Poslední čára rozvinutí se určuje ve vzdálenosti 3 až 5 km před čarou zasazení. Čím bude terén před touto čarou rozvinování výhodnější, tím blíže může být určena. Je výhodné, aby jednotky na tuto poslední čáru rozvinutí přicházely již v praporních proudcích, jinak podle zkušenosti ze cvičení nestačí provést plynulé rozvinutí a přípravu k zasazení do průlomu. Rozvinování je třeba nacvičovat metodou takticko-pořadových cvičení. Podle poznatků ze cvičení potřeboval motorisovaný střelecký prapor na rozvinutí do bojové sestavy 1 hodinu 20 minut ve dne a 2 hodiny v noci. Při důkladném nácviku a správně organisované pořádkové službě je možno čas zkrátit až na 0,30 hod.

Druhé sledy sesedají z vozidel tehdy, když narazí na organisovanou palbu, hlavně na palbu protitankových zbraní. Byl-li dostatečně narušen systém nepřátelské palby a klade-li nepřítel malý odpor, útočí u mechanisované divise druhé sledy i po zasazení na obrněných transportérech za tanky. Při sesednutí je třeba, aby obrněné transportéry svou palbou podporovaly rozvinutí pěchoty. Bylo by proto správné vybavit je těžkými kulomety a vlastními minomety. Odřady dopravních vozidel se potom přemísťují za postupující pěchotou skoky, nejlépe v četových nebo rotních proudcích.

V terénu s malým počtem komunikací nebo v horském terénu, stejně tak i v zimě, není-li sněhová pokrývka vyšší než 30 cm, stupňují se značně potíže spojené s včasným zasazením druhých sledů.

V některých případech [na př. bude-li střelecká divise plnit v rámci armády důležitý úkol a zmocnit se význačného terénního celku, komu-

nikačního uzlu, po případě přechodu přes vodní tok bude předpokladem pro úspěšné rozvíjení útočného boje (operace) armády, nebo v horském a zalesněném terénu, kdy armáda bude mít zájem na dobytí důležitého komunikačního uzlu, hřbetu atd.] bude často výhodné, k rychlému a včasnému zasazení druhého sledu divise (PO) použít vrtulníků. Použití vrtulníků v takovém případě musí být předem armádou plánováno a musí být včas vyčleněn potřebný počet vrtulníků pro přesun druhého sledu divise (PO) na čáru zasazení.

Podle dosud zavedeného typu vrtulníků VR-4 jeví se pro přesun jednoho střeleckého praporu potřeba 50 vrtulníků. Avšak zavedení nového typu vrtulníků s větší únosností by se podstatně počet vrtulníků snížil.

Použití vrtulníků v útočném boji bude mít ještě svoje výhody v rychlém přesunu jednotek, a tím i uvolnění komunikací od dopravních prostředků v době největšího jejich zatížení a okamžité použití jednotek po jejich vysednutí k plnění daného úkolu.

Na druhé straně však bude i dosti nevýhod, jako velká zranitelnost vrtulníků během přesunu, což bude vyžadovat silné letecké zabezpečení, dále volbu výhodného směru letu, rozptýlenost vrtulníků ve vzduchu a p.

Z toho, co bylo uvedeno, vyplývá, že s výhodou bude možné použít vrtulníků k přepravě druhých sledů (PO) i v noci a zvláště pak za špatných povětrnostních podmínek, ovšem jen při předem plánovaných akcích a podle konkrétních situací majících vliv na splnění úkolu armády.

Tímto možným způsobem přesunu druhých sledů (PO) by se uvolnily komunikace pro přesun těžkých zbraní a dopravní prostředky druhého sledu by se přesunuly tak, aby byly k dispozici pěchotě buď na čáře zasazení nebo po splnění daného úkolu.

Domnívám se, že použití vrtulníků v útočném boji bude záviset na situaci a na úkolu, který divise bude plnit v rámci armády, a na situaci nepřítele. Proto jejich použití bude nutno zkoumat případ od případu.

Přemisťování dělostřeleckých skupin musí být organisováno tak, aby dělostřelectvo stačilo nepřetržitě podporovat pěchotu a tanky v denním i nočním boji. Vzhledem k dělostřeleckému materiálu je nutno předem důkladně prostudovat průchodnost terénu a pro noc zřizovat světelné orientační body.

Průzkumné skupiny je účelné doplňovat ženisty nebo pracovní skupinou z obsluh s dostatečným počtem ženijního náradí, improvisovaných můstků a p.

Dopravní prostředky dělostřelectva se za boje umisťují poblíž palebných postavení baterií a zahrnují se do systému zajištění příslušné dělostřelecké jednotky.

K zajištění přesunu všech dopravních prostředků v hloubce je důležitý doplňkový průzkum terénu, aby nedošlo k odtržení vozidel proto, že byla špatně určena průchodnost terénu.

Vedle dopravních prostředků k přemisťování živé síly a bojové techniky nutno vidět na bojišti i vozidla týlu, provádějící běžné zásobování bojujících vojsk. Bez tohoto přísunu, který představuje značný pohyb k frontě a od fronty, nemohou vojska splnit své úkoly.

U praporu jde hlavně o vozidla čtyř bojového zásobování a vozidla hospodářských družstev. Tato vozidla se ve výchozím položení rozmisťují do 3 km od předního okraje obvykle v blízkosti praporečného odřadu vozidel. V průběhu útočného boje se pohybují ihned za dopravními vozidly praporu a dělají skoky většinou s nimi.

U pluku jde o vozidla týlu pluku v počtu do 30 vozidel, která se ve výchozím položení rozmisťují do 15 km od předního okraje, kde se rozvinou plukovní sklady. Během boje provádějí běžné doplňování materiálních prostředků. Vlastní sklady se přemisťují za bojovou sestavou jednou až dvakrát denně, po první zpravidla po prolomení hlavního pásma obrany, po druhé na konci prvního dne boje. Vozidla plukovního obvažiště se přemisťují s plukovním obvažištěm dvakrát až třikrát denně.

U divise jde o vozidla zdravotnického praporu (asi 20 vozidel), která se přemisťují podle potřeby asi dvakrát denně, obvykle se sklady pluků. S nimi je možno přemístit též vozidla pohyblivé zálohy materiálu divise (asi 20 vozidel — podle výše zálohy nařízené velitelem divise).

Divisní sklady (asi 200 vozidel) se umísťují ve výchozím položení do 30 km a přemisťují se na rozkaz velitele divise a se souhlasem staršího náčelníka týlu samostatně, nejméně jednou denně tak, aby se neodtrhly od svých svazků ke konci dne boje.

Dílenské prostředky tvoří zpravidla technické uzávěry, které se pohybují za jednotlivými dopravními sledy.

V útočném pásmu divise bude takto okolo 500 vozidel týlových útvarů a zařízení, což znamená značné zatížení os. Tu je nutno uvažovat o podstatném odlehčení komunikací a zároveň o zlepšení a urychlení zásobování i odsunů, zejména raněných. Je to vybavení vojsk suchými dávkami nebo stravou, kterou si mohou vojáci sami připravit, a podle situace i příležitostná přeprava materiálu vrtulníky nebo dopravními letadly.

Použití vrtulníků k přesunu materiálu za bojujícími jednotkami nebude pravidlem a bude opět záviset na úkolu, který divise bude v rámci armády plnit. Proto pro přísun materiálu za útočícími jednotkami divise bude muset velitel armády včas plánovat a zabezpečit potřebný počet vrtulníků.

Celkově je možno o přemisťování dopravní techniky v útočném boji divise udělat tyto závěry:

— tam, kde to podmínky dovolí, je nutno dopravní prostředky prvních sledů decentralisovat a přemisťovat terénem, tím uvolnit komunikace k rychlejšímu přesunu záloh i druhých sledů,

— druhé sledy přemisťovat na vozidlech maximální možnou rychlostí, přesun zahájit tak, abychom se vyhnuli zbytečným zastávkám, a zasadili druhé sledy na vozidlech, v předbojových sestavách.

— k zmenšení délky pochodových proudů přidělit jim větší počet komunikací, brát na přesuny nezbytně nutná vozidla. Uvažovat o zvýšení kapacity našich obrněných transportérů a tažná vozidla dopravního dělostřelectva nahradit samohybným dělostřelectvem. Výhoda bude v tom, že samohybná děla svým postupem i terénem neschůdným pro kolová tažná vozidla budou schopna rychle podporovat boj pěších jednotek. Nevýhoda však bude v tom, že po zničení pásu samohybného děla

bude pěchota oslabena o vyřazené samohybné dělo. V tom na druhé straně je výhoda kolových tažných vozidel, protože je při vyřazení můžeme nahradit jiným vozidlem,

— zásobování vojsk provádět podle konkrétních situací příležitostnou přepravou vrtulníky a v některých případech použít vrtulníků, i k přesunu druhých sledů.

Základním předpokladem plynulého a včasného premisťování bojové techniky za bojujícími vojsky je dobře organisovaná pořádková služba.

Jejím hlavním úkolem během útočného boje bude

— zabezpečit vysokou dopravní kázeň na všech cestách i v pořádkových prostorech,

— vytyčit objížďky zamořených prostorů a vyvést vojska včas na nové komunikace,

— obnovit rychle pořádek po atomových úderech provedených nepřítelem,

— zabezpečit rychlý zásah všech prostředků k zabránění využití atomového napadení nepřítelem,

— zabezpečit rychlý manévry sil a prostředků k úspěšnému vedení útočného boje.

Za splnění těchto úkolů v útočném pásmu střelecké divise (pořádkovém prostoru) odpovídá velitel střelecké (mechanisované) divise. Správcem tohoto prostoru zpravidla bývá zástupce velitele divise s 2 až 3 přidělenými důstojníky štábu divise, který odpovídá za pořádek v celém pořádkovém prostoru na základě předem zpracovaného plánu v intencích rozhodnutí velitele střelecké (mechanisované) divise.

V útočném pásmu střeleckého (mechanisovaného) pluku odpovídá za pořádek velitel pluku, který velitelem pořádkového prostoru určuje důstojníka štábu pluku.

Při průlomu nepřátelské obrany z přímého dotyku s nepřítelem budou zpravidla organisovat pořádkovou službu ve výchozím položení a za ni odpovídat velitelé střeleckých (mechanisovaných) pluků ve svých útočných pásmech (pořádkových prostorech). Velitel střelecké (mechanisované) divise je pak povinen zorganizovat přísun posilových prostředků do předpokládaných prostorů v součinnosti s veliteli posilových prostředků.

Při průlomu z chodu bude zpravidla organisovat pořádkovou službu velitel střelecké (mechanisované) divise v celém pořádkovém prostoru divise až po třetí postavení, velitelé střeleckých (mechanisovaných) pluků podle pokynů divise pak od třetího postavení k přednímu okraji nepřátelské obrany.

Přesun posilového dělostřelectva bude zpravidla organisovat velitel střelecké (mechanisované) divise vlastními pořádkovými orgány v součinnosti s pořádkovými orgány posilového dělostřelectva. Se zahájením útoku budou zpravidla organisovat pořádkovou službu velitelé střeleckých (mechanisovaných) pluků prvního sledu až do splnění bojového úkolu divise ve svých pořádkových prostorech s důrazem

- na včasné zabezpečení dopravních vozidel pro přísun živé síly po prolomení prvního postavení nepřátelské obrany;
- na včasné přemísťování plukovních dělostřeleckých skupin;
- na zabezpečení objížděk prostorů zatarasených vlastním shozem atomových pum;
- na zabezpečení přesunu druhých sledů pluků prvního sledu;
- na zabezpečení přesunu a rozmístění PTZ, POZ na plánovaných čarách zasazení.

Velitel střelecké divise se zahájením útoku zpravidla ponechá jen směrníky ve výchozím položení se zřetelem na divisní osu, zatím co pořádkové jednotky usměrní k organisování pořádkové služby:

- k včasnému zabezpečení zasazení PzO, PO,
- k zabezpečení přesunu divisní dělostřelecké skupiny,
- k zabezpečení přesunu a rozmístění PTZ, POZ na plánovaných čarách,
- k včasnému vyvedení druhého sledu divise a jeho zasazení z plánované čáry,
- k zabezpečení průchodu druhého sledu armády útočným pásmem divise podle nařízení velitele armády.

Předsunutý odřad, který po prolomení prvního postavení bude pronikat do hloubky nepřátelské obrany, bude zpravidla zesílen částí regulační čtyř střelecké (mechanisované) divise k samostatnému řízení pořádkové služby.

Do splnění bližšího úkolu střelecké (mechanisované) divise bude organisace pořádkové služby vyžadovat dokonalého naplánování na jednotlivých osách přesunu. Proto je povinností velitele střelecké (mechanisované) divise a jeho štábu časově důkladně přesun (použití) jednotlivých prvků bojové sestavy naplánovat s veliteli střeleckých (mechanisovaných) pluků.

Po splnění bojového úkolu budou zpravidla organisovat pořádkovou službu velitelé střeleckých (mechanisovaných) pluků na osách dalšího postupu a velitel divise svými pořádkovými orgány hlavně se zřetelem na směr dalšího úderu divise.

K tomu účelu je nutné včas plánovat stažení pořádkových orgánů divise a jejich další použití usměrnit

- na zabezpečení rychlého postupu druhého sledu divise,
- na zabezpečení průlomu druhého pásma nepřátelské obrany a zároveň učinit veškerá opatření k organisování pořádkové služby pro případné pokračování v průlomu v noci,
- na rychlé a včasné rozvinutí bojové sestavy střelecké (mechanisované) divise k odrážení možné sborové protizteče.

V závěru možno říci, že nasycení vojsk bojovou technikou vyžaduje od všech velitelů a jejich štábů, aby věnovali zvýšenou pozornost organisaci pohybu na bojišti, neboť bez dobře organisované pořádkové služby nemůže být udržen vojenský pořádek, a tím nemůže být dosaženo žádaných úspěchů.

Z á v ě r

Soudobé bojové podmínky vyžadují neustálý početní růst dopravních prostředků a zvyšování úrovně techniky nejen u jednotek zúčastněných přímo při rozdrčení nepřítele, ale i u týlových útvarů. Ovšem motorisace má na druhé straně za následek přílišné hromadění bojové techniky na bojišti, zvětšování délky proudů na komunikacích a tím poskytování dobrých cílů nepřátelskému napadení všemi druhy zbraní hromadného ničení.

Proto je třeba na základě dosud získaných zkušeností věnovat větší pozornost organisovanému ukrytí bojové techniky a jejímu přemisťování během boje za bojujícími vojsky tak, aby bylo dosaženo žádaných úspěchů.

SOUČINNOST MEZI TÝLEM POZEMNÍCH VOJSK A LETECKÝM TÝLEM V SOUDOBÉ ARMÁDNÍ OPERACI

Plukovník Jaroslav Šolc

Jedním ze základních pilířů, na nichž se připravuje a dovršuje úspěch soudobé armádní operace, je soustavná a v potřebném rozsahu rozvinutá podpora a ochrana pozemních vojsk letectvem.

Soudobé bojové prostředky k vedení operací a možnosti jejich použití způsobují, že k podpoře a ochraně armády v obraně na důležitém směru bude třeba prakticky stejného počtu letectva jako v útočné operaci.

I když v útočné a obranné operaci budou určité rozdíly v rozmístění sil a prostředků letectva, v letištním manévru a z toho vyplývající některé změny v organizaci leteckého týlu, setkáme se v obou těchto druhých operace vševojskové armády prvního sledu operačního učlenění frontu s mnoha otázkami společnými oběma. V útočné operaci budou však tyto otázky složitější, budou rychleji podléhat možným změnám vzhledem k vysokému tempu operace a postupu vlastních vojsk hluboko do nepřátelské obrany, pro obtíže spojené s průzkumem prostorů potřebných pro nová letiště, s budováním letišť a p.

Proto rozeberu otázky součinnosti mezi týlem vševojskové armády a leteckým týlem především se zřetelem na útočnou operaci. V závěru pak poukáži na takové rozdíly a zvláštnosti, které je třeba vzít v úvahu při organizaci a provádění součinnosti mezi týlem vševojskové armády a leteckým týlem v obranné operaci.

Prostředky letectva, určené k zabezpečení útočné operace frontu s jednou až dvěma vševojskovými armádami na směru hlavního úderu, dosahují zpravidla síly jedné letecké armády, složené ze šesti až osmi stihacích leteckých divisí, dvou bitevních leteckých divisí, jedné až tří bombardovacích divisí, čtyř až šesti pluků letectva ostatních druhů. V převážné většině jsou tyto síly rozmisťovány a za útočné operace se za vojsky přemísťují v armádním týlovém prostoru vševojskových armád prvního sledu operačního učlenění frontu, v některých případech i v prostoru soustředění vojsk druhého sledu frontu, kde se jim vyhrazují potřebné prostory.

Již z této první skutečnosti přímo vyplývá nutnost organisovat a uskutečňovat součinnost mezi týlem pozemních vojsk a týlem letectva. Ta se pak se zřetelem na celkovou organizaci a podřízenost leteckých sil a na zásadu centralisovaného jejich použití v rámci frontu uskutečňuje na stupních front—letecká armáda a vševojskové armády—letecké technické divise (nebo v některých případech přímo s leteckou armádou), v řadě otázek dokonce i na stupni vševojskové svazky prvního sledu armády — letecké technické divise.

Nejdůležitějšími otázkami této součinnosti, které se pak řeší souběžně po linii vševojskových štábů i mezi týlem příslušných stupňů pozemních vojsk a mezi týlem letectva, jsou průzkum letišť, součinnost při dobývání nepřátelských letišť, přemísťování týlových prostředků letectva za postupujícími vojsky, pomoc ve všech dalších úkolech, které k materiál-

nímu, zdravotnickému a technickému zabezpečování vzdušných sil musí letecký týl splnit.

Tak velitelé pozemních vojsk (svazů a svazků) s jejich štáby

— musí při organizaci vševojskového průzkumu u útvarů prvního sledu pamatovat na doplňkový průzkum ploch vhodných pro budování letišť a na okamžité hlášení jeho výsledku letectvu;

— musí stanovit způsob a rozsah ochrany a pomoci průzkumným skupinám leteckého týlu, které budou vřazeny přímo do sestavy útočících sledů. Pomoc se bude projevovat v různých opatřeních, jako na př. v zabezpečení rychlého odminování potřebných ploch pro letiště a prostorů pro letecký týl, v zákazu používání těchto ploch pro potřebu pozemních vojsk a jejich týlů a p.

Rovněž otázka rychlého obsazení nepřátelských letišť je v útočné operaci věcí vševojskových velitelů. V případech, kdy budou v hloubce obrany nepřítele úseky širokých a přímých silnic (dálnic), vhodné pro použití letectvem, jichž by jinak bylo použito jako přísunových a odsunových cest, stává se tato otázka zároveň předmětem zájmu týlových štábů, a to jak vševojskových svazků, tak i týlu armády.

Pozemními vojsky je třeba usnadnit leteckým stavebním praporům všemi prostředky nerušený a co nejrychlejší přesun vpřed a podle potřeby jim poskytnout v období, kdy jsou značně vzdáleny od vlastních zásobovacích zdrojů a mají značně ztížený přísun zásob, kromě bojového zajištění, též požadovanou materiální, technickou a zdravotnickou pomoc.

Bude třeba jim zabezpečit nejrychlejší průjezd po armádních vojenských automobilních silnicích a po přísunových (odsunových) cestách ve vojskovém týlovém prostoru a pomoc od orgánů regulační služby.

Dále jsou to některé hlavní úkoly, které letecký týl musí v útočné operaci plnit pro bojové síly letectva a které se stávají svým obsahem podkladem pro součinnost s týlem pozemních vojsk. Jde především o to

— připravovat včas v souladu s průběhem operace potřebnou letištní síť. Aby byla zachována dostatečná účinnost zásahu letectva ve prospěch bojujících vojsk, je třeba přemístit za útočícími vojsky denně 30% prvního sledu bitevního a stíhacího letectva frontu;

— přísunovat na připravovaná i v provozu jsoucí letiště potřebný materiál pro letecké útvary a svazky;

— organisovat zdravotnické zabezpečení příslušníků letectva;

— organisovat odsun vyřazeného a všeho nepotřebného materiálu do týlu;

— organisovat kořistní službu a využití kořistního materiálu;

— organisovat a provádět těžení některých materiálních prostředků z místních zdrojů;

— organisovat a uskutečňovat svou ochranu a obranu.

K úspěšnému splnění všech těchto úkolů musí letecký týl ve značném rozsahu využívat pomoci a prostředků týlu pozemních vojsk.

V útočné operaci pak si přímo vynucují vzájemnou součinnost ještě další zvláštnosti leteckého týlu,

Zatím co se týlové jednotky, útvary a zařízení pozemních vojsk v průběhu útočné operace přemísťují za bojovými sledy, manévrují síly a prostředky leteckého týlu a rozvíjejí se před leteckými bojovými útvary,

kteří se mohou přesunout na nová operační letiště až po týlovém jejich zabezpečení.

Zásobování všemi druhy vševojskového materiálu (automobilní, PHM, proviant, různý intendantní materiál, zdravotnický materiál, munice; kromě speciální letecké munice a p.) se řeší v přípravném období i v průběhu operace na stupni front—letecká armáda. Ve výjimečných případech pak na stupni vševojsková armáda—letecká technická divise nebo i na nižším stupni.

Letecký týl není přímo podřízen řídicím orgánům týlu pozemních vojsk.

Organisaci týlu letecké armády pro útočnou operaci navrhuje velitel letecké armády a schvaluje ji velitel frontu. Přitom však třeba hned vidět, že se síly a prostředky týlu letecké armády již i v přípravném období rozmisťují na velmi rozlehlém prostoru. Tak na př. letiště a prostředky k zabezpečení bojové činnosti částí stíhacího a bitevního letectva se přibližují k linii fronty až na vzdálenost 30 km. Ostatní letiště a prostředky se rozmisťují podle situace ve vzdálenosti do 100 km pro bitevní letectvo, do 150 km pro stíhací letectvo a od 100 do 250 km od linie fronty pro bombardovací letectvo. Kromě toho co nejbliže k linii fronty se podle potřeby rozmisťují prostředky k zabezpečení letounů startujících ze vzdálených letišť nebo vracejících se na vzdálená letiště leteckými pohonnými hmotami a municí.

Na druhé straně však letecký týl není zcela samostatný a nezávislý. Jeho síly a prostředky, jak již bylo řečeno, jsou rozmisťovány a za útočné operace se přemisťují v souladu s jejím průběhem v týlovém prostoru frontu, v týlovém prostoru armád prvního sledu a dokonce až ve vojskovém týlovém prostoru. Proto nemá letecký týl ani vlastní pozemní komunikační síť (železnice, silnice, vodní cesty). Také zásobování letectva potřebnými druhy materiálu (mimo letecký materiál) se provádí ze skladů frontu.

K usnadnění činnosti leteckého týlu se jeho útvary a zařízení rozvinují poblíž železnice, na níž se jim určují rozhodnutím velitele frontu zásobovací stanice.

Průměrně nutno počítat se dvěma až třemi železničními zásobovacími stanicemi pro zabezpečení letectva rozmisťovaného v pásmu činnosti jedné vševojskové armády. Ty budou voleny zpravidla na témže železničním úseku jako zásobovací stanice pro vševojskovou armádu. To se ovšem odráží, se zřetelem na kapacitu železničního směru a na možnou intensitu přísunu, i na možnostech zásobování vševojskové i letecké armády.

S obdobnými hledisky třeba přistupovat k řešení otázky společného používání přísunových a odsunových cest pozemními vojsky a leteckým týlem.

Budou-li na př. v útočném pásmu armády k její podpoře zasazeny jen tři letecké divise obsluhované jednou leteckou technickou divisí, bude při průměrném denním úsilí bojové činnosti letectva třeba přisunout denně ze železničních zásobovacích stanic do skladů letecké technické divise nebo přímo na letiště kolem 1200 až 1400 t LPHM, 350 až 450 t letecké munice a pum a 100 až 150 t ostatního materiálu. Budou-li v útočném pásmu vševojskové armády zasazeny tři stíhací letecké di-

visé, dvě bitevní letecké divise a jedna bombardovací divise, vzroste uvedený počet tun materiálu o 75 až 100%.

Bude-li nutno přisunovat materiál pro budování a úpravu letišť, toto množství se ještě dále zvětšuje. Na příklad váha rohoží pro úpravu rozjezdové plochy pro jedno letiště dosahuje (podle její délky a šířky) 3500 až 6000 t, t. j. 350 až 600 aut T-111. Počítáme-li, že takových souprav bude pro frontovou operaci třeba v jejím průběhu 3 až 18 (mimo ty, jichž je třeba na výstavbu letišť v přípravném období), bude nutno zhruba třetinu až polovinu jich přesunovat po cestách v útočném pásmu jedné vševojskové armády.

V průběhu útočné operace armády nebude v jejím útočném pásmu působit jenom jedna letecká technická divise. V rámci frontu se letištního manévru účastní celý týl letecké armády, který bude mít zpravidla tři až pět leteckých technických divisí, sedmadvacet až pětadvacet zasažených letištních praporů (v tom i záložní), osm až dvanáct leteckých stavebních praporů a další útvary a zařízení týlu letecké armády, které jsou uskupeny v letecké armádní zásobovací základně. Ta se zpravidla rozvíjí v prostoru rozdělovací stanice frontu a v průběhu operace podle potřeby vysunuje do prostoru leteckých technických divisí jednotlivá čelní oddělení.

Z těchto prostředků leteckého týlu bude zhruba celá jejich polovina rozmístěna v útočném pásmu jedné vševojskové armády.

Je nasnadě konstatovat, že tato okolnost bude mít vážný vliv na organizaci týlu vševojskové armády při volbě prostoru armádní zásobovací základny a armádní nemocniční základny ve výchozím prostoru, při plánování rozvíjení čelních oddělení AZZ a jednotlivých sledů ANZ, při volbě armádních vojenských automobilních sliníc a rokůd a konečně mnohdy i při rozmísťování týlových útvarů a zařízení vojského týlu.

Hranice prostoru působnosti letecké technické divise (hranice rajónu letecké technické divise), v němž jsou potřebné prostředky leteckého týlu rozvinuty, určují se tak, aby tento prostor zahrnoval všechna letiště zabezpečovaná příslušnou leteckou technickou divisí. Podle situace může tento prostor zahrnující 9 až 15 letišť s prostředky osmi až desíti letištních praporů a s ostatními prostředky letecké technické divise dosahovat rozměru 800 až 1300 km². V tom není zahrnuta plocha pro záložní klamná letiště.

Prostor rajónu letecké technické divise může se rozprostírat (celý nebo částečně) ve vojskovém týlovém prostoru, v týlovém prostoru armády a v některých případech i v týlovém prostoru frontu, a to v souladu se vzdáleností od čáry dotyku a s druhem bojového letectva.

Pro všechny prostředky leteckého týlu, které v útočné frontové operaci bude nutno rozmístit v útočném pásmu jedné vševojskové armády prvního sledu frontu, bude průměrně třeba plochy rovnající se téměř 25 až 30% celého armádního a vojského týlového prostoru armády ve výchozím prostoru.

Tohoto prostoru nebude ovšem používáno výhradně letectvem a nebude nijak kompaktní. Proto rozsah a způsob jeho použití bude vždy třeba řešit případ od případu vzájemnou součinností.

Orgány leteckého týlu však budou, a to v přípravném období i v průběhu útočné operace, pracovat nejen v prostoru letišť již obsazených, ale zároveň též v prostorech předvídaných pro jejich výstavbu, tedy co nejbližší k linii fronty. Toto opatření je nutné k včasnému vybudování a přípravě letišť k provozu, k rozvinutí potřebných zásob materiálu. Proto vždy na směrech, kde v hloubce nepřátelské obrany jsou vhodné prostory pro zřízení dalších letišť během operace nebo kde jsou již letiště používána nepřítelem, postupují hned za svazky prvního sledu armády nebo i v jejich sestavě letecké stavební prapory, po případě orgány kořistní služby leteckého týlu.

Při vysokém tempu útočné operace bude k jejímu plynulému soustavnému leteckému zabezpečení třeba, aby se každý druhý až třetí den všechno stíhací a bitevní letectvo přemístilo za bojovou sestavou vojsk útočící armády. To znamená, že se zřetelem na technické možnosti a tempo výstavby letišť bude v jednotlivých dnech útočné operace v pohybu po armádních a vojskových přisunových cestách a v prostoru vojskového týlového prostoru co nejbližší k linii fronty zhruba jedna třetina veškerých prostředků leteckého týlu s úkolem připravovat prostory pro letiště (letecké stavební prapory) a na nová letiště předem soustřeďovat potřebný materiál (letištní prapory).

Za předpokladu, že pro každou leteckou divisi působící z letišť v útočném pásmu vševojskové armády bude k dispozici nejméně jeden letecký stavební prapor, který se bude každý druhý (třetí) den přemisťovat, bude za 5 až 7 dní útočné operace armády provedeno 9 až 12 přesunů leteckých stavebních praporů. K tomu ovšem nutno připočíst potřebný počet aut k převozu rohoží pro rozjezdové plochy. Pro jedno letiště to je proud vozidel T-111 dlouhý 17 až 30 km.

K usnadnění jejich přesunu nutno plánovat a podle vývoje situace pak vyhradit na potřebnou dobu nejlepší a nejvýkonnější cesty, t. j. prakticky přisunové cesty pozemních vojsk.

Na druhé straně bude přímým zájmem letectva, aby místa předvídaná pro zřizování letišť v taktické a zvláště pak v operační hloubce nepřátelské obrany nebyla obsazována týlovými jednotkami, útvary a zařízeními pozemních vojsk a aby tam nebyly zbytečně prováděny různé ženijní úpravy terénu pro jejich ochranu a obranu. To by pak zbytečně ztížilo práce prostředků leteckého týlu.

V jiné situaci bude naopak zase možné takových zařízení zcela anebo částečně využít prostředky leteckého týlu.

Frontových a armádních vojenských automobilních silnic, jakož i přisunových a odsunových cest ve vojskovém týlovém prostoru používá letectvo v přísném souladu s potřebami pozemních vojsk.

Proto štáb leteckého týlu, který organizuje přisuny a využití silniční sítě leteckým týlem, spolupracuje v tomto směru s týlem pozemních vojsk a naopak.

Letecký týl využívá místních zdrojů a za určitých okolností kořistního materiálu stejně, jako je tomu u vševojskové armády.

Z místních zdrojů to budou hlavně různé průmyslové a hospodářské podniky a dílny, dopravní místní prostředky (vlečky, polní dráhy, motorová vozidla všech druhů, avšak někdy dokonce i vozidla různých druhů se zvířecími potahy a p.), pojítka, otop a palivo, oleje, proviant, různý

stavební materiál, zdravotnická zařízení, zdroje nezávadné a užitkové vody, jakož i vody a jiných prostředků k zabezpečení bezprašného provozu na letištích. Pro názornost uvádím, že na př. pro postřik letiště je denně třeba průměrně 30 automobilních cisteren typu Tatra 111. Prostory pro těžení z místních zdrojů budou obvykle shodné s prostory letecké technické divise. V určitých případech mohou však být vyhrazeny i mimo tyto rajóny. Určí je zpravidla na požadavek velitele letecké armády náčelník týlu frontu nebo armády. Přitom nesmíme zapomenout ani na mobilisaci a využití místního obyvatelstva k různým pomocným pracím, jichž bude u letectva vždy dost a dost a které mnohdy budou mít přednost před pracemi ve prospěch pozemních vojsk.

Pokud jde o kořistní službu, odpovídají v okruhu do 5 km od středu letiště za organizaci a provedení sběru a za využití veškeré kořisti jen orgány leteckého týlu.

Na ostatním území bojové činnosti vojsk pak pracují samostatné kořistní (odsunové) jednotky leteckého týlu (leteckých technických divisi). Ty jsou vysílány podle nařízení náčelníka týlu letecké armády hned za postupujícími pozemními vojsky.

Zásady součinnosti mezi těmito kořistními jednotkami leteckého týlu a kořistními jednotkami týlu pozemních vojsk třeba dobře předem stanovit. Tu půjde především o upřesnění prostorů a míst v hloubce území obsazeného nepřítelem, t. j. které se stanou předmětem zájmu orgánů kořistní služby letectva a které orgánů kořistní služby pozemních vojsk. Bude třeba stanovit, jak a po kterých cestách se budou tyto orgány pohybovat (jako nejvýhodnější řešení se jeví začlenit je přímo do leteckých průzkumných skupin leteckých stavebních praporů), druh a stupeň vzájemné pomoci při zjišťování různého kořistního materiálu, jeho zajišťování, shromažďování, přezkušování stupně použitelnosti a případného odsunu. Rovněž otázce vzájemných informací o výsledcích hloubkového průzkumu v tomto směru, získaných prostředky vševojskových štábů, třeba věnovat potřebnou pozornost.

K zdravotnickému zabezpečení příslušníků letectva je letecký týl vybaven potřebnými vlastními řídicími orgány a zařízeními. Ty však vždy nestačí poskytovat potřebné zdravotnické zabezpečení v plném rozsahu. Proto k tomu v nutných případech používá letectvo vševojskových zdravotnických zařízení, a to frontového, armádního i vojskového týlu.

K vyhledávání osádek sestřelených letounů nebo osádek letounů, které nuceně přistaly ve vojskovém a armádním týlovém prostoru, vysílají se zvláštní zdravotnické a pátrací skupiny z prostředků leteckého týlu. Kromě toho však v tomto směru jsou povinny poskytnout plnou pomoc a podporu orgány zdravotnické služby pozemních vojsk.

Příprava a organizace ubytování leteckých a týlových útvarů vyžaduje ve vzájemné součinnosti vyřešit tyto úkoly:

- provádět zdravotnicko-biologický průzkum prostorů určených pro letiště, což má rozhodující význam s hlediska PBO;
- připravit odsunové cesty pro raněné a nemocné příslušníky letectva z prostoru letiště do zdravotnických zařízení pozemních vojsk;
- účastnit se organizace zásobování vodou při využívání místních zdrojů;

— využít se souhlasem příslušných orgánů státní správy místních zdrojů (lázní, prádelen, desinfekčních a odhmyzovacích zařízení a p.);

— využít pomoci zdravotnických praporů zvláštního určení při napadení leteckých prostředků atomovými zbraněmi.

Nejsou-li v rájonu letecké technické divise zároveň rozmístěny síly a prostředky pozemních vojsk, jsou příslušní velitelé (náčelníci) leteckého týlu plně odpovědní za organizaci ochrany a obrany celého tohoto prostoru, za udržování pořádku v něm a za bezpečnost dopravy.

K obraně letišť se používá palebných prostředků letištních praporů (v současné době pěchotních zbraní), protiletadlových dělostřeleckých jednotek a zbraní letounů na stanovištích.

Jestliže se nepřátelskému letectvu podaří proniknout do týlu našich vojsk, stává se stíhací letectvo, plní-li své úkoly bojem s letectvem nepřítele nad naším prostorem, prakticky jedním z nejúčinnějších prostředků protivzdušné obrany celého prostoru armádního a vojskového týlu.

Naopak mohou zase nastat případy, kdy některé letecké týlové útvary a zařízení nebudou samy schopny organisovat ochranu a obranu proti pozemnímu nepříteli. Tak to bude častým zjevem u leteckých stavebních praporů, které budou zasazeny k výstavbě letišť a jejichž jednotlivá pracoviště budou od sebe značně vzdálena. To vytváří nepříznivé podmínky s hlediska jejich vlastní ochrany a obrany proti napadení rozptýlenými skupinami pozemního nepřítele, které zůstaly v týlu postoupivších našich vojsk, proti útokům rychlých jednotek nepřítele, jimž se při protiztěči podařilo proniknout do sestavy našich vojsk, i proti nepřátelským úderům ze vzduchu a p. Mohou proto využívat pomoci a celého systému ochrany a obrany vojskového týlu, t. j. týlových jednotek útvarů, tak po případě týlových útvarů a zařízení svazků (na př. v prostoru divisních skladů a p.).

V systému ochrany a obrany letištní síť má veliký význam používání klamných letišť, na nichž je udržován určitý provoz. Při správné jeho organizaci a při dodržování maskovací kázně v prostorech operačních letišť je velmi pravděpodobné, že nepřátelské letectvo napadne právě tato klamná letiště. Proto je třeba učinit opatření, aby nesprávnou organizací týlu pozemních vojsk nebyla rušena maskovací kázeň prováděná letectvem a na druhé straně aby při napadení těchto letišť nebyly zasazeny i týly pozemních vojsk.

Součinnost v této otázce bude v prvním období činnosti leteckých stavebních praporů organisována hlavně po linii vševojskových štábů. V té době budou pracovat zcela blízko linie fronty a přímo v bojové sestavě prvních sledů. S dalším postupem vojsk se tyto prostředky (budou na jednom místě pracovat 2 až 3 dny a vojska zatím mohou postoupit o 60 až 120 km) octnou v prostorech rozmístování týlových jednotek, útvarů a zařízení různých stupňů, t. j. nejdříve útvarů vojsk prvních a druhých sledů, potom svazků a mnohdy nakonec i armádních týlových útvarů a zařízení přemístěných mezitím vpřed.

Je třeba konečně přihlížet k tomu, že vlastní organické prostředky leteckého týlu proti účinkům zbraní hromadného ničení jsou poměrně skrovné. Ženíjní práce budou prováděny jen v nejnnutnějším měřítku. Hlavním prostředkem protiatomové ochrany bude rozptylování osob

i techniky, využívání přirozených vlastností terénu spojené jen s částečným zakopáním a využívání ženiných staveb opuštěných nepřítelem nebo vlastními vojsky. Pro hygienickou očistu a deaktivaci se zřizují z prostředků leteckého týlu místa speciální očišty. Když jeho prostředky nestačí, bude třeba v široké míře používat prostředků pozemních vojsk.

Proto v celku je a musí ochrana a obrana leteckého týlu být zahrnuta v soustavě ochrany a obrany armádního, po případě vojskového týlového prostoru. V tomto směru se součinností musí vyřešit otázky vzájemného využití prostředků ochrany a obrany, sjednocení celého systému ochrany a obrany leteckého týlu týlem vojsk pozemních (jako na př. rozmisťování týlových útvarů a zařízení poblíž letišť, využití prostoru záložních a klamných letišť, společná opatření proti nepřátelským tankům, vzdušným výsadkům, vzájemné využití výsledků hlásné služby, výsledků radiačního, chemického a zdravotnicko-biologického průzkumu a p.).

Požadavek utajení celé bojové sestavy letectva a předvídaného letištního manévru v útočné operaci vyžaduje, aby po této stránce byla učiněna příslušná opatření nejen leteckým týlem, ale i štábem a týlem pozemních vojsk. Tak na př. rozhodnutí o organizaci letecké armády určené k zabezpečení útočné operace frontu mají zpravidla znát kromě velitele letecké armády jen náčelník jeho štábu a náčelník týlu letecké armády, t. j. jen přímí vykonavatelé velitelova rozhodnutí. S tím nutno souhlasit. Na druhé straně však se mnoho závažných věcí z rozhodnutí velitele letecké armády bude přímo nebo nepřímo dotýkat náčelníka týlu vševojskové armády, který je povinen — jak již naznačeno — v tomto směru poskytnout leteckému týlu plnou podporu a pomoc anebo mu prostě vhodnou organizací svého týlu zabezpečit podmínky k splnění jeho úkolů materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení letectva. Tak to bude na př. znalost míst (prostorů) předvídaných pro výstavbu letišť na vlastním území i na území dosud obsazeném nepřítelem, čas a místa předvídaná pro rozvinutí týlových leteckých útvarů, pořadí a doba zahájení činnosti zásobovacích stanic, které silnice a cesty jsou v prostoru týlu pozemních vojsk vyhrazeny pro společné přísuny a od-suny a které jen pro letectvo a ještě mnoho jiných otázek.

Náčelník týlu vševojskové armády se o těchto údajích musí dozvědět včas před zpracováním svých návrhů na organizaci armádního týlu, a to buď přímo od představitele týlu letecké armády nebo ze směrnic (nařízení) náčelníka týlu frontu.

Je možné i takové řešení, že by s plánem letištního manévru v pásmu útočící armády byl v potřebném rozsahu seznámen náčelník štábu armády. Ten pak může důležité údaje nutné k sestavení plánu organizace týlu oznámit náčelníkovi týlu armády.

Domnívám se však, že toto řešení nestačí vždy vyřešit celou problematiku vzájemné součinnosti mezi leteckým a pozemním týlem. Tu bude proto třeba podrobně upřesnit s příslušnými orgány leteckého týlu, které budou v týlovém prostoru armády a vojskovém týlovém prostoru pracovat.

Z toho tedy, co bylo uvedeno, možno shrnout:

1. Všechna základní a nutná opatření k splnění úkolů leteckého týlu v útočné operaci jsou připravována na stupni front—letecká armáda,

tedy jako opatření navržená náčelníky týlu frontu a letecké armády a schválena jejich veliteli.

2. Součinnost mezi leteckým týlem a mezi týlem pozemních vojsk se bude v útočné operaci v nejširším měřítku rozvíjet na stupni tyl vševojskové armády prvního sledu operačního učlenění frontu — letecká technická divise.

3. Hlavními orgány, které jsou povinny tuto součinnost organisovat a konkrétně provádět, jsou štáb týlu vševojskové armády a štáb letecké technické divise, v některých případech pak — ať již v celém rozsahu nebo jen zčásti — náčelníci týlu svazků prvního sledu vševojskové armády a štáb letecké technické divise.

Některé podrobnosti nebo dílčí otázky mohou projednat i jednotliví náčelníci příslušných týlových služeb vševojskové armády a letecké technické divise (na př. organisaci zdravotnické služby, organisaci kořistní služby a p.).

4. Hlavními otázkami projednávanými součinností mezi letectvem a týlem vševojskové armády (vševojskových svazků) v armádní útočné operaci budou zpravidla:

- činnost orgánů letištního průzkumu ve vojskovém týlovém prostoru, a to co do času, prostoru a požadované pomoci s hlediska jejich materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení, po případě jejich ochrany a obrany;

- využití přísunových a odsunových cest v armádním a vojskovém týlovém prostoru se zřetelem na dobu a místo plánovaných a v průběhu operace uskutečňovaných přísunů materiálu, po případě i jejich některých úseků (dálnice) jako rozjezdových a přistávacích ploch;

- informace o celkové situaci v týlovém prostoru: prostory zamořené BRL a jinými prostředky hromadného ničení, možnosti těžení z místních zdrojů, prostory, kde hrozí útoky nepřátelských výsadek nebo nepřátelských skupin zůstavších v týlu našich vojsk, prostory vhodné pro rozmístění sil a prostředků leteckého týlu a p.;

- výpomoc při přesunech leteckých stavebních i letištních praporů v útočném pásmu armády;

- organisace zdravotnické služby pozemních vojsk, bude-li její pomoc letecký tyl a příslušníci leteckých bojových útvarů potřebovat;

- využití prostředků týlu pozemních vojsk k rychlému odstranění následků po nepřátelském úderu zbraněmi hromadného ničení na síly a prostředky leteckého týlu;

- spolupráce orgánů kořistní služby leteckého týlu a týlu vševojskové armády: vzájemné informace o prostorech předpokládaných anebo průzkumem zjištěných zásob leteckého i jiného kořistního materiálu, způsoby jeho vzájemného vyhledávání a dodání k využití, jakož i způsoby výpomoci při jeho střežení a soustředování a p.;

- způsoby dočasné výpomoci v zásobování menších leteckých týlových i bojových jednotek letectva v prostoru vojskového týlového prostoru tím materiálem, který by bylo neúčelné nebo z určitých důvodů nemožné včas opatřit běžným přísunem z vlastních zdrojů leteckého týlu nebo přísunem ze skladů frontu;

- organisace ochrany a obrany vojskového (armádního) týlového prostoru a leteckého týlu se zřetelem na vzájemné využití různých opa-

tření k odražení nepřátelských útoků všech druhů, jakož i na opatření k rychlému odstranění následků takových útoků.

V obranné operaci bude třeba řešit obdobné otázky, ovšem s přihlédnutím k dané situaci a k některým zvláštnostem, které z použití letectva k podpoře a ochraně vševojskové armády vyplývají.

Síly a prostředky letectva v obranné operaci jsou rozloženy do větší šířky a do větší hloubky než v útočné operaci (zhruba od 50 km až do 250 km i více od linie fronty). To znamená, že se součinnost na stupni letecká technická divise — týl vševojskových svazků prvního sledu bude rozvíjet jen ve výjimečných případech; na stupni letecká technická divise — týl armády bude pravidlem.

Obranná operace zpravidla dává více času a možnosti předem soustředit potřebné materiální prostředky (nebo jejich větší část) na letištích a záložních letištích. To do jisté míry zmenšuje požadavek na přísuny během vlastní operace a zatěžuje méně přísunové cesty (vojenské automobilní silnice).

Příprava a výstavba nových letišť v hloubce vlastní obrany, když je toho třeba, dosáhl-li nepřítel úspěchu, nemá tak podstatného vlivu na manévr vlastních vojsk, na manévr týlovými útvary a zařízeními a na opatření k ochraně a obraně leteckých týlových útvarů a zařízení se strany vševojskových velitelů a se strany týlu pozemních vojsk, jako je tomu v útočné operaci.

Stejně tak odpadá otázka kořistního průzkumu a některé obtíže při organizaci a provádění týlového průzkumu.

Jestliže se nepříteli podaří dočasně proniknout do hloubky naší obrany a bude nutno některá čelní letiště opustit, odsune se veškerý materiál z takových letišť nebo v krajním případě se zničí. Jestliže na odsun materiálu prostředky leteckého týlu nestačí, bude třeba vypomoci dopravními prostředky vševojskové armády.

V ostatních otázkách materiálního, technického a zdravotnického zabezpečení letectva bude se součinnost mezi týlem vševojskové armády a týlem leteckým rozvíjet na stejných zásadách jako v útočné operaci.

*

Otázka správně organisované a soustavně uskutečňované součinnosti mezi týlem vševojskové armády a leteckým týlem, její obsah, rozsah a možné, po případě nutné její způsoby musí být jedním ze základních úkolů vševojskových a týlových štábů pozemních vojsk i leteckého týlu. Podceňování tohoto požadavku znamená vážné ohrožení úspěšného plnění bojových úkolů letectvem, a proto i obtíže nebo dokonce neúspěch při plnění bojových a operačních úkolů vševojskové armády v soudobé operaci.

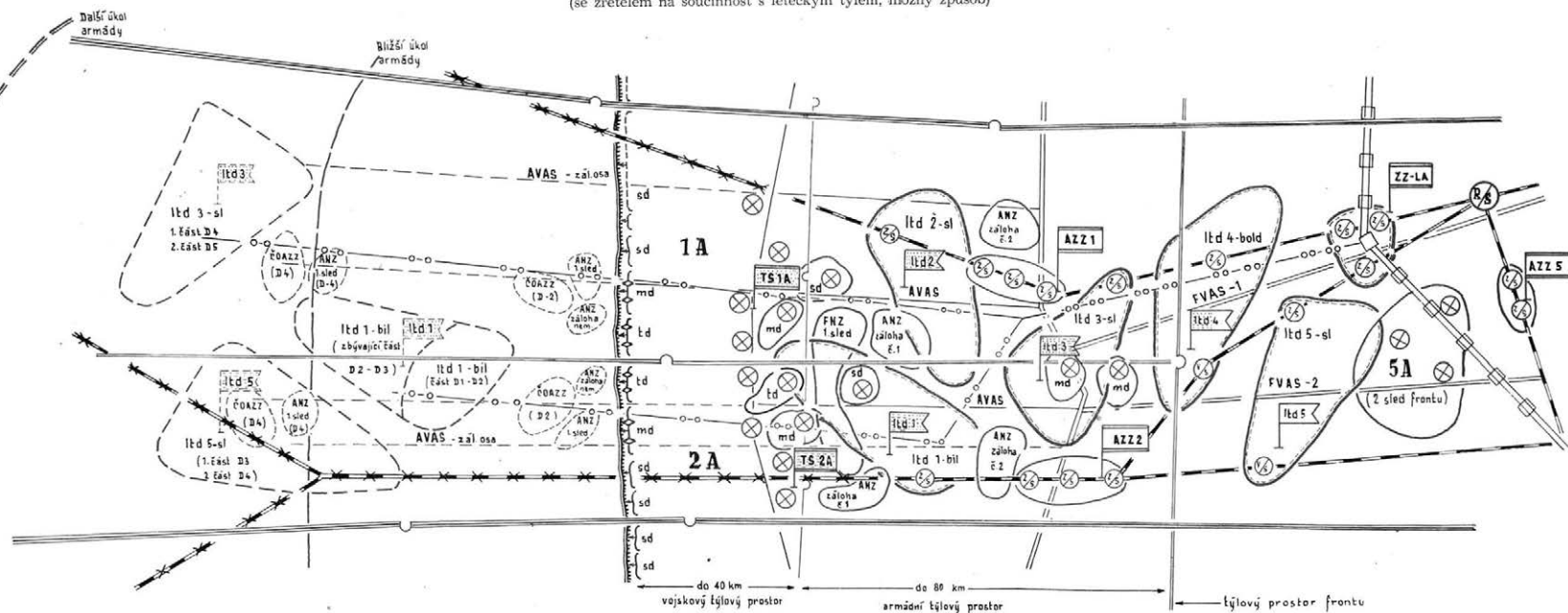
Rozsah i obsahová náplň těchto společných otázek, které nutno týlem vševojskové armády a týlem leteckým řešit, přímo si vynucují provedení opatření, aby v čas potřeby byly položeny pevné základy k provádění této součinnosti.

Domnívám se, že tímto opatřením je vyčlenění jednoho odpovědného orgánu příslušné letecké technické divise přímo do štábu týlu vševojskových armád, a to nejpozději v okamžiku, kdy velitel fronty vydal své rozhodnutí k provedení operace.

Bude-li v útočném pásmu vševojskové armády působit několik leteckých technických divísí, bude účelné vyslat tento orgán přímo ze štábu týlu letecké armády. Je možné však i takové řešení (i když je podle mého mínění méně výhodné), že si každá letecká technická divise vyšle svůj orgán samostatně. Ten by pak hned od počátku plánování útočné operace a soustavně v jejím průběhu u štábu týlu i u vševojskového štábu armády uplatňoval nutné požadavky leteckého týlu.

K úspěšnému plnění svého úkolu však musí být v náležitém rozsahu vybaven vlastními pojítky: radiovou stanicí, spojovacím letounem nebo vrtulníkem. Tak může být radiové spojení mezi týlem armády a leteckým týlem (leteckou technickou divísí) prakticky zdvojeno, neboť se může uskutečnit na vlastní radiové síti leteckého týlu a zároveň na radiové síti náčelníka týlu armády.

Příloha 1. Schéma organizace vojenského a operačního týlu v útočné operaci
(se zřetelem na součinnost s leteckým týlem, možný způsob)

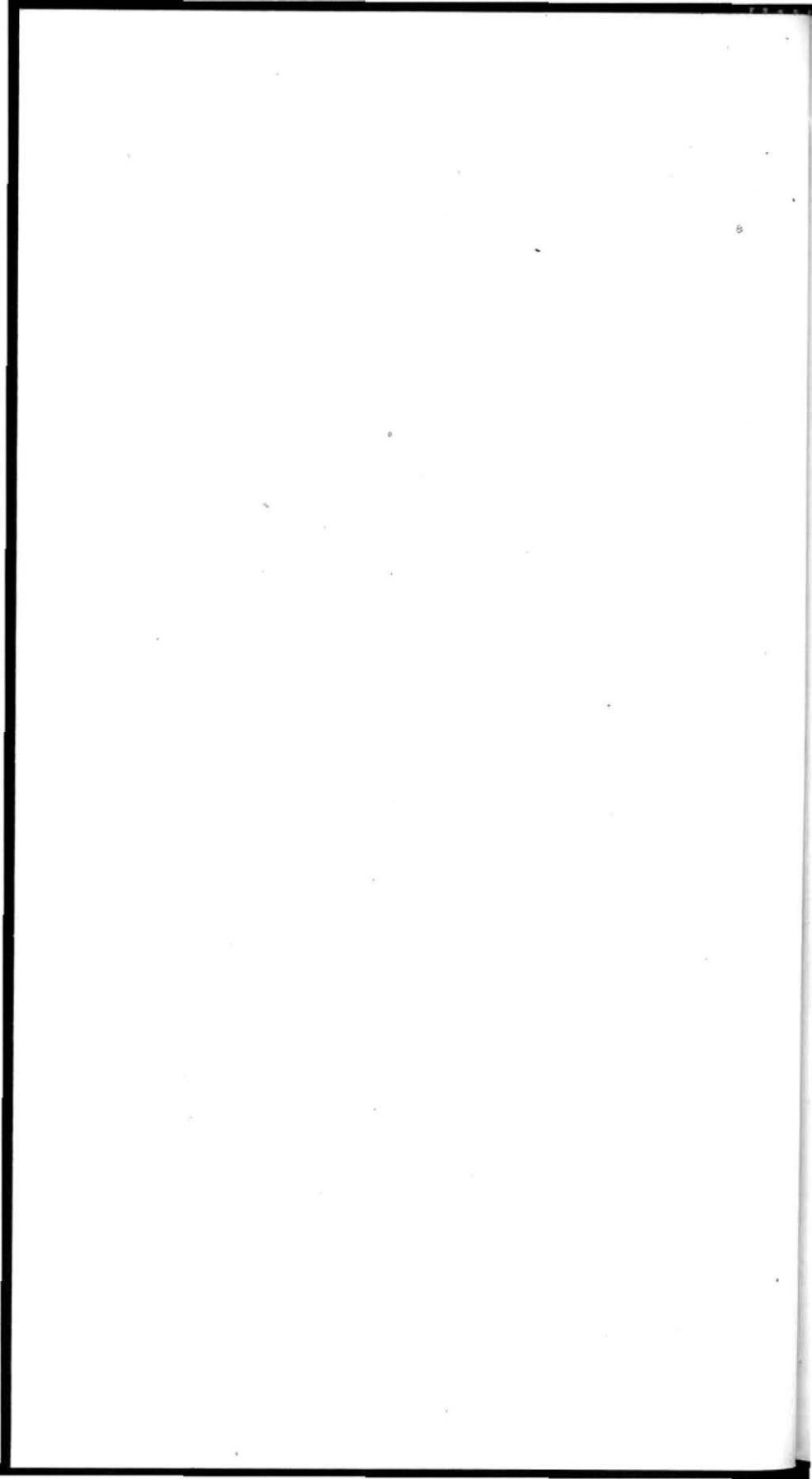
Vysvětlivky:

- prostory rozmístění vojsk a týlu vševojenských armád
- rayony leteckých technických divízi
- prostory (rayony) předvídané pro operaci

- stálé potrubí PH
- potrubí PH o jedné lince
- potrubí PH o dvou linkách
- vojenské aut. silnice

součinnost na stupni vševojenská armáda - let. tech. divíze

OPERAČNÍ A BOJOVÁ PŘÍPRAVA

ZKUŠENOSTI O NOVÉ FORMĚ ŘÍZENÍ CVIČENÍ

Major Ladislav Jaček

Úvod

V šestém čísle minulého ročníku Vojenské mysli byl uveřejněn článek zabývající se některými otázkami přípravy a řízení dvoustupňových dvoustranných cvičení, která nejsou prováděna podle předem připraveného plánu provedení, nýbrž usměrňována podle skutečných rozhodnutí velitelů obou stran.

O obsahu článku se diskutovalo na těch pracovištích, kde se zpracovávají cvičení podobného druhu, a někteří soudruzi se snažili dokazovat, že bez »Plánu provedení cvičení« zpracovaného textově i graficky na mapě, bez předem připravené dokumentace pro řízení celého cvičení a bez poměrně dlouhého nácviku rozhodčích nemůže mít cvičení úspěch.

Vzhledem k tomu, že jsme získali již první zkušenosti z provádění cvičení tohoto druhu, domnívám se, že bude účelné vyměnit si zkušenosti o způsobu přípravy a organizaci řízení těchto cvičení. Je zřejmé, že štáby přistoupily k těmto úkolům různě, a proto jen vzájemnou výměnou poznatků můžeme dojít k nejsprávnějším zásadám. Jsem toho názoru, že by tyto zásady měly pak být shrnuty do služební pomůcky nebo do sborníku, aby bylo ušetřeno dumání a práce těm, kteří teprve přijdou do funkcí, z nichž jim bude vyplývat povinnost cvičení připravovat nebo spolupracovat na jeho přípravě.

Cvičení mohou být různého rozsahu, stupně a formy. Je nasnadě, že tyto podmínky mají vliv na ráz přípravy a provedení cvičení. Zkušenosti, o nichž budu hovořit, týkají se dvoustranného dvoustupňového divisního velitelsko-štábního cvičení v terénu s pojítky.

1. Příprava materiálu

Především k přípravě materiálu pro cvičení, jehož thematem byl pochod, střetný boj, pronásledování a přechod řeky z chodu. Zpracovatelská skupina vypracovala zámysl a náměty pro obě strany podle dosud platných zásad a zvyklostí. Předpokládaný průběh cvičení byl zpracován písemně poměrně velmi stručně s uvedením zámyslu cvičení, učebních cílů obou stran v jednotlivých obdobích a s pravděpodobným vývojem situace zhruba po šesti hodinách. Na mapě byl zpracován jen v jediném výtisku pro potřebu zpracovatelské skupiny, aby graficky bylo ověřeno splnění učebních cílů a ověřeny časové normy. Postup zpracování byl takový, že se nejdříve průběh řešil na mapě a na základě toho byl vypracován písemný záznam průběhu cvičení.

Dále byly vypracovány bojové rozkazy velitelů obou armád cvičícím divisím, příslušná bojová nařízení a směrnice odborných náčelníků armády. Všechny tyto dokumenty se týkaly jen prvního dne boje a byly určeny k vydávání se zahájením cvičení.

Pro ředitelství cvičení a rozhodčí službu pak byly připraveny směrnice obsahující pokyny organizačního rázu, plán nácviku rozhodčích a systém spojení ředitelství cvičení a rozhodčích.

Vzhledem k tomu, že v první fázi cvičení šlo o pochod s předvídáním střetného boje, bylo učebním cílem zdokonalit velitele a štáby v organizaci tohoto pochodu a vzhledem k tomu, že volbu pochodové sestavy divise určuje přesně velitel divise a právě sestava divise má vliv na příští střetný boj a v našem případě má podstatný vliv na nácvik rozhodčích, byly náměty se základními nařízeními velitele armády vydány cvičícím divisím osm dní před zahájením cvičení s tím, aby do čtyř dnů předložili velitelé svá grafická řešení a plány bojového zabezpečení.

Tento způsob sice fakticky prodloužil dobu cvičení pro zařazené štáby, na druhé straně však byl nesmírným přínosem k tomu, že štáby divisi skutečně dopodrobna promysly všechna nutná opatření v této fázi boje, opravdu zdokonalily plánování a ředitelství cvičení bylo před samým zahájením nácviku rozhodčích jasné základní řešení, mohlo na jeho podkladě zahájit nácvik a připravit takové zásahy »nepřítele« a opatření nadřízených velitelů armád, aby střetný boj byl vyhrán ve zvoleném terénu a byly splněny učební cíle stran tohoto období.

V konkrétním případě by podle rozhodnutí velitelů stran a jejich uskutečněním na bojišti vůbec nedošlo ke střetnutí, nýbrž ke spěšnému zaujetí obrany jednou stranou a útoku s krátkou přípravou stranou druhou.

Další výhodou poměrně brzkého vydání materiálu cvičícím je skutečnost, že se velitelé a štáby dokonale vžili do situace.

Nesporným nedostatkem je, že štáb byl zatížen cvičením mnohem delší dobu, než předpokládal výcvikový plán, a že nebyl nucen své první plány a rozhodnutí zpracovávat pod tlakem času.

Tento tlak času se však projevil s mnohonásobným zvýšením v samém průběhu cvičení, a proto výhody v tomto případě převažují nedostatky.

Ředitelství cvičení a rozhodčí službě byl vydán kromě námětu a směrnice pro rozhodčí jen písemný předpokládaný průběh cvičení a čisté, situací nepotřesené mapy prostoru cvičení (v měřítku 1 : 50 000). Tyto mapy pro většinu rozhodčích bylo třeba vydat ve dvou soupravách, z nichž jedné bylo použito při nácviku rozhodčích, druhé při samém cvičení.

2. Organizace ředitelství cvičení a rozhodčí služby a jejich příprava

Aparát ředitelství cvičení a rozhodčí služby musí být organizován tak, aby byl schopen řídit cvičení podle stanoveného zámyslu a učebních cílů, aby bylo zaručeno informování hlavního řídicího o rozhodování velitelů obou stran, aby mohla být poskytována kontrola a pomoc cvičícím, a konečně, aby byly získány dostatečné podklady k provedení rozboru cvičení.

V našem případě byly vytvořeny u ředitelství cvičení čtyři skupiny, a to operační, kontrolní, skupina rozboru a pomocné složky. Početní obsazení a vybavení dopravními prostředky je uvedeno v příloze 1.

Operační skupina složená z důstojníků operačního oddělení, z oddělení průzkumu a z důstojníků druhů vojsk a služeb, byla rozdělena na podskupiny centrální, modrou a červenou. Úkolem modré a červené podskupiny bylo udržet spojení s veliteli příslušné strany a s rozhodčími u nich zařazenými.

V centrální skupině, kde byli náčelníci hlavních složek ředitelství cvičení a kde po většinu doby dlel hlavní řídící nebo náčelník štábu ředitelství cvičení, byla srovnána rozhodnutí obou stran a na základě zhodnocení situace, poměru sil a časových možností byl stanoven vývoj další situace, který schválil hlavní řídící nebo v jeho zastoupení náčelník štábu.

Kontrolní skupina zahrnovala náčelníky nebo důstojníky jednotlivých druhů vojsk, kteří vyjížděli ke cvičicím štábům s úkolem kontrolovat pronikání, pochopení a provádění vydaných nařízení a s úkolem poskytnout na místě pomoc příslušným velitelům. Nedostatkem organizace této skupiny bylo, že do ní nebyli zařazeni odpovědní důstojníci operačního oddělení a oddělení průzkumu, takže kontrola vševojskových nařízení závisela jen na rozhodcích a nebyla v pravém slova smyslu prováděna »nadřazeným« orgánem, který byl nejlépe informován o průběhu boje v celku.

Skupina rozboru připravila organizačně provedení rozboru a v průběhu cvičení sbírala podklady pro obsahovou část rozboru, zhodnocující průběh cvičení a činnost velitelů a štábů. Je výhodné, aby jeden důstojník této skupiny byl trvale pověřen organizační stránkou spojenou s činností ředitelství cvičení, a nejlépe, aby to byl důstojník, který již v přípravě cvičení měl věci organizačního rázu na starosti.

Nezávisle na této skupině pracovala studijní skupina, jejímž úkolem bylo zpracovat dílčí otázku stanovenou hlavním řídícím.

Pomocné složky zahrnovaly správce štábu a jemu podřízené pomocné jednotky, administrativně hospodářské oddělení, kancelář štábu, výdejn map a likvidační komisi. Zkušenost ukázala, že v průběhu přípravy cvičení a v době jeho provedení postačí jedna písárka pro celý tento štáb, poslední noc při zpracování rozboru pak je třeba asi čtyř písárek. Počet kresličů závisí na počtu schémat pro rozbor. V našem případě na zhotovení pěti schémat pracovali tři kreslič.

Rozhodčí služba byla organizována tak, že na každé straně byl stanoven hlavní rozhodčí strany, který byl zároveň rozhodčím u velitele divise. U velitelství divise pak byl jeden rozhodčí u štábu a jeden u týlu. U střeleckých, mechanisovaných, tankových a dělostřeleckých pluků byl jeden rozhodčí u velitele, dva pomocníci jako koncoví rozhodčí a jeden rozhodčí pro týl. U každého velitele ostatních divisních útvarů a u velitelů posilových prostředků byl jeden rozhodčí. Dopravní prostředky byly rozděleny tak, že osobní terénní auta měli rozhodčí u velitelství divise (3) a rozhodčí u velitelů střeleckých, mechanisovaných, tankových a dělostřeleckých pluků.

Sám průběh cvičení ukázal, že tento minimální počet rozhodčích sice stačí na zvládnutí cvičení, nezaručuje však dobré procvičení odborných

funkcionářů divise. Proto je výhodné — jsou-li k tomu kádrové podmínky — obsadit ve štábu divise i funkce rozhodčích u operačního oddělení, velitele dělostřelectva, náčelníka dělostřeleckého vyzbrojování, zástupce pro technické věci, ženijního náčelníka a náčelníka spojení. Rovněž rozhodčí u týlu může mít pomocníka.

S důstojníkem šifrantem vzrůstá tak počet rozhodčích u velitelství divise na 11 osob (bez pomocného personálu — řidičů), což je poměrně velmi mnoho, a závisí tedy skutečně jen na možnostech ředitelství cvičení, zda je schopno všechny tyto funkce rozhodčími obsadit. Prakticky příklad dokázal, že i čtyři rozhodčí u velitelství divise postačí.

Cvičení bylo dvoudenní, při němž se vycházelo již z dynamiky boje, bez přípravného období. Nácvik rozhodčích byl plánován na čtyři dny bez předchozího studia materiálu, který byl rozhodčím vydán teprve se zahájením nácviku. První den byl věnován seznámení se zámyslem cvičení a s jeho předpokládaným průběhem. Rozhodčí byli seznámeni se základními rysy rozhodnutí velitelů obou stran. Po pokynech týkajících se spojení, utajení velení a organizační stránky ve zbytku dne rozhodčí samostatně studovali vydaný materiál.

Další den byl proveden nácvik na mapách v učebnách tím způsobem, že každá strana byla umístěna v jedné místnosti, v dalších místnostech pak bylo ředitelství cvičení. Skupiny byly spojeny radiovými stanicemi a telefonicky.

Během tohoto dne bylo probráno celé cvičení tak že se rozhodčí u velitelů pluků a velitelů divisí rozhodovali ve funkci těchto velitelů a ředitelství cvičení podle těchto rozhodnutí upravovalo vývoj další situace. Nácvik byl proti vlastnímu cvičení ztížen tím, že pojítka sloužila jako síť bojová a zároveň jako síť ředitelství cvičení, takže ačkoli provoz na nich byl nepřetržitý, přesto všechny zprávy a hlášení nemohly být dodány.

Okamžitě po ukončení tohoto zaměstnání bylo provedeno jeho vyhodnocení za přítomnosti všech rozhodčích a podle získaných zkušeností vydány pokyny pro nácvik v terénu. Na základě předaných zpráv byla šestým oddělením za spolupráce všech složek ředitelství cvičení zpracována tabulka signálů, zahrnující celé věty a situace konkrétně v daném terénu tak, aby bylo zrychleno předání zpráv. K večeru druhého dne nácviku byl proveden přesun ředitelství cvičení a rozhodčích do prostoru cvičení.

Třetí a čtvrtý den nácviku byl věnován práci v terénu, a to tak, že dopoledne pracovaly současně obě strany za řízení ředitelstvím cvičení a prakticky znovu rozehrály cvičení, tentokrát podle jiné varianty základního řešení velitele divise, a byla přezkoušena pojítka na takové vzdálenosti, které budou při samém cvičení. Rozhodčí zaujímali předpokládaná velitelsko-pozorovací stanoviště, skupina ředitelství cvičení se postupně přesunovala na zvolená místa.

Odpoledne těchto obou posledních dní nácviku byla věnována samostatně přípravě hlavních rozhodčích obou stran, kteří se svými podřízenými rozhodčími prošli stanovené úseky terénu, rozhrávali detailně situace s důrazem na přípravu koncových rozhodčích.

Večer čtvrtého dne se přesunuli rozhodčí k svým útvarům a svazkům,

jejichž štáby mezitím zaujaly svá výchozí postavení podle námětové situace.

Nedostatkem tohoto způsobu nácviku ředitelství cvičení a rozhodčích je, že nebyli zvlášť instruováni rozhodčí druhů vojsk a služeb příslušnými odbornými náčelníky ředitelství cvičení. Není k tomu třeba vyhrazovat snad další den nácviku, ale je nezbytně nutné vyhradit pro toto zaměstnání 2 až 3 hodiny, aby odborní rozhodčí mohli být upozorněni na nejdůležitější momenty cvičení, na způsob jejich řešení a na učební cíle podle odbornosti. Průběh cvičení právě ukázal, že nebylo těmito rozhodčími jednotně chápáno provedení cvičení po odbornosti, zejména když nebyly vydávány žádné dílčí »plány provedení« podle jednotlivých zbraní a služeb.

Výhodou provedení nácviku byla okolnost, že rozhodčí probrali cvičení prakticky dvakrát (pro zajímavost: varianty neodpovídaly přesně ani předpokládanému průběhu cvičení, jak předvíдалa zpracovatelská skupina a každá z těchto tří variant se podstatně lišila od skutečného průběhu cvičení). Tím získali poměrně dobrou praxi k nahrávání situací a podávání hlášení. Kladem bylo i to, že nácvik byl proveden nejdříve v poměrném pohodlí na mapách, kde se rozhodčí vžili do situace, a potom v terénu, v němž rozhodčí mohli konkrétně fixovat situaci vojsk.

V nácviku se však nepodařilo připravit řádně koncové rozhodčí, neboť rozhodčí u velitelů divisi a pluků byli plně zaměstnáni zhodnocováním nahrávané situace a jejím řešením ve funkci zařazených velitelů. Tento nedostatek se vymstil při samém cvičení a zdá se výhodné, aby rozhodčí u velitelů pluků byli zesíleni v době nácviku o jednoho důstojníka ředitelství cvičení (na příklad ze skupiny rozboru, studijní skupiny a konečně i na vrub operační skupiny), kteří by se věnovali nácviku koncových rozhodčích, od nich přijímali zprávy a usměrňovali je k dokonalé přípravě. Na hodnotě, obsahu a názornosti zpráv koncových rozhodčích závisí přímo úměrně činnost zařazených velitelů pluků a přenáší se až na stupeň divise. Cvičení je poučné tehdy, dovedou-li koncoví rozhodčí výstižně a úplně rozebrat vzniklé situace.

3. Způsob řízení cvičení

Úspěšné řízení cvičení tohoto druhu je přímo závislé na systému spojení. Na výkonnosti a dosahu radiových a směrových pojítek závisí možnost rychlého přenesení rozhodnutí hlavního řídicího všem vykonavatelům a zejména při cvičení s vojsky bude mít tato okolnost rozhodující význam. Při velitelско-štábním cvičení mohou sice rozhodčí iniciativně rozehrávat další situaci v době, kdy zůstanou bez spojení, ale k tomu by mělo docházet jen zcela výjimečně.

Sebelépe připravené cvičení nesplní svůj účel, jestliže se na příklad nebude možno pomocí radia dohovřet.

Radiové spojení ředitelství cvičení v našem případě bylo organizováno tak, že operační skupina měla radiové směry na VPS cvičící divise (síť velitele armády), na VS divise (síť náčelníka štábu armády), na TVS divise (síť náčelníka týlu armády), a to pro každou cvičící stranu zvlášť. Hlavní rozhodčí stran měli potom v radiové síti rozhodčí u podřízených střeleckých (mechanisovaných) a tankových pluků a rozhodčího u štábu

divise. K hlavním rozhodčím obou stran byl zřízen radiový směr. Operační skupina měla k dispozici osobní radiovou stanici velitele armády (jednu pro obě strany), kterou mohla vstupovat do sítí hlavních rozhodčích obou stran.

Mimo to byla organisována radiová síť vzdušného průzkumu pro obě strany, radiová síť ženijního náčelníka, v níž byly cvičící armádní prostředky strany červené a radiový směr velitele dělostřelectva armády ke cvičící armádní dělostřelecké skupině.

Vedle radiového spojení ředitelství cvičení byly zřízeny bojové sítě, v nichž byli cvičící velitelé a štáby, a ředitelství cvičení v nich vystupovalo ve funkci nadřízené armády.

K zabezpečení spojení bylo vybudováno i nejnutnější linkové spojení, v němž byla zapojena stanoviště ředitelství cvičení a jeho operační skupiny a nejdůležitější předsunutá velitelsko-pozorovací stanoviště velitelů divísi (pro dva dny boje celkem tři stanoviště).

Konečně měla operační skupina k dispozici několik styčných důstojníků s terénními auty a dva vrtulníky.

Těmito pojítky podařilo se v podstatě zvládnout řízení cvičení a operační skupina ředitelství cvičení měla v celém průběhu zaměstnání přehled o rozhodování velitelů a dokázala přenést rozhodnutí hlavního řídícího o dalším průběhu boje k rozhodčím.

Systém řízení cvičení spočíval v podstatě na těchto zásadách: Operační skupina ředitelství cvičení zaujala velitelsko-pozorovací stanoviště v prostoru cvičení, místo bylo vybráno tak, aby od obou cvičících stran bylo poměrně stejně vzdáleno. V průběhu cvičení byly provedeny dva přesuny tak, aby uvedená zásada byla dodržena.

Tento způsob umožnil využít radiových pojítek a těsnější osobní styk. Na velitelském stanovišti ředitelství cvičení, které bylo v kasárnách, zůstala jen skupina pomocných složek, nevyplyvala-li některým funkcionářům povinnost zabezpečovat VPS (správce štábu, náčelník proviantního zásobování, velitel automobilní roty). Celá tíha řízení cvičení byla tedy na VPS, zatím co VS ředitelství cvičení prakticky nebylo obsazeno (radiové stanice štábu armády byly umístěny na VPS).

Velitelsko-pozorovací stanoviště se skládalo ze tří stanů těsně u sebe postavených. V prostředním byla umístěna centrální podskupina a po stranách směrové podskupiny ke straně červené a modré.

Mimo to bylo na VPS vyhrazeno místo pro parkoviště aut (štábní auta sloužila prakticky jako odpočívárny), přístávací plocha pro vrtulníky a místo pro kuchyni a jídelnu.

Náčelníci podskupin pro cvičící strany shromáždili hlášení své strany (od cvičícího i od rozhodčího) a po zhodnocení rozhodnutí velitelů divísi podali v centrální podskupině hlášení náčelníkovi štábu ředitelství cvičení. Na mapu byla zakreslena situace a rozhodnutí obou velitelů.

Situace a rozhodnutí byla důkladně zvážena a vzhledem ke vzniklému poměru sil, k časovým možnostem a k účelnosti rozhodnutí byla stanovena situace dalšího průběhu cvičení. Představitelé druhů vojsk k této situaci usměrnili činnost armádních prostředků a záloh.

Náčelníci směrových skupin překreslili potom další situaci, která byla schválena hlavním řídícím, a se svými pomocníky ji dodali hlavním rozhodčím stran.

Ti potom nařídili rozhodčím u velitelů pluků, jakým způsobem pokračovat v nahrávání situací, a podle jejich pokynů pracovali koncoví rozhodčí.

Nyní se po velitelské síti měla situace vrátit zpět ve formě bojových hlášení až k operační skupině ředitelství cvičení, a to s příslušnými rozhodnutími velitelů. Postup práce se měl potom cyklicky opakovat.

Úkolem operační skupiny bylo i zabezpečit proniknutí účinků opatření plánovaných jednou stranou ke straně druhé. Na příklad velitel strany červené se rozhodl napadnout přiděleným letectvem zjištěný proud tanků modrého. Straně modré musela být proto nahrána situace přiletu letounů červených a provedené bombardování a jeho účinky. Podobným způsobem byly nahrávány i ostatní zásahy.

Princip tohoto způsobu řízení byl zachován po celou dobu a v podstatě se osvědčil.

Ukázalo se, že jednotlivé další situace mohou být štábem ředitelství cvičení upřesňovány s předstihem dalších čtyř až pěti hodin. Častěji vydávané situace nemohou až ke koncovým rozhodčím proniknout a způsobují potíže zejména hlavním rozhodčím stran, kteří nestačí zpracovat jednu situaci a již dostávají od ředitelství cvičení další.

Největším problémem bylo předání situace na stupni hlavní rozhodčí strany — koncový rozhodčí. Nakonec byl nejspěšněji řešen tak, že rozhodčí u velitelů pluků vyslali jednoho koncového rozhodčího k hlavnímu rozhodčímu strany, kde dostali ústní pokyny pro další vývoj boje a přímo do mapy si zakreslili další situaci. Bylo-li třeba tuto situaci detailisovat a postupně vyhrávat, záleželo na rozhodčím u velitele pluku, aby v duchu zámyslu hlavního řídícího tyto dílčí situace upřesňoval.

Ukázalo se, že systém styčných důstojníků je na kratší vzdálenost účinnější než radiové spojení. Než hlavní rozhodčí strany zakódoval a předal rozkaz čtyřem podřízeným rozhodčím a ti jej vyluštili a zakreslili, vrátil se styčný důstojník nejen s přesně zakreslenou mapou, ale i s bezpečným pochopením další situace, což stručný pokyn radiem nezaručí.

Pomůcky utajení velení je třeba upravit tak, aby byly konkretisovány pro dané cvičení a umožnily co nejrychlejší předání zpráv a rozkazů. Pro každé cvičení je proto třeba vypracovat zvláštní tabulku signálů. Zkušenosti potvrzují, že by možnost hovořit pojitky otevřeně při použití šifrovacího stroje vyřešila nejen jeden problém spojený s řízením cvičení.

Povětrnostní podmínky (stálá nízká mlha) znemožnily intenzivnější využití vrtulníků, takže nebylo téměř vyzkoušeno jejich uplatnění. Jestliže budou určeny tvrdší normy upravující, kdy vrtulník může vzlétnout, a bude-li výcvik osádek zaměřen i k létání a přistávání za ztížených podmínek, mohou se tyto výtečné prostředky daleko více uplatnit.

Průběh cvičení ukázal zcela jednoznačně, že je bezvýznamné zpracovávat několik variant předpokládaného průběhu, neboť živá situace a cvičící velitelé a štáby si vynutí reagování na své rozhodování podle konkrétní situace a ne podle připravených šablon. Při uvedeném cvičení došlo dokonce v průběhu dne i k dílčímu pozměnění zámyslu cvičení, kdy na jednu stranu byla přisunuta další čerstvá divise, jejíž zásah měl

potom vliv na celý výsledek boje. Hlavní řídící cvičení použil tohoto prostředku k tomu, aby veliteli druhé strany prakticky ukázal, co znamená pomalé rozhodování, neproniknutí rozhodnutí k vojskům, neprovádění součinnosti, nedostatečná organizace práce štábu a následující zpomalení tempa operace.

Podle zámyslu cvičení musela ve střetném boji zvítězit strana červená, aby mohly být splněny učební cíle dalšího období cvičení. Konkrétní situace a rozhodnutí velitelů byly však takové, že by ve střetném boji měl »úspěch« modrý. Ředitelství cvičení, i když iniciativu modrého vyjádřilo jeho místním úspěchem, pomohlo si k další situaci postupem sousedů, kteří přinutili modrého, aby pod hrozbou obklíčení provedl odchod na další výhodnou čáru v hloubce obrany. V duchu zámyslu cvičení bude třeba mnohokrát použít podobných řešení, ovšem je bezpodmínečně nutné tuto skutečnost zdůraznit v rozboru, aby cvičícím velitelům a štábům bylo jasné, kdo ze soupeřů by zvítězil.

Je-li pro divisní cvičení stanoveno širší tema zahrnující různé fáze bojové činnosti, je nutné uplatnit vliv na průběh cvičení tak, aby učební cíle byly splněny. V konkrétním případě jedna strana měla po střetném boji cvičit pronásledování a přechod řeky, druhá strana pak odchod a spěšné zaujetí obrany. Tato činnost je ovšem závislá i na celé operační situaci, z které vychází zámysl. Proto se domnívám, že je správné, aby úspěch byl dán straně, která je předvídána k pronásledování a násilnému přechodu řeky z chodu, i když vlastní střetný boj prohraje. K tomu má ředitelství cvičení podmínky. Jiná situace bude ovšem tehdy, má-li být procvičen jen střetný boj. Potom přechod do pronásledování, jímž cvičení končí, může být povolen té straně, která skutečně zvítězila.

Nařízení na druhý den boje bylo zpracováno operační skupinou přímo na VPS podle konkrétní situace. Ukázalo se tak, že předem připravených rozhodnutí velitele armády na další dny boje nelze prakticky použít.

Vyskytuje se i tento názor:

»Bude-li pro obě strany stanoveno stejné tema, a to pochod, střetný boj, pronásledování a přechod řeky z chodu, je nutno i učební cíle stanovit pro obě strany stejné, a to nejen pro pronásledování a přechod řeky z chodu, ale i pro odchod a spěšné zaujetí obrany, i když toto tematem ani pro jednu stranu určeno není. Zámysl a plán provedení cvičení nutno potom rozpracovat tak, aby dával oběma stranám stejnou možnost ve střetném boji zvítězit. Určité obtíže budou sice při volbě terénu, avšak i to lze při velitelsko-štábních cvičeních splnit. Úspěch ve střetném boji je dán potom v průběhu cvičení řídícím cvičení té straně, která se lépe a rychleji rozhodla a druhá strana je přinucena provádět odchod a spěšné zaujetí obrany bez násilného vytváření nové situace, na příklad u sousedů. Takový způsob řízení cvičení umožní potom splnit jeden z nejdůležitějších cílů dvoustranných cvičení — řídit cvičení podle skutečného rozhodování velitelů.«

Domnívám se však, že při nové formě řízení cvičení je nutno předem stanovit a pevně dodržet učební cíle. V případě, že oběma stranám stanovíme cíl naučit nebo zdokonalit se v pronásledování a přechodu řeky, je předem jasné, že jedna ze stran úkoly nesplní. Mimo to celková

stavba zámyslu cvičení musí být podřízena těmto cílům. Proto jsem přesvědčen, že již předem jedné ze stran stanovíme jako učební cíl účinný ráz boje, zatím co druhá strana bude cvičit boj obranného charakteru.

Cvičení znovu ukázalo, že je u nás opomíjena povinnost hlášení nadřízenému štábu, a nebýt sítě rozhodčích a styčných důstojníků ředitelství cvičení, nebyla by se operační skupina vůbec dověděla o rozhodnutí velitelů. V tomto smyslu bude třeba daleko více zintenzivnit štábní výcvik a tvrdým způsobem se dožadovat plnění povinností k staršímu náčelníkovi.

Domnívám se, že nedostatkem spojovací sítě bylo to, že operační skupina neměla přímé spojení s rozhodčími u velitelů pluků a že jim nemohla vydávat v určitých případech (pluk jako předsunutý odřad) pokyny přímo a odposlouchávat rozhodnutí velitelů pluků. Cvičení bylo tak řízeno jen podle rozhodnutí velitelů divisí, zatím co druhý a poslední stupeň málo uplatňoval vliv na další vývoj boje. Jediná stanice, kterou mohla operační skupina vstupovat do sítě rozhodčích obou stran, k tomuto úkolu nestačí.

Cvičení potvrdilo, že se v době přípravy musí rozhodčí podrobně seznámit se všemi pomůckami utajení velení a v samém průběhu musí dbát na bezvadné a přesné jejich používání. Odpovědné kódování zpráv přispívá k hladké práci všech zařazených.

Ukázalo se, že cvičení lze úspěšně zvládnout jen tehdy, je-li rozhodčí služba obsazena zkušenými důstojníky. Zejména tento způsob řízení bezpodmínečně vyžaduje iniciativních důstojníků, kteří dovedou pracovat rychle a s přehledem a na základě krátkých pokynů umějí pochopit zámysl staršího náčelníka a realizovat jej.

Nejzkušenější důstojníky velitelství, které připravuje a řídí cvičení, je třeba určit do ředitelství cvičení a na funkce hlavních rozhodčích. Zpravidla se však nedostává již na rozhodčí u velitelů pluků a na koncové rozhodčí. Od vojsk nelze za nynějších podmínek vzhledem k množství cvičení odvelovat zkušené velitele; školy a akademie mají plánováno v průběhu roku jen poměrně málo důstojníků k účasti při cvičeních.

Nabízí se proto myšlenka tohoto řešení: Provést cvičení se dvěma divisemi a rozhodčí službu obsadit generály a důstojníky dalších dvou divisí, a to odpovídajícími funkcionáři.

S divisemi, které obsadí funkce v rozhodčí službě již v tomto výcvikovém období, cvičení neprovádět, neboť při tomto systému nácvičku a řízení se prakticky procvičí i rozhodčí. Tato myšlenka má výhodu v tom, že by byli získáni kvalitní rozhodčí, čímž by stoupla úroveň cvičení a byla by splněna i podmínka ušetření prostředků. Další výhoda je možnost předem plánovat rozhodčí službu, jejíž obsazení činí zpravidla velké potíže a znamená vždy narušení úkolů a plánů zařazených důstojníků. Nedostatek je v tom, že by divise obsazující rozhodčí službu samy neprovedly divisní cvičení. Snad stojí tato myšlenka za úvahu, neboť jde v podstatě o zvýšení kvality na újmu kvantity.

V závěru této stati je nutno zdůraznit, že dvoustranná cvičení lze řídit podle skutečných rozhodnutí zařazených velitelů, že tento způsob je daleko poučnější pro všechny účastníky a že nyní záleží jen na zdokonalování systému přípravy a jeho provádění.

4. Příprava rozboru

Rozbor je nedílná část cvičení, která musí být připravena tak, aby cvičicím dala celkový obraz o cvičení a zhodnotila poučným způsobem jejich činnost. Stává se však pohříchu dosti často, že se planým teoretizováním utlumuje pozornost účastníků rozboru a očekávaného výsledku není dosaženo.

Podle dosavadních zkušeností nejlépe vyhovuje tato osnova rozboru: krátký úvod o mezinárodně politické situaci se zaměřením na současnou vojenskopolitickou situaci; zámysl cvičení; zhodnocení průběhu cvičení, v němž se podle časové posloupnosti zhodnotí hlavní období cvičení a správnost i nedostatky v řešení velitelů a činnosti štábů — v této části se zhodnocuje i zpracovaná dokumentace; závěr a vytyčení úkolů a konečně na závěr osobní zhodnocení za přítomnosti jen hodnocených důstojníků a generálů a jejich starších náčelníků s vyloučením přítomnosti podřízených. Je-li nutné zdůraznit teoretické zásady, je možno je ve zkratce zahrnout do zhodnocení průběhu cvičení tak, aby podepřely hodnocení hlavního řídicího.

Vševojskový rozbor při podobném cvičení je možno provést při dané osnově za dvě hodiny, na rozborů náčelníků druhů vojsk a služeb postačí 30 až 50 minut.

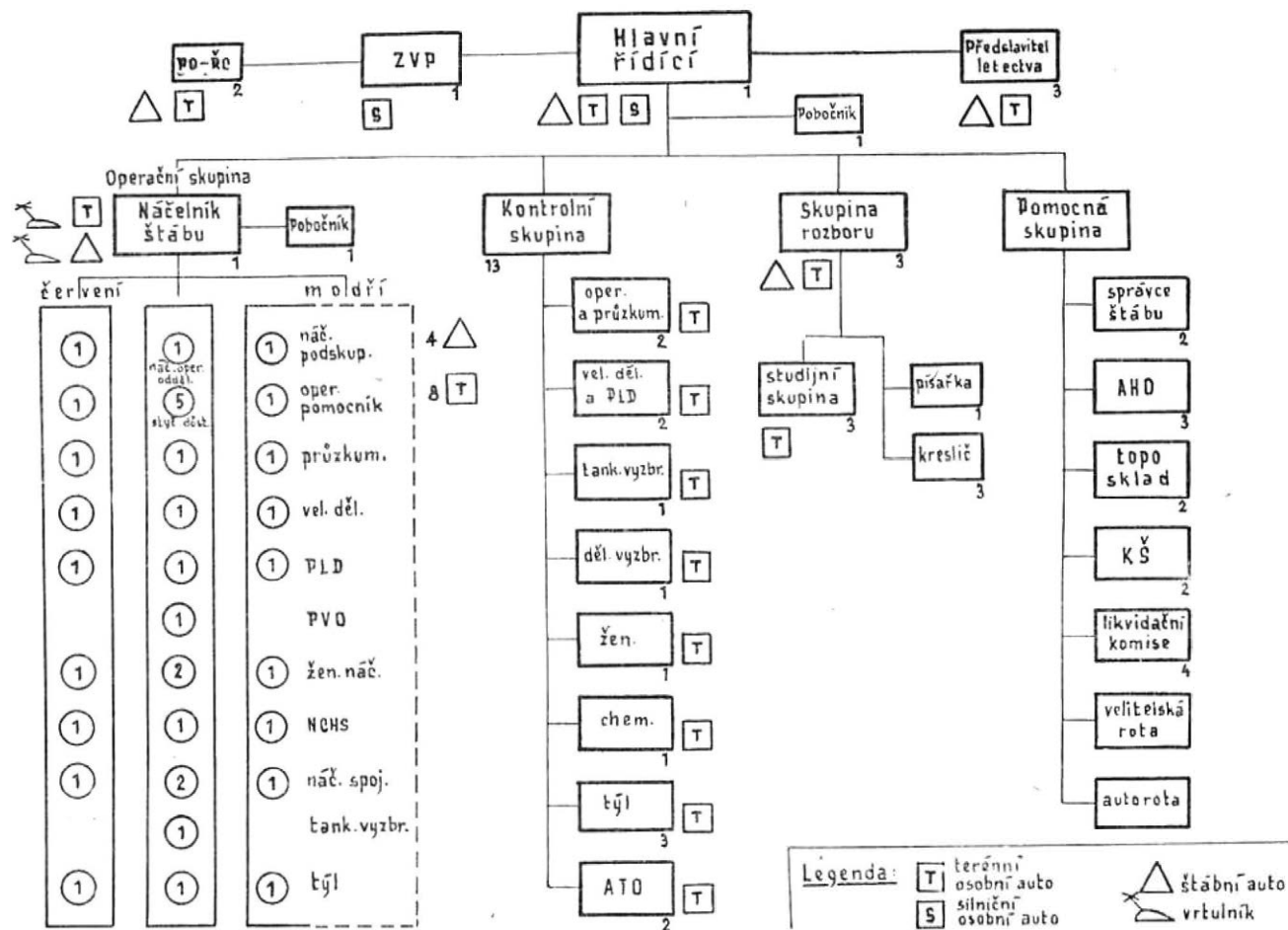
Na přípravu vševojskového rozboru postačí dva důstojníci, kteří jsou dokonale zasvěceni do zámyslu a předpokládaného průběhu cvičení a kteří po dobu provádění cvičení nemusí plnit žádné jiné funkce kromě přípravy rozboru. Jeden z nich musí být bezpodmínečně po celou dobu u operační skupiny ředitelství cvičení, druhý plní úkoly podle potřeby a je nejvýhodnější, vyjíždí-li ke cvičicím stranám, kde v rozhodujících okamžicích přímo sbírá podklady pro rozbor od rozhodčích. Zkušenosti jsou dosud takové, že rozhodčí mohou přispět dobrým příspěvkem do části osobního zhodnocení, avšak zpravidla jejich písemná hlášení o průběhu cvičení jsou pro rozbor takřka nepoužitelná. Jednotná koncepce a styl rozboru vyžaduje osobní styk důstojníků skupiny rozboru s rozhodčími.

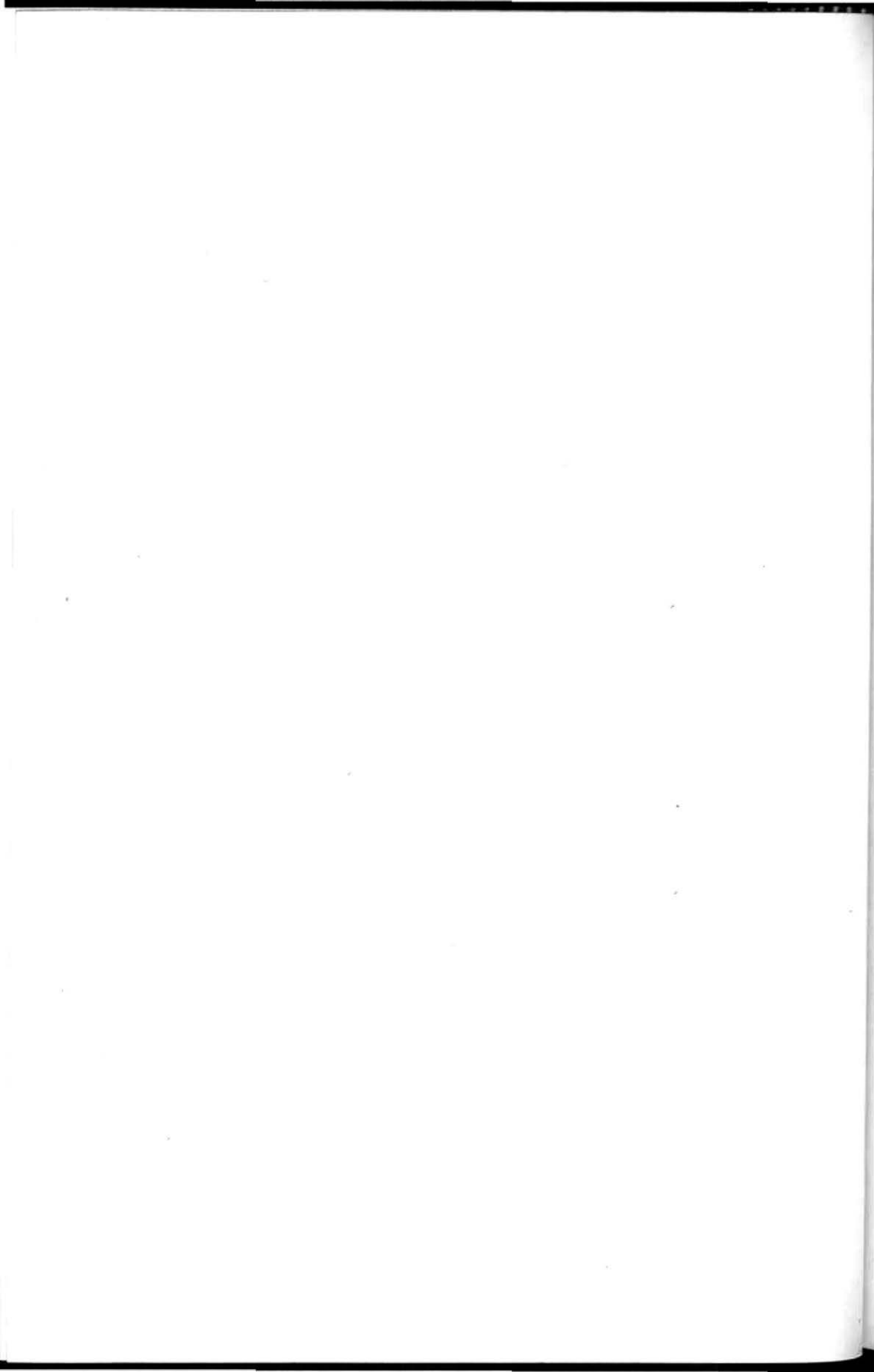
Závěr

Zkušenosti z přípravy a řízení uvedeného cvičení lze tedy shrnout do několika zásad:

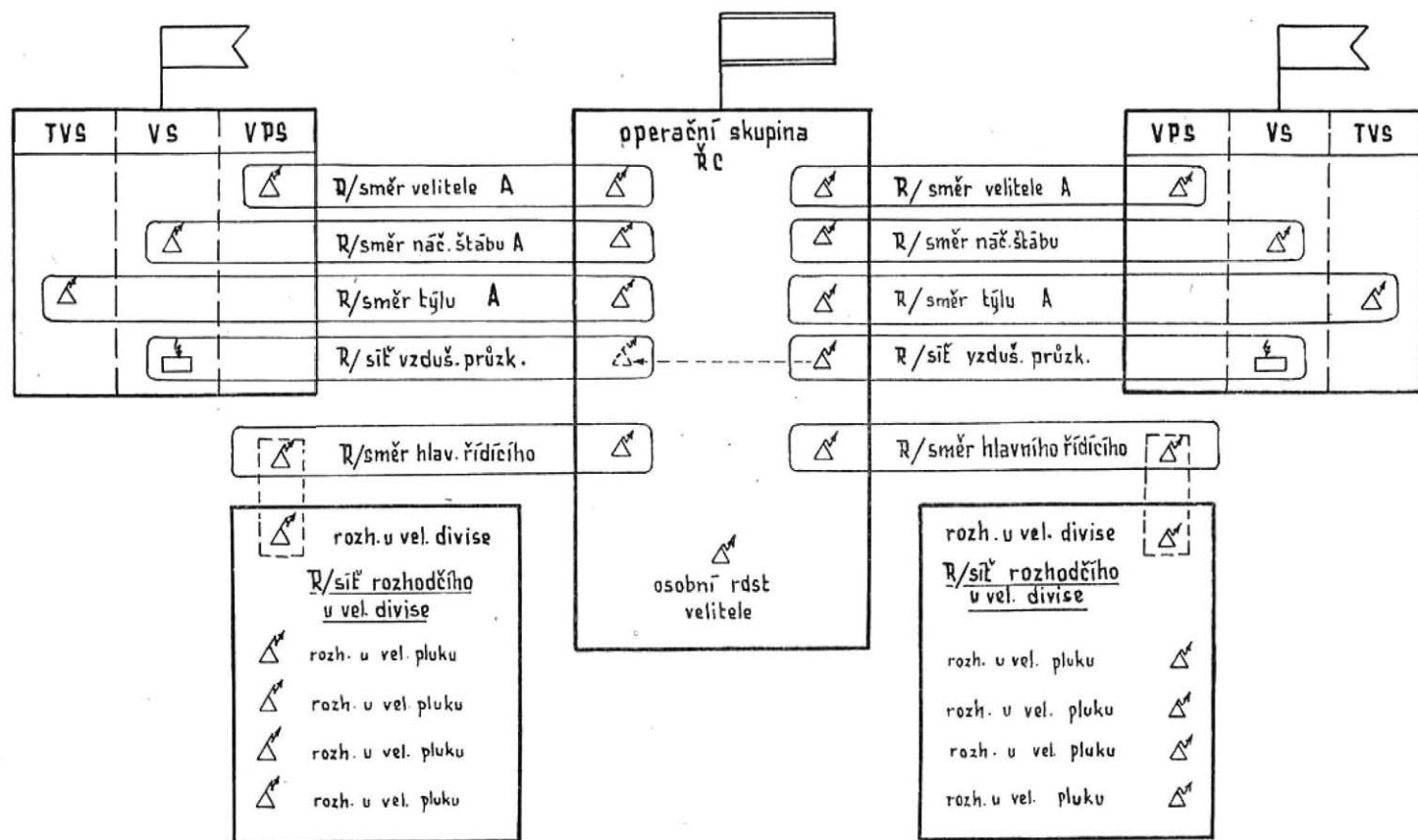
- připravit jeden předpokládaný průběh cvičení a nepřipravovat předem další varianty,
- nepřipravovat předem nařízení na další dny boje,
- rozhodčím vydat jen stručný písemný předpokládaný průběh suveréním zámyslu a učebních cílů podle období cvičení,
- počet rozhodčích řídit zásadou maximální úspornosti,
- nácvik rozhodčích provést nejdříve na mapách a poté v terénu při čemž rozhodčí zařadit na funkční místa cvičicích,
- v ředitelství cvičení pro přímé řízení vytvořit operační skupinu a umístit ji na VPS mezi cvičícími štáby,

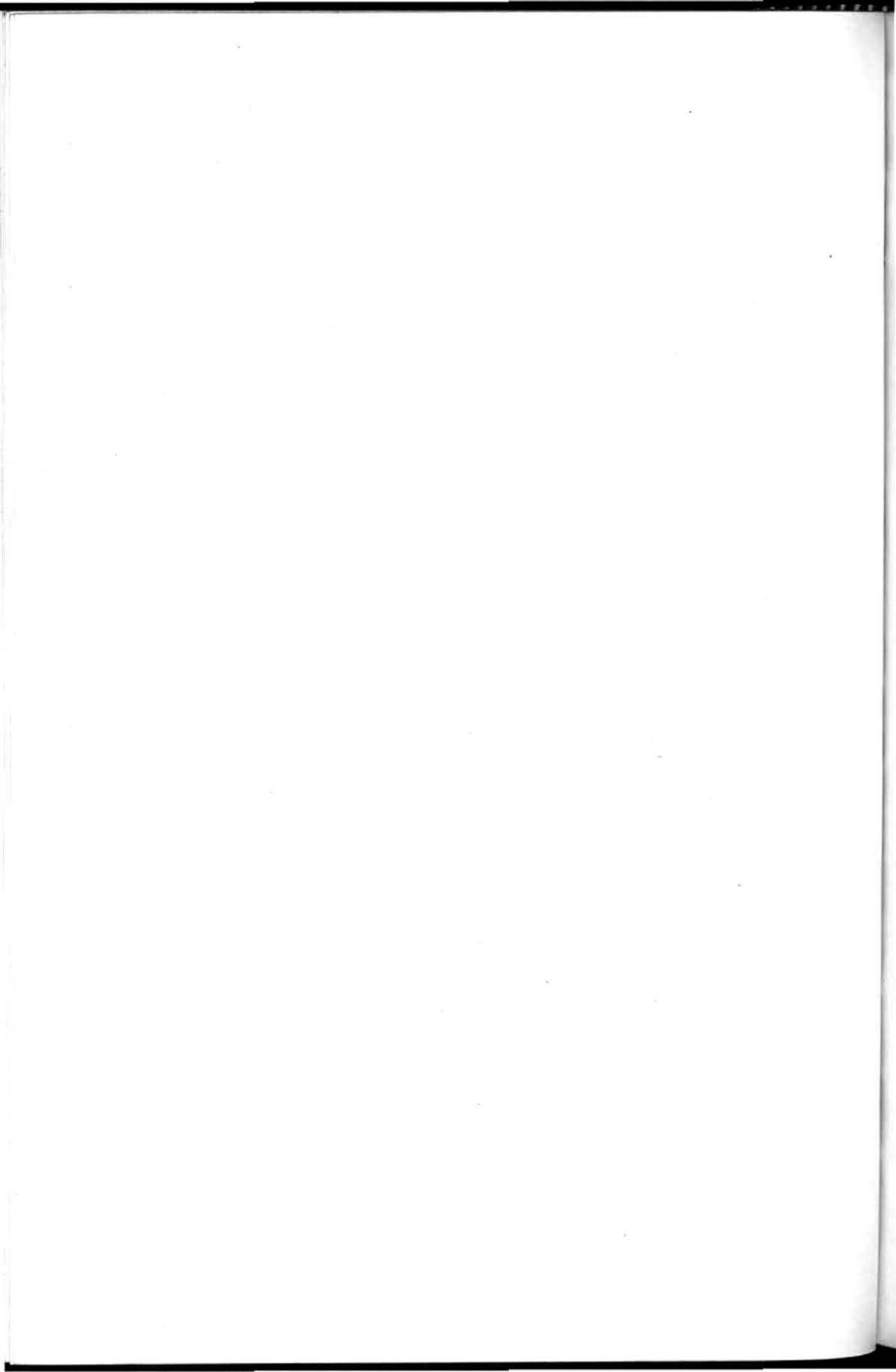
Příloha 1. Schéma ředitelství cvičení

Příloha 2. Schéma radiového spojení ŘC

— důraz položit na zabezpečení hlavního i záložního spojení tak, aby hlavní řídící měl možnost mít vliv na všechny rozhodčí a cvičící,

— zabezpečit kvalitní obsazení funkcí rozhodčích a větší požadavky klást na úroveň koncových rozhodčích.

Další otázkou je věcně bolavý problém spojení a utajení velení, které volají po zásadním řešení.

Domnívám se, že těchto několik zkušeností z praktické práce pomůže při výměně zkušeností, pomůže ke zdokonalení přípravy a řízení cvičení a tím i k zvýšení úrovně operačně taktické přípravy.

K OTÁZCE ZÍSKÁVÁNÍ POZNATKŮ ZE CVIČENÍ A JEJICH DŮSLEDNĚJŠÍHO VYUŽÍVÁNÍ

Plukovník Vojtěch Černý

O významu cvičení s vojsky, ať cvičení taktických, ukázkových nebo zkušebních, bylo toho již napsáno mnoho. Proto není třeba tuto otázku zvláště rozbírat. Stručně řečeno: cvičení jsou hlavním prostředkem k získání návyků potřebných k boji, při čemž zároveň slouží k přezkoušení teorie v praxi a k přezkoušení bojové techniky. V žádném případě nelze souhlasit s názorem, že k přezkoušení teorie v praxi a k přezkoušení bojové techniky slouží jen zkušební cvičení, zatím co se při normálních taktických cvičeních přezkoušuje jen stupeň výcviku jednotky, útvaru nebo svazku. S tímto názorem je nutno skoncovat. Každý druh cvičení musí být považován za prostředek k získávání poznatků všech druhů. Aby se toto získávání poznatků nestalo samoučelným a neskončilo jen rozbořem daného cvičení, v mnoha případech více nebo méně formálním, je nutno učinit některá opatření zabezpečující, že získaných poznatků bude dále využito, že budou zevšeobecněny a že z nich budou vyvozeny závěry a důsledky.

Především je třeba, aby předpoklady pro získávání hodnotných poznatků byly vytvořeny již vlastní stavbou cvičení, stanovením učebního cíle a učebních úkolů (zkušebního cíle a zkušebních úkolů při zkušebním cvičení). Proto také Rozkazem náčelníka generálního štábu bylo nařízeno, aby v každém cvičení byl stanoven alespoň jeden zkušební úkol.

Domníváme se, že v této otázce není dosud naprosto jasno a že mnohým organisátorům taktických cvičení není znám obsah sborníku složky řídící vojenskovedeckou práci (číslo 3/56), pojednávající o přípravě, provádění a vyhodnocování zkušebních cvičení, kde je jasně řečeno a na příkladech ukázáno, co je třeba rozumět pojmem zkušební úkol a jak má být tento úkol stanoven.

V plnění tohoto úkolu není třeba spatřovat zbytečné zatěžování a plnění nějakých úkolů navíc. Naopak — v zařazování zkušebních úkolů na každé cvičení je nutno vidět pomoc pro získávání teoretických i praktických poznatků v samém průběhu výcviku vojsk.

To je ovšem problém, s kterým se nemohou vypořádat autoři cvičení vždy sami, nýbrž musí být řešen alespoň o jeden stupeň výše.

Bylo by nejúčelnější, aby tento úkol řešily u divisních, po případě plukovních cvičení centrálně vojenské okruhy, které znají problematiku svých svazků a které mají možnost stanovit zkušební úkoly podle tematiky cvičení probíhajících u podřízených svazků a zabezpečit pomoc při jejich plnění. Zároveň by byl splněn požadavek duplicity přezkoušení některých úkolů. Obdobně u praporečních cvičení by zabezpečily zařazení nejvhodnějších zkušebních úkolů divise (po př. pluk).

Úkoly řídících orgánů by pak záležely v poskytování účinné pomoci a v kontrole, zda a jak je toto nařízení plněno.

Příklad stanovení zkušebních úkolů při plukovním cvičení na tema »Pochod zesíleného střeleckého pluku za silné činnosti nepřátelského letectva za použití zbraní hromadného ničení, střetný boj, pronásledování, násilný přechod vodního toku, udržení dobyté čáry«.

Možná formulace zkušebních úkolů:

»Přezkoušet, za jak dlouho je střelecký pluk schopen klást organisovaný odpor na dobyté čáře«.

»Přezkoušet, za jak dlouho proniknou rozkazy od velitele střeleckého pluku až k bojovníku v jednotlivých fázích boje (pochod, střetný boj, pronásledování, násilný přechod vodního toku, udržení dobyté čáry)«.

»Přezkoušet možnosti PVO vlastními prostředky střeleckého pluku při silné činnosti nepřátelského letectva v jednotlivých fázích boje«.

»Přezkoušet možnosti organisovat všechny druhy spojení vlastními prostředky střeleckého pluku ve všech fázích boje«.

Na př. v prvním možném zkušebním úkolu je třeba zabývat se otázkou potřebné doby od vydání rozkazu velitele divise pro přechod do obrany na dosažené čáře až do doby, kdy jsou vytvořeny předpoklady pro organisovaný odpor. V tom je třeba všimnout si

— proniknutí rozkazů velitele střeleckého pluku až k jednotlivým bojovníkům,

- zaujetí nařízené bojové sestavy,
- provedení nejnutnějších ženijních prací,
- organisace spojení,
- organisace paleb,
- organisace bojového zabezpečení.

V průběhu cvičení poznamenávají pak rozhodčí nebo zkušební orgány rozdíly mezi teorií a praktickými poznatky a zároveň hledají příčiny těchto rozdílů a hodnotí vhodnost daného řešení. Poznatky mají být vyčerpávající, konkrétní a musí vyplývat z podstaty zkušebního úkolu, aby se mohly stát vhodnými podklady pro celkové zhodnocení cvičení.

Cvičení samo musí být zasazeno do takového rámce, aby zabezpečovalo splnění daného úkolu (terén, materiální a personální vybavení a p.) nebo opačně, vzhledem k podmínkám, za kterých cvičení bude konáno, je prováděna volba zkušebního úkolu. Čím lepší budou podmínky, za kterých je cvičení prováděno, tím náročnější může být zkušební úkol. Jsou-li podmínky nepříznivé, může se zkušební úkol naopak omezit třeba jen na zjištění velmi jednoduchých úkolů, jako časových norem (prací různých druhů, přemístění jednotlivých zbraní atd.), kladů a nedostatků určité výzbroje, výstroje a p.

Důležitý úkol při získávání poznatků všech druhů připadá rozhodčí službě (při taktických cvičeních) a studijním skupinám nebo vůbec zkušebnímu aparátu (při zkušebních cvičeních).

Je třeba znovu zdůraznit, že je nutno přestat chápat cvičení jen s hlediska přezkoušení výsledku výcviku jednotlivce, čety, roty atd. a získání praktických návyků pro vedení bojové činnosti, ale zaměřit se více na získávání maxima poznatků, které při správném využití pomáhají odstraňovat nedostatky ve výcviku vojsk a neustále rozvíjet vojenské umění.

Těžiště práce při získávání poznatků je proto při každém cvičení v získávání podkladů pro rozbor a v jeho provedení samém.

Dosavadní praxe ukazuje, že rozborů jsou, zvláště u nižších jednotek, mnohdy prováděny formálně a že v mnohých případech ani nevyplývají z konkrétních poznatků a závěrů jednotlivých rozhodčích, nýbrž jsou dělány na poslední chvíli, povrchně, a to zvláště tam, kde rozbor následuje ihned po skončení cvičení.

Při takto provedeném rozboru je ovšem podstatná část práce rozhodčí služby naprosto zbytečná a získané poznatky jsou předem odsouzeny k zániku a zapadnou u cvičící jednotky, útvaru nebo svazku ještě dříve, než jich může být využito a než mohou být zevšeobecněny.

A to je právě hlavní úkol, naučit velitele všech stupňů plné odpovědnosti za provedení rozboru cvičení, neboť každé cvičení může a ve většině případů vždy přinese určité poznatky, které veliteli někdy připadají samozřejmé. Při tom si neuvědomujeme, že pro ostatní tak samozřejmými být nemusí a že mohou prospět celé armádě.

Je nutno si nyní uvědomit, o jaké poznatky vlastně jde, jinak řečeno, jaké poznatky na cvičení můžeme získat. Rozdělili bychom je asi takto:

1. Poznatky ze stupně výcviku vojsk všech druhů (takticko-pořadová příprava, chemická příprava, střelecká, ženijní příprava atd.).
2. Poznatky rázu taktického.
3. Poznatky rázu technického.
4. Poznatky rázu organizačního.

K 1. Tyto poznatky dávají přehled o stavu ovládnutí výcviku a slouží veliteli k tomu, aby z nich vyvodil důsledky u své jednotky (útvaru, svazku); zároveň však je nutno, aby tyto poznatky byly dány dále a v širším měřítku mohlo být posouzeno, jsou-li zjevem lokálním nebo vyskytují-li se na několika místech nebo v celé armádě a nejsou-li zaviněny nedokonalým plánováním bojové a politické přípravy. Mohou pak sloužit jako podklady pro plány bojové přípravy a politické přípravy na příští výcvikový rok.

K 2. U poznatků taktického rázu zjišťujeme, do jaké míry jsou teoretické poučky předpisů a řádů potvrzovány v praxi, v čem se s praxí rozcházejí, a hlavně, co je příčinou těchto rozporů. Často může být příčina v zavedení nové techniky, nových metod výcviku, nové organizace, ve stupni ovládnutí takticko-pořadového výcviku a p. Proto je třeba postupovat odpovědně a přihlídnout ke všem okolnostem, především k poznatkům ze stupně výcviku, které s tím nejvíce souvisí a které mohou mít na taktickou stránku cvičení podstatný vliv.

Dále je třeba brát v úvahu terén, povětrnostní podmínky, roční dobu, materiální a personální vybavení a jiné okolnosti mající vliv na cvičení. Na všechny tyto vlivy předpis pamatovat nemůže, a proto je nutno jednotlivé prvky důkladně zhodnotit, než je učiněn závěr.

Závěr pak může být ten, že se praxe buď s teorií shoduje nebo že se od teoretických pouček předpisů a řádů liší. Potvrzením této zkušenosti na několika cvičeních je pak možno učinit příslušná opatření ke změně dané teorie.

Bylo by proto účelné, aby vojenské okruhy plánovaly přezkoušení určitých zkušebních úkolů na několika cvičeních současně.

Obdobně tomu bude s nově vzniklou teorií, kterou budeme na cvičeních (hlavně zkušebních) přezkušovat.

Hlavní poznatky taktického rázu budou mít důležitou úlohu při sestavování plánu vojenskovědecké práce k rozpracování teorie nejasných problémů, budou mít vliv na tematiku zkušebních cvičení a někdy poslouží k rozvinutí diskuse a k stanovení správného názoru na daný problém.

K 3. Poznatky technického rázu potvrzují, jak vyhovuje dosavadní bojová technika potřebám vojsk. Z jejich závěrů mohou vyplynout požadavky na úpravu dosavadní techniky, po případě zdůvodnění nutnosti vyvinout novou techniku.

Poznatky tohoto druhu pak mohou být podle svého rázu zařazovány do plánu výzkumu a vývoje nové bojové techniky a poslouží technickým orgánům k zaměření nové bojové techniky žadaným směrem.

K 4. Stejně tak tomu bude i s poznatky, které se týkají organizace jednotek, útvarů a svazků a výzbroje a výstroje.

Závěry z těchto poznatků je nutno řešit centrálně příslušnými složkami, a proto musí být snahou (stejně jako u ostatních), aby nezůstaly na místě zjištění, ale byly ihned zaslány příslušným složkám.

*

Nejvýhodnějším způsobem uplatnění a zevšeobecnění získaných poznatků všech druhů by podle našeho názoru bylo zasílat tyto poznatky vojenským okruhům (nejpozději do měsíce po ukončení cvičení), protože mají velkou možnost jich přímo využít. Tam by mimo to měly být k dispozici všem příslušníkům složek MNO, GŠ, akademií a p. k služebním nebo studijním účelům. Tyto poznatky z divisních a plukovních cvičení by mohly být zasílány ve formě rozboru cvičení. Ze cvičení na nižších stupních by postačily přehledně sepsané poznatky.

Protože není žádoucí, aby nadřízené orgány vzhledem k snižování administrativy vyžadovaly písemně do každého svazku (útvaru, jednotky) zvlášť vyhodnocení jejich cvičení, je třeba, aby se velitelé všech stupňů chopili tohoto úkolu sami, nespolehali na vyžadování rozborů a iniciativně získané poznatky zasílali složce řídicí vojenskovědeckou práci. Ta provede jejich vyhodnocení a zařídí další řízení a zevšeobecnění ve vlastních sbornících.

Budou-li velitelé provádět rozboru opravdu odpovědně a poctivě, rozhodně jim to práci navíc nepřidá. K vyhodnocování jim opět značně pomůže Sborník složky řídicí vojenskovědeckou práci čís. 3/1956. Je jen třeba, aby si všichni uvědomili, že tuto práci dělají nejen pro sebe, ale že správně provedeným rozbohem a jeho včasným odesláním přinášejí užitek celé armádě. Je to rovněž jeden z hlavních a nejučinnějších prostředků rozvíjení vojenskovědecké práce u útvarů a svazků.

Jiná možnost předávání poznatků je při návštěvě prověřkových komisí, kterým mohou být předávány různé iniciativní návrhy a poznatky (a to nejen ze cvičení) týkající se jakékoli tematiky uvedené v článku. Tento osobní styk je jistě nejučinnější formou předávání poznatků, kte-

rou je nutno správně chápat a snažit se jí co nejvíce využít. Úkolem kontrolních orgánů pak bude zařídit, aby se všechny problematické otázky dostaly na příslušná místa k řešení. Že to nelze vyřešit najednou, v nejkratším čase, toho si musí být všichni vědomi.

Další možností předávání poznatků je využít příležitostných návštěv u ústředních úřadů k osobnímu předání a projednání závažných poznatků.

Velmi důležité místo v této otázce zaujímá vojenský odborný tisk, který se, bohužel, dosud nestal plně tribunou, na které by byly vyměňovány názory a zkušenosti, třebaže je jasné, že se právě jedině volnou výměnou názorů na určité otázky může dojít k správnému řešení.

Je třeba, aby se na stránkách odborných časopisů v daleko větší míře objevovaly zkušenosti a poznatky z provedených cvičení, a to v nejkratší době po jejich skončení.

Z á v ě r

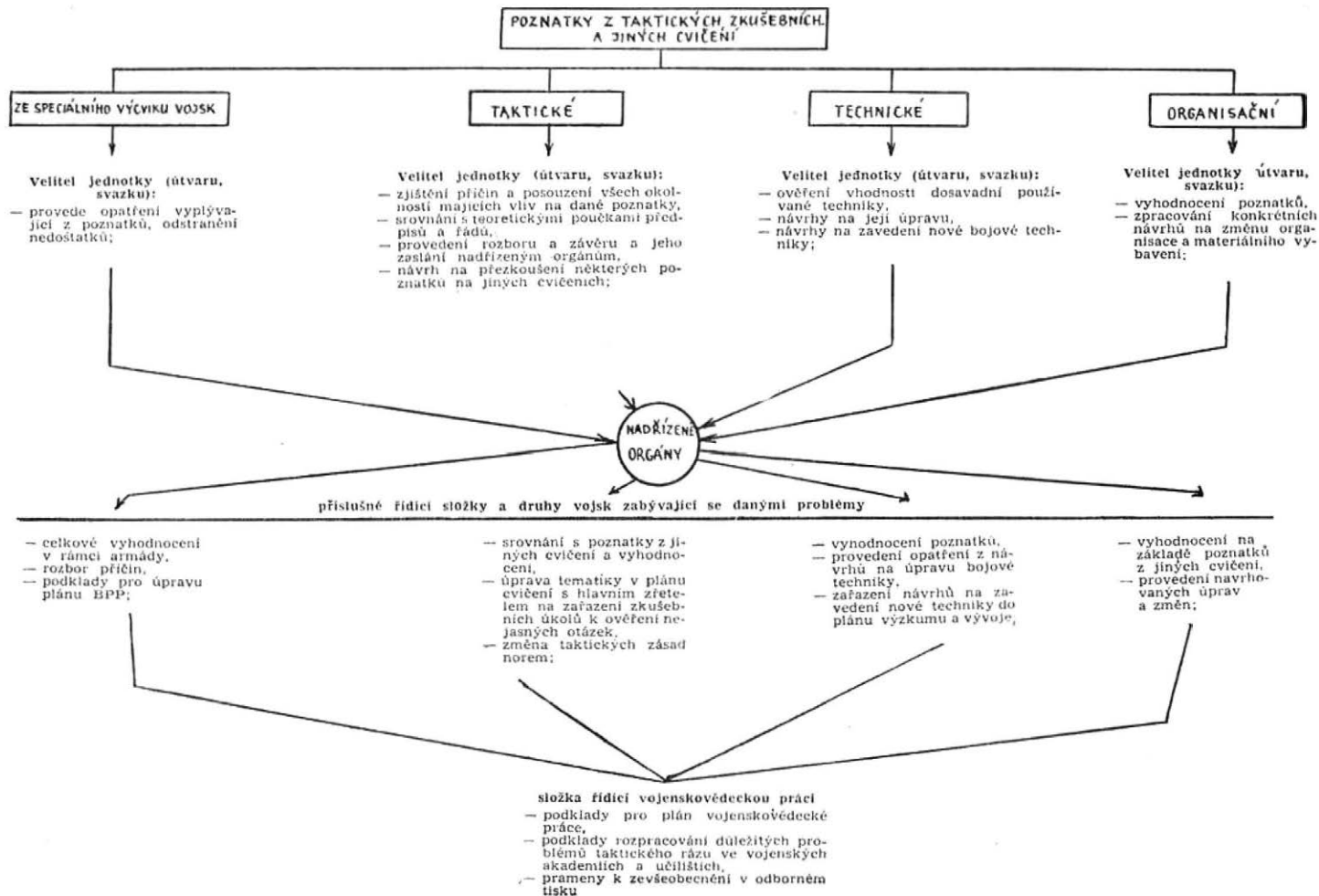
Dosavadní způsob využívání poznatků ze cvičení plně nezabezpečuje jejich nejlepší využití.

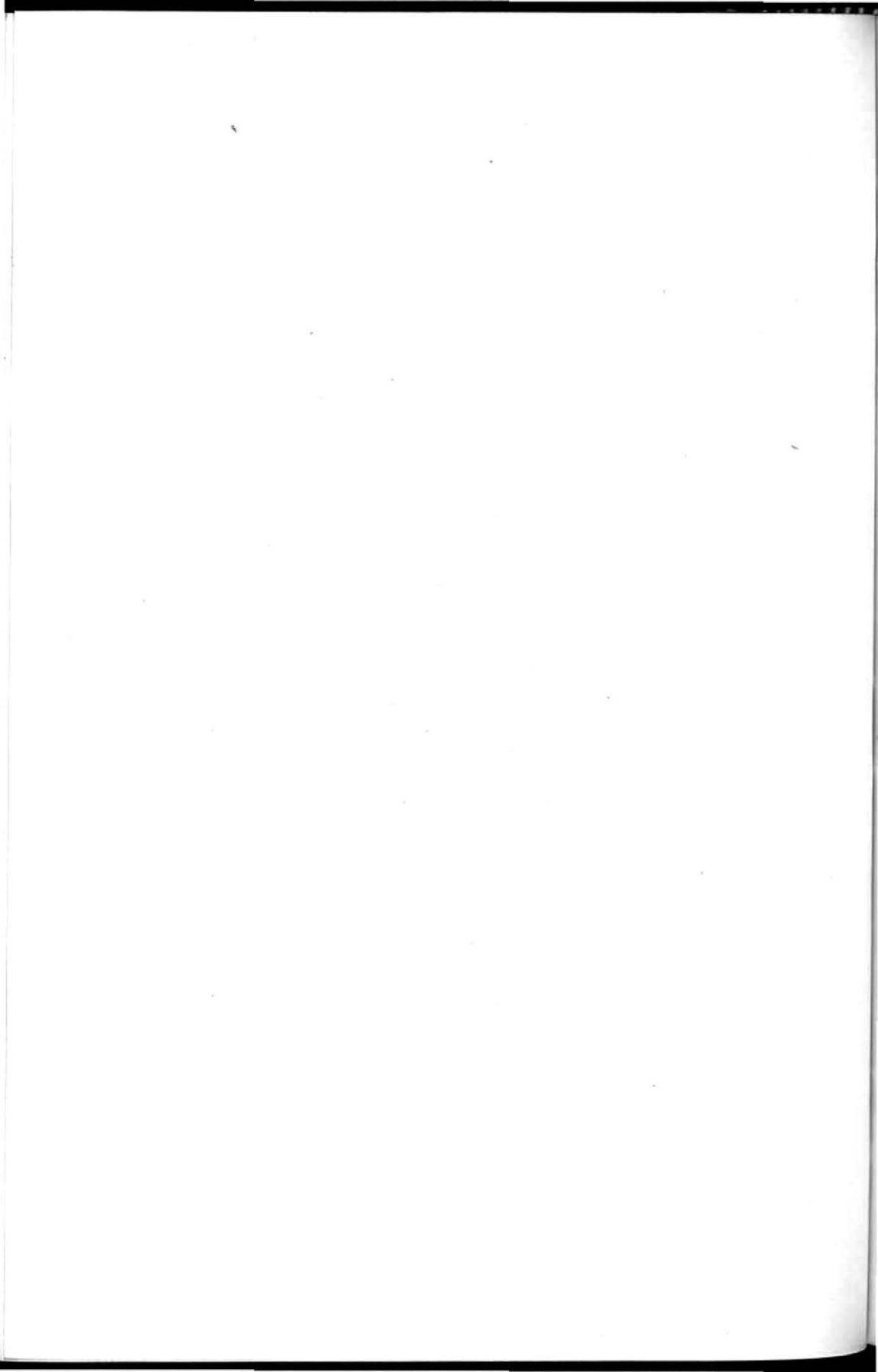
Jedním z hlavních nedostatků je to, že se mnoho cenných poznatků z různých důvodů nedostane vůbec mimo rámec vlastního svazku, útvaru (jednotky), že úsilí o ověřování teoretických zásad, bojové techniky a p. je značně roztrženo prakticky do všech jednotek armády.

Domnívám se, že by vzhledem k velkému množství problémů, kterých s rozvojem vojenskovedecké práce bude nepřetržitě přibývat a které si zasluhují přezkoušení, bylo vhodné zavést v naší armádě instrukční útvar, který by byl určen speciálně k těmto účelům a který by v budoucnu jistě svůj úkol splnil. Vzhledem k důležitosti této otázky hodlám o ni pojednat ve zvláštním článku.

V daném stavu záleží vše na iniciativě a pocitu odpovědnosti nejen velitelů, kteří poznatky získávají, ale, hlavně, řídicích orgánů, kteří by těchto poznatků měli co nejrychleji využít, zevšeobecnit je a návrhy přezkoumat a realizovat.

Možný způsob využívání poznatků ze cvičení

INFORMACE O CIZÍCH ARMÁDÁCH

ZMĚNY V ORGANISACI SVAZKŮ U KAPITALISTICKÝCH ARMÁD

Podle názoru představitelů předních kapitalistických armád nevyhovuje již nynější organizace vojsk, zejména organizace základních svazků, soudobým kvalitativně odlišným podmínkám bojové činnosti za používání zbraní hromadného ničení. Nutnost organizačních změn potvrdily četné poznatky z cvičení vojsk za předpokládaného používání atomových a jiných zbraní hromadného ničení. Zatím co se způsoby bojové činnosti podstatně změnily, zůstala organizace vojsk do konce druhé světové války téměř nezměněna a nedovoluje již dokonale využít nové bojové techniky, ani dostatečně chránit před bojovou technikou a zbraněmi protivníka.

Hledat a zkoušet nové organizace začala dosud Francie, Velká Británie a Spojené státy americké. Ostatní kapitalistické armády, na př. italská, kanadská atd. většinou přejímají americké názory nebo se snaží přizpůsobit je specifickým podmínkám své země, zvláště jejím ekonomickým možnostem.

V dalších částech této informace se stručně zmíním o reorganizačních procesech probíhajících v jednotlivých kapitalistických armádách.

Francouzská armáda

I když Francie dosud nemá vlastní atomové zbraně, přistoupila již v roce 1950 jako první stát k praktickým zkouškám s novou organizací útvarů a svazků, přizpůsobenou vedení boje za používání zbraní hromadného ničení.

První pokusy s novou organizací byly prováděny lehkou obrněnou brigádou JAVÉLOT, vytvořenou k tomuto účelu a složenou z velitelství a štábu, z průzkumného praporu, z praporu mechanisované pěchoty, z dělostřeleckého oddílu, z ženijního praporu a z vševojskového pluku.

Vševojskový pluk, který byl novým organizačním prvkem brigády, skládal se z velitelství, z pěší roty (t. zv. roty protitankových střelců), z dvou tankových rot, z minometné roty vyzbrojené 120mm minomety, z průzkumné roty a z ženijního odřadu.

Zkoušky s takto kvalitativně odlišnou organizací brigády, zvláště pak pokusy s novým útvarům — vševojskovým plukem, měly dát podklady k pozdějšímu postavení nových organizací svazků francouzské armády.

Na základě zkušeností získaných ze zkoušek s lehkou obrněnou brigádou JAVÉLOT byl v roce 1955 postaven nový svazek, tzv. rychlá mechanisovaná divise (schéma 1), organizačně odlišná od složení ostatních francouzských svazků. Vzhledem k organizačnímu složení a výzbroji má být této divise používáno především k útočným úkolům, a to nejlépe k rozvíjení úspěchu. V obraně se její použití omezuje na vedení boje na zdrženou a na provádění protiztečí.

Divise má celkem asi 7500 osob, 88 lehkých tanků, 30 samohybných houfnic 105mm a 16 protitankových kanonů 40mm.

Z organizačního složení je zřejmé, že základem rychlé mechanisované divise jsou vševojskové pluky složené z různých druhů zbraní. Proti vševojskovému pluku používanému v lehké obrněné brigádě JAVELOT byly vševojskové pluky rychlé mechanisované divise doplněny jednou rotou motorisované pěchoty a baterie 120mm minometů byla nahrazena baterií 105mm samohybných houfnic. Pluk nemá vlastní týlové složky a jeho materiálně technické zabezpečení provádí divisní prapor služeb.

Začleněním vševojskových pluků do organizace svazků má být odstraněna závislost pěších jednotek na přidělování podpurných tanků a dělostřelectva, ke kterému nutně při organisování dočasných bojových skupení obrněných a pěších divisí docházelo.

Britská armáda

Také velení britských ozbrojených sil došlo k názoru, že dosavadní organizace britských svazků pozemních sil nevyhovuje již podmínkám soudobého vedení boje za používání zbraní hromadného ničení, a proto přistoupilo k vytvoření a zkouškám nové organizace svazků. Na základě neúspěšných zkoušek s prvními pokusnými organisacemi svazků provedených na manévrech BATTLE ROYAL v roce 1954, byla pověřena skupina důstojníků vypracováním návrhu na novou organizaci. Podkladem k zpracování návrhů byly směrnice náčelníka britského generálního štábu, který zastával názor, že je nutno omezit typy výzbroje, zmenšit počet dopravních prostředků, zvýšit palebnou sílu a pohyblivost svazků při současném snižování početních stavů.

Nově navrhované organizace jsou prakticky zkoušeny již od roku 1955.

Pěší divise

U pěší divise jsou hlavní změny v tom, že místo dřívějšího divisního tankového pluku jsou tanky organizačně včleněny do pěších brigád (v každé brigádě po jednom tankovém pluku), čímž se počet tanků u divise ztrojnásobil; v dělostřelectvu divise byl minometný pluk nahrazen plukem středních samohybných děl a z výzbroje divise byly staženy 120mm bezzákluzové kanony a 81mm minomety.

Zkušební organizace pěší divise je znázorněna na schématu 2.

Obrněná divise

Návrh na zkušební organizaci britské obrněné divise vychází z toho názoru, že divise má mít v boji možnost vytvořit podle potřeby buď dvě brigádní bojová skupení po dvou pěších praporech a po dvou tankových plucích nebo čtyři plukovní bojová skupení po jednom pěším praporu a po jednom tankovém pluku. Proto byl samostatný divisní tankový pluk organicky začleněn do obrněné brigády, která tím byla doplněna na čtyři tankové pluky. Zároveň byl motorisovaný pěší prapor obrněné brigády zrušen a pěší brigádě byl přiřčen jeden pěší prapor, takže brigáda má čtyři pěší prapory.

Zkušební organizace britské obrněné divise je znázorněna na schématu 3.

Uvedené organizace sice zvyšují možnosti svazků k vytváření bojových skupení, neodstraňují však těžkopádnost velení a nezvyšují pohyblivost a schopnost rychlého manévru.

Proto byl kromě zkušební organizace pěší a obrněné divise vypracován návrh i na novou organizaci tzv. lehké obrněné divise.

Při zpracovávání návrhu na zkušební organizaci lehké obrněné divise bylo hlavně přihlíženo k zvětšení pohyblivosti a manévrovosti divise, k zjednodušení velení v boji a k snížení celkových počtů osob a dopravních prostředků.

K dosažení těchto požadavků byly v obrněné divisi zrušeny tyto útvary a jednotky:

pěší brigáda a velitelství obrněné brigády, jeden pluk samohybných děl, lehký protiletadlový dělostřelecký pluk, dělostřelecká měřická baterie a některé týlové jednotky s početnými automobilovými dopravními prostředky.

Samostatný divisi tankový pluk byl po zrušení velitelství obrněné brigády začleněn jako čtvrtý tankový pluk divise.

Zkušební organizace lehké obrněné divise po provedených změnách je znázorněna na schématu 4.

Takto organizovaná »lehká« obrněná divise je považována za silný a rychlý prostředek velitele sboru, vhodný pro použití v útočném boji, především k rozvíjení úspěchů po provedení atomových úderů na hlavní uskupení protivníka.

V obraně nebude divise pro nedostatek pěchoty schopna vést samostatně obranný boj. Divise je schopna vést jen mobilní obranu k provádění protiztečí.

Divise má citelný nedostatek pěchoty a již při cvičeních muselo být často osádek tanků používáno k plnění úkolů pěchoty, jako bojové zajištění a p.

Na základě poznatků ze cvičení s novými organizacemi rozhodlo velení britských pozemních sil, aby divise britské rýnské armády v Německé spolkové republice byly i nadále ponechány v novém složení, aby mohly být dále přezkušovány jejich možnosti a vyřešeny další problémy, jako organizační začlenění těžkých tanků, otázky zavedení atomových zbraní do výzbroje pozemních sil a p.

Americká armáda

I když potřeba organizačních změn svazků pozemních sil Spojených států amerických nabývala rozvíjením teoretických úvah o taktickém použití atomových zbraní aktuálnosti již mnohem dříve, přistoupilo velení ozbrojených sil k jejímu teoretickému propracování teprve v letech 1954 a 1955 a později. Jednou z hlavních příčin pozdějšího řešení otázek organizačních změn byla aktivní účast amerických ozbrojených sil v agresivní válce v Koreji. Vedení této války v obyčejných podmínkách a nutnost stále doplňovat a připravovat ozbrojené síly nedovolilo Američanům prakticky uskutečnit vážnější změny již tehdy nevyhovujících organizací svazků pozemních sil.

Válka v Koreji potvrdila názory některých vojenských činitelů na nezpůsobitelnost organizačního složení amerických svazků vůbec. Řada vojenských činitelů se domnívá, že by setrvávání na současné organizační struktuře značně ztížilo, ne-li znemožnilo činnost vojsk za oboustranného používání zbraní hromadného ničení. Proto již v teoretických úvahách o nejvhodnějším organizačním složení svazků při armádní diskusi v roce 1955 byly předkládány návrhy na nové organizační složení, podstatně odlišné od dosud známé koncepce. I když některé navrhované řešení bylo příliš extrémní a nemohlo být proto prakticky uplatněno, přinesla diskuse cenné poznatky, které po vyhodnocení sloužily k dalšímu teoretickému i praktickému rozvíjení této otázky.

Podle údajů uveřejněných v americkém odborném tisku vycházelo americké velení při hledání nejvhodnější organizační struktury jednotek, útvarů a svazků z těchto základních předpokladů:

1. Použití atomových zbraní si vyžádá značné rozptýlení vojsk, což nutně způsobí snížení taktických i operačních hustot. Přitom je třeba dodržovat zásadu, že většího rozptýlení nemá být dosahováno na újmu úderné síly, nýbrž účelným zvětšením vzdálenosti mezi jednotkami, a to od praporu (praporního bojového skupení) výše. Zvětšení mezer mezi prapory nedovoluje přes rozptýlení používat sil na bojišti produktivně jak vzhledem k terénu, tak k silám protivníka a snižuje riziko velkých ztrát způsobených atomovými údery protivníka. Zvětšit mezery mezi jednotkami menšími než prapor (praporní bojové skupení) by bylo neúčelné, protože jednotky menší než prapor (praporní bojové skupení) nemají dost prostředků k plnění požadovaných útočných a obranných úkolů, a zvětšování mezer mezi nimi by vedlo k přílišnému rozptýlení sil, k ztrátě úderné síly a tím i schopnosti plnit požadované úkoly.

2. Souběžně s požadavkem rozptýlení vojsk vyvstává požadavek větší pohyblivosti. Jednotky svazků musí být proto schopny rychle se soustřeďovat a rozptylovat na velkých prostorách v jakémkoli terénu, jinak by jejich bojová hodnota značně klesla. Nová organizace a vybavení jednotek má podstatně snížit závislost pohybu na komunikacích.

3. Vysoké tempo boje, pohyblivost a rozptýlení jednotek svazků vyžaduje kvalitnější a pružnější velení, než tomu bylo za obvyklých podmínek. Vyšší nároky kladené na velení vyžadují snížení jednotlivých velitelských stupňů na nejmenší možnou míru, zabezpečení větší iniciativy a samostatnosti v rozhodování velitelů taktických jednotek a zabezpečení možnosti kombinace a organizace taktických skupení na stupni praporu nebo skupení k plnění zvláštních úkolů.

Zkušenosti ukázaly, že velitel může úspěšně řídit pět i více podřízených a podpůrných jednotek. To dovoluje bez nepříznivého následku na velení zrušit současné potrojně organizační složení, a tím odstranit dnes již zbytečný velitelský mezistupeň (u divise pluk) a přizpůsobit tak organizaci svazků požadovaným podmínkám. Zrušením potrojně organizace budou na druhé straně zvýšeny nároky na velení, protože velitel bude muset velet podstatně většímu počtu podřízených a podpůrných jednotek. Proto se v návrzích na novou organizaci musí zvlášť přihlížet k správnému vymezení rozsahu velení. Stupeň divise zachovat proto, aby bylo zabezpečeno spojení různých druhů vojsk a služeb.

4. Nová organizace svazků má umožnit vést boj i za značných ztrát, které se větším rozsahem ničivých účinků atomových zbraní proti dosa-
vadním zmnohonásobí. I když nebudou jednotkám způsobeny vždy 100%
ztráty, ztratí jednotka zasažená atomovými zbraněmi svou použitelnost
a musí být odsunuta z bojiště do týlu k odpočinku, k nahrazení ztrát
a k přecvičení. Mezitím bude nutné svazek doplnit jinou podobnou jed-
notkou. Proto musí organizace svazků dovolit rychlé střídání celých
organických jednotek svazků.

5. Vnitřní organizaci divisi uzpůsobit tak, aby spojením různých
druhů vojsk a služeb bylo dosaženo nejproduktivnějšího využití jednot-
livých jednotek divise, při požadavku snížení velitelského mezistupně
o jeden stupeň.

Z uvažovaného dvojího možného řešení buď ponechat jednotlivé
jednotky složené jen z jednoho druhu vojska (pěchoty, dělostřelectva,
ženijního vojska, tankového vojska a p.) nebo postavit smíšené jednotky
(bojová skupení), v kterých by byly poměrně zastoupeny druhy vojsk,
byla přijata první verze. Její hlavní výhodou je, že každá pěší, tanková
a jiná jednotka může být zesílena takovým množstvím a druhem pro-
středků, které potřebuje k splnění specifického úkolu. Proti smíšené
organizaci jsou samostatné jednotky mnohem pružnější a pro boj za
používání atomových zbraní výhodnější.

6. Požadavky na druhy vojsk a služeb

Pěchota. Vedení boje za používání atomových zbraní vyžaduje
všeobecné mechanisace, a to nejen pěších jednotek spolupůsobících s tan-
ky, ale i těch, kterých se používá čistě pro pěchotní úkoly (obrana).

K uskutečnění mechanisace pěchoty byly brány v úvahu tři koncepce:

- první, žádající vybavení pěších jednotek obrněnými transportéry,
- druhá, žádající vybavení jen některých pěších jednotek obrněný-
mi transportéry, a
- třetí, požadující vytvoření zvláštní skupiny obrněných transpor-
térů, které by byly přidělovány pěchotě, kdykoli by toho bylo třeba.

Při hlubším rozboru došlo velení americké armády k tomu názoru,
že ani první, ani druhou koncepci za současného stavu a výrobní kapa-
city není možno dobře uskutečnit. Při uskutečňování první koncepce by
neúměrně vzrostly požadavky polní armády na materiálně technické
zabezpečení a kromě toho by jednotky bojující v nepříznivém terénu
transportérů plně nevyužily. Ze stejných důvodů byla zavržena i druhá
koncepce. Kromě toho obě řešení nezabezpečovala mechanisaci jednotek
doprovázejících pěchotu, ženijní jednotky, předsunuté dělostřelecké po-
zorovatelný a p. Proto byla přijata třetí koncepce snižující požadavky
na materiálně technické zabezpečení na nejmenší míru. Nedostatkem
tohoto řešení však je problematika včasného přísunu skupin obrněných
transportérů k pěchotě.

Obrněné vojsko za používání atomových zbraní vyžaduje, aby
byla podstatně snížena váha současných tanků. Lehčí tank je sice zraní-
telnější, ale i přesto mohou být dnešní silné pancéřové tanky vyřazeny
kteroukoli dnes existující protitankovou zbraní. Snížení váhy tanku na

újmu pancéřování dovoli snížit výkon motoru a tím i jeho váhu a váhu ostatních součástí tanku. Ziskem by byla menší spotřeba pohonných hmot, větší okruh působnosti, lepší pohyblivost v terénu a menší požadavky na ženijní doprovod.

V dohledné době však se zavedením nových, lehčích tanků není možno počítat.

Dělostřelectvo zůstává i za používání zbraní hromadného ničení nepostradatelným prostředkem podpory pěchoty a tanků. Vzhledem k širším pásmům bojové činnosti vojsk a k dalším podmínkám nestačí již dělostřelecké zabezpečení prováděné současnými zbraněmi plně uspokojit požadavky vojsk.

Dosavadní způsoby a množství používaných atomových zbraní sice zabezpečují dostatečnou podporu během atomové, dělostřelecké a letecké přípravy, při vedení boje však atomová podpora přichází příliš pozdě. Proto je podle amerických názorů účelné vybavit divise vlastními prostředky atomového napadení, odpovídajícími úkolům divise, a tím i zkrátit dobu od vyžádání atomového úderu k jeho provedení.

Rozvoj řízených střel »zem—vzduch« a dále menší zranitelnost soudobých reaktivních letounů klasickým protiletadlovým dělostřelectvem vede k reorganizaci protivzdušné obrany v rámci polní armády. Armádní nebo sborové jednotky protiletadlových řízených střel mohou v nejbližší budoucnosti zabezpečit protivzdušnou obranu i v prostoru činnosti svazků, takže již nebude, vyjma hornatý terén, třeba divisních organických protiletadlových prostředků.

Ženijní vojsko. Potřeba ženijní divisní jednotky v boji za používání atomových zbraní trvá, může se však měnit názor na její použití. Je nutné zaměřit se na výrobu dokonalých terénních vozidel menší váhy, která by méně zatěžovala silnice a mosty. Tím by klesly i požadavky na jejich údržbu a budování. Naproti tomu je nutno počítat s tím, že budou zvýšeny požadavky na stavbu a úpravu leteckých rozjezdových drah a na budování vlastních a odstraňování nepřátelských zátarasů.

Na základě uvedeného teoretického rozboru doplněného a ověřeného při mnoha dílčích zkouškách na cvičeních a manévrech rozhodlo americké velení provést počínaje rokem 1957 postupně reorganizaci pěších, vzdušných výsadekových a obrněných divisí.

Pěší divise

Pěší divise (schéma 5) bude podle dosud uveřejněných zpráv složena

- z velitelství a štábu divise s velitelskou rotou a s jednotkou vojenské policie;

- z průzkumného praporu;
- z ženijního praporu;
- ze spojovacího praporu;
- z tankového praporu o pěti tankových rotách;

- z pěti pěších bojových skupení, z nichž každé se skládá z velitelství skupení s velitelskou rotou, z minometné baterie o 8 minometech 105mm a ze čtyř pěších rot. Celkem má mít každé pěší bojové skupení asi 1400 osob;

— z divisního dělostřelectva složeného z velitelství a velitelské baterie, z dělostřeleckého oddílu 105mm houfnic o pěti palebných bateriích, z nichž každá má mít 6 hlavních, a ze smíšeného dělostřeleckého oddílu skládajícího se ze dvou baterií 155mm houfnic po šesti hlavních, z baterie 203,2mm houfnic o čtyřech hlavních a z baterie dělostřeleckých raket HONEST JOHN o dvou odpalovacích zařízeních. Celkem má divisní dělostřelectvo mít asi 1760 osob;

— z podpůrného velitelství, které tvoří velitelská rota, zdravotnický prapor, letecká rota, rota letecké podpory, zbrojní prapor, zásobovací rota, rota administrativních služeb a dopravní prapor složený z automobilní roty a dvou rot obrněných transportérů. Celkem má mít podpůrné velitelství asi 1800 osob.

Celkem má mít pěší divise asi 13 700 osob, což proti dosavadní organizaci je asi o 3700 osob méně.

Základem organizace pěchoty v nové organizaci pěší divise jsou místo dosavadních pěších pluků pěší bojová skupení složená z početně silnějších rot vybavených minomety a automatickými pěchotními zbraněmi. Tímto opatřením byl zrušen jeden velitelský mezičlánek — pěší pluk.

Podle nové organizace bude mít pěší divise jen 20 pěších rot místo dosavadních 27, 5 tankových rot místo dosavadních 6, 5 dělostřeleckých baterií 105mm houfnic místo 9 a 2 dělostřelecké baterie 155mm houfnic místo dosavadních 3. Proti dosavadní organizaci nemá divise organické protiletadlové dělostřelectvo. Naproti tomu byly do organické výzbroje dělostřelectva divise zavedeny 203,2mm houfnice a dělostřelecké rakety HONEST JOHN — možný prostředek atomového napadení.

Za předpokladu, že počet tanků u rot bude podstatně stejný jako v současné organizaci, může mít divise asi 110 až 120 středních tanků, 40 minometů 105mm, 30 houfnic 105mm, 12 houfnic 155mm, 4 houfnice 203,2mm a 2 odpalovací zařízení HONEST JOHN. Spolu se 105mm minomety pěších bojových skupení má nová divise 86 dělostřeleckých a minometných hlavních a 2 odpalovací zařízení HONEST JOHN. Přes početné snížení organické dělostřelecké výzbroje bude zavedením prostředků atomového napadení její palebná síla podstatně zvětšena. Reorganizaci bude rovněž zvětšen poměr tanků k pěchotě.

Zavedením průzkumného praporu místo dosavadní průzkumné roty zvýší se u divise pravděpodobné počty lehkých tanků.

K plnění náročnějších požadavků na zabezpečení nepřetržitosti spojení je v nové divisi zřízen spojovací prapor místo dosavadní spojovací roty.

Týlové jednotky byly sloučeny do tzv. podpůrného týlového velitelství. Nově jsou zřízeny letecká rota, rota letecké podpory, rota administrativních služeb a dopravní prapor, který má být vybaven nákladními terénními automobily a obojživelnými pásovými transportéry. Jeho zavedením bude divise plně motorisovaná a zlepší se její zásobovací možnosti.

Přes snížení počtů osob, některých zbraní a bojové techniky má se palebná síla divise zvětšit. Zrušením plukové organizace, zvláště pak značného počtu příslušných týlových jednotek, a vybavením divise zlep-

šenými dopravními prostředky zvýší se její pohyblivost. Podstatně se zlepši i možnosti spojení.

Nové organizační složení dovoluje podle potřeby zesilovat jednotlivá bojová skupení různým nebo stejným množstvím základních zbraní (děl a tanků). Tím je veliteli divise dána možnost operativně vytvářet dostatečně silné jednotky podle rázu bojové činnosti, úkolu a terénu.

Naproti tomu velení pěti bojovým skupením a divisním jednotkám klade větší požadavky na velení než při dosavadní plukové organizaci divisi.

Vzdušná výsadková divise

Podle dílčích zpráv z vojenského odborného tisku má být vzdušná výsadková divise (schéma 6) složena

- z velitelství a štábu divise,
- z velitelského praporu skládajícího se ze štábu praporu, z rot velitelské a služeb, z administrativní roty, z letecké roty a z průzkumného odřadu,
- ze spojovacího praporu složeného ze štábu praporu, z čtyř velitelské a služeb, z provozní roty a ze spojovací stavební roty,
- z ženijního praporu složeného ze štábu praporu, z rot velitelské a služeb a ze dvou ženijních rot,
- z pěti vzdušných výsadkových bojových skupení, složených ze štábu skupiny, z rot velitelské a služeb, z minometné baterie o 8 minometech 105mm a pěti vzdušných výsadkových pěších rot,
- z divisního dělostřelectva složeného
 - ze štábu dělostřelectva,
 - z velitelské baterie,
 - z baterie dělostřeleckých raket HONEST JOHN o 4 odpalovacích zařízeních a
 - z pěti baterií 105mm houfnic, z nichž každá má mít 5 hlavních,
- ze vzdušné výsadkové podpůrné skupiny složené ze štábu skupiny, z rot velitelské a služeb, z roty technického zabezpečení padáků, ze zdravotnické roty, ze zásobovací a dopravní roty, ze zbrojního praporu zahrnujícího štáb praporu, lehkou zbrojní rotu a dílenskou zbrojní rotu a ze školního velitelství.

Nová organizace vzdušné výsadkové divise má mít celkem 11 500 osob, t. j. asi o 5580 osob méně než u dosavadní vzdušné výsadkové divise.

Místo tři vzdušných výsadkových pluků má divise pět pohyblivějších vzdušných výsadkových skupení, každé asi o 1500 osobách. Celkový počet vzdušných výsadkových pěších rot se sice sníží z dřívějších 27 na 25, ale vzhledem k většímu počtu čet u roty (4 místo 3) zvýší se bojová hodnota a možnosti jednotek divise.

Podle nové organizace bude mít divisní dělostřelectvo jen 5 baterií 105mm houfnic s 30 hlavními, což proti staré divisi je snížení 18 houfnic 105mm a baterií dělostřeleckých raket HONEST JOHN — možný prostředek atomového napadení. Dělostřelecké oddíly 155mm houfnic

a protiletadlové dělostřelecké oddíly jsou z nové organizace vypuštěny. Celkem tedy s minomety 105mm vzdušných výsadkových skupení bude mít vzdušná výsadková divise 70 dělostřeleckých a minometných hlavní ráže 105 mm a 4 odpalovací zařízení dělostřeleckých raket HONEST JOHN.

Z nové organizace divise byly rovněž vypuštěny tanky, jejichž přeprava vzduchem byla stejně problematická, takže divise mohla svých tanků použít až po spojení s pozemními jednotkami.

Z nových zbraní a bojové techniky byly do výzbroje divise zavedeny 105mm minomety, vrtulníky a nová tažná dopravní vozidla, tzv. mechanické muly (Mechanical Mule), částečně nahrazující 2^{1/2}st nákladní automobily. Divise má být v dohledné době vyzbrojena ještě novými 90mm protitankovými kanony, jejichž prototyp prochází v současné době posledními zkouškami.

Provedenou reorganizací byla značně snížena celková váha divise, a tím i potřeba dopravních letounů k její přepravě a vysazení. V této souvislosti uvádí časopis U. S. News and World Report z ledna 1957, že zatím co k přepravě starého typu vzdušné výsadkové divise bylo třeba okolo 1000 těžkých a středních dopravních letounů, stačí k přepravě nové divise jen asi 600 těžkých a středních dopravních letounů. To by znamenalo zhruba snížení potřebného počtu dopravních letounů asi o 40%.

Kromě dělostřeleckých raket HONEST JOHN je možno vysadit divisi i s její výzbrojí pomocí padáků. Přeprava dělostřeleckých raket HONEST JOHN musí být provedena těžkými dopravními letouny, pro něž je třeba nejdříve upravit přistávací plochu. Počítá se, že v budoucnu bude tento nedostatek odstraněn zavedením lehčí raketové výzbroje, pravděpodobně typu LITTLE JOHN.

Z výsledku dosud provedených zkoušek se usuzuje, že divise může být během 39 hodin po vydání rozkazu dopravena z USA přibližně do prostoru Středomoří (i s vysazením).

Obrněná divise

U obrněné divise, jejíž nynější organizace podle názoru amerického velení v podstatě vyhovuje soudobým podmínkám boje, nedojde k zásadním organizačním změnám, jako na př. u pěší a vzdušné výsadkové divise. Také početní stav divise má být snížen jen asi o 33 osob, takže divise bude mít celkem asi 14 617 osob. Z dílčích zpráv z vojenského odborného tisku lze usuzovat, že v nové organizaci divise zůstane počet bojových skupení, tankových a mechanizovaných praporů nezměněn. Jen prapor těžkých tanků má být nahrazen praporem středních tanků, takže divise bude mít čtyři tankové prapory stejného složení a výzbroje. Celkový počet tanků a obrněných transportérů má být proti staré organizaci nepatrně zvýšen.

Všechny týlové jednotky budou sloučeny do tzv. divisiho trénu.

K větším změnám má dojít u dělostřelectva divise, které se v nové organizaci obrněné divise má skládat

— ze tří dělostřeleckých oddílů 105mm houfnic a

— ze smíšeného dělostřeleckého oddílu složeného ze dvou baterií 155mm houfnic, z baterie 203,2mm houfnic a z baterie dělostřeleckých raket HONEST JOHN.

Z toho, co bylo uvedeno, je zřejmé, že proti dosavadním organizacím značně vzroste palebná síla dělostřelectva divisií. Zvláštností společnou všem novým organizacím svazků je zrušení protiletadlových dělostřeleckých oddílů. Z toho je možno usuzovat, že protivzdušná obrana svazků má být zabezpečena zlepšenými typy protiletadlových řízených střel, které mají být přidělovány polním armádám, po případě armádním sborům.

Západoněmecká armáda

Na rozdíl od armády francouzské, britské a americké, v kterých probíhají reorganizační procesy již delší dobu, připadl u západoněmecké armády problém nové organizace útvarů a svazků přímo do období vlastní výstavby ozbrojených sil. Tato skutečnost umožňuje západoněmeckému velení řídit přímo výstavbu svazků tak, aby jejich organizace odpovídala hned soudobým podmínkám bojové činnosti.

Při volbě nejvhodnější organizační struktury je západoněmecké velení z pochopitelných důvodů odkázáno na využití zkušeností získaných při přezkušování organizace svazků v ostatních kapitalistických armádách. Hlavní důraz přitom klade na snížení početních stavů svazků (asi na 13 000 mužů) při zachování jejich palebné hodnoty, na zvýšení pohyblivosti a na možnost vytváření samostatných bojových skupení schopných plnit samostatné bojové úkoly.

Z dosavadních poznatků získaných při výstavbě prvních svazků lze usuzovat, že pěší divise západoněmecké armády budou organizovány:

- z velitelství a štábu divise,
- ze tří velitelství bojových skupení,
- ze sedmi pěších praporů (motorisovaných),
- z tankového praporu,
- z dělostřeleckého pluku o třech dělostřeleckých oddílech,
- z oddílu stíhačů tanků (protitankového),
- z protiletadlového dělostřeleckého oddílu,
- z ženijního praporu,
- ze spojovacího praporu,
- z obrněné průzkumné roty,
- ze zdravotnického praporu,
- ze zbrojní roty,
- ze zásobovací roty a
- z dopravní roty.

Tankové divise západoněmecké armády budou pravděpodobně organizovány:

- z velitelství a štábu divise,
- ze tří velitelství bojových skupení,

- ze tří mechanisovaných praporů,
- ze tří tankových praporů,
- z dělostřeleckého pluku o třech dělostřeleckých oddílech,
- z oddílu stíhačů tanků,
- z protiletadlového dělostřeleckého oddílu,
- z ženijního praporu,
- ze spojovacího praporu,
- z obrněného průzkumného praporu,
- ze zdravotnického praporu,
- ze zbrojního praporu a
- ze zásobovací roty.

V průběhu výstavby západoněmecké armády může být tato organizace změněna a upřesněna. Na případné změny mohou mít rozhodující vliv výsledky zkoušek s novými organizacemi svazků americké armády a dodávky nové bojové techniky, především taktických atomových zbraní z USA.

Závěr

Účelem tohoto článku není podrobně pojednat o všech otázkách týkajících se změn v organisaci svazků pozemních sil kapitalistických armád, nýbrž jen o těch teoretických otázkách a organizačních změnách, které již jsou nebo v dohledné době budou prakticky realizovány.

Největší pozornost je v tomto článku věnována otázkám změn v organisaci svazků americké armády, která přes to, že s jejich praktickým uskutečňováním začala později než francouzská a britská armáda, má v kapitalistických armádách rozhodující vedoucí úlohu. Je také pravděpodobné, že organizační změny provedené v armádě Spojených států amerických budou mít vliv i na organisaci ostatních kapitalistických armád.

Navrhované organizace amerických svazků nejsou definitivní a je možné, že podle výsledků zkoušek budou v nich provedeny některé dílčí změny.

Podle uvedeného nového organizačního složení amerických svazků je zatím organizována jedna vzdušná výsadková divise (101. ve FORT CAMPBELL, USA). Divise byla postavena již na podzim 1956. Zkoušky s jejím taktickým použitím mají být zakončeny v březnu až dubnu t. r. Na základě výsledku zkoušek bude upřesněno použití a způsob výcviku divise. Nedostatkem je, že při zkouškách používá divise částečně starých zbraní, takže získané poznatky nemohou být v mnoha otázkách vždy rozhodující. Většina nových zbraní, které mají být zavedeny do výzbroje divise, je teprve zadávána do výroby a s jejich dodáním se počítá až ke konci tohoto roku.

Se zahájením reorganizace zbylých dvou vzdušných výsadkových divísi (11. a 82.) je možno proto počítat nejdříve začátkem příštího roku (1958).

Stejné důvody k postupné reorganizaci se vztahují i na pěší a obrněné divise. První z těchto divisí mají být reorganizovány nejdříve koncem března t. r. Jde o 1. pěší a 1. obrněnou divisi dislokované v USA a 25. pěší divisi dislokovanou na Havaii.

Udržování stálé bojové pohotovosti nutí americké velení, aby divise umístěné v Německé spolkové republice a v Koreji nebyly zatím dosud nevyzkoušenou reorganizací oslabovány. K reorganizaci těchto svazků dojde pravděpodobně až začátkem roku 1958, a to většinou v rámci pravidelného střídání s reorganizovanými již svazky ze Spojených států amerických.

Reorganisace všech svazků pozemních sil USA má být skončena přibližně za 18 měsíců, t. j. asi v polovině roku 1958.

Proto by bylo zatím předčasné dělat z dosavadních poznatků o nové organizaci podrobnější zhodnocení a závěry.

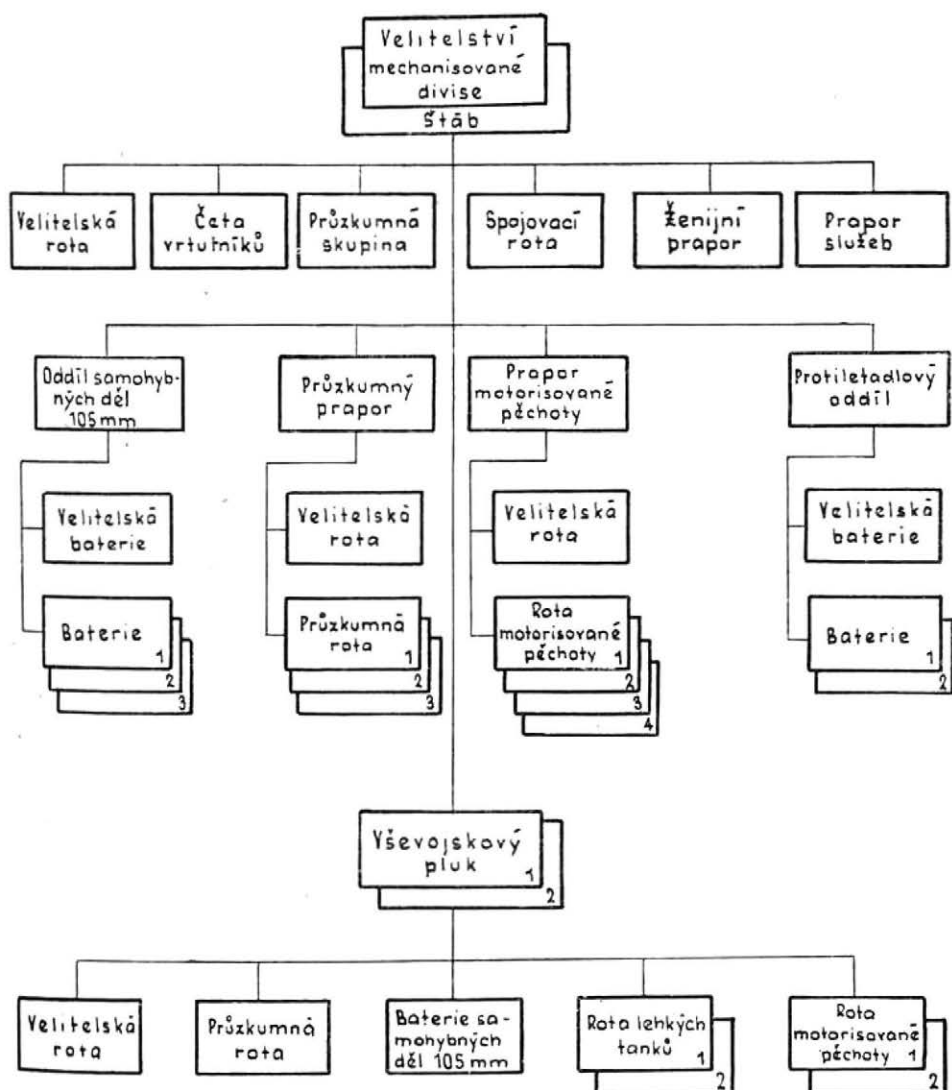
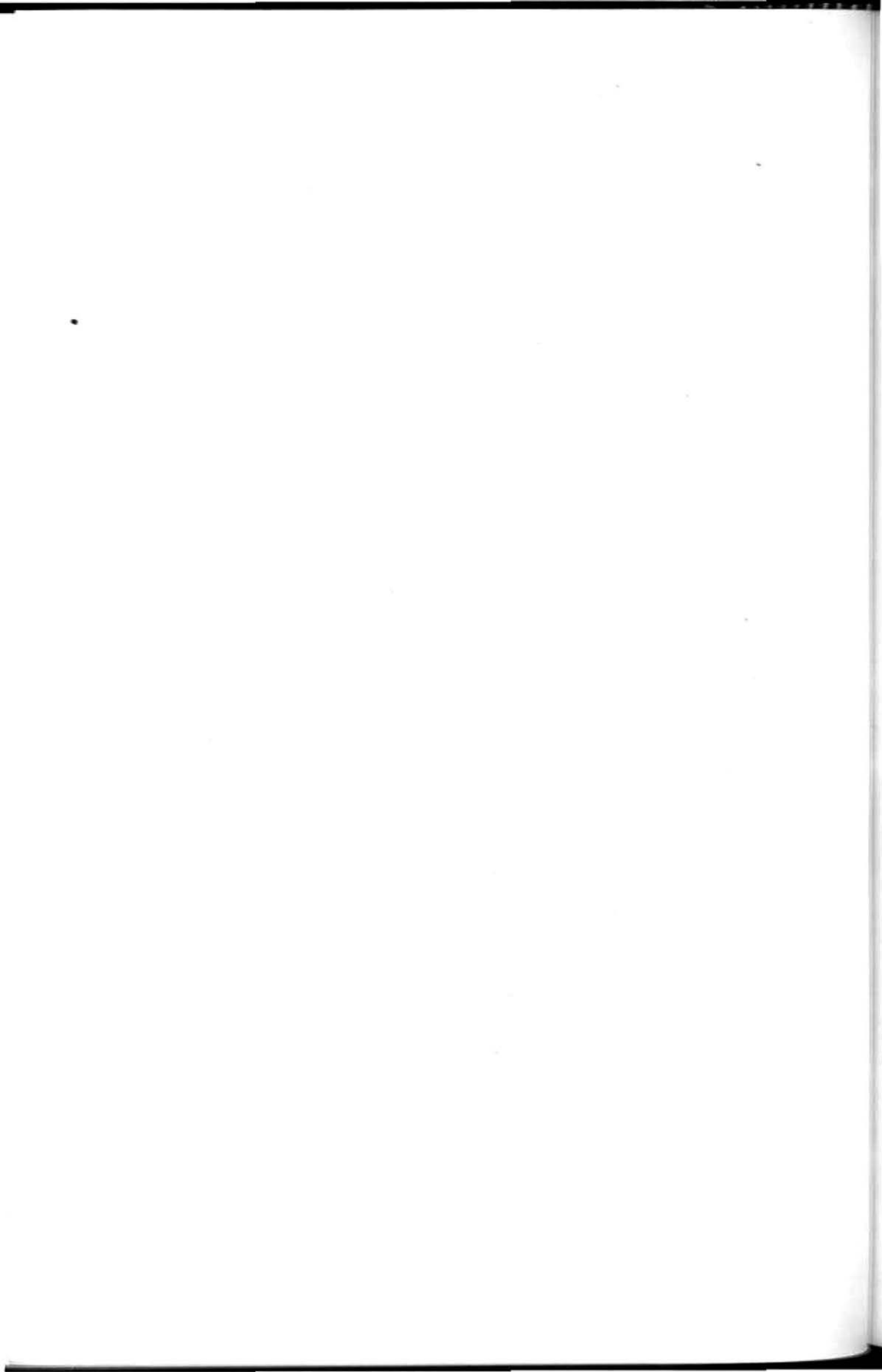

Schéma 1. Organizace francouzské mechanisované divise

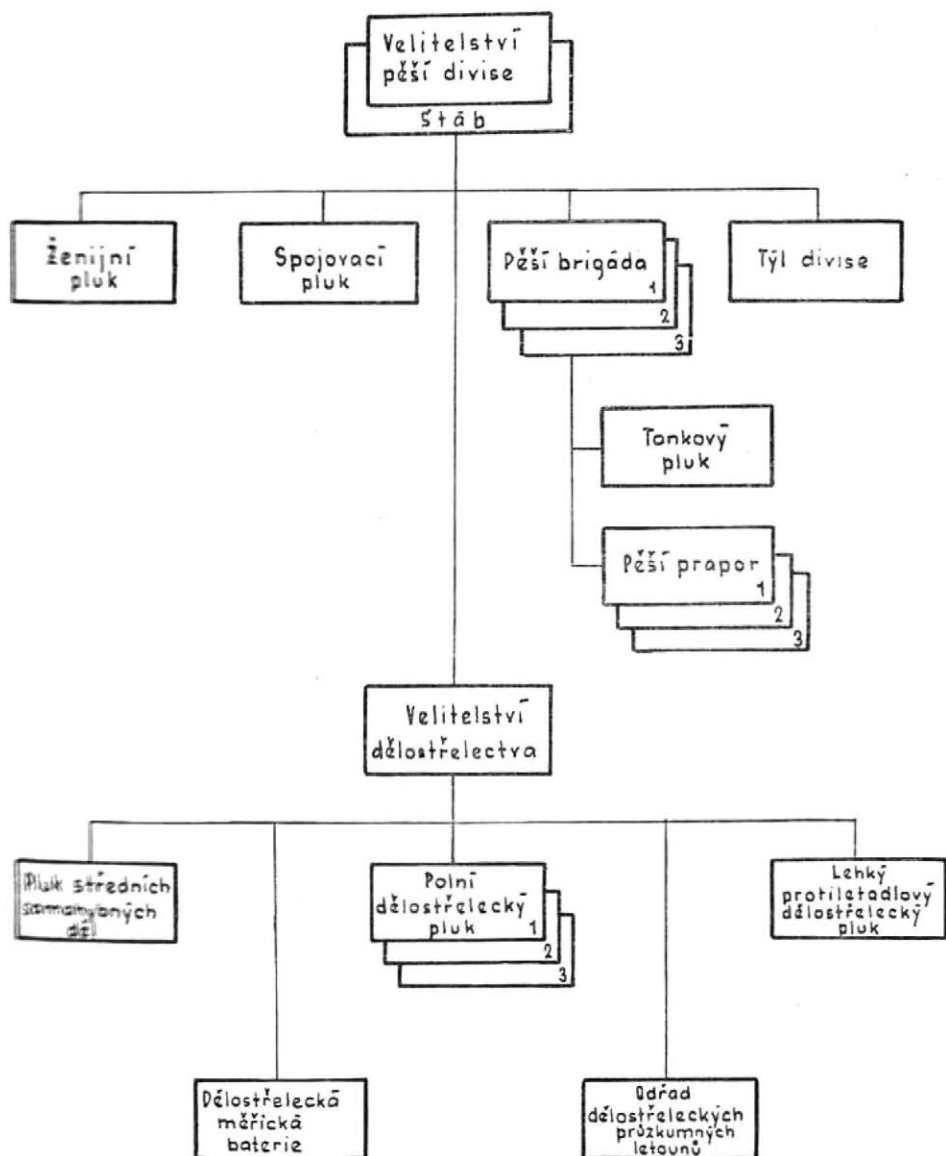
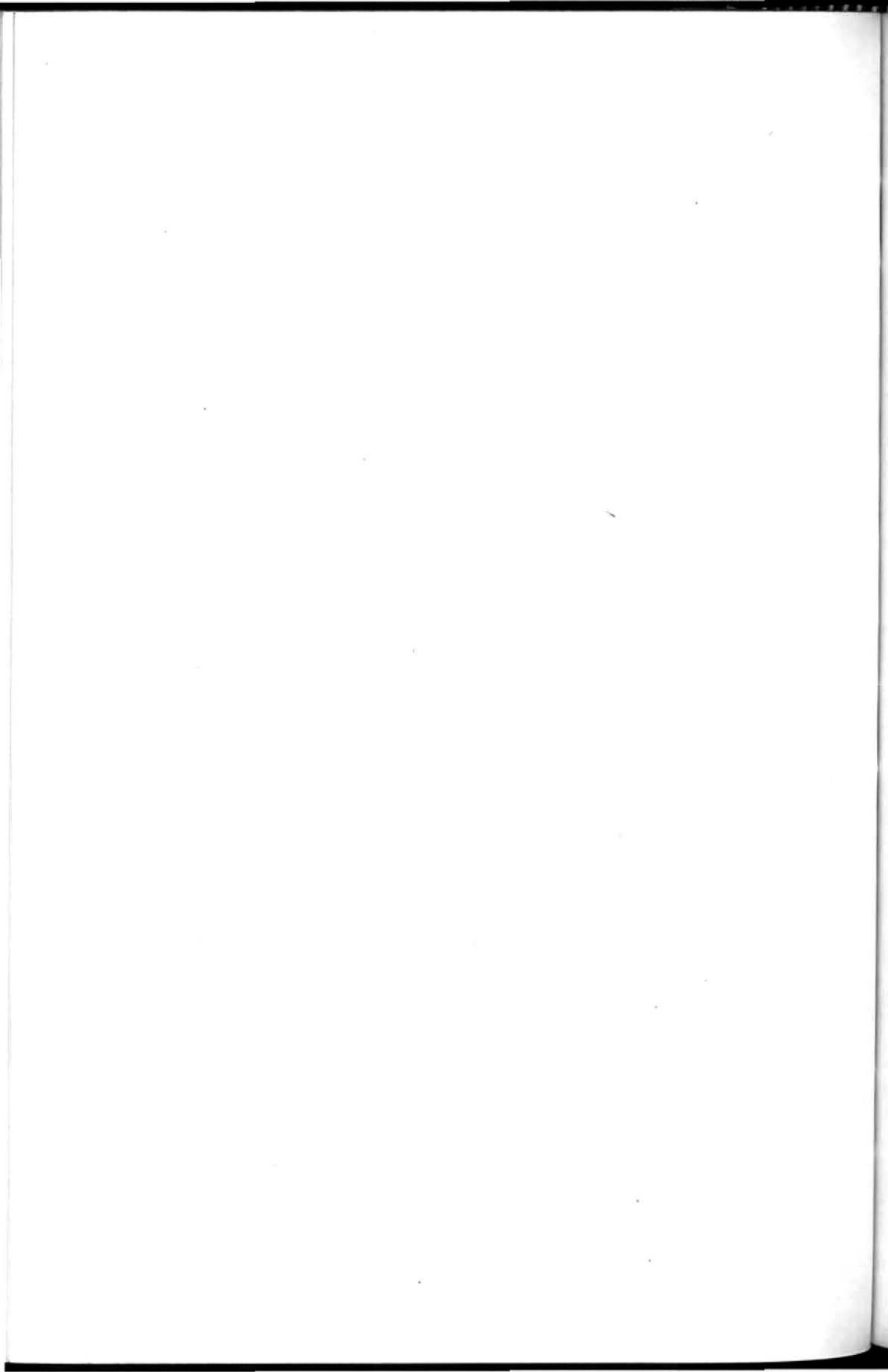

Schéma 2. Zkušební organizace britské pěší divise

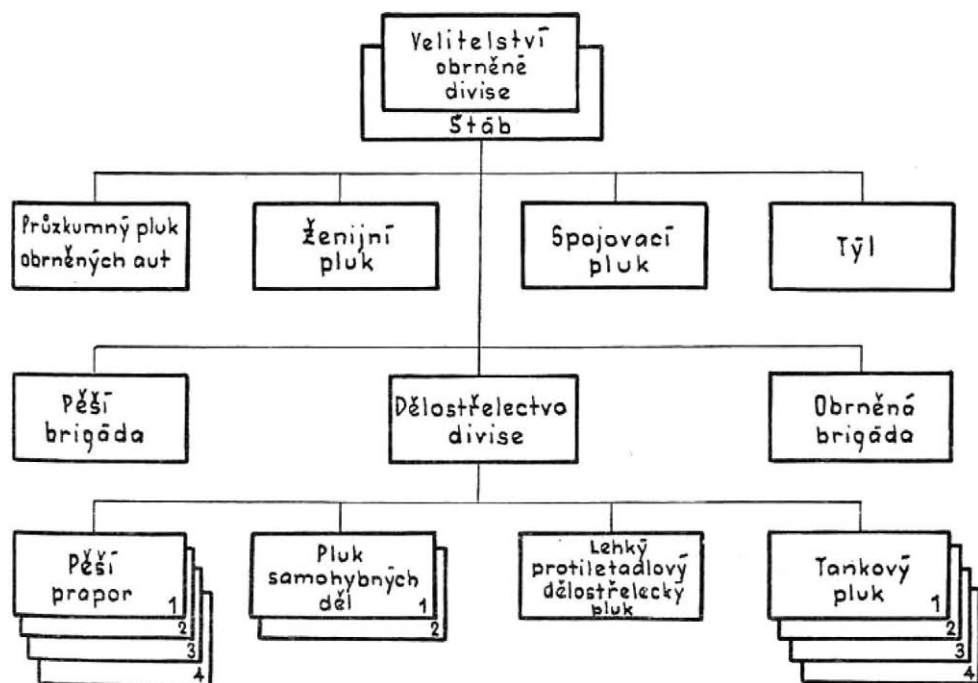

Schéma 3. Zkušební organisace britské obrněné divise

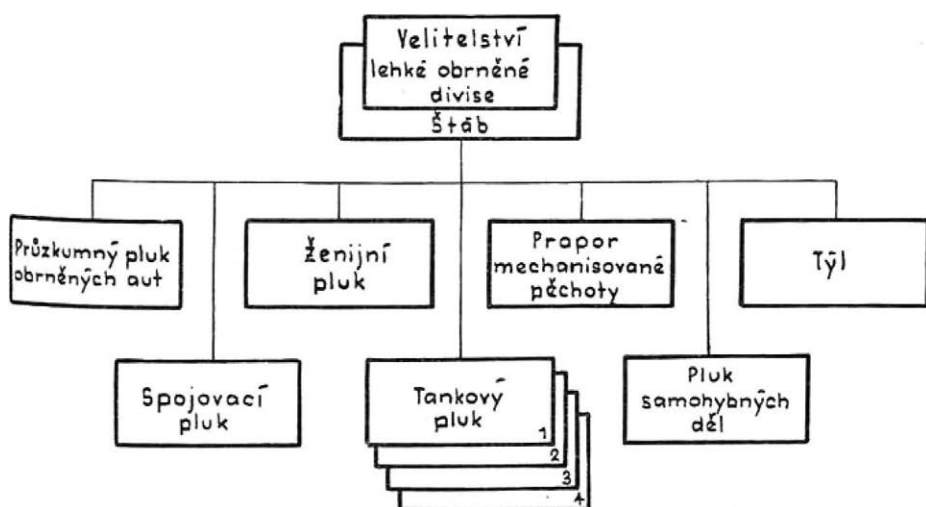
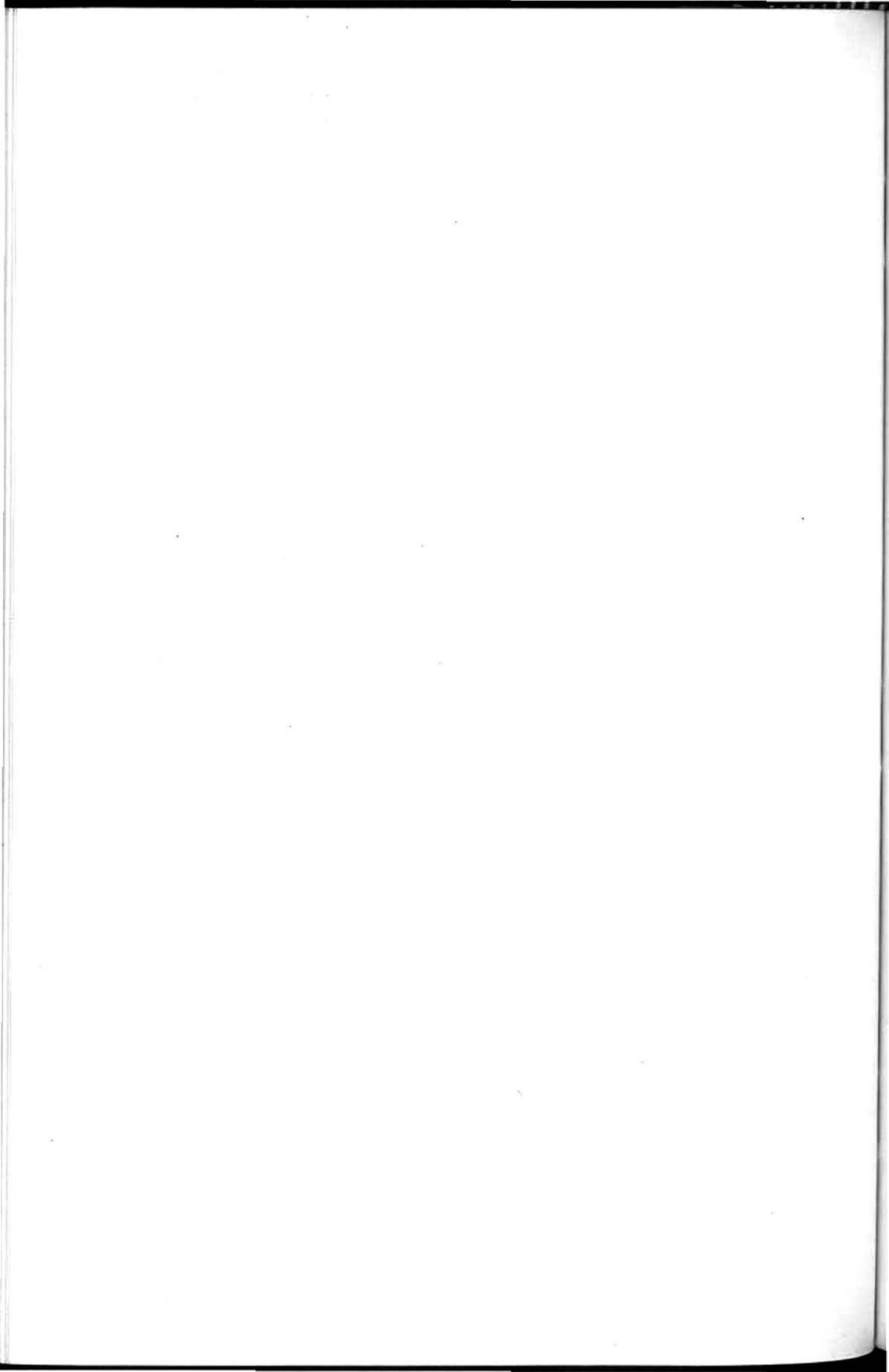

Schéma 4. Zkušební organisace britské lehké obrněné divise

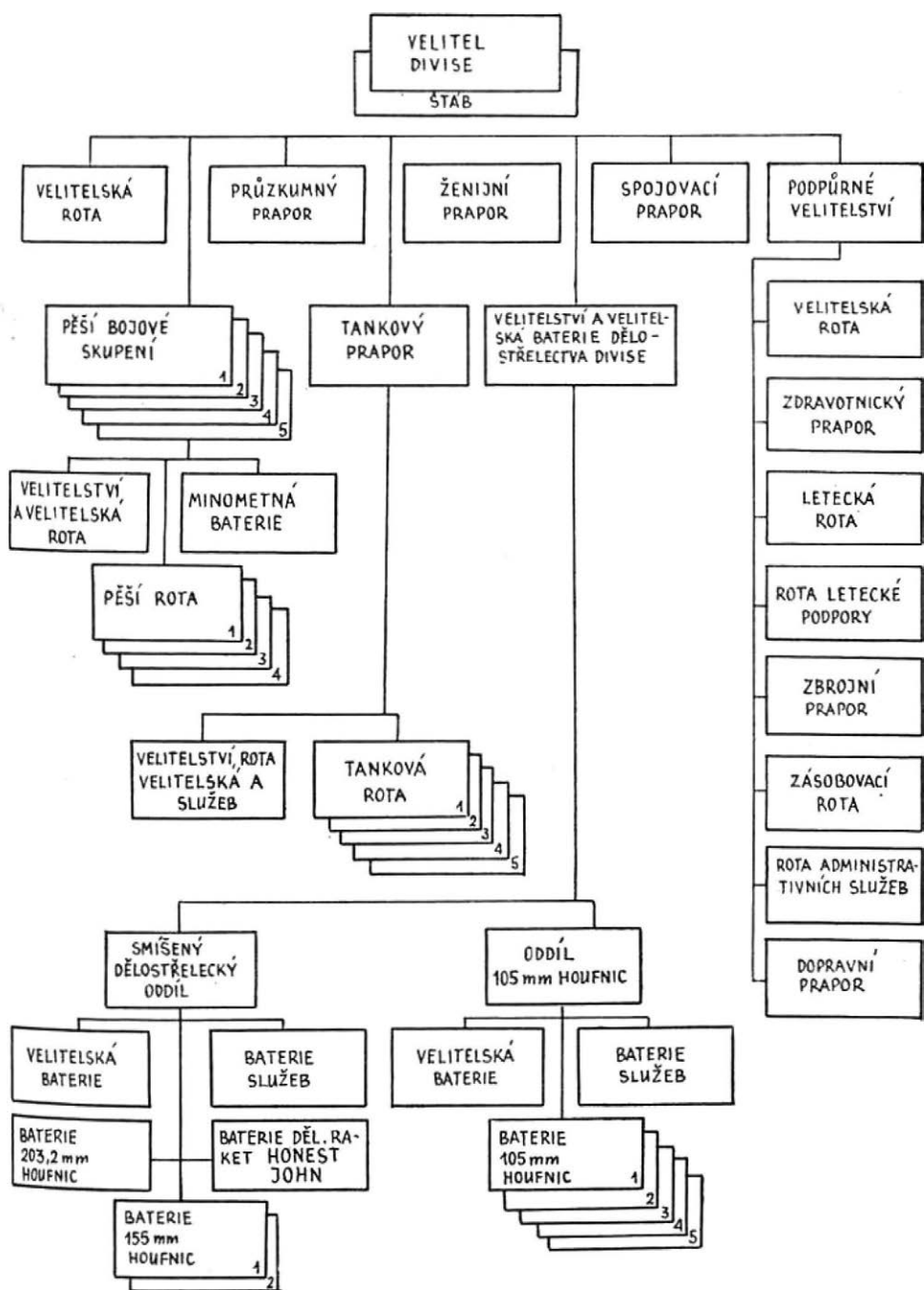
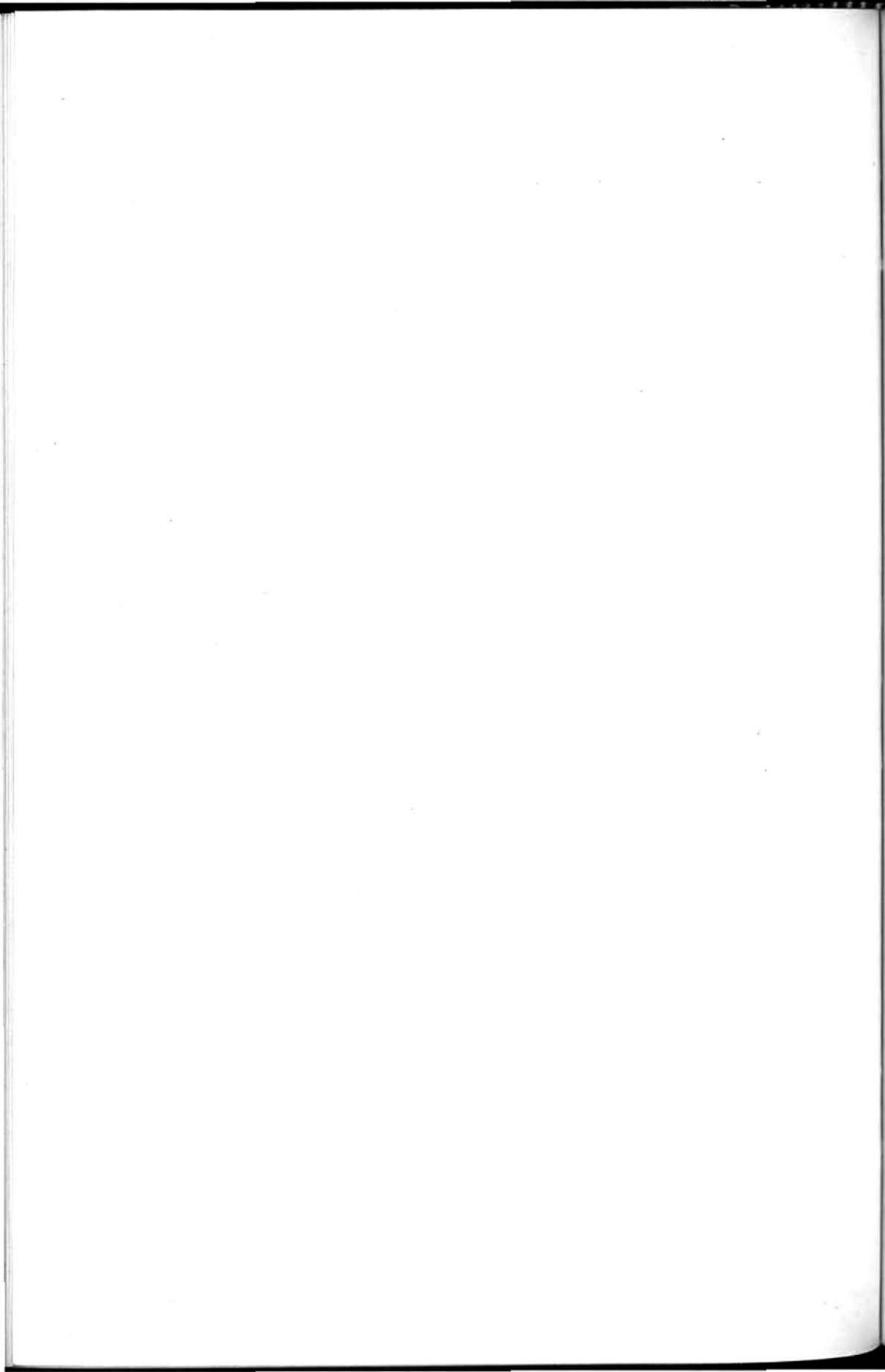

Schéma 5. Nová organizace pěší divise americké armády

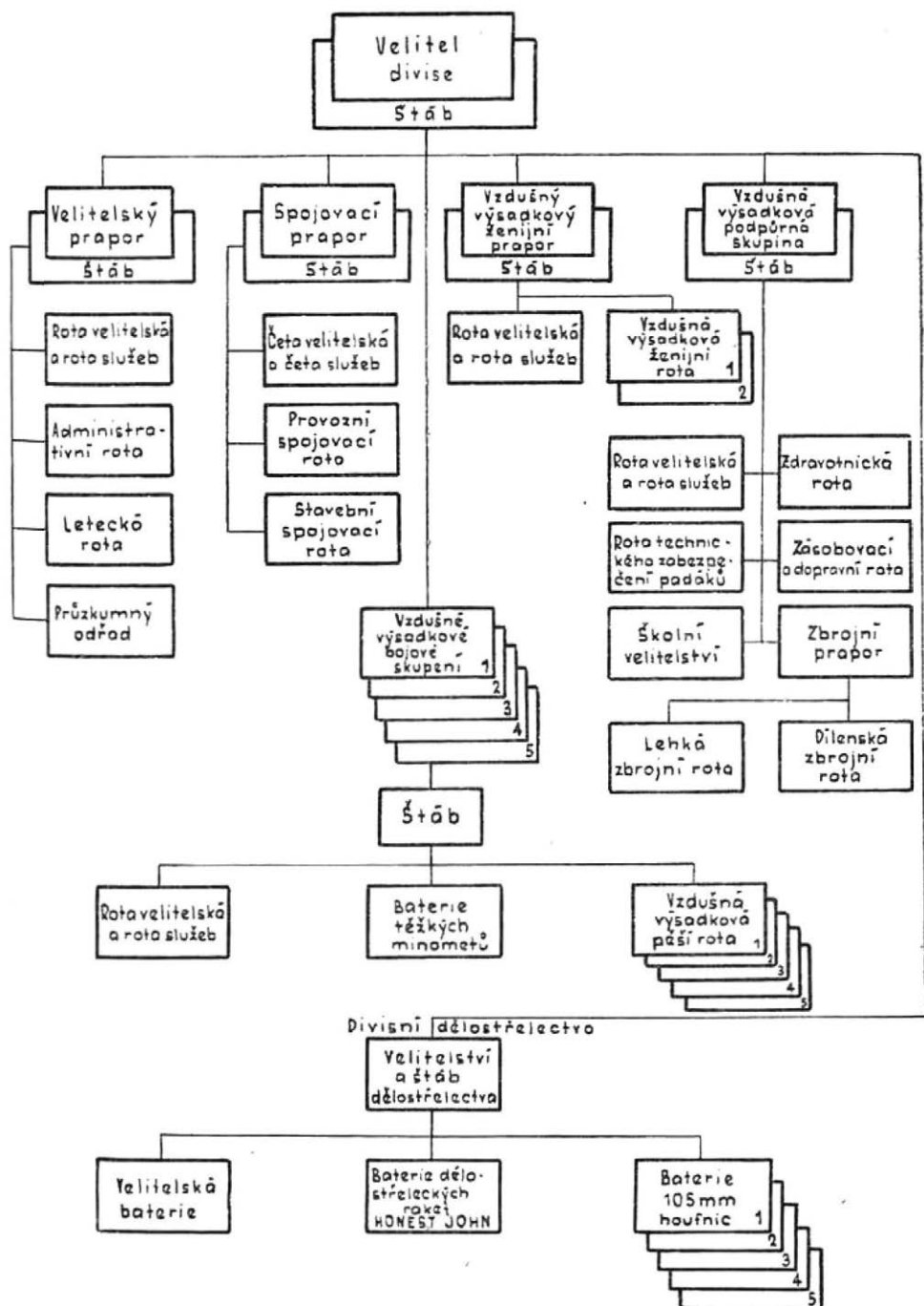
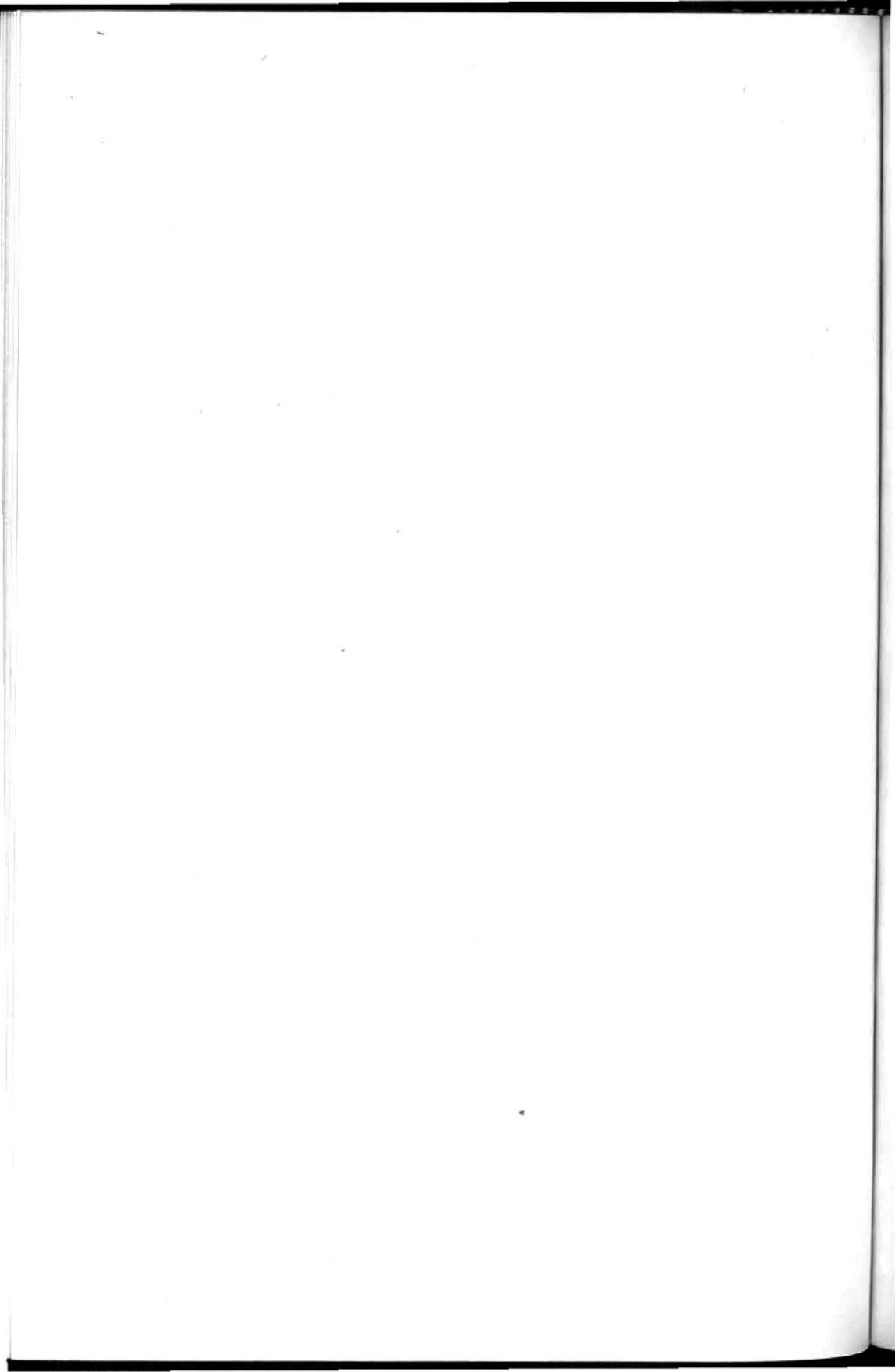

Schéma 6. Nová organizace vzdušné výsadkové divise americké armády

DISKUSE

DISKUSNÍ PŘÍSPĚVEK K ČLÁNKU PODPLUKOVNÍKA J. KAVENY

»Některé otázky práce štábů«

a k diskusnímu příspěvku plukovníka Tvarošky (VM čís. 5 a 6/56)

Podmínky soudobého boje neustále stupňují požadavky na činnost štábů, a to nejen v přípravných obdobích operací, ale zejména v průběhu boje. Štáby již nyní při cvičeních i v normální práci plní své úkoly jen se značným vypětím sil. To jsou celkem známé věci a vyvolaly několik článků ve VM.

Podle mého názoru je třeba si nepokrytě říci, z čeho dnešní potíže vznikají. Příčiny jsou tyto:

1. Při práci štábů při cvičeních nevycházíme z potřeb plánování, organizování a řízení činnosti podřízených velitelů, štábů a jednotek, nýbrž spíše ze zavedeného seznamu dokumentů. Přitom se trvale projevuje snaha počet dokumentů nikoli zmenšit, zjednodušit a jejich obsah zkvalitnit, nýbrž naopak ho ještě rozšířit. Nevycházíme z nutného a účelného minima, nýbrž spíše z maxima a jsme ochotni jen sem tam někde něco škrtnout.

2. Dosud není dobře ujasněno, co na kterém velitelském stupni musí být plánováno, vypracováno a řízeno a co musí nebo mohou provést podřízení velitelé a jejich štáby.

3. Práce štábů někdy trpí vinou přírodních náčelníků, kteří ne vždy dost kriticky dovedou zhodnotit praktickou potřebnost a účelnost požadované práce i časové zatížení štábu spojené s provedením této práce.

4. Kriteriem pro práci velitelů a štábů pro starší náčelníky dosud není včasnost, časová posloupnost vydávaných úkolů, účelné organizování a řízení činnosti podřízených, nýbrž množství a uměleckost provedených dokumentů. Dostanou-li na příklad divise všechna rozhodnutí, nařízení a podklady pro svou přípravu k boji a pro zvládnutí svých úkolů co nejdříve a v době promyšleném sledu, pracuje armáda po této stránce dobře bez ohledu na to, má-li do-

kumenty v potřebném počtu a s náležitou štábní kulturou pořízeny později.

5. Dosud se v dostatečné míře nerozvinula práce důstojníků štábů, směřující k stanovení nejnutnějšího minima dokumentace, spojování dokumentů, zhušťování obsahu dokumentů a vyhledávání úsporných metod štábní práce. Spíše je tomu naopak. Vzpomeňme jen na plány PAO nebo plány osvětlování bojiště a p.

6. Plánování a vypracování dokumentace nese silné stopy samoúčelnosti. Zapomíná se, že okamžité a postupné řízení činnosti vojsk je hlavním úkolem a nikoli mít dokumenty. Dokumenty jsou jen podkladem.

Soudobé podmínky boje budou jistě klást na velitele a štáby nové a nové požadavky, které bude možno zvládnout jen metodou pružného velení, pro něž bude třeba včas si vytvářet výhodné podmínky.

Rychle se měnící podmínky boje a bojové situace si vzhledem k zvýšené rychlosti, manévrovosti a ničivých účinků zbraní hromadného ničení pravděpodobně vynutí, že budeme nuceni dříve upouštět od velmi četných plánovaných opatření. To donutí velitele k stále pohotovosti, k rychlému a samostatnému organizování bojové činnosti jednotek, k rozhodnému, pohotovému a tvrdému velení a řízení činnosti vojsk.

Tyto podmínky budou klást daleko větší nároky na velitelské umění velitelů, na jejich kvalitu odbornou, morální, fyzickou i schopnost co nejlépe využít svého štábu k přímému řízení vojsk. V mnoha směrech jsou tyto požadavky větší než v přípravném období operace, a tedy velitelská činnost za vedení boje je těžší než v přípravném období, kdy se má projevit plně rozvinutí organizačních schopností velitelů a štábů.

Myslím, že nejsme na správné cestě připravit se ve štábech na uvedený způsob pružného a pohotového velení. Jsme v současném stadiu až příliš zatížení zdoluhavou prací na dokumentech.

Bude třeba změnit celkovou metodu přístupu k těmto věcem, vycházet více z konkrétních podmínek a z časového tlaku. Jak si vypracování nové metody práce štábů představuji, uvedu v příkladu:

Armáda druhého sledu frontu měla být podle operačního předurčení zasažena podle plánovaných variant. Velitel této armády se svým štábem úkoly studovali a připravili potřebnou dokumentaci (odpovídající konkrétním podmínkám). V průběhu operace však došlo k takové situaci, že armáda druhého sledu musela plnit nový úkol, který nebyl připravován. Na zpracování nejnutnější dokumentace a na vydání bojových nařízení má armáda celkem 24 hodin času. Za tuto dobu musí velitel se svým štábem novou operaci naplánovat, změnit přesun armády podle nového úkolu, vydat k tomu nová bojová nařízení a dodat je vojskům. Pak se připravit k organisování zasažení armády do sražení a k řízení boje.

Jaké plány a dokumenty je možno nebo nutno v této krátké době vypracovat a včas dodat vojskům? Mohou to být jen opravdu nejnutnější a základní práce, které umožní plně pochopení úkolu, usměrnění činnosti podřízených velitelů a štábů k zabezpečení rozhodnutí velitele a k splnění úkolu ať po stránce vševojskové nebo po linii jednotlivých druhů vojsk. Tato situace bude nutně vyžadovat, aby velitel armády pracoval se svým štábem a veliteli druhů zbraní rychle, úsporně a v hrubých rysech, bez zbytečných podrobností. Musí rozhodnout, usměrnit a řídit jen to nejdůležitější, bez čehož by podřízení nemohli správně pochopit a plnit úkol. A stejně tak musejí pracovat podřízení velitelé divíí.

Myslím, že v další práci a výcviku štábů musíme vycházet právě z takovýchto podkladů a situací. Bude to pracovní metoda živější, účelnější, úspornější a přímější, umožňující práci rychlejší a pružnější. Odbyrokratisuje štáby, zbaví je přemíry plánů a začne klást důraz na kvalitu velitelů a štábů. Uvolní ztrnulost a šablonovitost, která se ve velitelském sboru začíná projevovat vlivem zvyku na přemíru přespříliš podrobného plánování. Vráti tak velitele k iniciativnímu, pohotovému velení, rozhodování i pružnějšímu využívání štábů.

Jedině tato nebo podobná metoda nás může vrátit na správnou cestu a umožnit nový rozmach štábní práce i dát jí potřebný směr a náplň pro rychlé a pružné plánování, organisování a velení. Práci velitelů a štábů je třeba dostat z vlivu profesorů a vrátit ji vlivu velitelů.

Bude-li na přípravu operace více času, nebude ho použito na rozmnožení počtu dokumentů a uměleckou výzdobu map, nýbrž na hlubší prostudování jednotlivých dílčích úkolů, k upřesnění vydávaných nařízení, ku pomoci podřízeným a hlavně na hlubší a úplnější zpracování součinnosti.

Tato pracovní metoda by ovšem vyžadovala, aby se praxí zjistilo:

a) jaké nejnutnější podklady, v jaké formě, kdy a v jakém sledu musí být vydávány jednotlivými veliteli, aby podřízení měli co nejvíce času k provedení všech příprav,

b) přihlížet při tom k současně kvalitě velitelů a důstojníků štábů na všech stupních a podle výsledku zhodnocení upravit metody školení a přípravy velitelů i důstojníků štábů,

c) správně stanovit reálnou délku pracovního období pro jednotlivé stupně (armáda, divise) čítající v to čas k materiálně technickému zabezpečení.

*

Velmi zatěžuje štáby na příklad, že se často přepíná požadavek na štábní kulturu vypracovaných dokumentů, lépe řečeno na jejich libivost a někdy také snaha zahrnout do dokumentu věci, které se již jinde v plné míře objevují. V plánu bojového použití dělostřelectva se na příklad uvádějí podrobnosti, které jsou uvedeny ve vševojskovém plánu útočné operace, nebo v plánu protiletadlové obrany nebo v plánu materiálního zabezpečení atd. Přehlednost a jasnost vypracovaných dokumentů je třeba od všech velitelů i pracovníků štábů požadovat jen proto, aby se naučili rychle, srozumitelně, přehledně a čitelně vypracováni dokumentů a podkladů pro velení a řízení bojové činnosti vojsk. Jde hlavně o vedení pracovních map za těžkých bojových a povětrnostních podmínek, a aby těchto map dovedli pohotově využít jako podkladu pro vydávání bojových nařízení, jakož i k doložení současné nebo právě uplynulé situace staršímu náčelníkovi a jeho štábu. Jaký má potom smysl

pěstovat si ve štábech speciální aranžéry dokumentů?

S. Kavena doporučuje nepsat potřebné kalkulační a jiné údaje přímo na mapy, nýbrž napsat je na stroji na zvláštní listy papíru a na mapu je přilepit. To však může vyhovovat jen u těch dokumentů, které zůstanou uloženy nebo zavěšeny ve štábech. Na dokumenty, které si velitelé nebo důstojníci štábů berou na pozorovatelný nebo k vojskům a které je proto nutno skládat do brašny nebo pouzdra na mapu, se ani psaní, ani lepení nehodí. Aby se z nich v čas potřeby dalo něco zjistit, je třeba tyto dokumenty, zejména mapy, vyjmout z pouzdra a rozložit je. Pak si zjistit, čeho je třeba, a to za působení všech možných povětrnostních vlivů nebo v těsném prostoru vozidla. Proto je mnohem výhodnější a praktičtější dát na mapu jen to, co se srozumitelně a ve zkratce dá vyjádřit graficky, a vše ostatní zapísat do poznámkového sešitu velikosti A5. Tento sešit nikoho nepřetíží, ale zbaví ho všech nevýhod manipulace s velkými rozměry map, protože pouzdro na mapy obvykle dovolí složit mapu tak, aby situace obsahovala potřebnou hloubku.

Velkým zatížením pro štáby při cvičeních je také na příklad to, že v době příprav na cvičení jsou bez konkrétních podkladů vymyšleny spousty variant možných řešení, na něž musí štáby zpracovat dokumentaci. Tak se stane, že do zahájení vlastního cvičení jsou štáby unaveny a jejich tvůrčí schopnost je značně otupena. Viděli jsme při jednom cvičení štáb jedné Sovětské armády v době příprav na cvičení. Tam vládl úplný klid a byla prováděna samostatná příprava jednotlivých funkcionářů na specialisovanou práci, na kterou se připravovali podle plánu vypracovaného náčelníkem štábu každé složky. Žádné varianty se v dokumentech nepřipravovaly, hlavní funkcionáři jen je studovali. Všichni členové štábu využili posledních chvil před zahájením cvičení k úplnému odpočinku. Také prostředí, v němž pracovali, tomu odpovídalo, nehlídáme-li již na to, že ve štábu měli dostatek mužstva k provádění všech pomocných prací. Počty funkcionářů v jednotlivých odděleních byly také jiné než naše a opět v jejich prospěch. I po této stránce se máme čemu učit.

Kolik zbytečné práce se ve štábech dělá, to nejlépe ukazuje příprava na příklad na velitelská shromáždění, rozborů cvičení a p. Protože jednou bylo poukázáno na

to, že je třeba při takových příležitostech používat schémat, nedělá se ve štábech nic jiného, než že se zvětšují výseky map, na velké plachty speciální kresliči pracně kaligraficky zvětšují všemožné tabulky technických dat a různá schémata. Heslem je: Ať je toho hodně a ať je to hezké. O účelnosti, potřebnosti a rentabilnosti se neuvažuje. A nakonec pak nikdo z těch, pro něž má být tato práce určena, nemá možnost si vše ani řádně prohlédnout, natož pak si to opsat nebo okreslit. O výhodách používání epidiaskopu a snadného rozmnožení malých obrázků se u nás zatím mnoho neuvažuje.

Zkušenosti z posledních cvičení a přípravy štábů nám ukazují jeden velmi závažný poznatek. Dosáhli jsme toho, že štáby v celku se značnou vynalézavostí a s velkým úsilím dovedou vyrobit dokumentaci. Bylo dosaženo i určitých úspěchů v organisování souběžného plánování. Jenže se nám za veškerou tou snahou a často úmornou prací skryl hlavní smysl a cíl plánování, to jest vypracovat si podklady pro organisování a řízení bojové činnosti podřízených jednotek a svazků a co nejrychleji je přenášet k podřízeným. Podstatné zkracování doby přípravného období operace nebo boje bezpodmínečně vyžaduje, aby bojová nařízení, uvádějící vojska v organisovanou přípravu k boji, byla vydávána co nejdříve a v promyšleném sledu. Úkolem velitele je vydat štábu základní rozhodnutí a směrnice pro práci. Úkolem štábu je v promyšleném sledu rozhodnutí velitele zpracovat a co nejdříve usměrňovat činnost podřízených velitelů, štábů a jednotek tak, aby do maxima bylo využito času přípravného období na přípravu jednotek k boji.

*

Dále mám ještě tyto poznámky:

1. Bylo již konstatováno, že štáby jsou příliš zatěžovány lepením map. K usnadnění této práce je mimo jiné také záhodno, aby mapy byly vyráběny s okrajem úzkým jen asi 12–15 mm, aby aspoň dvě strany nebylo třeba ořezávat.

Číslo listů map, po případě jiné údaje je třeba tisknout i na rubu listu mapy, aby se i při slepených mapách dalo snadno zjistit, o které listy map jde.

Kilometrovou síť (pro potřeby dělostřelectva) je třeba číslovat místo na okraji mapy přímo uprostřed listu, aby při slepených mapách nebylo třeba ruč-

ně kilometry číslovat nebo je pracně vyčítat a honit na okraji mapy.

Velikost listů map je nutno přizpůsobit potřebě vojsk a nevolit je podle výhodnosti pro přípravu map. Pro vojska je třeba dělat soutisky dvou nebo čtyř listů dnešních map. Je třeba mít na zřeteli, že každé slepení snižuje přesnost mapy, a to má pro dělostřelectvo velký význam.

2. K zrychlení práce na mapách i pro lepší přehled jsou zavedeny taktické značky. Proto je třeba, aby tyto značky byly co nejjednodušší a daly co nejméně práce. Nesouhlasím proto s názorem plukovníka Tvarošky, že malá mechanisace nám pomůže. Tohoto přístroje se nedá použít tam, kde je třeba přesné práce. A s tou je u vojsk třeba počítat (zvláště u dělostřelectva při plánování paleb a rozkreslování cílů). Jsem pro radikálnější řešení. »Chlupy« je třeba zrušit a nahradit je na př. dvojíitou čarou nebo zvolit pro zemní práce samostatnou barvu.

Také jiné, a to nejpoužívanější značky, je možno zlepšit. Kdo dnes na příklad často potřebuje značku hipomobilního pochodového proudu? Jde tu sice jen o malá kolečka, ale i to je již zbytečná práce, takže je nutno upustit od těchto koleček u motorisovaných proudů. Je-li třeba mít některé značky pracnější nebo komplikovanější, ať je to u těch, kterých je méně používáno.

3. Je třeba také zjednodušit způsob vypisování rozhraní v bojových rozkazech a nařízeních. Je mnohem kratší a přehlednější napsat v textu na příklad: Rozhraní pro 20 sd: mimo ČENKOV //, PŘÍBRAM //, PŇOVICE //, mimo BLATNÁ //, mimo STRAKONICE //, než dosavadní předpisový způsob: ČENKOV //, PŘÍBRAM //, PŇOVICE //, BLATNÁ //, STRAKONICE //, vše pro 20 sd mimo ČENKOV, BLATNÁ, STRAKONICE.

Zpracoval

podplukovník František Šoukal

DISKUSNÍ PŘÍSPĚVEK K ČLÁNKU PLUKOVNÍKA M. PRIDALY

»Zvláštnosti bojové činnosti letectva při zabezpečování útoku vševojskových útvarů v noci«

(VM 1/1957)

V prvním čísle časopisu Vojenská mysl z roku 1957 byl uveřejněn článek plukovníka Michala Pridaly o zvláštnostech bojové činnosti letectva při zabezpečování útoku vševojskových svazků v noci.

Článek ten přináší řadu hodnotných poznatků a závěrů o možné činnosti letectva v noci. Přesto jsou, podle mého názoru, některé otázky v článku osvětleny nepřesně nebo nesprávně.

Především nesouhlasím s názorem o provádění předběžné letecké přípravy zteče. O té autor píše: »Předběžná letecká příprava zteče se uskutečňuje, když je toho třeba, jeden až tři dni před přechodem vojsk do útoku. Prováděna je na široké frontě. Účastní se jí všechny druhy letectva. V období předběžné letecké přípravy vybojovává letectvo ve vzduchu nadvládu, boří zvlášť odolné obranné stavby nepřítelů, ničí a demoralisuje nepřátelská vojska, boří mosty, přepravy, ničí tylové objekty a zařízení nepřítelů, desorganizuje jeho velení a provádí vzdušný průzkum.

Podstata úkolů letectva a jejich plnění v období předběžné letecké přípravy při nočním útoku se nemění. Zvláštnosti činnosti letectva v noci budou rozebrány dále.

Období předběžné letecké přípravy končí zahájením přímé letecké přípravy zteče.

S uvedeným názorem nesouhlasím z těchto důvodů: Předběžná letecká příprava nemá v soudobých bojových podmínkách své oprávnění, neboť používání, a to v rozsáhlé míře, zbraní hromadného ničení, umožňuje útočníkovi vybojovat nadvládu ve vzduchu, bořit zvlášť odolné stavby a splnit ostatní uvedené úkoly ve velmi krátké časové lhůtě před samým zahájením útočné operace. Proto považuji provádění předběžné letecké přípravy jeden až tři dni před přechodem vojsk do útoku za krajně neúčelné, neboť zbytečně prozrazuje zámysl útočníka, i když je prováděna na široké frontě. Vždyť přece je nám známo, že se v naší armádě a nakonec i v armádách našich pravděpodobných

neprátel hluboce promyšlejší otázky zahájení útočných operací z chodu bez zaujímání výchozího položení. Takto organizovaný útok má mimo jiné umožnit překvapit obránce, jak co se týče směru hlavního úderu, tak i doby zahájení útočné operace. Provedením předběžné letecké přípravy bychom zbytečně upozorňovali obránce na náš záměr, a proto podle mého názoru nebude dlouhodobá předběžná letecká příprava v budoucnu prováděna. Tento názor podporuje i možnost širokého významu letectva obránce v krátké časové lhůtě. Proto úkoly až dosud plněné v předběžné letecké přípravě musí být provedeny až před samým zahájením útočné operace dovedným použitím zbraní hromadného ničení. Pokud jde o vybojování letecké nadládky ve vzduchu, to bude úkol trvalý, prováděný nepřetržitě od zahájení ozbrojeného sražení.

Dále uvádí autor v článku »u imperialistů vzrůstá význam činnosti letectva vlivem zasazení zbraní hromadného ničení jako zbraní strategického významu, jejich hlavním nosičem je letectvo«. Názor, že imperialisté považují zbraně hromadného ničení za zbraně jediné strategického významu, neodpovídá skutečnosti. O tom konečně svědčí zavádění zbraní hromadného ničení již u armádních sborů a divisí, tedy k plnění taktických úkolů přímo ve prospěch bojujících vojsk, i když nelze popřít skutečnost, že zbraní hromadného ničení bude používáno i k splnění strategických cílů.

Autor ve svém článku kladé zvláštní důraz na okolnost, že noc nejvíce napomáhá dosáhnout překvapení, avšak tento prvek ve své práci opomíjí. Tak na příklad vůbec nepočítá s tím, že útok v noci může být a také velmi často bude prováděn bez přímé letecké přípravy zteče i bez mohutné »atomové přípravy« zteče. (Mimo jiné termínu atomová příprava zteče se v naší armádě nepoužívá.)

Přes to, že ve svém článku správně upozorňuje na obtíže při použití bitevního a bombardovacího letectva v noci, počítá s tím, že dělostřelecká a letecká příprava zteče v noci bude kratší než ve dne.

Toto tvrzení je nutno zdůvodnit nebo aspoň uvést, jak zabezpečit splnění cílů dělostřelecké a letecké přípravy, které jsou stejné ve dne i v noci. Po této stránce myslím, že by bylo účelné jasně určit, kdo a jakými prostředky převzme úkoly letectva a dělostřelectva,

aby byla dělostřelecká a letecká příprava kratší, jak tvrdí autor článku.

V třetí hlavě své práce rozvádí autor otázky vševojskové a doslova píše:

»Podle zásad soudobého boje bude taktická hloubka obrany nepřítele prolomena prvními sledy vševojskové armády ještě v první den boje. Proto bude nutno tento průlom okamžitě rozšiřovat a rozvíjet taktický úspěch v úspěch operační. To bude úkolem především druhých sledů armád, hlavně mechanisovaných divisí. Mechanisovaná divise jako vševojskový taktický svazek svou organizací a vlastnostmi bojové techniky je určena plnit úkoly, které musí být rozhodnuty rychle, s velkou průraznou silou a do značné hloubky. Nejvýhodnější podmínky pro boj v operační hloubce bude mít mechanisovaná divise po zasazení z druhého sledu vševojskové armády do boje po průlomu celého hlavního pásma nepřátelské obrany. Za těchto okolností musíme od mechanisované divise požadovat, aby celou silou pokračovala v boji i v noci, aby nebyl nepříteli poskytnut čas k oddechu, k přeskupení sil a k organizování další obrany.

Zvláštností boje mechanisované divise v noci je možnost překvapivého zasazení a využití tohoto okamžiku k rychlému rozvíjení taktického úspěchu. Při útoku v noci dostává mechanisovaná divise úkoly omezené do hloubky a určuje se jí přímocárý směr zteče. Sama mechanisovaná divise se přisunuje co nejbližší k bojovým sestávám útočících vojsk. K zasazení přechází z vyčkávacího prostoru bez přestávky, aby plynule rozvíjela denní bojovou činnost prvních sledů vševojskové armády, aniž se vydala v nebezpečí, že se prozradí a bude vystavena úderům vzdušného nepřítele ve vyčkávacím prostoru.

S těmito několika jednoznačnými závěry nesouhlasím, neboť plně neodpovídají soudobým názorům na vedení útočného boje a operace.

Tak především je nutno počítat s tím, že v soudobých podmínkách bude mechanisovaná divise velmi často používáno v prvním sledu operačního uskupení armády s cílem zvýšit údernou sílu prvních sledů a zabezpečit vysoké tempo průlomu taktické hloubky obrany nepřítele, k čemuž jsou vytvářeny výhodné podmínky provedením úderů zbraněmi hromadného ničení. Mechanisovaná divise druhého sledu armády bude tedy jen zcela výjimečně zasazována po

průlomu hlavního pásma nepřátelské obrany, neboť tím bychom předčasně vyčerpali druhé sledy a stanovený úkol armády těžko splnili.

Proto je možné počítat s tím, že některá divise z druhého sledu armády, a to zpravidla střelecká, bude zasazena až po průlomu taktické hloubky obrany k rozvíjení útoku v noci na směr hlavního úderu. Proto nepovažují za správné počítat za běžný zjev, jak to z článku vyplývá, provádět průlom pásma sborových záloh v noci a k jeho průlomu

zasazovat mechanisovanou divisi z druhého sledu armády.

V článku není vyřešena důležitá otázka zmaření protipřípravy nepřítele, ač se v něm široce rozvádějí možnosti zahájení útočné operace v noci a protipříprava ve značné míře může ztížit nebo i znemožnit zahájení útoku v noci. V otázkách zmaření protipřípravy bude mít letectvo rozhodující úlohu, a proto je nesprávné, že tato otázka byla opominuta.

Zpracoval podplukovník Josef Bláha

NA POMOC VOJENSKOVĚDECKÉ PRÁCI

POZNATKY Z VOJENSKOVĚDECKÉ KONFERENCE VTA AZ

Vojenská technická akademie Antonína Zápotockého uspořádala vojenskovoědeckou konferenci na tema »Příprava a vedení obranné operace s vyřešením nových forem organisace taktické hloubky obrany, s řešením účinnější protivzdušné obrany a ochrany proti zbraním hromadného ničení, s řešením boje v noci a maskováním«.

Pro jednání byly stanoveny tyto cíle:

1. rozebrat, ujasnit a dát konkrétní návrhy na řešení nejdůležitějších otázek organisace obrany vševojskové armády, především její taktické hloubky, a to jak s hlediska vševojskového, tak i s hlediska použití druhů vojsk a jejich prostředků;

2. řešit a dát konkrétní návrhy na organisaci účinnější protivzdušné obrany a ochrany proti zbraním hromadného ničení v obranném boji a operaci;

3. ujasnit otázky vedení a zabezpečení ochranného boje a operace v noci i otázky maskování přípravy obrany a vedení obranného boje proti všem nepřátelským prostředkům průzkumu;

4. vyhodnotit současný stav některých druhů bojové techniky naší čs. lidové armády s hlediska potřeb soudobého obranného boje a operace a navrhnout zavedení a způsoby využití nové moderní bojové techniky.

Význam, aktuálnost a důležitost řešeného tematu byl potvrzen velkým počtem účastníků. Diskusní příspěvek soudruha ministra ve vševojskové sekci, v němž přednesl nové názory na řešení obrany, stal se základem jednání ve všech sekcích konference. Vzhledem k tomu, že jednotlivé sekce dospěly ve svém jednání ke konkrétním a velmi závažným závěrům, jež mohou být významnou pomocí velitelskému sboru naší lidové armády při dalším studiu a rozvíjení otázek soudobé obrany, seznámím čtenáře Vojenské mysli s nejdůležitějšími z nich:

1. Organisace pásma obrany armády, především její taktické hloubky

a) Za taktickou hloubku obrany je nutno považovat celou hloubku prvního a druhého pásma obrany. Při určování obranného úsilí armády na první nebo druhé pásmo obrany je nutno kromě dosud známých činitelů (konkrétní situace, úkol a prostředky armády, terén, možnosti nepřitele) v daleko větší míře přihlížet k tomu, který způsob organisace obrany zajistí vojskům armády maximální ochranu před zbraněmi hromadného ničení nepřitele.

Při zkoumání otázek ochrany vojsk před zbraněmi hromadného ničení se dospělo k závěru, že není možno se současnými ženijními stroji při neustále se zkracujících lhůtách na přípravu obrany jít cestou rozmnožo-

vání a zesilování ženijních objektů, nýbrž je třeba vojska v obraně více rozptýlovat, poskytovat nepříteli menší cíle pro jeho zbraně hromadného ničení. Při tom hlavní rys naší obrany, souvislý zákopový systém, ponechat. Prakticky to znamená, že bude třeba pásma obrany budovat z většího počtu mělkých obranných postavení skládajících se ze dvou zákopů vzdálených od sebe 200 až 300 m. Obranná postavení budovat na vzdálenost od sebe 2 až 4 km. Z toho také vyplývá, že základním prvkem rozložení sil v obraně bude rotní rajón obsazený zesilenou střeleckou nebo motorisovanou rotou. Dosavadní praporeční rajóny obrany jednak svými rozměry a kruhovým tvarem skýtaly pro zbraně hromadného ničení nepříteli velké a tvarem vhodné cíle a jako důkaz výhodnosti nově navrhovaného uspořádání obrany je možno uvést, že by k vyřazení stejného množství sil a prostředků při nově navrhovaném uspořádání obrany, jež mohlo být vyřazeno jednou atomovou pumou, shozenou na praporeční rajón obrany s epicentrem ve středu rajónu, bylo potřeba tří pum.

Aby však bylo nového uspořádání obrany využito ve všech směrech, je nutno v uvedených mělkých obranných postaveních umísťovat i veškerou bojovou techniku (dělostřelectvo, tanky a p.) i ostatní významné objekty, jako VS, VPS a p.

Nově navrhovaným uspořádáním obrany značně narůstá hloubka obrany pluku, která bude zahrnovat čtyři obranná postavení, divise, která bude zahrnovat šest až osm obranných postavení, to znamená celkovou hloubku 16 až 18 km. S hlediska utajení vlastní obranné sestavy bude výhodné dosáhnout neznatelného přechodu prvního pásma obrany do druhého, v nutném případě i organisováním mezilehlého obranného postavení mezi prvním a druhým pásmem obrany.

Při současné organisaci svazků je možno uvažovat vzhledem k mohutné protitankové palebné síle mechanisovaných divisí a k jejich vysoké odolnosti proti zbraním hromadného ničení o jejich zasazování na hlavním směru armády i do prvního sledu, je-li zajištěn ostatními svazky armády rychlý a účinný manévr druhým (třetím) sledem armády především armádní protiúder.

Při řešení protitankové obrany byl vyvozen závěr, že je nutno k jejímu zabezpečení v prvním pásmu obrany využívat hlavně tanků a na prvním a druhém postavení bezzákluzových kanonů a tarasnic, především vzhledem k jejich snazšímu maskování i ochraně proti nepřátelským zbraním hromadného ničení. Dosavadní počty bezzákluzových kanonů a tarasnic u útvarů a svazků nestačí, je třeba jejich počty podstatně zvýšit. Dosavadní organisování statických protitankových rajónů na všech stupních rovněž nevyhovuje pro jejich snadné vyřazení nepřátelskými zbraněmi hromadného ničení a je třeba se zaměřit především na přípravu zvýšeného počtu čar rozvinutí pro dělostřelecké protitankové zálohy všech stupňů. Z toho důvodu organisovat větší počet dělostřeleckých protitankových záloh u svazků i armády.

b) Při řešení otázek dělostřeleckého zabezpečení obranné operace bude možno divise na prvním pásmu obrany posilovat dělostřelectvem jen v nejnútnejší míře. Manévr dělostřelectva z hloubky k jejich podpoře neuskutečňovat, nýbrž použít k tomu účelu jen části dělostřelectva divisí určených k obraně druhého pásma obrany z dočasných palebných postavení. Armádní dělostřelecké skupiny použít vždy celé až

do ztráty postavení praporů prvního sledu. Při nově navrhované organizaci obrany předvídat a plánovat široký rokádní manévř dělostřelectvem, a to jak uvnitř svazků, tak i mezi sousedy, jakož i manévř dozadu.

c) Letecké zabezpečení soudobé obranné operace vševojskové armády je do značné míry závislé na tom, podaří-li se letectvu obránce nedopustit vybojování nadvlády ve vzduchu nepřitelem. Včasným a soustředěným úderem zbraněmi hromadného ničení je letectvo obránce s to nejen vyrovnat početní převahu letectva nepřitele, ale i získat výhodný poměr sil.

Frontové letectvo musí zaměřit svoje úsilí proti cílům, jež jsou v jeho dosahu a odpovídají jeho možnostem, především proti nepřátelským radiolokačním stanicím, spojovacím uzlům, velitelským stanovištím, rušicím stanicím a hlavním letišť taktického letectva. Nejvýhodnější způsob provedení je předstihující úder s následujícím přistáním na jiných letištích, než s kterých byl vzlet proveden. K zachování bojové síly letectva je nezbytné je rozmisťovat do větší hloubky a šířky. K splnění zvýšených úkolů vzdušného průzkumu bylo leteckou sekcí navrženo organisovat u letecké armády dva průzkumné letecké pluky s letouny stíhacího typu a dva průzkumné letecké pluky s letouny bombardovacího typu. Pro materiální zabezpečení činnosti letectva zvýšit množství materiálních prostředků na letištích a rozptylovat je jak v prostorech letišť v činnosti, tak i letišť záložních. Organisovat pohyblivé pohotovostní zálohy materiálu u letecké armády i u letecké divise. K plynulému zásobování leteckými pohonnými hmotami zřizovat k nejdůležitějším letištím a skládům dálkové potrubí a kromě toho v týlu letecké armády mít k dispozici cisternové letouny a cisternové vrtulníky. Na letištích mít v dostatečném množství lehké nádrže typu silon — guma.

K vyřešení velmi závažné otázky obnovy bojeschopnosti leteckých útvarů a svazků napadených atomovým úderem uskutečnit u velitelství letectva samostatnou konferenci za převážné účasti pracovníků letecké inženýrské složky a týlu.

d) S hlediska zabezpečení nejúspěšnějšího ženíjního vybudování taktické hloubky obrany je nutno usilovat vždy, když je to možné, o zřizování zabezpečovacího pásma nebo předsunutého postavení, aby bylo možno plně využít současné ženíjní techniky k budování plné hloubky prvního pásma obrany. Nově navrhovaný systém obrany se zvětšeným počtem mělčích postavení zvýší rozsah zákopové sítě proti do-savadnímu o 50%, což bude mít vliv i na potřebu zákopových strojů.

Vzhledem k reálným možnostem jednotek budujících obranu a soudobých ženíjních strojů navrhla ženíjní sekce, aby ustanovení našich předpisů bylo upraveno takto:

— na prvním postavení budovaném v dotyku s nepřitelem nebude souvislých zákopů ani v 2. pořadí obranných prací,

— budování pohotovostních úkrytů přesunout do druhého a protiatomových a protichemických úkrytů do třetího pořadí obranných prací.

Pro opevňovací práce využívat umělých hmot a chemického zpevňování zemin. Kromě toho doporučila urychlený vývoj opevňovacích konstrukcí z lehkého materiálu a urychlené přezkoušení navržených konstrukcí.

e) Při řešení otázek organizace spojení bude nutno vzhledem k očekávanému značnému narušení systému spojení obránce nepřátelskými údery zbraněmi hromadného ničení a při náhlých změnách situace nahradit dosavadní soustavu spojení po směrech široce rozvětvenou sítí s větším množstvím spojovacích a propojovacích uzlů, jež zajistí oklikové spojení všemi druhy technických pojítek. Propojovacím uzlem je rozuměno středisko technického propojování spojovacích cest, zajišťující komplexní využití všech pojítek. Při projednávání otázky zabezpečení nepřetržitého spojení v průběhu obranné operace bylo usouzeno, že jedním z hlavních způsobů, jak toho dosáhnout, je komplexní využití všech druhů technických pojítek. I když je zčásti vyřešen problém vzájemného navazování telefonních linkových a směrových pojítek, není dosud dořešena otázka odbočování a větvení směrových několikakanálových spojů. Rovněž je třeba urychleně řešit komplexní využití telefonních a dálhopisných pojítek a vzájemné navazování radiových sítí na sítě směrové a linkové a obráceně. Problém komplexního využití technických pojítek byl označen za velmi vážný a bylo usneseno vytvořit k zajištění dalšího cílevědomého studia a rozvíjení znalostí o problému zvláštní pracovní komisi. Tato komise bude mít za úkol studovat problém s hlediska současných pojítek se zřetelem k perspektivám dalšího jejich vývoje a výsledky své práce předá vojskům k praktickému vyzkoušení a zveřejní v odborném vojenském tisku.

Při řešení otázek použití televise v polních podmínkách byly zhodnoceny dosavadní zkušenosti a stav studií o použití televise pro boj a doporučeno, aby k zajištění dalšího rozvoje uvedeného problému uspořádala spojovací fakulta koncem tohoto roku speciální konferenci, která by se zabývala výhradně uvedenou otázkou.

f) Diskuse o otázkách chemického zabezpečení obranné operace přinesla tyto konkrétní závěry. V operačním oddělení štábu vševojskové armády je nutno vytvořit skupinu pro použití zbraní hromadného ničení a pro organizaci ochrany proti nim, která bude mít za úkol podávat návrhy na jejich použití, zhodnocovat i plánovat jejich použití. V otázce použití těžkých ohňometů v obraně dospěla chemická sekce k závěru, že jejich nejvhodnější využití bude jako dosud v DPTZ a k ochraně mezer mezi rotními rajóny obrany, při čemž bude často účelné prapor rozdělit po částech do jednotlivých rajónů.

2. Organizace protivzdušné obrany v soudobé obranné operaci

a) K zvýšení účinnosti PVO je nezbytné vytvořit v rámci frontu, armády a svazků jednotnou organizaci PVO. Ve způsobu uskutečnění tohoto opatření se však projeví dva odlišné názory:

První názor: Vytvořit ze všech prostředků PVO i z protiletadlového dělostřelectva, stíhacího letectva a radiotechnického vojska samostatné vojsko protivzdušné obrany. Náčelníky PVO na příslušných stupních by byli velitelé vojsk PVO.

Druhý názor: Vyjmout protiletadlové dělostřelectvo z podřízenosti velitelů dělostřelectva a vytvořit z něho samostatný druh vojska. u frontu byl náčelník PVO podřízen veliteli letecké armády a podléhalo mu stíhací letectvo určené k PVO, protiletadlové dělostřelectvo (LPD)

a radiotechnické vojsko (RTV). U vševojskové armády by náčelníkovi PVO podléhalo PLD, RTV, po případě i část stíhacího letectva určeného k PVO. U svazků pověřit funkcí náčelníka PVO velitele svazku protiletadlového dělostřelectva.

b) K odstranění dosavadní roztržitosti radiotechnických prostředků organisovaných u RTV, PLD a stíhacího letectva vytvořit z nich jednotný systém průzkumu vzdušného prostoru. Včlenit do něho prostředky průzkumu zrakem a prostředky protiradiolokační činnosti.

K navádění stíhacího letectva využít jednotného systému průzkumu vzdušného prostoru a prostředků velení PVO sloučením vyhodnocovacích středisek radiotechnického vojska s velitelskými stanovišti PVO frontu a armády.

Zrušit jednotnou síť protiletadlového dělostřelectva, ponechat dosavadní síť PVO doplněnou zjednodušeným kódováním pro potřeby všech prostředků PVO.

c) V diskusi o použití protiletadlového dělostřelectva v obranné operaci armády bylo dosaženo těchto závěrů:

Vzhledem k tomu, že při současných rychlostech nepřátelského letectva nemůže stíhací letectvo obránce zajistit účinnou ochranu vojsk na prvním a druhém pásmu, bude těžiště PVO v taktické hloubce obrany spočívat na protiletadlovém dělostřelectvu, protiletadlových raketometech a protiletadlových řízených střelách.

Podle zámyslu pro vedení obranné operace vševojskové armády, jejího operačního učlenění a podle konkrétních možností vlastního protiletadlového dělostřelectva může být použití a uskupení středorážního protiletadlového dělostřelectva (SPLD) toto:

Uskupit SPLD k obraně svazků na prvním a druhém pásmu obrany s většinou sil na tom pásmu, na němž je úsilí armády. Svazky určené k provedení protiúderu zabezpečovat až při přípravě protiúderu manévrem SPLD z druhého pásma obrany. Přitom je nutno mít na mysli, že při rychlosti vzdušných cílů není možností SPLD při jeho zasazení na prvním pásmu plně využito, a bude proto obvykle výhodnější bránit první pásmo obrany malorážním protiletadlovým dělostřelectvem a protiletadlovými raketometry a SPLD rozmístit před druhým pásmem obrany a na něm, po případě i na mezilehlém postavení za druhým pásmem obrany.

Druhé možné řešení je organisovat dvě silné APLDS, z nichž jedna je určena k ochraně vojsk na pásmu, na němž je úsilí armády, a druhá k ochraně svazků protiúderného skupení.

Protiletadlových řízených střel v obranné operaci armády je výhodné použít s důrazem na PVO druhého (třetího) sledu armády. Umisťovat je při tom v taktické hloubce obrany mimo předpokládaný vlom na směru hlavního úderu nepřítele.

3. Organisace, plánování a provedení protipřípravy v obranné operaci armády

V soudobých podmínkách je protipříprava mohutným prostředkem aktivity obránce. Musí být předem plánována a prostorově vymezena. Úspěšně provedená protipříprava může výrazně změnit poměr sil na fron-

tě ve prospěch obránce a obránce může toho v příhodných podmínkách využít k převzetí iniciativy. Protipřipravu plánuje a organizuje front, armádě jsou v ní ukládány dílejší úkoly.

Vedení soudobých útočných operací za masového používání zbraní hromadného ničení umožňuje útočníkovi prolamovat obranu s rozvíváním vojsk z chodu. Svazky nepřítel určení k průlomům mohou se soustřeďovat v hloubce 150 až 200 km od fronty i více, mimo plánovaný směr hlavního úderu. Tyto síly je třeba ničit ihned po jejich zjištění atomovými, chemickými a biologickými zbraněmi, letectvem a řízenými střelami, což bude zpravidla provádět front svými prostředky, a tuto činnost nelze pokládat za protipřipravu.

Protipřiprava bude prováděna do větší hloubky než dosud, až na 50 km od fronty, a to buď na nepřátelská vojska ve výchozím položení k útoku nebo rozvíjející se k útoku.

Cílem protipřipravu bude

- zničit nepřátelské zbraně hromadného ničení (atomové dělostřelectvo, odpalovací základny řízených střel, sklady atomových zbraní, letiště nosičů atomových zbraní a p.), nebyly-li zjištěny a zničeny dříve,

- zničit a narušit systém navádění nepřítel (zaměřování a navádění řízených střel, radiolokační zařízení a p.),

- způsobit nepříteli značné ztráty na živé síle a bojové technice před zahájením průlomů s cílem útok buď zmařit nebo oddálit a zpomalit tempo útoku.

Především je třeba vést úder proti plukům prvního sledu nepřítel a proti divizím druhého sledu (obrněným).

Protipřiprava se provádí před první pásmo obrany. Hlavními prostředky ničení budou zbraně hromadného ničení, letectvo a řízené střely. Dělostřelectvo se zúčastní protipřipravu především z pasivních úseků. Zvláštní manévry dělostřelectva z hloubky obrany k provedení protipřipravu se neuskutečňuje. Provádí-li nepřítel útok z chodu, provede dělostřelectvo protipřipravu formou hromadného přepadu nepřátelských baterií a dále přechází na vedení obranných paléb.

Kromě ničení útočného uskupení nepřítel musí protipřiprava obsáhnout i ničení nepřátelského dělostřelectva bitevním letectvem. Podle názoru letecké sekce musí být zbraně hromadného ničení nepřítel ničeny ihned, jakmile jsou zjištěny, a s jejich ničením nelze čekat na protipřipravu.

Základním předpokladem úspěšné protipřipravu jsou hodnověrné a včasné zprávy. Nejvhodnějším okamžikem k provedení protipřipravu je situace, kdy se proudy svazků připravují k vyrazení z vyčkávacích prostorů, a nejzazším okamžikem, kdy čela proudů nepřátelských divizí jsou na vzdálenost 10 až 15 km od linie fronty.

Protipřiprava musí být provedena v každé denní a noční době a za každého počasí, což vyžaduje včasné a podrobné připravy a vybavení letectva prostředky, jež umožní bombardování i bez viditelnosti cíle.

Z chemických prostředků je nejvhodnější použít na protipřipravu rychle účinkujících otravných látek k zamoření vzduchu a trvalých rychle účinkujících otravných látek.

Protipříprava před druhým pásmem obrany se provádí, je-li obranné úsilí armády na druhém pásmu obrany a nepřítel bude před ním zastaven a nucen organisovat jeho průlom.

K splnění všech úkolů v obraně, zejména k provedení mohutné protipřípravy, potřebuje vševojsková armáda na předpokládaném směru hlavního úderu nepřítele 16 až 18 atomových pum.

4. Protizteče a protiúder v soudobé obranné operaci vševojskové armády

Protizteče a protiúder je třeba plánovat na všech stupních, při čemž jejich provedení bude záviset na konkrétní situaci a na silách útočníka. V soudobé obranné operaci bude často nutné upustit od provedení protizteče a protiúderu druhými sledy (zálohami), přejít na připravené čáře do obrany a vytvořit podmínky k provedení protiúderu starším náčelníkem.

Protizteče a protiúder budou prováděny zpravidla z chodu ve dne i v noci nebo za svítání, dokud je omezena činnost nepřátelského letectva.

Protizteče a protiúder budou nejčastěji vedeny do boku a týlu vklínivšího se nepříteli, ale za použití zbraní hromadného ničení je možno uskutečnit i čelní protiúder.

Cílem protiúderu je obklíčit a zničit proniknuvšího nepřítele a obnovit přední okraj nebo alespoň souvislost obrany. Jsou však možné i dílčí protizteče ve dne i v noci s cílem zpomalit postup nepřítele nebo znovu získat důležitý prostor obrany.

Vševojsková armáda brání důležitý operační směr nemá zpravidla sama dostatek sil a prostředků k provedení samostatného účinného protiúderu. V takovém případě uskutečňuje protiúder v součinnosti se sousední armádou nebo s frontem. Samostatný protiúder může armáda provést buď s omezeným cílem, nebo je-li na podružném směru.

K provedení protiúderu je třeba zásadně plánovat a uskutečňovat jednoduchý a rychlý manévry. Provedení protiúderu musí být připraveno a podporováno mohutnými údery zbraní hromadného ničení, řízených střel, letectva a dělostřelectva.

Při dělostřeleckém zabezpečení protiúderu z chodu je nezbytné boj s nepřátelským dělostřelectvem vést nepřetržitě od okamžiku jeho zjištění a nečekat až na dělostřeleckou přípravu protiúderu. Svazky protiúderného uskupení je třeba předem zesilovat podle konkrétní situace každý asi hodnotou jedné dělostřelecké brigády a k tomu účelu použít především dělostřelecké zálohy armády. Plukovní dělostřelecké skupiny rozvíjet podle potřeby. Předpokládaná potřebná hustota je 40 až 50 hlavních na 1 km fronty.

Délku dělostřelecké přípravy stanovit takovou, aby vojska v jejím průběhu překonala vzdálenost z čáry rozvinutí na bezpečnostní vzdálenost.

V diskusi o úkolech letectva při zabezpečování protiúderu upozornila letecká sekce především na tyto úkoly letectva:

Před provedením protiúderu a v jeho průběhu ničit bezpilotní prostředky vzdušného napadení způsobem lovu. Snížit aktivitu nepřátelského

letectva zaminováním a zamořením nepřátelských letišť. Leteckou přípravu protiúderu plánovat v mnoha variantách a pro všechny způsoby shozu pum. Epicentrum shozu musí být určeno zásadně nejméně 15 minut před vzletem, jeho změna ve vzduchu je možná, ale jen na některou z připravených a propočítaných variant, a to do 8 až 10 minut před shozem. Těžiště činnosti letectva bude zaměřeno zejména na větší cíle v hloubce (druhé sledy, zálohy), ale hlavní úsilí jeho činnosti zůstává zaměřeno na ničení palebných postavení atomového dělostřelectva a odpalovacích základů řízených střel.

Při organizaci spojení za protiúderu bude pozornost spojovacího vojska zaměřena na zabezpečení spojení pro velení svazkům zasazeným do protiúderu z větší hloubky a z chodu. Těmto svazkům je nutno vypomoci spojovacími silami a prostředky armády, především v průběhu jejich přesunu na čáru zasazení.

5. Vedení obranné operace v noci

Pokud jde o hodnocení možností vedení obranné operace v noci, bude soudobá obranná operace vedena ve dne i v noci, při čemž obránce musí být vždy připraven čelit noční útočné činnosti nepřítele a sám bude noční tmy a ztížené možnosti činnosti letectva nepřítele využívat především k zásobování a odsunům, k zřizování a úpravě cest, k ženijnímu budování obrany, k uskutečnění nutného manévru záloh a druhého (třetího) sledu a k protiztečím a protiúderům. Výhody nočního boje jsou na straně obránce, a to předpokládá, že noční akce budou podrobně plánovány a zabezpečeny. Protizteče s omezeným cílem mohou být podniknuty bez osvětlení bojiště nebo jen se světelným vytyčením směrů, rozhraní a cílů. Protiúder v noci může být uskutečněn jen s předem připraveným osvětlením bojiště.

6. Maskování

Tak důležité činnosti, jako je maskování v soudobých bojových podmínkách, není věnována náležitá pozornost.

K odstranění tohoto nedostatku bylo navrženo

- urychleně vydat všeobecný předpis o maskování pro druhy vojsk,
- opatřit veškerou bojovou techniku deformačními nátěry,
- zavést jednoduchý typ ochranných plachet na bojovou techniku,
- zavést do výstroje takové maskovací sítě, jež nepotřebují doplňků trávy, kletí atd.,
- zaměřit se na vývoj takových dýmotvorných prostředků neškodných lidskému organismu, jež budou maskovat i před radiolokačním pozorováním,
- stanovit bojovou techniku operačního významu (odpalovací rampy, radiolokátory a p.) a vyvinout jejich makety schopné přesunu vlastní silou. Omezit makety ostatní bojové techniky na několik základních druhů (tanky, letadla, děla, raketometry), konstruovat je jako maximálně dělitelné a schopné vleku. Ostatní makety řešit z místního materiálu samými vojsky,

— kontrolu maskování učinit součástí pravidelných kontrol u vojsk a předmětem hodnocení při cvičení s vojsky.

Při organizaci operačního maskování v soudobé obranné operaci se zaměřit především

— na klamná opatření a maskování přípravy a provedení protiúderu,

— na maskování vlastních prostředků atomového napadení,

— na zamaskování radiolokačního systému,

— na zamaskování orgánů velení.

7. Některé závěry ze sekce materiálně technického zabezpečení

V diskusi o otázkách zdravotnického zabezpečení obranné operace armády dospěla sekce k závěru, že by operační oddělení štábu armády mělo při zpracování plánu ochrany proti zbraňím hromadného ničení zároveň vypracovat předběžné vyhodnocení ztrát, aby zdravotnická služba mohla připravit účinná reálná opatření. Mimo to je třeba snížit počet zdravotnického zařízení armády a zaměřit se na intensivnější odsun do frontových zařízení. V diskusi se ukázalo, že po stránce národohospodářské je výhodnější postavit proud autobusů, než kolektor chirurgických nemocnic s příslušnou kapacitou lůžek.

Po diskusi o otázkách ženijního zabezpečení armádního týlu navrhla, aby byla přezkoušena funkce a úloha armádní zásobovací základny v soudobých podmínkách boje a zkoumána možnost zásobování systémem čelních oddělení. Dále doporučeno, aby byl vypracován návrh skládacího úkrytu pro potřeby týlu pro část zásob munice, PHM, pro obvaziště a nemocnice. Pro urychlené zásobování benzinem zavést přísun rovnou z výroby v baňkách z umělé hmoty.

Při řešení otázek technického zabezpečení bylo navrženo vybavit tažná vozidla také montážními a demontážními prostředky, autogenním svařovacím aparátem, hydraulickými zvedáky, soupřavou jednoduchých náhradních součástí, aby byly s to zajistit nejrychlejší pomoc poškozeným vozidlům na místě. Bylo navrženo reorganizovat nynější automobilní dílny tak, aby se zvětšila jejich kapacita a zvýšila možnost stupně oprav a při tom bylo je možno dělit na osy postupu útvarů. Dále bylo navrženo soustředit dílenskou službu automobilovou a tankovou do jednoho útvaru se společným velením a odlehčit divisím tím, že jim budou ponechány jen opravy pomocí výměny agregátů, a všechny ostatní opravy přesunout na armádní a frontové dílny.

8. Na základě jednání o možnostech zdokonalení bojové techniky pokládám za nutné uvést tyto konkrétní návrhy:

Dělostřelecká bojová technika

Zvýšení dostřelu klasických děl je možno, při zachování dosavadní váhy děla nebo i při jejím snížení, dosáhnout vhodnější volbou a úpravou hnací náplně, po případě zlepšenou konstrukcí hlavně a použitím účinnějších ústových brzd.

Snížení váhy bezzakluzových děl je možno dosáhnout použitím lehkého nebo náhradního materiálu u málo namáhaných skupin zbraní.

Zvýšení účinku tříštivotrhavých granátů lze dosáhnout zvýšením trhací náplně, zmenšením tloušťky stěny při volbě lepší muniční oceli a prodloužením délky střely k optimálním mezím. U časovacích granátů je možno zvýšit účinek použitím elektronových zapalovačů.

K zdokonalení osvětlování bojiště bude prospěšné nahradit osvětlovací granáty osvětlovacími raketami opatřenými padáky. U raket nejsme omezeni ráží, a tím ani velikostí světlice a použití padáku prodlouží dobu osvětlení až na několik minut. Navíc ještě výroba raket je podstatně jednodušší a lacinější.

Bojová technika radiotechnického vojska

Vybavit radiolokační prostředky obvody proti rušení, překrývající co možná nejvyšší kmitočtové pásmo. Podstatně zvýšit mobilnost a pohotovost radiolokačních prostředků. Zdokonalit identifikační systém pomocí barevné selekce. Zavést dálkový přenos radiolokačního obrazu s využitím promítání těchto obrazů na společný vyhodnocovací stůl a k dodávání informací o cílech. Vyvinout vyhodnocovací střediska a operační sály náčelníků PVO, především po stránce spojovací.

Letecká bojová technika

K úspěšnému plnění úkolů letectva v boji s nepřátelským letectvem jeví se nezbytné zvýšit dolet všech letounů bojového letectva a vyřešit problém raketové výzbroje typu vzduch — vzduch. Dále je třeba prozkoumat nové způsoby navádění stíhacího letectva zavedením matematických počítačích strojů a automatisace. Je nutno podrobit zkoumání výrobu dosavadních a zavádění výroby nových typů letounů s hlediska jejich morálního opotřebení.

Ženíjní bojová technika

Podstatně zvýšené úkoly ženijního zabezpečení kladou i zvýšené nároky na vývoj výkonné ženijní techniky. Dosavadní pásové buldozery nestačí tempu postupu vojsk, a proto je třeba se zaměřit na zavedení buldozerů na mamutích pneumatikách. Zvláště naléhavá je potřeba urychlené modernisace parku ženijních strojů používaných k mechanisaci rychlé úpravy a zřizování cest a pomocných cest, a to zejména pneumatických a vibračních válců, nakládacích a sklopných aut, kropicích aut se samonassávacím zařízením a pojízdných drtíren šterku a drtí. V souvislosti s tím je nutno usilovat o typisací zařízení lomů a drtíren a rozsáhlejší zavádění pojízdných drtíren v civilním sektoru. Zároveň je nutno se vážně zabývat otázkou vytvoření předpokladů pro využití nových hmot k zpevnění neúnosných cest a letištních ploch a nových technologických postupů. Vyřešení této otázky by bylo do značné míry urychleno zřízením vědeckovýzkumného pracoviště na ženijní fakultě. Rovněž dosavadní mostový materiál je předurčen především pro stavbu pontonových mostů a nehodí se k přemostování úzkých překážek typických pro střední a západní Evropu. Je nutno se zabývat otázkou zavedení mostového materiálu pro přemostování překážek bez mezilehlých podpor a na nehybných podporách a dále zavést předepsaný materiál pro stavbu ponořených mostů v soudobých podmínkách tak hojně používaných.

Spojovací technika

Při řešení otázky ochrany vlastního radiového spojení proti rušení nepřítelem byly vysloveny požadavky používat telegrafie jako hlavního druhu provozu, po případě i využitím Hellova telegrafu, zavést nejvhodnější šířky přenášeného pásma a u telefonie jednoho postranního pásma, podstatně zvýšit výkon vysilačů a zvýšit směrovost anténních systémů. V souvislosti s otázkou komplexního využívání technických pojmů, a to telefonních a dálkopisných, byl vznesen požadavek na přizpůsobení dálkopisu telefonnímu provozu přechodem na systém tónové telegrafie. K umožnění přechodu z radiových sítí na sítě směrové a linkové a opačně je třeba zavést do výzbroje spojovacích jednotek silné duplexní VKV radiové stanice a vyřešit otázku návěštění a vyrovnávání úrovní. Kromě toho bylo konstatováno, že u převážné většiny našich pojmů je třeba se zaměřit na jejich miniaturisaci a také na miniaturisaci zdrojů a na zlepšení přenosových vlastností vedení.

Chemická sekce navrhla, aby byl do vojsk zaveden nový typ indikátoru, jehož princip byl navržen VTA AZ.

Dále doporučila zvýšit mechanisaci míst speciální očisty a vývoj nových druhů technických odmořovacích látek a využití páry. Kromě toho je nutno usměrnit vývoj k tomu, aby byly vyráběny nové odmořovací a desaktivací látky k provádění částečné speciální očisty a desaktivace bojové techniky a výstroje přímo u vojsk.

Závěr

To je vše, co bylo možno o výsledcích a poznatcích z vojenskovědecké konference VTA AZ v značně omezeném rozsahu napsat. Těm, kdo se chtějí podrobněji seznámit s materiálem projednávaným na konferenci, doporučuji, aby si prostudovali zvláštní číslo Sborníku VTA AZ čís. 3/1957. Je celé věnováno konferenci a je k němu přiložena krátká studie příslušníků taktických kateder VTA AZ o nových názorech na organizaci obrany.

Jsem toho názoru, že i tento krátký výtah z jednání a výsledků konference seznámil čtenáře s prací naší akademie a poslouží jako studijní pramen pro ty, kdo se zabývají otázkami soudobé obrany.

**Podle materiálu vojenskovědecké konference zpracoval plukovník
Jaroslav Mašek**

NĚKOLIK ZAJÍMAVOSTÍ Z KAPITALISTICKÝCH ARMÁD

(Z kapitalistického tisku)

Vojenskopolitické úsilí států Severoatlantického paktu se v posledních měsících vyznačuje snahou plnit usnesení přijatá na zasedání Rady paktu v prosinci minulého roku v Paříži. Podle usnesení Rady mají být zvýšenou politickou a hospodářskou spoluprací překonány rozpory, které se tak výrazně projevíly v době britsko-francouzské agrese proti Egyptu. Zostřené mezinárodní situace je využíváno k prosazování dalšího zesílení ozbrojených sil, k zvyšování a urychlování válečných příprav.

Kvalitativního zvýšení současné vojenské hodnoty ozbrojených sil paktu má být zejména dosaženo uskutečněním rozhodnutí Rady vyzbrojit do dvou let armády členských států i západoněmecké armády atomovými zbraněmi. Počet divísi má podstatně zvýšit urychlovaná výstavba západoněmeckých sil a znovu oživené americké snahy začlenit do Severoatlantického paktu třináct pohotových španělských divísi.

*

V uskutečňování plánů na utužení hospodářské spolupráce byla koncem března t. r. podepsána představiteli států Západoevropské unie*) vyjímajíc Velkou Britanii smlouva o vytvoření tzv. společného trhu. Smlouva předpokládá odstranění celních hranic mezi těmito státy během 12 až 15 let a uplatňování jednotných celních tarifů v obchodních vztazích se zeměmi, které se »společného trhu« neúčastní. Dále se budou členské státy Západoevropské unie podílet na kapitálových investicích ve francouzských, belgických, holandských a italských koloniích. Během pěti let má být do těchto kolonií investováno přes 4 miliardy Kčs, z toho přes 3,6 miliardy Kčs do kolonií francouzských. Na kapitálových investicích se má největší částkou podílet Francie a NSR, každá 1,5 miliardou Kčs.

Velká Britannie, jako jediný členský stát Západoevropské unie účast při »společném trhu« odmítla z oprávněné obavy před západoněmeckou konkurencí. Vystoupila s vlastním návrhem na vytvoření tzv. svobodného obchodu, v němž

by byly účastny členské státy tzv. Organizace pro evropskou hospodářskou spolupráci. Požadovala zároveň zachování volnosti v uplatňování celní politiky k ostatním státům.

Není pochyb, že dohoda o »společném trhu« znamená další upevnění postavení NSR a že se jejím uskutečněním západní Německo brzo stane rozhodujícím hospodářským, politickým i vojenským činitelem v západní Evropě.

*

Uskutečňování vojenských opatření k posílení ozbrojených sil Severoatlantického paktu narušila Velká Britannie rozhodnutím snížit početní stav ozbrojených sil i britské rýnské armády v NSR.

Podle vojenského programu zveřejněného v tzv. bílé knize britské vlády zamýšlí Velká Britannie upustit po r. 1960 od dvouleté povinné vojenské služby a početní stav ozbrojených sil, které mají postupným snižováním (k 1. 4. 1958 z 800 000 na 700 000) v roce 1962 činit 375 000 vojáků z povolání a 60 000 v koloniálních jednotkách, krýt dobrovolníky.

V omezeném rozsahu přistoupit k povolávání podle zákona o povinné vojenské službě, jen kdyby stanoveného počtu nebylo dosaženo odvody dobrovolníků. Britskou rýnskou armádu v NSR snížit během roku ze 77 000 na 64 000 s perspektivou dalšího snížení. Svazky této armády mají být reorganisovány s cílem zvýšit počet bojových jednotek a vyzbrojením atomovým dělostřelectvem a řízenými střelami zvýšit jejich palebnou sílu. Do 1. dubna 1958 snížit na polovinu počet letounů (t. j. na 300 až 350) britské 2. taktické letecké armády v západním Německu a snížení vyvážit vyzbrojením několika letek atomovými zbraněmi. Stíhací letouny PVO nahradit systémem protiletadlových řízených střel.

Rozhodnutí Velké Britannie vyvolalo v táboře Severoatlantického paktu, především u hlavních představitelů — Spojených států a západního Německa, nepříznivou odezvu. Západoněmečtí militaristé označují britskou »bílou knihu« za resignaci, zbrojní kapitulaci a oslabení Severoatlantického paktu. Podle listu Daily Express jsou američtí vedoucí vojenští činitelé znepokojeni obavami, zda

*) Členy Západoevropské unie jsou: Francie, Velká Britannie, Belgie, Holandsko, NSR, Itálie a Lucembursko.

toto rozhodnutí nebude působit na ostatní státy defaitisticky a zda tyto státy budou schopny čelit tlaku veřejnosti, aby bylo příkladu Velké Britannie následováno. List počítá s nutností zvýšit požadavky projednávaného amerického vojenského rozpočtu, aby byla zalepena díra způsobená Velkou Britannií.

Po četných jednáních a zamítavém postoji Stálé rady Severoatlantického paktu a Západoevropské unie přistouplila Velká Britannie na ústupek snížit početní stavy britské rýnské armády až po dokončení výstavby prvních západoněmeckých svazků, t. j. koncem r. 1957. Tomuto ústupku Velké Britannie podstatně napomohlo rozhodnutí NSR přispět Velké Britannií i nadále ke krytí nákladů spojených s udržováním britských sil na území NSR.

Západní Německo těžící z hospodářských těžkostí Velké Britannie a Francie dostává se na místo spolehlivějšího partnera Spojených států v Severoatlantickém paktu a získává v něm čím dál větší vliv.

Po jmenování generála Speidela velitelem ozbrojených sil středoevropského válečnictví je předurčen pro funkci generálního tajemníka reorganizovaného tzv. Výboru vojenských zástupců Severoatlantického paktu generál Heusinger. Tento výbor vojenských zástupců, který je stálým výkonným orgánem Vojenského výboru se sídlem ve Washingtonu, mohl dosud řešit neodkladné vojenské otázky jen v mezidobích zasedání Vojenského výboru. Nyní má být jeho působnost zvýšena na nejvyšší vojenský plánovací orgán paktu a místo stálých zástupců generálních štábů členských států má být složen z nejlepších vojenských odborníků jednotlivých armád.

Stýčným důstojníkem u vrchního velitelství spojeneckých sil v Atlantiku byl jako první zástupce západoněmecké spolkové armády jmenován brigádní generál Tempelhoff, za války náčelník operačního oddělení štábu skupiny armád B, již velel Rommel a náčelníkem štábu byl Speidel.

Štáb 2. západoněmeckého armádního sboru, štáby 2. a 4. pěší divise a 5. tankové divise účastnily se v době od 21. do 27. 3. velitelsko-štábního cvičení spojeneckých sil ve střední Evropě »Černý lev«, které řešilo otázky vedení operací v počátečním období války.

Podle prohlášení generála von Kielmannsegga, zástupce NSR u vrchního velitelství spojeneckých sil Severoatlantického paktu v Evropě, byly 1. dubna t. r. odevzdány veliteli vojenských ná-

mořních sil dvě eskadry (asi 16 lodí) minolovek západoněmeckých vojenských námořních sil.

V době od 21. ledna do 11. března t. r. probíhaly na celém území NSR odvozy příslušníků ročníku 1937, které se vztahovaly asi na 100 000 mužů. Podle zveřejněných údajů velitelství I. vojenského obvodu v Hamburku, které zahrnuje spolkové země Schleswig-Holstein a Hamburg, bylo z celkového počtu asi 7600 branců I. vojenského obvodu uznáno 53% schopných vojenské služby, 7% schopných vojenské služby, jen nastane-li zvýšená potřeba. Necelých 7% bylo uznáno neschopných vojenské služby ze zdravotních důvodů a asi 31% byl povoleno odklad z existenčních důvodů. Výkon vojenské služby ve zbrani odmítlo necelé 1% a asi 1,5% se k odvodům nedostavilo.

*

Letos má být na území NSR vybudováno celkem 25 nových letišť nákladem 3,5 miliardy Kčs, z čehož jen jedna čtvrtina bude uhrazena z prostředků Severoatlantického paktu. S přihlédnutím k uplatňovaným požadavkům umísťovat na jedno letiště jednu letku a se zřetelem k celkové potřebě letišť pro plánovanou výstavbu západoněmeckých vojenských vzdušných sil, t. j. postavit do roku 1960 20 leteckých křidel po 3 letkách, představuje výstavba 25 letišť splnění plánu na zřízení potřebného počtu letišť již v tomto roce asi na 40%. V současné době používají budované západoněmecké vzdušné síly šesti letišť; z nich dvou samostatně a čtyř společně s jednotkami amerických vojenských vzdušných sil.

Ve finančním roce 1957/58 má být v NSR zřízeno celkem 19 vojenských nemocnic, z toho 2 armádní (s 500 lůžky), 8 polních (s 300 lůžky) a 9 chirurgických nemocnic (s 60 lůžky).

Po předchozích zkouškách amerických tanků M-47 a M-48 a britského tanku Centurion bylo podle prohlášení ministra obrany Strausse rozhodnuto nakoupit asi 900 tanků M-48 k zabezpečení dalšího výcviku Bundeswehru. Na nákup má být uvolněno 600 milionů marek (t. j. asi 1 miliarda Kčs).

Výzkum a výroba raketových pohonů pro vojenské i civilní účely má být koordinováno zřízením tzv. Technického výboru pro radiový průmysl. Účastníky výboru budou západoněmecké výrobní společnosti.

Byla dokončena stavba pro první atomové výzkumné středisko v Garchingu

Heide u Mnichova. Reaktor pro toto výzkumné středisko dodají Spojené státy. Podle programu o vybudování atomových středisek a vytvoření podmínek pro samostatný západoněmecký atomový výzkum mají být další střediska vybudována ve Frankfurtu, v Kolíně, v Hamburku, v Berlíně a v Karlsruhe.

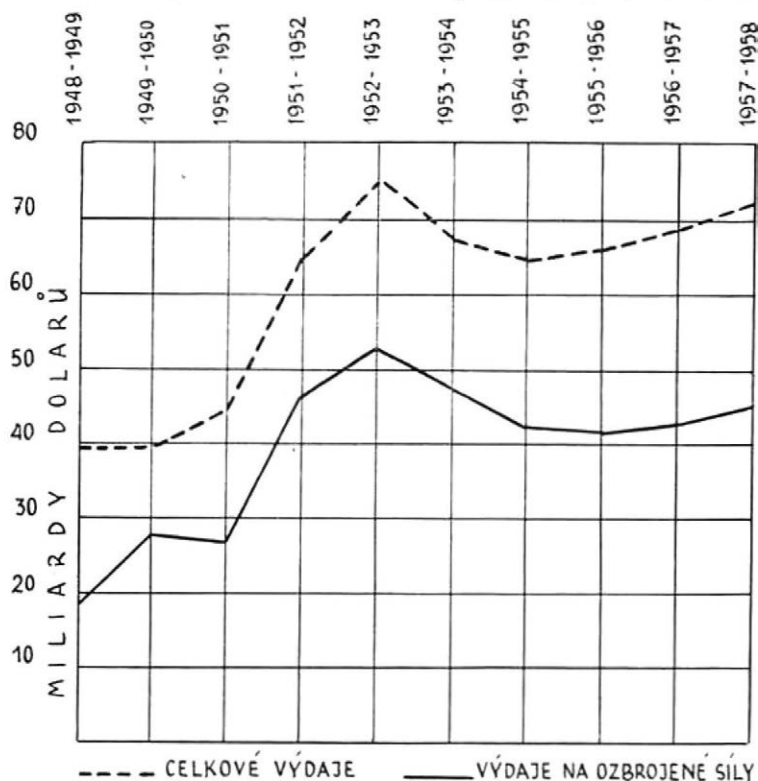
V NSR byl vyroben nový typ pontonového mostu. Na 24t obojživelném vozidle (na silnici rychlost 70 km/hod., ve vodě poháněn lodním šroubem) je složena 10 m dlouhá mostovka. Při stavbě mostu, který má mít únosnost 50 t, připevňují se k bokům vozidel nylonové plováky, poté vozidla vjedou do vody na vzdálenost asi 10 m jedno od druhého. Po zakotvení vozidel se rozloží mostovka a její díly se spojí. Stavbu 30m mostu (složeného na třech vozidlech) provedou údajně 4 muži za 20 minut. Nevýhodou této pohyblivé a rychlostavě konstrukce jsou vysoké náklady — souprava s rozpětím 30 m stojí 1 milion západoněmeckých marek (t. j. asi 1 710 000 Kčs).

Americké výdaje na zbrojení

Podle návrhu amerického státního rozpočtu na finanční rok 1957—1958 činí výdaje na ozbrojené síly Spojených států amerických a na zahraniční vojenskou a hospodářskou pomoc 45,5 miliard dolarů, t. j. 63,2% plánovaných výdajů. Tato částka, která je proti rozpočtu na rok 1956/1957 vyšší o 2,4 miliardy dolarů, má zabezpečit udržování pravidelných ozbrojených sil nejméně na současných početních stavech, t. j. asi 2 800 000 osob, provedení reorganizace svazků pozemních sil a zavádění nové bojové techniky, zejména atomových zbraní, řízených střel a letecké bojové techniky.

Z částky 45,4 miliard dolarů má být vydáno:

	miliard dolarů
— na pozemní síly asi	9,1,
— na vojenské vzdušné síly asi	17,5,
— na vojenské námořní síly asi	10,3,
— na výdaje ministerstva obrany asi	1,1,

Tabulka 1. Celkové výdaje státního rozpočtu Spojených států amerických a výdaje na ozbrojené síly

miliard dolarů

- na atomové zbraně asi . . . 2,3,
- na nákup strategických surovin asi . . . 0,4,
- na vojenskou pomoc cizím zemím asi . . . 2,6,
- na hospodářskou pomoc cizím zemím asi . . . 2,1,

Výdaje na ozbrojené síly se od roku 1949 (tabulka 1) zvýšily zejména ve spojitosti s intervencí v Koreji a dosáhly v roce 1953 52,2 miliardy dolarů, t. j. vůbec nejvyšší rozpočtové částky. V dalších letech došlo jen k částečnému snížení. Srovnání výdajů na ozbrojené síly v letech 1949 a 1950, kdy průměrné roční výdaje na ozbrojené síly činily 23 miliard dolarů s výdaji v letech 1955 až 1957, kdy průměrné roční výdaje činily 42 miliard dolarů, svědčí o jejich podstatném vzrůstu.

Zvýšení výdajů si vyžádalo zavádění nové bojové techniky do výzbroje, výroba atomových zbraní a nosičů atomových zbraní, zejména letectva, a stoupající vojenská pomoc závislým zemím.

Výstavba skupení pro zvláštní úkoly (atomových)

Ministerstvo obrany Spojených států amerických oznámilo, že v roce 1957 a v první polovině roku 1958 uskuteční výstavbu pěti skupení pro zvláštní úkoly po vzoru Jihoevropského skupení pro zvláštní úkoly (SETAF), dislokovaného v Itálii. Plán výstavby předpokládá výstavbu dvou typů skupení, lehkých a těžkých. Lehký typ má být vyzbrojen dělostřeleckými raketami HONEST JOHN. Těžký typ má být složen z oddílů řízených střel CORPORAL a ze čtyř oddílů dělostřeleckých raket HONEST JOHN. V obou typech mají být začleněny jednotky pěchoty, ženijní, průzkumné a spojovací jednotky a jednotky služeb v počtu asi 5000 osob.

Tato skupení jsou určena k podpoře amerických a spojeneckých sil atomovými zbraněmi a mají být dislokována v Japonsku, na Okinavě, v Turecku, v Íránu a v západní Evropě.

Přezbrojování protiletadlových dělostřeleckých oddílů protiletadlovými řízenými střelami NIKE

Americké velení od roku 1953 soustavně přezbrojuje protiletadlové dělostřelecké oddíly protiletadlovými střelami NIKE. V současné době bylo z celkového počtu dělostřeleckých oddílů přezbrojeno 43,5% protiletadlovými střelami NIKE. Proto je organizováno přeškolení příslušníků protiletadlových dě-

lostřeleckých oddílů v obsluze protiletadlových řízených střel. Přeškolení zahrnuje teorii a techniku střelby a nauku o materiálu a je zakončováno ostrou školní střelbou, při níž každá obsluha odpálí jednu řízenou střelu NIKE.

Oddíl protiletadlových střel NIKE je složen ze čtyř baterií po 4 odpalovacích zařízeních. Oddíl má 481 osob a 16 odpalovacích zařízení.

Výcvik důstojníků specialistů ve znalosti zájmových prostorů cizích států

K vycvičení specialistů pro zájmové prostory cizích států bylo zavedeno v americké armádě čtyřleté školení vybraných důstojníků v hodnosti nadporučíka až majora. Během školení se jeho účastníci seznámí s politickými, ekonomickými, geografickými a etnickými podmínkami příslušného státu a zdokonalí se ve znalosti jazyka i některých nářečí příslušných zemí. Školení je prováděno se zřetelem k těmto státům: k Číně, Japonsku, Řecku, Turecku, Sovětskému svazu, Indii a k arabským státům.

Urychlená ženijní úprava terénu tarasnicí bazooka

Ženijní výzkumné středisko americké armády provádí zkoušky k dosažení rychlejší ženijní úpravy terénu trhavými. Zkoušené zařízení se skládá z výmetné trubice upevněné na trojnožce. Do výmetné trubice se vkládá trhací náplň, již tvoří hlava tarasnice bazooka a výmetná prachová náplň se zápalnicí a rozněcovačem. Odpaluje se pomocí rozněcovače spojeného se zápalnicí a rozbuškou. Podle údajů proniká hlava bazooky ve střední půdě do hloubky 60 cm. V lehké půdě vytváří nálevku až 120 cm hlubokou, v průměru až 135 cm.

Automatické poplachové a ochranné zařízení pro podzemní objekty

Podle zpráv vojenského tisku zabývá se americké spojovací výzkumné středisko vývojem automatického poplachového a ochranného zařízení pro podzemní objekty civilní obrany a pro podzemní objekty na stálých vojenských základnách.

Zařízení, které má varovat při napadení atomovými zbraněmi BCHL, skládá se ze tří detektorů, reagujících na paprsky gama, na tepelné záření a na tlakovou vlnu a přístroje pro zjišťování BCHL.

INFORMACE O OBSAHU ZAHRANIČNÍCH VOJENSKÝCH ODBOBNÝCH ČASOPISŮ

Informace o obsahu sovětského vojenského odborného časopisu »Vojennaja mysl«

Číslo 1/1956

P. Žilin: O některých otázkách teorie protiútoků.

F. Malychin: O rozvoji vojenskovedecké práce v oboru týlu.

F. Jeremenko: Některé zvláštnosti vedení průzkumu v zimě.

Z cizích armád

K. Kiselev: Ze zkušeností operačního maskování armády USA a Anglie.

V. Stiškovskij: Nové prostředky spojení a velení v armádě USA.

R. Markin: Zvláštnosti vedení bojové činnosti v Arktidě.

Číslo 2/1956

XX. sjezd Komunistické strany Sovětského svazu.

G. Pokrovskij: O vojenskotechnických znalostech v ozbrojených silách.

F. Dankovcev: K otázce o podstatě ekonomického potenciálu.

S. Leskin, V. Kondrašev: Zdokonalit metody velení operačnímu týlu.

M. Sevaldin: Vliv meteorologických podmínek a tvárnosti terénu na ničivé účinky atomových zbraní.

Z cizích armád

S. Osipenkov: Válečné základny Velké Británie.

S. Konstantinov: Budování ozbrojených sil v západním Německu.

Kritika a bibliografie

A. Vasiljev, A. Bagrejev: Nástin historie Veliké vlastenecké války.

P. Jonov: Letectvo naší vlasti.

Číslo 3/1956

Úvod: Událost světového významu.

J. Boltin: O významu zkušenosti při rozvíjení vojenské vědy.

N. Pilipeč: Některé otázky ženijního zabezpečení soudobého boje a operace.

J. Jonenko, S. Višněv: K otázce ekonomického potenciálu.

J. Nensberg: Úkoly přípravy a využití frontových železnic.

Vojenskohistorická část

J. Zajcev: Bojové akce amerických a anglických vojsk v Normandii.

Z cizích armád

Organisace ozbrojených sil k vedení budoucí války (překlad projevu Montgomeryho).

Kritika a bibliografie

P. Sinělnikov: Kniha o husitských válkách.

V. Dašičev: Z časopisu pozemních vojsk armády USA.

Číslo 4/1956

****** Otázky rozvoje vojenské teorie ve smyslu usnesení XX. sjezdu KSSS.

V. Kvasnikov: V. I. Lenin o úloze týlu ve válce.

K. Cebotarev: Těžký průmysl — základ ekonomické a vojenské síly Sovětského svazu.

Vojenskohistorická část

N. Fokin: Dolnoslezská útočná operace.

Z cizích armád

N. Jelizarov: Tendence v rozvíjení ozbrojených sil USA.

R. Muravjev: O manévrech pozemních vojsk a letectva USA »Sage brush«.

V. Andrejev: Taktické letectvo v soudové válce.

Kritika a bibliografie

V. Petrov, N. Smirnov, A. Altgovzen: Vojenské otázky ve Velké sovětské encyklopedii.

N. Kuzmin, M. Alexandrov: Přehled časopisu »Wehrkunde« roč. 1955.

Číslo 5/1956

****** K otázce významu V. I. Lenina ve vojenství.

A. Lagovskij: Vzájemný vliv výzbroje a strategie.

V. Strigačev, G. Fedorov: O ekonomickém a vojenském potenciálu.

Vojenskohistorická část

M. Poluškin: Šaulajská útočná operace.

Z cizích armád

B. Alexandrov: Protivzdušná obrana kontinentu USA.

Kritika a bibliografie

A. Katukov, L. Beskrovnyj: Přehled Velké sovětské encyklopedie.

Pak-Kvan-Dze: Korejský časopis »Vojenská teorie«.

J. Agibalov, N. Sergejev: »Ztracená vítězství«.

Číslo 6/1956

V. Vasiljev: Operační umění jako součást sovětského vojenského umění.

A. Ponomarev: Současné tendence výroby letadel a vývoje letecké techniky.

J. Michinov: Některé otázky velení vojskům v soudobých operacích.

V. Agenorov: K otázce klasifikace válečích a strategických směrů.

****** »O podstatě ekonomického potenciálu«.

A. Georgijevskij: O zdravotnickém zabezpečení v rámci strategického týlu.

Vojenskohistorická část

D. Projektor: Karpatsko-dukelská operace.

Z cizích armád

V. Buzinov, V. Savelov: O některých nových směrech ve vývoji protitankových zbraní v cizích armádách.

T. Jofin: Tendence v organizaci vojsk armády USA.

Kritika a bibliografie

J. Linkov: O knize »Válka r. 1853—1856 a obrana Sevastopolu«.

Číslo 7/1956

N. Gordějev: Soudobé síly a prostředky loďstva a jejich bojové použití.

V. Petrov: O podstatě ekonomického potencionálu.

A. Kitov: Elektronová počítačová technika a její vojenské využití.

V. Fedorov: Rozmístění a ekonomický význam nejdůležitějších odvětví průmyslu Francie.

Vojenskohistorická část

K. Čeremuchin: Bojové akce sovětských vojsk v prvních dnech války na západním směru.

Z cizích armád

V. Kulakov: O vojenské doktríně USA.

V. Močalov: Otázky počátečního období války v zahraničním tisku.

Kritika a bibliografie

S. Kozlov, S. Lipickij, J. Cvetajev: O knize J. A. Razina »Dějiny vojenského umění«.

Číslo 8/1956

O překonání kultu osobnosti a jeho následků. — Usnesení Ústředního výboru KSSS.

B. Arušanjan: O boji s operačními zálohami obránce.

A. Bělokoň, J. Lejman: Zátarasy v bojové činnosti vojsk.

B. Baranov: Použití polovodičů ve vojenské technice.

Vojenskohistorická část

P. Rak: Bělehradská útočná operace.

Z cizích armád

G. Medvěděv: Systém přípravy záloh ozbrojených sil v USA.

A. Pavlov: Ozbrojené síly Bagdadského bloku.

Kritika a bibliografie

J. Krupčenko: Vojenskohistorické práce F. Meringa.

V. Pochlebkín: Ze stránek »Norského vojenského časopisu«.

Číslo 9/1956

K. Ivanov: Vojenská kázeň se zřetelem na soudobé požadavky.

I. Lisov: Některé otázky přípravy a zabezpečení vzdušných výsadek.

M. Kozičev: Obrana vojsk v noci.

P. Fomičev, K. Rumjancev: Obnova vojenských automobilních silnic v soudobých operacích.

Vojenskohistorická část

J. Petrov: Úloha strany při upevňování bojeschopnosti Sovětské armády v letech občanské války.

Z cizích armád

A. Ivanov: O zahraničních názorech na vedení biologické války.

K. Toropov: Tendence ve vývoji techniky a výzbroje ženijního vojska armády USA.

Kritika a bibliografie

A. Kočetkov: O některých chybách při vysvětlování úlohy vojevůdce ve válce.

A. Karasev: Vojenské otázky v »Nástinu dějin SSSR«.

Číslo 10/1956

N. Pavlenko: Boj o strategickou iniciativu ve Veliké vlastenecké válce.

G. Pokrovskij: O vojenskotechnické převaze v soudobé válce.

S. Kinosjan: Některé otázky organizace a vedení obrany v horských oblastech.

N. Safronov: Operační rozhodnutí velitele — základ organizace týlu.

Z cizích armád

B. Teplinskij: Současný stav a tendence

rozvoje anglických vojenských vzdušných sil.

A. Sagojan, Z. Slepencov: Mateřské letadlové lodě a jejich použití.

V. Petrov: O vojenském významu umělých oběžnic země.

Kritika a bibliografie

N. Kuzmin: Kniha o tvoření sovětských vojenských kádru.

N. Murzajev: Časopis dělostřelců.

Číslo 11/1956

N. Makejev: Triumf idejí Velikého října.

D. Šavcov: Soudobá strategická námořní operace jako část válečného tažení.

V. Turčenko: O spěšném přechodu vojsk k obraně.

V. Fedorov: Radioreléové spojení a jeho použití v armádě.

V. Taguněnkov: Rozpad koloniálního systému a oslabení vojenskoekonomické základny imperialismu.

Vojenskohistorická část

A. Tarasov: O plánu letního tažení

hitlerovského velení na sovětsko-německé frontě v r. 1942.

Z cizích armád

A. Bagrejev: Některé zvláštnosti současného amerického vojenského umění.

Kritika a bibliografie

G. Měščerjakov: Sebrané články F. Engelse o vojenství.

A. Zilberman: O vytvoření vědecké bibliografie vojenského odkazu V. I. Lenina.

Číslo 12/1956

O. Zakrčevskij: O obsahu a družích bojového zabezpečení vojsk.

V. Pozovov-Ševčenko: Letectvo ve vševojskovém boji.

G. Koževnikov: Radiolokace ve vojenství.

Vojenskohistorická část

V. Kuliš: Bojové akce amerických a anglických vojsk v Evropě v r. 1944.

Z cizích armád

R. Mokin: Příprava důstojnického sboru armády USA na vysokých vojenských školách.

N. Sytina: Systém dálkového radiového spojení v ozbrojených silách USA a Anglie.

Kritika a bibliografie

P. Rotmistrov: »Tanky ve válce«.

N. Sergejev: »Tažení na Stalingrad«.

1/1957

V. Kurasov: Velké vítězství u Moskvy.

A. Gorbato: O dalším upevňování vojenské kázně.

A. Kosjukov: Některé otázky vojenského výcviku a výchovy v dílech M. V. Frunzeho.

M. Birman: O operačních předmostích.

J. Varaskin: Využití automatiky a telemechaniky ve vojenství.

P. Kalinovskij: Operační týl v obranné operaci.

Z cizích armád

B. Alexandrov: Strategické letectvo USA.

A. Butivčenko: O odolnosti obrany vojsk v soudobých podmínkách.

Kritika a bibliografie

N. Mazunin, V. Morozov: O nedostatech sborníku »Akce vojenského námořního loďstva ve Veliké vlastenecké válce«.

2/1957

Úvod: 39 let sovětských ozbrojených sil.

A. Jeremenko: O některých otázkách výkladu Stalingradské bitvy.

A. Gončarov: Otázky zvýšení mobility vojsk.

M. Širokov: Úloha ozbrojených sil v ekonomickém zápase.

V. Sněžinskij: O využití meteorologie k vojenským účelům.

ni nepřítel vojsky 1. ukrajinského frontu.

Z cizích armád

G. Medvedev: Některé problémy boje s bezpilotními prostředky vzdušného napadení.

Kritika a bibliografie

D. Muriev: Operace Veliké vlastenecké války.

Kronika vojenskovědecké práce.

Vojenskohistorická část

S. Blinov: Rozdrcení slezského uskupe-

3/1957

K. Slavinskij: Nový vojensko-technický problém (k otázce boje s balistickými raketami).

J. Kostin, A. Pronin: Zvláštnosti použití letectva v útočných operacích vedených v pouštích a v stepích.

G. Lysov: K otázce obsahu a druhů bojového zabezpečení vojsk.

E. Chižnyj: Vytvoření zásob strategických a nedostávajících se surovin v USA.

Z cizích armád

A. Sloboděnkov: Způsob zvyšování mobility pozemní armády.

N. Nikolajev: Organizace a použití západoněmecké pěší divise v útoku a obraně.

F. Caban: Ideologické zpracovávání příslušníků ozbrojených sil USA.

Kritika a bibliografie

K stému výročí časopisu »Ženista«.

I. Zajcev: O nedostatech ve vydávání knih buržoasních autorů z historie druhé světové války.

Kronika vojenskovědecké práce.

Vojenskohistorická část

J. Zimin: Bojové akce 1. tankové armády v obranném sražení u Kurska.

Informace o obsahu polského vojenského odborného časopisu »Mysl wojskowa«

Číslo 1/1957

Podplukovník E. Wejs, kapitán W. Budžko: O práci vojenskovědeckých kroužků.

Podplukovník J. Zakrzewski: Poznámky o demokratisaci vysokých vojenských škol.

Podplukovník J. Skibiński: Některé zvláštnosti organizace a vedení mobilní obrany.

Major A. Majchrzak: K otázkám organizace a vedení průzkumu v útoku s národním přechodem vodních překážek.

Podplukovník A. Loński: Zásobování vojsk PHM na taktickém stupni.

Podplukovník Cz. Mojsiewicz: Sledování výsledků ideologické výchovy formou anket.

Z cizích armád

Poručík St. Witkowski: Organizační struktura NATO.

Kritika a bibliografie

Major J. Konkorski: O vojenské doktríně USA.

Číslo 2/1957

Brig. generál W. Jaruzelski: Některé úkoly důstojnických škol.

Plukovník J. Broch: O úloze pěchoty v soudobé válce.

Podplukovník Cz. Plecha: O přeskušení a vystřídání vojsk před útokem.

Podplukovník E. Szpricer: Poznámky k použití a činnosti dělostřelectva v soudobých útočných akcích a k jeho organizaci.

Podplukovník inž. A. Klaniulc: Vliv rázu soudobé války na rozvoj techniky a motorisace.

Major E. Czyzewski: K otázkám spojovací techniky za používání AZ.

Z cizích armád

* * * Nová tvář války.

Číslo 3/1957

Brig. generál J. Drzewiecki: Hluboce zakořeněná schematičnost.

Plukovník St. Szulczyński, podplukovník E. Wiśniewski: Za obnovu a správnou linii vyššího vojenského školství.

Major J. Czerwiński: Několik poznámek o stavu výzkumu ve vojenské historii a teorii.

Podplukovník M. Palkiewicz: K otázce mobilní obrany.

Podplukovník J. Krywko: Některé úvahy o použití pěchoty na obrněných transportérech.

Podplukovník F. Czyżowicz: Práce štá-

bu při organizaci a přípravě pronásledování.

Major A. Sokolowski: O odmořování a deaktivaci v bojové sestavě vojsk.

Major B. Bidziński: K otázkám tankového technického zabezpečení vojsk v útočných akcích.

Poručík inž. Z. Wasowski: Vliv hydrologických podmínek terénu na vedení soudobé bojové činnosti.

Z cizích armád

Podplukovník R. Wasilkowski: O vysoké velitelskoštabní válečné škole pozemních sil USA.

Informace o obsahu rumunského vojenského odborného časopisu »Otázky vojenského umění«

Číslo 1/1957

Podplukovník V. Boldescu: Sbor a vše-vojsková armáda USA v obranné operaci za používání atomových a chemických zbraní.

*** Útočná operace armády druhého sledu frontu.

Generálporučík K. Smirnov: Bojová činnost dělostřelectva v útočné operaci armády druhého sledu frontu.

Podplukovník G. Popescu: Zvláštnosti

bojové činnosti letectva při zabezpečení útočné operace armády druhého sledu frontu.

Podplukovník inž. M. Chifiriuc: Organizace přesunů a soustředění operačních svazů v útočné operaci frontu.

Generálmajor P. Constantinescu: Zvláštnosti materiálně technického zabezpečení útočné operace armády druhého sledu frontu.

Informace o obsahu bulharského vojenského odborného časopisu »Voenna misl«

Číslo 1/1957

Podplukovník N. Motolov: Štábní výcvik v systému přípravy štábu.

Plukovník P. Stojanov: Vliv výzbroje na organizaci vojsk v některých kapitalistických zemích.

Plukovník I. Chariev: Rozhodnutí velitele — podklad zdravotnického zabezpečení.

Plukovník K. Krstev: Dělostřelecká protiletadlová obrana vojsk při odrážení velkého protiúderu v průběhu útočné operace.

Z cizích armád

Podplukovník I. Ivanov: Názory Američanů na vedení boje v noci.

Kapitán I. Želev: Názory Turků na provádění pochodů s předvídaním střetného boje.

Příloha k čís. 1/57

Plukovník A. Semerdžiev: Zvláštnosti přípravy a vedení útočné operace armády s rozvíjením hlavních sil z chodu.

Plukovník I. Věľčev: Zvláštnosti útočné operace proti nepříteli vedoucího mobilní obranu.

Generálmajor V. Pugačev: Řízené střely a jejich bojové použití.

Vydává MNO. Řídí redakční rada: Jaroslav Dočkal, Ján Lipový, Jaromír Vyhnánek, Ladislav Hálek, Miroslav Rybniček, Jaroslav Forst, Karel Rovenský, Josef Slabý, Ludvík Varvařovský, Václav Vitanovský, František Houra, Jaroslav Mašek, Svatoslav Gosman, Alois Chládek (redaktor)

Adresa redakce: Redakce časopisu »Vojenská mysl« MNO, Praha. — Vydává MNO ve vydavatelském časopis MNO, Praha. — Tiskne Naše vojsko, tiskárna, n. p., provozovna 2.

Časopis nelze předplácet, přiděluje se jen služebně.